

G'azallar (davomi)

385

Samandi noz uza ul chobuki balog'a boqing,
Pari boshinda malak parridin o'tog'a boqing.
Nechukki qavsi quzah davri mehr aksi erur,
Topib ham egnidin aylang'on ikki yog'a boqing.
Sadog'i jonibikim ilgiga sinon tutmish,
Yuz o'q yiloniyu bir qotil ajdahog'a boqing.
Agar bu o'qu sinon urmog'in inonmasangiz,
Ochib tanimni, adaddin fuzun yarog'a boqing.
Bu shakl birla jahon buzmog'i yaqin gar emas,
Ulusda har taraf oshubu ibtilog'a boqing.
Bu bog' gullarini yerga sochmayin qo'ymas,
Xazon yelini ko'rung, charxi bevafo'g'a boqing.
Navoiy o'ldi jamol ahlidin vafo topmay,
Ne bo'ldi bir nazar ul zori benavog'a boqing.

386

Xayoling husnig'a ko'nglumda ziynat bersa hijroning,
Erur gulguna qon, mashshota ishqu ko'zgu payqonmng.
Jafo sarlavhida qildi alif mashqi ko'zung' yoxud
Alifdek jong'a nesh urmoqqa saflar chekti mujgoning.
Labing xat zohir etti, Hizr umri bersalar o'lgum,
Xususankim, Xizrg'a hamdam o'lg'ay obi hayvoning.
Tushumda vasli erdi, ey ko'ngul, yo rab, balo ursun
Sangakim, meni uyg'otti ajab holatda afg'oning.
Dimog'i yo'q mushavvash bo'lmag'in, go'yoki butratmish
Jahon bog'ida savdo sunbuli zulfi parishoning.
Necha yog'dursa g'am toshin firoq atfoli, ey Majnun,
Ne g'am bosh uzra Layli borgohi bo'lsa qalqoning.
Qafas qaydidadur bulbul, bukim vayrona tutmish chug'z,
Vafosi yo'q ekanni bildi go'yo ahli dunyoning.
Bu bazm ahli nifoqidin toriqmish ko'nglum, ey soqiy,
Ezib behushdoru, tut manga yetganda davroning.
Navoiy, hajrida ne nav' seli ashk oqizdingkim,
Visoli bo'ldi chun mumkin, o'targa yo'qtur imkoning.

387

Shikof emas buki ko'ksunga soldi tiyg'i halok,
Ki joni xasta g'amingdin yaqosin ayladi chok.
Ulusg'a o't solur ersang meni burun o'rta,
Nedinki o'tni tutashturg'ali kerak xoshok.
Nekim boshimda edi uchti, yetgach ul chobuk,
Yonig'a bog'lasa bori uzilmag'ay fitrok.
G'amingni elga berib, yo'qki bizni shod etting,
Ki elni shod etibon, bizni aylading g'amnok.
G'amingdin ohim o'qi yetti charxdin o'tti,
Nishon erur yeti kavkabki ko'rguzur aflok.
Ko'ngul o'ti bila zaxmin ko'rub ne rahm etgay,
O'zin chu dog'u alifdin ayomas ul bebok.
Tikanda gul ochilur, andalib yanglig' anga,
Ki ishq o'lsa tabiat xiyonatidin pok.
Ich ul bihisht suyini mug' safolidinkim, aql
Tomug' o'tidin aning rangin etmagay idrok.
Navoiy ichti mayu forig' o'ldi o'zlugidin,
Ko'rung, ne zahrni da' ayladi ichib taryok.

388

Ko'ngulki, hajr tuni qo'ymadi qarorin aning,
Munung ham ohi qaro etdi ro'zgorin aning.
Visol gulshani birla ko'p o'lmag'il mash'uf,
Xazoni hajr chu barbod etar bahorin aning.
Tutub nishotu tarab chang zulfin etma surud,
Ki bir-bir uzgusi g'am changi tor-torin aning.

Qadah nishoti uchun davr ichinda qon yutqon,
Chekarga, bilki, garm aylamas xumorin aning.
Sipehr kom ila evrulmasa, hazin bo'lma,
Kishiga bermadn chunkim haq ixtiyorin aning.
Agar baqoyi abad istasang, fano yo'li tut,
Yorut ko'zungni qilib to'tiyo g'uborin aning.
Navoiy, ul kishi topti farog' olamdin,
Ki himmati ko'zi teng ko'rdi yo'qu borin aning.

389

Ko'ngulkim, har yonig'a na'l kestim bo'lg'ali zoring,
Qushedur tallaning chanbarlari ichra giriftoring.
Ulus qatlidin ul ko'z notavonroqdur, ne hol erkin,
Ki jon olg'an bila mayl aylamas sihatqa bemoring.
Yuzu zulfung chu din qasdiqilur, kofir desam tonma,
Demon yuz uzra zulfung, balki mushaf uzra zunnoring.
Ko'zi ollida, ey bodom, qilding ishva da'vosin,
Magar kirpiklaridindur nishoni jismi afgoring.
O'zungni sotmog'ingda husn savdosidin, ey Yusuf,
Habibim yetsa erdi, ne ushalg'oy erdi bozoring.
Yuzung gulgun bo'lubtur bodadin, vah, ko'zguga boqkim,
Ne yanglig' toza-toza gullar ochmish bog'i ruxsoring.
G'amim ayturg'a yore topmag'ondin, soqiyo, o'lgum,
Manga bir jur'a birla yorliq qilsang, xudo yoring.
Agar rangin may ichsam, ey qazo naqqoshi, yozg'urma,
Ihota qilmag'on ish qo'ymamish chun davri pargoring.
Navoiyni adam vodiysig'a soldi fano seli,
Iturganlar ani, ul selning, xoshokin axtoring.

390

Elga ishqidin g'araz mehru vafosidur aning,
Gar meni o'ltursa, maqsudum rizosidur aing.
Bo'lmas ul begonavash chun oshno, bo'l, ey ko'ngul,
Bir kishiga oshnokim - oshnosidur aning.
Novaki zavqi ko'zumdin chiqmasun deb, zaxmini
Qiy ila tuttum, sog'inmangkim, qarosidur aning.
O'qi sufori ko'ngulda gar qizardi, ne ajab,
Kim bag'ir pargolasi har dam, g'izosidur aning.
Sabr xaylin ko'nglum o'z girdinda qo'yimas, go'yiyo
Kirpiku qoshing xayoli o'qu yosidur aning.
Dahr bo'stonida bukim chok erur gul ko'nglagi,
Bulbul ahvolig'a go'yokim azosidur aning.
Shod o'lubtur faqr kuyida Navoiy uylakim
Saltanat farshi gadolig' bo'ryosidur aning.

391

Kimga bir majlisda ohi dard ila so'ze kerak,
Mundoq o't yoqmoqqa avval majlisafro'ze kerak.
Majlisafro'ze agar ham bo'lsa, majlis ahlining
Bag'rini kuydurgali ohi jigarso'ze kerak.
Subhi vasling ichra tirguz xayli ushshoqingnikim,
Shomi hajr, o'lturg'ali mendek siyahro'ze kerak.
Ko'yungga har kun borib har dam ko'ray dermen seni,
Menga har kun bayramu har lahza navro'ze kerak.
Yaxshi asra g'am tuni ohim o'qin, ey charxkim,
Sen ivaz otmoqqa ham chun tiyri dildo'ze kerak.
Bir Xizrvash himmatin berma ilikdin, negakim
Dashti hirmon qat'iga oxir qalovuze kerak.
Ishq ta'limin Navoiydin olurlar ahli dard,
Uyla dars ahlig'a mundoq donishomuze kerak.

392

Yana, ey ishq, guli ruxsoring oshubi chaman qilding,
Hazin bulbul tanig'a har paridin bir tikan qilding,

Ko'ngulni telba aylab, qaydig'a har yon oqar suvdii
Chaman zanjiri gisusinda yuz chinu shikan qilding.
Sahob atfoli jola toshlarin yog'durg'ali, ey gul,
Pari yanglig' zuhur aylab, junun bulbulg'a fan qilding.
Rayohin xaylini chekmakka yer zindonidin go'yo,
Bulut ayyoridin har qatra torin bir rasan qilding.
Niholi gul nishiman gulshan etting go'yi, ey bulbul,
Firoq ichra tikandin bistaru xasdin vatan qilding.
Yuzung sham'ida shabnam, yo'qsa terdur, soqiyo, vahkim,
Ul anjumdin shabiston ichra qatli anjuman qilding.
Chamanda mast yeldin, vahki, har yon xam bo'lur guldek
Zamone jilva aylab, bizni rasvovi zaman qilding.
O'luk deb ujbodin zohid anga xilvatni go'r aylab,
Hamono pardayi pindorin, ey gardun, kafan qilding.
Navoiy qayda g'am seyli yaka ko'nglung uyin buzg'ay,
Ki aylarda imorat anda balchig' durdidan qilding.

393

Shomi hajrim ko'rdung, ammo zulm tarkin tutmading,
Va'dayi sham'i visol etting, vale yorutmading.
Gavhari vasling ilik bergay deb ashkim bo'ldi bahr,
Chunkim ul daryo aro g'arq o'ldum - ilgim tutmading.
Vasl no'shidin ko'ngulni qilmading bir lahza xush,
Hajr zahri biymidin yuz katl to qo'rqutmading.
Donayi ashkingakim rom o'ldi hijron qushlari,
Ey ko'ngul, bir kun fig'oningdin oni o'rkutmading.
Otashin gul g'unchasidek o'rtading ko'nglumni, lek
Ochibon, oni nasimi vasldin sovutmading.
Xasta ko'nglumkim g'amu xunoba qilding qismati,
Bu g'izovu sharbat ul bemordin o'ksutmading.
Bodayi vaslin g'animat tut, Navoiy, zinhor,
Kim ne qonlarkim, bu gulgun suvni istab, yutmading.

394

Chamanda chehra furug'i uchun qadah olding,
Ne achig' erdiki gul xirmanig'a o't solding.
Ajab yo'q, ashking agar yummayin oqar, ey ko'z,
Ki yor boqmayin o'ttiyu sen boqib qolding.
Samandi po'yasidin sarsar urg'on o't yanglig',
Ne holat erdi sanga, ey, ko'ngulki, qo'zg'olding.
G'amim yukin ko'tarib, ey sipehr, hajr tuni
Chu qilmading harakat go'yi asru tavsholding.
Dedim taronaye jonbaxsh, mutribo, sen xud
Firoq sozi tuzub, o'lturur ko'ki cholding.
Visol gulshanin, ey jon qushi, ko'p istarsen,
Bu domgah aro go'yoki asru qiynolding.
Fano yo'lida Navoiyg'a bo'lmading hamrah,
Bu dasht po'yasidin, zohido, magar tolding?!

395

Donayi xoling bila ko'nglum qushin rom ayladshg,
Gardi Yazdiy me'jaring din qasdig'a dom aylading.
Sabzavu gul istamon to vo'smavu gulgunadin
Qoshni aylab sabzagun, orazni gulfom aylading.
Husn bog'ida qading bo'lmish latofat gulbuni,
To'nni gulgun, tugmani to g'unchaandom aylading.
Qomatim dolu yoshim gulrang erur, to noz ila
Dolugul yetgan nihole uzra orom aylading.
Yuz uza ochting soching zunnorin, ey kofir, magar
Fosh etib kufrungni qasdi ahli islom aylading.
Tongla jannat huridin kech, ey ko'ngul, nokom ila
Gar bu kun dunyo arusi vaslini kom aylading.
Ey Navoiy, zulfig'a bo'ldung parishon oqibat,
Yaxshi jam'iyat bu savdodin saranjom aylading.

396

Zulfekim, bog'liqdurur har jonga bir tori aning,
Tandin el jonin, ajab yo'q, cheksa raftori aning.
Tiyg'i zaxminkim tikarmen, sihatim ermas g'araz,
Chiqmasun dermen hazin ko'nglumdin ozori aning.
Dona-dona xol ila g'unchangni istab, ko'rki, bor
Toza-toza dog' ila ko'nglum namudori aning.
Lablaring shavqida o'lgan halqdin ko'yunda zog'
To'ma aylabdurki, bo'lmish la'l minqori aning.
Mumkin ermas ul pari majnunig'a hush, ey hakim,
Kim junun xattidurur bo'yninda tumori aniig.
Ey musulmonlar, fig'onkim, kofire ko'nglumdadur,
Kim emas jon rishtasidin o'zga zunnori aning.
Tashnamen, soqiy shafaqgun may to'la tut sog'are,
Kim falakni nuqta qilg'ay davr pargori aning.
To quyub og'zimg'a andoq sipqoray ul maynikim,
Qolmasun ul nav' sog'ar ichra osori aning.
Ayta olmon, asray olmon ishq sirrin, ohkim,
Sa'b erur ixfosiyu mushkildir izhori aning.
Ey Navoiy, fard bo'l vasl istasangkim, xalqdin
Har kishikim yorlig' uzgay, xudo yori aning.
Mujda, ey tolibki, yerdin olmog'i mumkin emas,
Bir qadam matlub boshqarmay talabgori aning.

397

Dudi ohimning quyundeq pech ila tobin ko'rung,
Tiyra hajrim oqshomining bahri girdobin ko'rung.
Qushkim ul oydin kelturmish noma, har tirnog'idin
Choklar bo'lg'on ko'ngul elturga qullobin ko'rung.
Hinduyi sohirdurur davri zanahdonida xol,
Tavqi g'abg'ab shaklidan bir aksi mehrobin ko'rung,
Ishq o'ti tug'yonidin jonimki bulmish tashnalab,
Daf'ig'a ul oyning ikki la'li serobin ko'rung.
Olmag'on bo'lsa chuchuk jonim labi birla ko'zi,
Ham shakarxandig'a boqing, ham shakarxobin ko'rung.
Soliki mahrumkim, matlubidin to'lmish jahon,
Ollah-olloh, jonin o'rtar dardi noyobin ko'rung.
Yor ko'yin istay o'zluqdin Navoiy bo'ldi fard,
Ka'ba ihromig'a iste'dodu asbobin ko'rung.

398

Latofat oyi ul yuz shomi savdo sunbuli tobing,
Soch uzra gardi Yazdiy me'jar ul shom ichra mahtobing.
Ko'ngullar xaylig'a xush-xush kirarga shohroh o'lmish
Tarog' chekkan zamon yo'l-yo'lki bo'ldi sunbuli tobing.
Bezarda orazing mashshota hayvon chashmasi ichra
Tushub gulguna gulgun qilmish, ermas la'li serobing.
Ipaklarkim eshipsen jismlar zaxmi uchun go'yo,
Muqayyad qilg'ali jonlar qushin ham uldur asbobing.
Ulusni sajdag'a targ'ib etarg'a Xizri rah bo'ldi,
Demasmen vo'smaliq qoshingki, miynorang mehrobing.
Uchi xam igna birla ko'z duosi boshqa osqondin,
Yomon ko'z tegmasun, ul bo'ldi men chekmakka qullobing.
Keturgil raz qizi. soqiy, mug'anniy, nag'maye tuzgil,
Ki ul ko'ktin keturgay Zuhriani afg'ang'a mizrobing.
Tunu kun jilva qilma, ey arusi dahr, bilmishmen,
Ki mehnat subhi o'lmish qoqumung, g'am shomi sinjobing,
Navoiy, ofiyat istar esang, qo'y dahr zolinkim,
Harif ermasdur ul makkorag'a bu jismi betobing.

399

Zihi quti hayotim hajr muhlik dardida yoding,
Agar lutfungg'a loyiq bo'lmasam, yo'qturmu bedoding?
Manga lazzat sening zikring, manga quvvat sening fikring,

Manga ishrat sening vasling, manga toat sening yoding.
Agar xurshidi raxshon orzu qilsam - guli ro'yung,
Magar to'biyi jannat mayli etsam - sarvi ozoding.
Bag'ir qonin labolab aylagan oshom iki la'ling,
Ko'ngul saydin damodam bismil etgan ikki sayyoding.
Ulusni tirgizur qatl aylamakdin obi hayvoning,
Va lekin o'lturur qatl aylamasdin bizni jalloding.
Muhiqdur, ey ko'ngul, bukim ul oy faryodingga yetmas,
Ki yolqibdur nedinkim, yetti ko'p ul oyg'a faryodnng.
Demon devona, balkim dev o'lubmen ul pari ruxdin,
Ne tong, ey shayx, aks etsam taxayyul barcha irshoding.
Ulusqa sofiyi ishrat tutub, ey soqiyi davron,
Hamono zahri mehnatni mening jonimg'a asroding.
Navoiy, Ka'bayi maqsud sori gar qadam qo'ysang,
Tajarrud basdurur hamrohingu beto'shalig' zoding.

400

Chamanda sarvinozim jilva qilmoq aylamas ohang,
Jahon bo'stonidin, billah, bo'lubmen g'unchadek diltang.
Mizojikim tilar xilvat, xudoyo, bo'lmasun ofat,
Bihilmen gar qilib ishrat, ichar maxfiy mayi gulrang.
Yashil yafrog'liq ashjor emas hajringda, ey dildor,
Ki ohim tafidin gulzor mir'oti tutubtur zang.
Solibtur chorbolish gul, tutubtur chorgah bulbul,
Ne sud, ul shah ichay deb mul musharraf aylamas avrang.
Malolat bo'lsa jononda tikancha bordurur jonda,
Agar har gul gulistonda ko'rinsa bir harifi shang.
Bu gulshanda guli ra'no to'kulmak vahmidin go'yo
Jamolin kech qilur paydo dema, bulbuldin aylar nang.
Navoiy ko'rmayin oni yetibtur og'zig'a joni,
Magarkim qilg'ay afg'oni gahi ul gul sori ohang.

401

Chamanda sabza manga xanjar o'ldi, sarv - xadang,
Ko'ngulni olg'ali ul sarvqaddi sabzarang.
Agar gul islamas ul ko'rkaboy, hayrat emas,
G'aniydurur, to'ni yuz pora eldin aylar nang.
Ko'tarsa mahmili husnungni charx buxtisi
Iki yonida munosibdur oyu kundin zang.
Nafas-nafas qadah ichmasni jazm etarmen, lek,
Netayki, ishva qilur lahza-lahza soqiyi shang.
Sinuq safol nla vayron aro gado Jam erur,
Ul ang'a jomu bu Jamshid bog'lag'an avrang.
Bu bazm ichinda navo ul toparki, xizmatda
Qadi xam o'lsa dog'i ko'ngli holi uylaki chang.
Badan anosirining chorgohin et xorij,
Navoyiyo, desang' aylay falak sari ohang.

402

May bila mayxonaning xishtnya tosh uzra hal qiling,
Chun xumoridin sudo' o'lea, ani sandal qiling.
Har ne qolsa suda bo'lg'on xishtdin ta'zim uchun,
Ip toqib har jonibidin bo'ynuma haykal qiling.
Ey xarobot ahli, soqiy orazi aksi uchun
Sof qilmog'lig' bila may ko'zgusin sayqal qiling.
Mug'bacha ollida chun bo'ldi sujud etmak ishim,
Mayg'a marhun qilsangiz, sajjodani avval qiling.
Sahl erur jon naqdini soqiy uchun qilmoq nisor,
Lek bir paymona to'ldurmoq bila ashal qiling.
Mastu majnun chiqmisham mayxonadin, ey sho'xlar,
Komingiz gar hazl esa, iynak meni mahzal qiling.
Ko'yidin quvlgan havoru aqlni" ey dardu ishq,
Anda sargardon Navoiyni vale ankal qiling.

403

G'am toshin jismimg'a paykoning bila band aylading,
Ul samarnn bu yig'ochqa parkpayvand aylading.
Chun shakar shirinlik izhor etti la'ling ollida,
Demayin, qilding tabassumkim, shakarxand aylading.
Elga ishrat bodasi tuttung yoyib xoni visol,
Vahki, bizni qon yutub g'am yerga xursand aylading.
Istamas bo'lsang meni bulbul kibi shaydo, nedin
Yuzni gulgun boda birla gulga monand aylading?
Qilding ul yuz jannatidin ayru bu ko'z mardumin,
Odamu har sori yoshin anga farzand aylading.
Dahr bog'ining gulida yo'qturur bo'yi vafo,
O'zni, ey bulbul, agar parkand-parkand aylading.
Ey pari, debsen Navoiy bor emish Majnun kibi,
Bir yo'li ul telbani qaydga xiradmand aylading?

404

Ey mug'anniy yor bazmida navo soz aylasang,
Jon fidong o'lsun g'amim sharhidin og'oz aylasang.
Uddek kuymakligim sharh eg lisoni hol ila,
Nag'mada udung lisonin sehpardozi aylasang.
O'zga olamdin xabar deb bizni tirguzdung, ne tong,
Bu risolat birla gar izhori i'joz aylasang.
Rozim ar sozing lisonidin ba'idul-fahm esa,
Anga ruhafzo unungni dog'y hamroz aylasang.
Otlanib, boshimni raxshingning ayog'i ostig'a
Tiyg' birla solg'udek masti sarandoz aylasang.
Parda yop roz uzravu doxil bo'l ushbu bazm aro,
Kim erur xorij agar beparda ovoz aylasang.
Chekmading lahne Navoiy ko'niglun istab, ayb emas
Anglab o'zungni navo ahlig'a shah, noz aylasang.

405

Ishq o'tidin qismatim dardu balomu qilmading?!
Dudi birla xonumonimni qaromu qilmading?!
Kuymagimga barqn ofat qilmadingmu ohni?!
O'lmagimga ashkni seli balomu qilmading?!
Zulm tig'idin tanimni etmadingmu band-band?!
Furqatingdin band-bandimni judomu qilmading?!
Dema, ey ko'z kim, ne qildim, gar seni ko'r istasam,
Bir boqib, yuz ming balog'a muhtalomu qilmading?
Ey ko'ngul, holimni qilding arzu afzun qildi zulm,
Bilmadingmu, yo bilib yaxshi adomu qilmading?!
Shikva qilsoq sendin, ey gardun, ravo ermas dema,
Bizni bekom aylab, el komin ravomu qilmading?!
Bahri ishq ichra, Navoiy, oshnolig' topmading,
To bu bir ko'zni Aras, ul birni Omu qilmading!

406

Ey ko'ngul, yer-ko'k asosin asru bebunyod bil,
Ul kesakni suvda ko'r, bu safhani barbod bil.
Jism uyi chunkim erur faniy, tafovut yo'q, ani
Gar fano selobidin vayronu gar obod bil.
To'rt unsur qaydidin to chiqmag'aysen, naf' emas
Osmoniy to'rt daftarni tutaykim yod bil.
Eyki debsen, haqni ne ta'rifu vasf ila bilay?
Vasfdin mustag'niyu ta'rifdin ozod bil.
Tengri zikrikim, maloyikka g'izoyi ruh erur,
Bu g'izoni haq yo'lig'a kirgan elga zod bil.
Gar habibim qilsa izhori kalom, ey piri dayr,
Isiyi Maryamni ul dam gungi modarzod bil.
Mantiqi ishq ichra oshiqil tasavvur ayla nav',
Fard bo'lg'onlarni bu yo'lda anga afrod bil.
El oyog'iga tushardin boshqa chiqmoq rasmini
May kuhanpiridin ushbu dayr aro irshod bil.

Ey suluk ahli, qachon maqsud topqumdur desang,
Mosivallohni fano ko'rgan kunin miyod bil.
Eyki debsenkim, bilay tavid sirridin xabar,
Shar'din nekim tajovuz ayladi, ilhod bil.
Do'st vaslin topmog'on dunyovu uqbodin kechib,
Ushbu darding'a Navoiy holin istishhod bil.

407

Og'zidin chiqqan hadisi nfuku ranginni bil,
La'l suftidin chiqorg'on rishtadur rangi qizil,
Bir zabona har yaramda so'zi ishqingdin erur,
Ko'nglum o'ti sharhiga ochqon og'izlar ichra til.
Ey ajal, ko'yida boshim qil og'irkim, aylamish
Hajr ashkim selin ildam, za'f jismimni yengil.
Qon yosh ichra g'arqadur jismim, chiqar, ey mug'bacha,
Ko'rsang andoqkim olursen la'lgun may ichra qil.
Xo'blar har dam o'tar sensiz qoshimdin, vahki, bor
Har nafas hajring manga bu oylar o'tgan birla yil.
Sarsaredur har daming maqsud izin gum qilg'ali,
Gar bu vodiy ichra g'aflat birla yuz ming yil tiril.
Ey Navoiy, faqr tufrog'ig'a ko'p to'ktung sirishk,
Gar tilar bo'lsang fano ham anda-o'q emdi yiqil.

408

Aningdek mastmen day subhikim, bu mushkil ermas hal,
Ki mayliq shisha qo'yg'on shiradur yo shu'laliq manqal.
Quyoshdek titramak daf'in sahargah orzu qilsang,
Quyoshdek jomni titrab sumurmak farz erur avval.
Munungdek faslkim, tun mushkini charx etti kofuriy,
Sabuhiy maydin ulkim bo'lsa loya'qil erur a'qal.
Sudo'im g'olibu gulgun mayimni muhtasib to'kmish,
Topib olding'a ul balchig'din-o'q surtay qizil sandal.
Sovug' yo tiyra ersa day sabuhi, ista ravshan may,
Netarsen mehr o'tidin shu'la yo oy nuridin mash'al?
Xush o'l maxmurlug'din tiyra ko'z kim, ochqach-o'q bo'lsa
O'shul ko'zguga soqiyning hiloliy qoshidin misqal.
Mahosin subhdin bog'lab, sochar o't og'zidin gardun,
Sabuh ahli, nishot aylangki, topmishsiz ajab mahzal.
May ichra aks erur soqiy yuzidin, anglamon, yoxud
Ko'zum nazzoradin to'rt o'ldi, yoxud bo'lmisham ahval.
Quloq har so'zga solma istasang ishq ichra rasvoliq,
Ki voiz ko'p chekib faryodu nosiq ko'p degay muhmal.
Muyassardur, Navoiy, yor vasli xilvate topsang,
Ki ya'ni bo'lmasa ul xilvat ichra o'zlukung ankal.

409

Yuzungni ko'rdum, emdi ko'zlarimni bog'la, ey qotil,
Ki nogah bo'lmag'aylar o'zga yuzni ko'rgali moyil.
Kitob avroqidek bo'lg'ay musattah qolmayin davri
G'amim toshig'a bo'lsa bir nafas to'quz falak homil.
Meni bedilning ohin o'kmakim, olamni kuydurdi,
Hanuz ermas ko'ngulning shu'lasi bu o't aro doxil.
Tanimda kul emas gulxan nishoni telbalikdinkim,
Kul o'ldum o'rtanib ishqing o'tidin, lek sen g'ofil.
Labing shavqi ko'nguldin xalq ta'n aylab qachon ketsun,
Sabodin g'unchaning hargiz bo'lurmu humrati zoyil?
Nedur oy safhasi bo'lg'on qarodin dog'liq, go'yo
Jamoling daftarin yozg'onda bo'lmish bir varaq botil.
Mening jurm ichra uzrum shayxning zuhd ichra ujbidin
Batardur, do'st lutfi holima gar bo'lmasa shomil.
Fig'oni o'qidin bulbulning, ey gulbun, hazar qilkim,
Tikan paykonig'a gul javshani hargiz emas hoyil.
Navoiy qullug'in faqr ahlining piri qabul etsa,
Erur bir banda ozod aylagan yanglig' shahi odil.

410

Hajr o'tig'a istasang yoqilmag'aysen, ey ko'ngul,
Yordin zinhorkim ayrilmag'aysen, ey ko'ngul.
Vah, ne toli'durki topmay umre istab yorni,
Chun seni yor istagay, topilmag'aysen, ey ko'ngul.
Buki qon bo'ldung desangkim, oshkoro bo'lmasun,
Mayl etib yoshlar sari qotilmag'aysen, ey ko'ngul.
Desalar: Laylimu ortuq husn aro yo ul pari?
Garchi Majnunsen, kerak yong'ilmag'aysen, ey ko'ngul.
Qildi chun soqiy labi yetgan qadah hushungni mahv,
To abad zinhorkim oyilmag'aysen, ey ko'ngul.
G'unchasin g'amdin vale soqiy bahori orazin
Ochsa, bilmonkim, nedin ochilmag'aysen, ey ko'ngul?
Davlati boqiy Navoiydek erur topmoq mahol,
To tamom o'zluqni foniq qilmag'aysen, ey ko'ngul.

411

Chamanda qonini baskim oqizdi zor ko'ngul,
Sog'inma g'unchaki, gulbun keturdi bor ko'ngul.
Ne gullar ochqay alam gulshanida g'uncha kibi,
Nihoniy zaxmlarin qilsa oshkor ko'ngul,
To'nungda tugma emas barcha la'l paykoni,
Labing havoyeig'a borur tuzub qator ko'ngul.
Chamanda qon yog'ar o'tsang magar sanubar uza,
Ochar jarohati og'zini har figor ko'ngul.
Tutashqon o'tdurur o'tun aro bukim topmas
Firoqning o'qlari birla dame qaror ko'ngul.
Fatilalarni yaramdin chekib tutashturdi,
Magar g'amingda qo'yar dog'i intizor ko'ngul.
Firoq zaxmida ochmish og'iz, ketur, soqiy,
Qadahki, istamas o'lmog'ni hushyor ko'ngul,
Ne mehr isi, ne vafo rangi topqung, ey bulbul,
Bu bog' gullariga berma zinhor ko'ngul.
Navoiy etg'ay oning tarkin ixtiyor, valek
Qachon berur anga bu ishda ixtiyor ko'ngul?

412

Men jahondin kechtimu kechmas mening jonimdin el,
Mek ilik jondin yudum, chekmas ilik qonimdin el.
To'sh-to'shumdin baski rasvolig' o'ti lov-lov yonar,
Har taraf yo'ldin chiqarlar o'tsalar yonimdin el.
Baxtim uyqusig'a go'yokim surudedur hazin,
Ko'yida bukim uyumas har tun afg'onimdin el.
Tonimaslar bir-birin yoqqon mazallat gardidin,
So'rg'ali holim kirib chiqquncha vayronimdin el.
Menda tumori junundek pech, vahkim, bexabar
Har taraf ko'nglumda qonlig' dog'i pinhonimdin el.
Istaram, ey Xizr, kelgaymen qilib jon birla tavf,
Ka'bayi ko'yin xabar topquncha borg'onimdin el.
Ey Navoiy, qilmag'aylar ayb agar devonamen,
Ul pari vasfin o'qug'on soyi devonimdin el.

413

Qaro ko'zum, kelu mardumlug' emdi fan qilg'il,
Ko'zum qarosida mardum kibi vatan qilg'il.
Yuzung guliga ko'ngul ravzasin yasa gulshan,
Qading niholig'a jon gulshanin chaman qilg'il.
Takovaringg'a bag'ir qonidin hino bog'la,
Itingg'a g'amzada jon rishtasin rasan qilg'il.
Firoq tog'ida topilsa tufrog'im, ey charx,
Xamir etib, yana ul tog'da ko'hkan qilg'il.
Yuzung visolig'a yetsun desang ko'ngullarni,
Sochingni boshtin ayog' chin ila shikan qilg'il.
Xazon sipohig'a, ey bog'bon, emas mone',

Bu bog' tomida gar ignadin tikan qilg'il.
Yuzida terni ko'rub o'lsam, ey rafiq, meni
Gulob ila yuvu gul bargidin kafan qilg'il.
Navoiy anjumani shavq jon aro tuzsang,
Aning boshog'lig' o'qin sham'i anjuman qilg'il.

414

Nomasi qo'ynumda, baskim iztirob aylar ko'ngul,
O'pgali chiqmoqqa go'yokim shitob aylar ko'ngul.
Toza butmish erdi ko'ksun choki, vahkim, tolpinib
Chiqqali ul raxnani har dam xarob aylar ko'ngul.
O'qi zaxmi yo'lidin solsam ichimga nomasin,
Bir fatila marham o'rnig'a hisob aylar ko'ngul.
Chirmabon jon pardasin manshur uza volo kibi
Ko'rmasun deb g'ayr oni, go'r niqob aylar ko'ngul.
G'unchadek qat-qat bo'lub qon ul musofir shavqidin,
Nomasi yanglig' damo-dam pechu tob aylar ko'ngul.
Mubham ermish ruq'asi davronning asru yovakim,
Jong'a bu andishadin har dam azob aylar ko'ngul.
Ey Navoiy, ochti ko'ksuning tikilgan chokini,
Nomasi qo'ynumda, baskim iztirob aylar ko'ngul.

415

Yordin kelmish manga bir turfa maktub, ey ko'ngul,
Kim erur har satri, bal har lafzi marg'ub, ey ko'ngul,
Lafz yo'q, har harfi jon hirzi, dog'i har nuqtasi
Mardumak yanglig' biaynih ko'zga matlub, ey ko'ngul.
Ayladim tumor, agar tumor etar dafi junun,
Bu meni qilmish junun ilgida mag'lub, ey ko'ngul.
Safhada ermas muhabbat sharhikim, kelmish kiyib
Hullayi kofurg'un bir turfa mahbub, ey ko'ngul.
Asru ko'p takror etardin ul parivash nomasin
Bo'lmisham el ichra majnunluqqa mansub, ey ko'ngul.
G'ayrdin safhangni qilg'il pok, ya'ni aylama
Xotiring lavhini har xat birla ma'yub, ey ko'ngul.
G'amdin ozod o'ldi xattidin Navoiy, bermasa
Begiga qulluqqa xat bo'lg'aymu mahsub, ey ko'ngul?

416

Ey ko'ngul, bir nav' o'lubmen ahli davrondin malul,
Kim erurmen kimki ondin yaxshi yo'q, ondin malul.
Hajr agar budur, netay men jonni, jon netsun meni,
Kim erur har lahza mendin jonu men jondin malul.
Tengri xalq etmish meni go'yo malolat chekkali,
Kim dame yo'qkim, emasmen xalqi nodondin malul.
Necha dinim uzra titray dilrabolar ko'yida,
Ey musulmonlar, bo'lubmen kofiristondin malul.
Istasang maqsad, qadam qo'y, ta'n toshidin ne bok,
Ka'ba topti bo'lmag'on xori mug'ilondin malul.
Ey ko'ngul, fikringni qilkim, do'stu dushmanlar yuzin,
Ko'rmas erdi, bo'lmasa sen zori hayrondin malul.
Ey mug'anniy, tut "Iroq" ohangiyu ko'rguz "Hijoz",
Kim Navoiy xotiri bo'lmish "Xuroson" din malul.

417

Ul parikim bandi zulfig'a majonindur uqul,
Men kibi devonalar qaydin qachon qilsun qabul.
Zarra ermaskim quyosh ajzosi nur aylarga kasb,
Ul pari qasrig'a ravzandin qilur har dam nuzul.
Olamoro husn ila jonbaxsh nutqungmu ekin,
Yo Masiho ruhi Yusuf jismida qilmish hulul?
Eyki dersen, keldingu shod o'lg'usi vaslingg'a yor,
Shod bo'lg'ay erdi bo'lg'on bo'lsa hajrimdin malul.
Mushaf avsofingda ermish, olloh-olloh, mujmale,

Sura-sura har karashmang sharhida iynak fusul.
Yerga soching sudralur kulbanga kirsang xam bo'lub,
Mehr past o'lg'on zamon andoqki topqay soya tul.
Ikki zulfung to'lg'onur har dam sabo tahrikidin,
Ikki hindu nag'ma bnrla zohir etgandek usul.
Rostliqdin dayr toqig'a mador o'lmoq, ne ayb,
Solikekim bo'lsa xizmatda sutun yanglig' hamul.
Bo'lmasa erdi Navoiy sirri ishqing'ga amin,
Ne zalum etgay eding oniig xitobin, ne jahul.

418

Qon to'kar ko'z orazing gulgunaliq ko'rgan mahal,
Ne uchunkim suyi oning qon ila bo'lmish badal.
Toqi axzar qotti barcha fitnavu bedodini,
Qoshingga mashshota go'yo vo'sma aylar chog'da hal.
Nildin gulgun uzoring bog'ida har sori xol,
Nilufar gulshan aro har yon ochilmish fil-masal.
Kechrak ochmoq burqa' ermas el o'lar deb rahm uchun,
Balki aylarsen ulus ko'prak yig'ilsun deb hayal.
Bog' aro har rang to'n egnida chiqmish uylakim,
Hur jannat sayrig'a chiqqay kiyib turluk hulal.
To yudung zunnori zulfungni, sochilg'on suyidin
Kishvari islom aro yuz ming bino topmish xalal.
Dahr sho'xidin, Navoiy, tut qiroqkim, bog'lasang
Bir ayoq suv birla aqdin, uldurur jomi ajal.

419

Yor hijronida sarvaqting'a yetting, ey ajal,
Jon fidong etsam hanuz ozdurki, kelding darmahal.
Jon talashmoqliqqa qo'yima la'li hajridin meni,
Chun erur ta'xir aro ofot, ko'p qilma hayal.
Jonni bot olmoq sanga mushkul esa, jon chekma ko'p,
Qo'yki, bu mushkulni bot aylar aning hijroni hal.
Hajridin o'lmay visoli no'shidii topsam umid,
Aylaguvdur sa'y o'lmakdin tirilmak fil-masal.
Hajr bemorig'a qotil zahr erur hayvon suyi,
Ey Masih, asra nafas, bu nuqtada qilma jadal.
So'ngg'i kundin halq tarson, men burun kundin vahim,
Elga g'am shomi abad keldi, mang'a subhi azal.
Ich Navoiy, g'ussa tahlilig'a gulgun bodakim,
Bir piyola la'li mahlul o'lmadi andin badal.

420

Ko'zumda hajr o'tining humratin ko'r, dema qondur ul,
Qaro sog'nima, paykoning suyi tomg'on nishondur ul.
Labing xoliki xat yoshurdi jonni yoshurun o'rtar,
Hamono ishqdin jonimdag'i dog'i nihondur ul.
Ko'ngul bog'i aro har yon o'qung zaxmi emas, go'yo
Niholi mehring ekmaklik uchun qozg'on makondur ul.
Ko'zumnung mardumikim, to sahar kavkab sanar har tun,
Ul oydin uyqu ayyorin qovarg'a posbondur ul.
Ko'nguldin kelgan ohim xaylini man' etmasam avlo,
Ki mehnat kishvaridin azm qilg'on korvondur ul.
Qading sarvidadur ko'nqlum qushi, vah, sunbulung ermas,
Kim ul sarv uzra qush qasdig'a chirmashqon yilondur ul.
Surohiy og'zida qil shaklidan xushdilmeng, ey soqiy,
Magar ayshu farog'at toyirig'a oshyondur ul.
Emas bo'lsang taayyun xonaqohi shug'lidin emin,
Fano dayrig'a kir fil-holkim, dorul-amondur ul.
Navoiy za'fin anglab, o'zgaga haml etma javrungni
Ki yillar ushbu og'ir yukni chekkan notavondur ul.

421

Qurudi chekkali qondin ko'zum niqob qizil,

Bale, yog'insiz o'lur chin bo'lur sahob qizil.
Ko'zumda loladek ul yuz g'arib erur qon yosh,
Ki bo'lsa gul qizil, o'lmas anga gulob qizil.
Boshim sipehrdek evruldi, qon yoshim sari boq,
Ki har zamon yugurur anda bir shihob qizil.
Ko'zum qizardi qizil ashk rangidin, garchi
Qizil bo'lur suvu bo'lmas anga hubob qizil.
Ko'ngulii churkadi ishqing, valek erur to'la qon,
Yolinda kuymishu kessang erur kabob qizil.
Bu qonki, vodiya ishq ichra oqti, borsa, ne tong,
Samum rangidek ul dasht uza sarob qizil.
Ne jilva erdi qizil to'n bilaki, qon yoshdin
Libosin ayladi ishqingda shayxu shob qizil.
Labing g'amida Navoiy o'zin tilar bexud,
Ne tong, may ichsa aningdekki, la'li nob qizil.

422

Ey musavvir, dilbarimg'a suvrate monand qil,
Ko'rmagidin xotirimni gah-gahe xursand qil.
Ul harir uzraki tarh etgungdurur timsolini,
Sig'masa, zaylig'a jonim pardasin payvand qil.
Bo'lmasun bu to'madin mahrum ul kuy itlari,
Ey ajal, taqsim uchun bag'rimni yuz parkand qil.
Ul parivash chiqti usruk sekretib ko'nglagcha, voy,
Nosiho, devona bo'ldum, emdi tarki pand qil.
La'li shirindinki qilding ayshni jonimg'a talx,
Necha achig' so'z demak, bir qatla shakkarxand qil.
Jomi Jamning rohi Afridun yiloni zahridur,
Ey ko'ngul, o'zni safoli faqr ila xursand qil.
Hojati budur Navoiyning, xudoyokim, ani
Mug'bacha husnig'a mug' dayrida hojatmand qil.

423

Qani bir chehraki, mayl etgay anga xasta ko'ngul,
Qani bir zulfki, bo'lg'ay anga vobasta ko'ngul.
Zaxmi og'zida labing zikriyu ahvoli qatiq,
Jon yetib og'zig'a hol ustidadur xasta ko'ngul.
G'ussa tirnog'i bilakim qilur atrofni resh,
Naqsh etar egma qoshing shaklini payvasta ko'ngul.
G'am yemon buzdi esa ko'nglum uyinkim, qo'yimas
Maxzani ishqini to bo'lmas, shoyista ko'ngul.
Tah-batah qon demakim, ikki yuzung shavqidin
Dard bog'ida qilur lolavu gul dasta ko'ngul.
Ko'nglum ar bo'lmasa vobasta, tong ermas, ey shayx,
Bormu oxir bori olam aro vorasta ko'ngul?
Zulmidin desa Navoiyki qilay ishqin tark,
Man' etib, ichkaridin yolbarur ohista ko'ngul.

424

Qasdi jonim qildi hajr, ey qotili xunxor, kel,
Qon to'kub jonimni olmoq istasang, zinhor kel.
Ashk durrin ko'zda, jon naqdin ovuchda asradim,
Kim qachon kelsang, yo'lungda qilg'amen isor, kel.
Ruhum ayrilmish badandin gar tilarsen, ey habib,
Aylamak Isoyi Ruhulloh damin izhor, kel.
Aytmon kelgil, dog'i qilg'il tavaqquf lahzaye,
Kelgach-o'q borg'il, vale jonimni olg'och, bor, kel.
Jon yetibtur og'zima, dermen labingg'a topshuray,
Lutf etib qilg'il meni jon birla minnatdor, kel.
Dayr aro may ichkali kelgum, desam der mug'bacha,
But qoshida bosh qo'yub bog'lar esang zunnor, kel.
Jon Navoiyni, Navoiy jonni sensiz istamas,
Oni jonning, jonni oning ranjidan qutqor, kel.

425

Yuzi oyina qildi ko'zguni ul siymbar hoyil,
Aningdekkim quyosh ruxsorig'a bo'lg'ay qamar hoyil.
Ul o'tlug' yuzni qilmoq zarvaraq pinhon emas mumkin,
Ne imkondur ko'rarda shu'lani bo'lmoq sharar hoyil?
Ko'runmas zor ko'nglum jahd etib paykanlaring ichra,
Magar ul qushqa bo'lmish kasrati bargi shajar hoyil.
Suni andoqki yopqay safha-safha bargi gul tushgach,
Yoshimg'a pora-pora bo'lmish ajzoyi jigar hoyil.
Sochingg'a gardi Yazdiy me'jaring hoyil bo'la olg'ay,
Bo'la olsa savodi shom uza shabnam agar hoyil.
Safardur mujibi hirmoni diydor ahli shavq ichra
Hamono vasl xurshidig'adur gardi safar hoyil.
Yuzungni och, agar xud rishtayi jondin durur burqa',
Berib jon istamas diydorg'a ahli nazar hoyil.
Dema, solikka hoyil ne ekin maqsud vaslidin,
Erur aqlu hisu dunyovu uqbo sarbasar hoyil.
Desangkim, o'zlugumdin, o'zga hoyil bormu jonong'a,
Bo'lurmu, ey Navoiy, ishq aro mundin batar hoyil?!

426

Har kishi ko'rsa qizil xoroda ul mahvash jamol,
Qon yoshim mavji aro qilg'ay quyosh aksi xayol.
Novakin chekmangki, chirmalmish anga jon rishtasi,
Kuch bila chiqmoq ne imkon resha berkitgan nihol?
Ul quyoshning markabi ko'k tavsandidur, ne ajab,
Gar rikob o'lmoqqa bosh bir-birga yetkurgay hilol.
Nun boshinda shamra yanglig'dur qoshing uzra girih,
Oraz uzra nuqta misliduf uzoring uzra xol.
Go'yiyo qilg'ay quyosh birla shafaqdin rangi hal,
Sun' naqqoshi tasavvur qipsa chehrangdin misol.
Mayda soqiy aksini ko'rgan egildim o'pgali,
Bosh ko'tarmon emdi, ya'nikim topibmen infiol.
Ey Navoiy, o'lgil ondin burnakim, yetgay ajal,
Kim ajal yetgach o'larga burmagay shoyad majol.

427

Sarvdek xazro libosing birla, ey nozik nihol,
To'tiyesen jilvagar, shakkar sanga shirin maqol.
Og'zingu beling hadisu ramzini bilmay yaqin,
El aro paydovu pinhon muncha tushti qilu qol.
Bilgurur yuzung' tihidin turfa xatti mushkbo',
Sabzadekkim, bo'lg'ay aning ustida ravshan zulol,
Ishq aro topsam malolat sabrdin, yo'q hayrate,
Darddin bemorg'a parhez erur ko'prak malol.
Ey ko'ngul, gar tori jismimda navo yo'q, ne ajab
Nola qilmas garchi pechu tob urar sargashta nol.
Hasrat ohidin falakka o't solumen har nafas,
Ne ekin hikmat bukim, topmas asosi ixtilol.
Begunah to'ksang Navoiy qonini, yo'qtur g'ami,
Kim seni ko'rgan dami qonin sanga qilmish halol.

428

Kim dedi mehringi ul mahvashqa ravshan aylagil
Kuch bila joningg'a jononingni dushman aylagil.
Ul pari chun bordi, xohi telbalardek dasht tut,
Xoh zuhdu ofiyat kunjini maskan aylagil.
Chun bo'lur ul turfa qush ko'prak ramida, ne osig',
Har zamon yuz qatla gar faryodu shevan aylagil?
Ey quyosh, ishqingda gar sargashta bo'ldi zarraye,
Garm o'lub kuydurma, balkim mehr anga fan aylagil,
Bo'lmasa ul sarvi gulrux hamrahing, do'zaxcha bor
Xoh azmi dasht, xohi mayli gulshan aylagil.
Har ne davrondin kelur, taslim xushtur, ey rafiq,
Naf' chun yo'q, o'zni gar yuz qatla tavsan aylagil.

G'am sipohi daf'ig'a mayxonadur dorul-amon,
Ey Navoiy, zinhor ul uyin ma'man aylagil.

429

Gulbuni ishratdin uzgil bargi payvand, ey ko'ngul,
G'unchadek bo'l qon yutub kulmakka monand, ey ko'ngul.
Qilma tark evrulmak ul gul girdig'a bulbul kibi,
Qilsalar gar g'unchadek parkand-parkand, ey ko'ngul.
Orazu la'li xayoli birla sen to xastasen,
Naf' etar go'yoki bu za'fing'g'a gulqand, ey ko'ngul.
La'li ne kondindurur, nevcun hadis etmas dema,
Ne ato bordur Masihog'a, ne farzand, ey ko'ngul.
Orazing ochqach, demakim, oshiq etma xalqni,
O'tqa bermaklik durur kuydurma deb pand, ey ko'ngul.
Bismil etti sayd ko'nglidek seni tiyg'i qazo,
Yoxud ul lab shavqndin qilding shakarxand, ey ko'ngul?
Ey Navoiy, boqma tun-kun xoliyu ruxsorig'a,
Donavu suv birla sayd o'lmas xiradmand, ey ko'ngul.

430

Qildi ovora meni xastani ovora ko'ngul,
Xonumonimni qaro etti yuzi qora ko'ngul.
Itlaring ollida yuz pora ko'ngulni soldim,
Muna ko'r, har birining ollida bir pora ko'ngul.
Yor yuz pora qilib bordi hazin ko'nglumni,
Hech o'sanmay yana har lahza borur yora ko'ngul.
Yosh to'kar ko'nglum aning vaslig'a mayl aylasa ko'z,
Qon yutar ko'z, yuzini aylasa nazzora ko'ngul.
Noz o'qin jon bila jismimg'a urub xud o'ttung',
Boqki, qoldi boqibon yolbora-yolbora ko'ngul.
Lu'bat dahr firibi bila boziy yemakim,
Bermadi kimsaga bu shohidi makkora ko'ngul.
Ko'ngli istarki, sinuq bo'lsa Navoiy ko'ngli,
Bo'lmasun shisha ko'ngul qasdida, vah, xora ko'ngul.

431

Ey, jamoling ravzasi firdavs bog'idek jamil,
Lablaringning kavsari aynan tusammo salsabil.
Istamas bo'lsa muhabbat ahli yoshin Dajladek,
Ne uchun chekti qazo mashshotasi olingg'a Nil?
Ko'zuma yo'lungda tufrog'lig' tikankim sanchilur,
Bor biaynih surma ul tufrog', tikan andoqki mil.
Bargi guldek hulla jismingda sabo tahrکیدin
Titrar andoqkim kumush ustida bir muflis baxil.
Ey kabutar, vosil o'ldum, noma kelturmakni qo'y,
Kim harimi lomakonda mahram ermas Jabrail.
Orazing oyina yuz mahvash safodin ura dam,
Ko'zgu olkim, ko'rguzur yuz vajhdin ravshan dalil.
Ey Navoiy, boda ol, ich xossa bu shukronag'a,
Kim salomatdur asolat gavhari sayid asil.

432

Ul quyosh og'zi uza mushkin hol,
Zarraning nuqtasidin keldi misol.
Gar ravondur, ne tong, ul qadki, erur
Ruh sarchashmasida toza nihol.
Raxsh har yonki surar ul chobuk,
Yugurur tebrasida payki xayol.
Chobukumning otining na'li emas,
Tushti shabrang ayog'ig'a hilol.
G'uncha og'ziki takallum qilmas,
Ul og'iz g'unchasi qilmish ani lol.
Hajming chorasi bexudlug' emish,
Soqiyo, jom ketur molomol.

To Navoiydek o'lay oni ichib,
Mastu Majnunsifatu shifthol.

433

Ne qoshu yuzdurur sanga, ey husni loyazol.
Bir oy boshida ko'rmadi hech kim iki hilol.
Og'zi so'zin demakda beli yodima kelur,
Ore, daqiq nukta aro yuz berur xayol.
Ko'zu qoshing biaynih nargiz boshinda "nun",
Zulfung ayog'ing ostida chun vard ayog'i "dol".
"Xat" lafzi kimki yozsa qo'yar nuqta yuqori,
Mushkin xatingning ustida andog' ko'rundi xol.
Sarsabz erur hamisha bu gulshanda sarvdek,
Ozodayeki bo'lsa mizojida i'tidol.
Vasl istaram ayon qilibon ashk durlarin,
Soyil yatimlar yig'ib etgan kibi savol.
Ul chobuk ollida boshin etti Navoiy go'y,
Chavgoni sarguzashtima basdur guvohi hol.

434

Yo rab, ul oy husnin el fahmig'a nomafhum qil,
Buyla mavjud etmasang, avval meni ma'dum qil.
Barcha yuzdin uylakim ko'zumni mahrum aylading,
Barcha ko'zni ul parivash yuzidin mahrum qil.
Bo'lsa ishqimda qusure, ko'nglini mendin sovut,
Ishkim ar pok o'lsa, toshdek ko'nglin oning mum qil.
Qilsa zulm ul zolim elni qilmag'il, yo rab, zabun,
Chun tazallumdur ishim, doim meni mazlum qil.
To ko'zum qutlug' yuzidin o'zga sori tushmasun,
Har ne ko'z ko'rgay, mening baxting'a oni shum qil.
To tirikmen ishq harfidur ichimda, ey rafiq,
O'lsam oni-o'q mazorim toshida marqum qil.
Demakim, bormu ekin mehrim Navoiy ko'nglida?
Anda sensen, bir taammul aylabon ma'lum qil.

435

Qon yoshim ichra tanim to'lg'ang'anin nazzora qil,
Lolazor ichra yilon gar ko'rmading, o't uzra qil.
Bodadinmu erkin usruk ko'zlarining humrati,
Yo uzoring o'ti tobidin bo'lubturlar qizil?
Ko'nglum ichra har yara og'zida paykoning uchi,
Keldi darding lazzatining shukrini ayturg'a til.
To tushubmen ul uzoru ikki gisu hajrig'a,
Ey quyosh, rahm aylakim, bo'lmish bir oyu ikki yil.
Dog'ima andoza marhamlik momug'din istagan,
Ko'nglum ichra buyla har yon dog'i beandoza bil.
Dahr bo'stonida chun yo'qtur vafoye, ey ko'ngul,
Loladek gulgun qadah tut, g'unchadek bir dam ochil.
Iltifoting ozidin itti Navoiy telbarab,
Ey pari, bir ham bu majnunungg'a parvo aylagil.

436

Nolani har nechakim eldin nihon aylar ko'ngul,
Seni sog'ing'och, yana bexud fig'on aylar ko'ngul.
Har nechakim rozi ishqing yashururmen xalq aro,
Bir mahalsiz oh ila borin ayon aylar ko'ngul.
May tarashshuh aylagandek chok bo'lg'on shishadin,
Zaxmidin xunobasin har dam ravon aylar ko'ngul,
Qasd etar ko'nglumki, olg'ay lablaringdin komi dil,
Emdi tahqiq ayladimkim, qasdi jon aylar ko'ngul.
Ko'z ko'rar yuzungniyu ko'nglum meni rasvo qilur,
Zor etar ko'ng'lumni ko'z, bag'rimni qon aylar ko'ngul.
Shu'layi gugird ko'rguzdi qazo kuydurgali,
Dard ishq ahlin bukim gardun gumon aylar ko'ngul.

Ey Navoiy, avval ul nomehribong'a uchratur,
Kimnikim men benavodek notavon aylar ko'ngul.

437

Zulfini ochmish sabo, yuziga chiqmish tobi mul,
Zulfu yuzi aksidin to'nig'a tushmish dolugul.
Qon yutub ko'nglum tilar har lahza ishqing dog'ini,
Kursi limu istagandek ahli ishrat ichsa mul.
Par emas bulbulda, balkim otashin gul shavqidin
Gulxaniy devonadurkim, yuqmish a'zosida kul.
Yuzu xoling o'ti to dog' etti, bo'lmish loladek
Ko'hi g'am tig'i jafodin chok-chok etgan ko'ngul.
Borg'usi garding falakka bodpolar sayridin,
Bodpoying'ga, ne osig', atlas aflok jul.
Gar binafsha xatingga qullug' qilurdin qochmadi,
El aro nevchun erur boshi quyi, bo'ynida g'ul?
Kirpik ermaskim, Navoiy o'tgay ul chobuk debon,
Ko'z qaro suyig'a bog'laydur qamishlar birla pul.

438

Qasdi jon aylar damodamkim anga yuz jon tufayl,
Tifl uchun go'yo qilur har dam chuchuklik sori mayl.
Gul yuzungdin kelsa ashkim lolagun, yo'qtur ajab,
Kim bahor ayyomida rangin kelur, albatta, sayl.
Tushta ko'z surtar edim yuzunga go'yo xat emas,
Bo'ldi mujgondin tikan birla to'la husnungg'a zayl.
Varqdin bir lam'avu xoshoku xasdin ko'h-ko'h,
Ishq yolg'uz zuhdu taqzo cherigidin xayl-xayl.
Ul saodat axtarin ko'rgach sirishkim qon bo'lur,
Chun aqiqekim oni raigin qilur tobi Suhayl.
Mazra'i ishq ichra sochmoqqa baliyat donasin
Ayladi ko'k tosidin go'yo qazo dehqoni kayl.
Zulfu yuzi furqati ayomidin so'rmang hisob,
Kim Navoiy ko'ziga birdek bo'lubtur yavmu layl.

439

Ko'nglung istar yorlar birla hamisha shod bo'l,
Mendinu kimdinki ko'nglunu istamas, ozod bo'l.
Garchi sabrim uyi yanglig' aylading vayron meni,
Doimo, yo rabki, husnung mulkidek obod bo'l.
Men chekib anduh, o'lay, el joni bo'lsun ul Masih,
Sovurul, ey charxi nigun, ey dahri dun, barbod bo'!!
Bevafolar zulmu bedodig'a ermassen harif,
Ey sinuq ko'nglum, agar xud shisha, gar fo'lod bo'l.
Tuttum o'lmakdin tirilmak, hajr, vah, tengdur manga
Emdi gar bergil ziloli Xizr, agar jallod bo'l.
Chekma boshkim, emin ermassen xazon yag'mosidin,
Bu chaman ichra agar savsan, agar shamshod bo'l.
Ey Navoiy, olam ahlig'a chu yo'q ermish vafo,
Kelu mundin nori bekaslik bila mu'tod bo'l.

440

Gar yetar ag'yordin yuz ming jarohat, ey ko'ngul,
Chunki erur yor uchun bor ayshu rohat, ey ko'ngul.
Ka'ba istarsen, mug'ilon cheksa til qayg'urmag'il,
Bemalomat topmadi hech kim salomat, ey ko'ngul.
Menmenu ul oy g'ami sen ham agar mardonasen,
Dardu g'am chek, istama komu farog'at, ey ko'ngul.
Kimga yetgay vasl iqboli, agar hijron aro
Senda bo'lsa g'am chekarga sabru toqat, ey ko'ngul.
Xurdayi rozingni asra g'uncha yanglig' qon yutub,
Har necha qilsa jafo ul sarvqomat, ey ko'ngul.
Dema, ishq so'zi kam bo'lg'ay boshimg'a ursa tiyg',
Kim bu suvdin sokin o'lmas ul harorat, ey ko'ngul.

O'rtadig oxir Navoiyni sharori oh ila,
Anga nevchun muncha ko'rguzdung sharorat, ey ko'ngul?!

441

Qomatingg'a har zamon yuz jilva, ey zebo nihol,
Notavon ko'nglumga har bir jilvasidin o'zga hol.
Evrulur ko'nglumda ul chobuk xayoli har kecha,
Shu'laliq ko'nglumni qildi ishq fonusi xayol.
Bosh qo'yay dedim oyog'i tufrog'ig'a, dedi: "qo'y",
Bo'sa istab la'li rangin so'r'dum, ersa dedi: "ol",
G'unchayi xandonki derlar munfaiddur og'zidin,
Lek kulmak birla istar qilsa daf'i infiol.
Xattu xoli hasratidin oncha ashkim oqtikim,
Bir ko'zum tutti g'uboru bir ko'zumga tushti xol.
Dav'r ham qildi qadingni, ushak tut, yo'q aso,
Negakim dard-o'h bo'lur zohir alif yondoshsa dol.
Ey ko'z, onsiz o'zga yuz ko'rmakni qilmishsen havas,
Hajr tig'idin o'yul, yoxud Navoiydin uyol.

442

Anglading yo yo'qmukim aylar safar yor, ey ko'ngul,
Vahki, bo'lduq yona hajri ilkidin zor, ey ko'ngul.
Ul xud aylar azm, men ham xastadurmen, ham g'arib,
Goh-gohi bo'lg'asen mendin yaabardor, ey ko'ngul.
Ne borurg'a quvvatim bor, ne turarg'a toqatim,
Bizni bu holatqa sen qilding giriftor, ey ko'ngul.
Bora xud olmon turub ham chun tirilgum yo'qturur,
Bas vido'ying qildim, ondin qolma zinhor, ey ko'ngul.
Mahrami gar bo'lmasang xushtur bu hamkim, bo'lg'asen
Itlariga hamnishinu sohib asror, ey ko'ngul.
Gar bo'lubon nogahon toli' musoid, baxt yor,
Topsang ul oy birla so'zlashguncha miqdor, ey ko'ngul.
Iltimosim budururkim, barcha eldin yoshurun
Qilg'asen miskin Navoiy dardin izhor, ey ko'ngul.
Bo'lsa senlik, vasl yo'qtur har necha qilsang talab,
Bo'lmasa, matlub erur ul dam talabgor, ey ko'ngul.

443

Ey ko'ngul, hijron kunidur, tortib afg'on yig'lag'il,
V-ey ko'z, ayrulg'ungdur ul gulchehradin, qon yig'lag'il.
Qo'z tutarmen, ey bulutkim, o'tsang ul gulshan sari,
Chun sog'insang bizni, un tortib, farovon yig'lag'il.
Rostliq haqqi uchun, ey sham', bir tun bazmida
Chiqsa so'z mendin, kuyub behaddu poyon yig'lag'il.
Ey qadah, qon yutmog'imni majlisida sog'inib,
Cheksa gulgun boda ul gulbargi xandon, yig'lag'il.
Ko'nglum olg'on chog'da, ey ko'z, man'i ashk ettim, valek
Qasdi jon ham qildi chun ul ko'nglum olg'on, yig'lag'il.
Yo'l qotiq, maqsud mubham, ya's g'olib, ey ko'ngul,
Un chekib bu holingga, to bordur imkon yig'lag'il.
Ey Navoiy, belu og'zidin sanga yo'qtur nasib,
Xoh paydo nola chekkil, xoh pinhon yig'lag'il.

444

Bog' mendek sorg'orib, bulbul meningdek bo'ldi lol,
Go'yiyo mundog' emish bir guldin ayrilg'ong'a hol.
Yerdagi yafrog' g'aribu xoksor ar bo'lmasa,
Men kibi ne vajhdin yuzi sorig'dur, ashki ol?
Suvg'akim tushmish qizorg'on barglar, ko'rgan kishi,
Ko'z yoshim ichra bag'ir pargolasi aylar xayol.
Shox Majnundurki, uryon bo'lubon aylar fig'on,
Barg Laylidurki, nilu igna birla qozdi xol.
Hajr aro ohimg'a boqmay bordi, lekin shukr erur
Kim xazonda sarvg'a osiyb yetkurmas shamol.

Bu sorig' ruxsor uza har sori ashkim o'xshashur
Bir xazonlig' bog' ichinda har taraf ravshan zilol.
Vasl angla ishq bog'ining bahoridin nishon,
Hajr bilgil gar tilar bo'lsang xazonidin misol.
Bu chaman ra'nolari sarkashlik etgandin ne sud
Kim xazon torojidin emin emastur bir nihol.
Ey Navoiy, bu xazon o'lg'ay bahor ila badal,
Kelsa davlat gulbuni shahzodayi sohib jamol.

445

Ey, latofat kasbida husnunga hojatmand gul,
Yuz guliston ichra yo'q yuzung'a bir monand gul.
Xil'ati xazro bila ul qomatu ruxsor erur
Rost bir sarveki, qilg'aylar anga payvand gul.
Yuzu g'amzangdin mujam qon yosh aro zoyandadur,
Yo'q ajab, chun bor tikanga doimo farzand gul.
Jolalar ermas guli sadbarg uzakim, aylamish
Jismini tishlar bila hajringda yuz parkand gul.
Qaysi vajah ila yuzungga da'vo etgay, chun erur
Ganji husnungdin muhaqqir vajah ila xursand gul.
Sarvsen, ey gul'uzor, ar bo'lsa xushraftor sarv,
Gulsen, ey sarviravon, gar hilsa shakkarxand gul.
Ey Navoiy, gar so'zungni yor eshitmas, ayb emas,
Turg'oni birla quloqdur, lek eshitmas pand gul.

446

Sarvinozim, yo'q ajab, gar ro'zadin topmish malol,
Kim suv ichmasdan topar pajmurdalik nozik nihol.
Yillar og'zimkim qurutmishsen ziloli vasl uchun,
Bilding erkin shammayekim sa'b erkandur bu hol.
Kun tush o'lmay ro'zavu issig'din ul oy qildi za'f,
Ne harorattur, quyosh, yo rabki, topqaysen zavol.
Ro'za za'fidinki chiqmas uydin o'lmish mohi nav,
Za'f, ko'rgilkim, to'lun oyimni aylabtur hilol.
Ro'za muhri sog'inib dermenki olsam tishlabon
Har qachon ko'rsam aning shirin dudog'i uzra xol.
Sharbatin dermen ezay jon shirasidin, hil madad
Zulmatingdin tiyraliq, ey Xizru chashmangdnn zilol.
Elga shom o'lmish, Navoiyg'a yuzungdin subh erur,
Kim sog'insun ro'za shomin bor ekan subhi visol?

447

Ey, manga sensiz bahoru bog'u bo'standin malol,
Qaysi bo'stonu bahoru bog'kim, jondin malol.
Sensizin ko'nglum, tong ermas, bo'lsa jannatdin malul,
Ne ajab, bulbulg'a guldin ayru bo'standin malol.
Bo'lmasa kofir ko'zung shaydosi majnun ko'ngluma,
Aqlu donishdin tanaffur, dinu imondin malol.
Ishqi tug'yonida yuz ko'rsatsa gulruxlar, ne sud,
Kim topar muhriq isitg'on mehri raxshondin malol.
Kuydururlar dog' daf o'lsun maloli hajr deb,
Voy angakim, voqi' o'lg'ay dog'i hijrondin malol.
Kasrati paykonidyai ko'nglum toriqmas, garchi bor
I'tidolidinki o'tgach obi hayvondin malol.
Bazm aro har dam qadah ko'ngli to'la xunob erur,
Men kibi go'yo anga ham yetti davrondin malol.
Qiblayi maqsad tilarsen, dard o'qidin g'am yema,
Istagan tavfi haram ko'rmas mug'ilondin malol.
Charx anjumdin quloqqa paxtalar tiqti, magar
G'am tuni topmish Navoiy chekkan afg'ondin malol?

448

Uyg'onib subh uyqusidin, mehr sham'in tor qil,
Ko'z ochib, har go'shadin bir fitnani bedor qil.

Ko'zni afsunsoz etib jonbaxsh labdin nukta ayt,
Somiriy sehrin, Masiho mo''jizin izhor qil.
Ko'z to'la uyqu og'irliq solmoq uchun qo'l ochib,
Ul mahol ummed birla bizni minnatdor qil.
Sep qaro yer uzra xobolud ko'zga suv urub,
Ko'z yetarcha yerni ul suv birla nargiszor qil.
Lab etib nukta, xobolud ko'zga chin solib,
Jon berib o'lganga, jonli xalqni bemor qil.
Uyqudin ul gulni ko'rmak gar murodim bo'lmasa,
Ko'zuma, yo rabki, har bir kirpigin bir xor qil.
Do'st matlub ersa, g'aflat uyqusidin ko'z ochib,
Uchmoq ummedi, tomug' biymidin istig'for qil.
Ey Navoiy, tushta ul oy dedikim vasl istama,
Aks erur tosh, sen talabni ulcha mumkin bor qil.

449

Kecha ul oy birla erdim, vah, bu tushdur yo xayol,
Tush emas, chun yo'qturur uyqu xayoledur muhol.
Ishqin izhor aylabon vaslin tilar munglug' ko'ngul,
Bir gado yanglig'ki, aybin ko'rguzub aylar savol.
Oraz uzra ayn yang'lig'dur uzoring uzra ko'z,
Nargiz uzra nuqta yanglig'dur ko'zung ustida xol.
Egma qaddim za'fi haddin oshti ul yuz qoshida,
Notavon bo'lg'on kibi xurshid vaslidin hilol.
Yig'labon ul sarvning yo'lig'a tushsam noz etar,
Suv bila tufrog'din bosh tortqon yang'lig' nihol.
Hajr tig'idin quruq jismim qalamdek bo'ldi shaq,
Lek pechon nolalar ko'nglumdadur andog'ki nol.
Kom erur jonimg'a ul oludalig'din pok lab,
Ey Navoiy, o'lsam ichmon Xizr no'sh etgan zulol.

450

Ul mukahhal ko'z jafosidin agar bo'lsam qatilu
Surma toshidin yasab qabrim, qo'yung boshida mil.
La'li jon olg'on dalili ulki, yo'qtur elga jon,
Buki elga jon bag'ishlaydur, bu dog'i bir dalil.
Rashkkin har sori ishqing dog'in aylarmen nihon
Bog'labon marham diram har yon yoshurg'ondek baxil.
Yuzda yo'llar shakli tutmish qon yoshimning xatlari
Kelki, kelmish ko'z xayoling xaylig'a qonin sabil.
Orazingdin xay manga tomg'aymu deb tufrog'men,
Ul kishi yanglig'ki bo'lg'ay obro' istab zalil.
Soqiyo tut bir qadah maykim, eritgay toshii,
Kim g'amu anduh g'izosidin erur ko'nglum saqil.
To ani ichgach Navoiyg'a ochilg'ay gulsiton,
Gar sabuk ruhona kirsra o'tqa andog'kim Xalil.

451

Bo'lmish andog' munqati' ahli zamondnn ulfatim,
Kim o'zum birla chiqishmas hamzamone suhbatim.
Ey xush ulkim, tutmish erdi vahsh ila sahroda uns,
Muhish ahvole mangakim, bor o'zumdin vahshatim.
Istaram qochmoq adam vodiysidinkim, kirkali
Vomiqu Farhodu Majnun bas g'uludur xilvatim.
To'lg'anurmen o'zlugumdin chiqqali, bukim zrur
Dard vodiysida sargardon quyundek hay'atim.
Ey ajal, tan xirqasin kuydurki, bo'lmish bas og'ir
Bu malomat o'qlari birla tikilgan kisvatim.
Ey falak, anjum ushoq toshin yig'ib boshingg'a ur,
Chun fano mayxonasi xishtidin o'ldi turbatim.
Yetti ko'kni ko'k varaqlardek sovurg'ay har taraf,
Toqi miynoyi aro chirmasha ohi hasratim.
Qo'y duru feruza bahsinkim, nujumu charxni
Nilufar bargi uza shabnamcha ko'rmas himmatim.
La'ldek boshim osilsun g'arqayi xunob o'lub,

La'l tikkan saltanat tojig'a bo'lsa rag'batim.
Turfa ko'rkim, xalq komi birla umrum bo'ldi sarf,
Turfarog bukim, birovg'a yoqmadi bir xizmatim.
Ey Navoiy, ikki olamdin kechib toptim visol,
Bu iki butxonadin ermish bu yo'lda ofatim.

452

Ul pari nazzorasig'a, vahki, yo'qtur toqatim,
Kim qachon qilsam nazar, devona aylar hayratim.
Bas, ne nav' aylay tamannokim, visoli sham'idin
Hajr shomi gah-gahi bo'lg'ay munavvar suhbatim.
Suhbatida bor ham topsam bu toli' qaydakim,
Bir nafas mahramlari silkida bo'lg'ay xizmatim.
Xizmatig'a mahram o'lsam ham qachon imkoni bor,
Kim degay bir lahzaye bo'lg'il harifi xilvatim.
Bo'lsa ham xilvat muyassar, vahki, hargiz yo'qturur
Poybo'si davlatin zohir qilurg'a jur'atim.
Gar ayoq sunsa ko'zumga ham ko'ngulni, voykim,
Ul zamon ko'z rashkidin kuydurgusidur g'ayratim.
Vasl umidin qo'y, Navoiykim, xayoledur mahol,
Bu mahol ummed ila har lahza berma zahmatim,

453

Chamanda munisim ne sarv zrur, ne gul, ne sunbul ham,
Manga sarve kerakkim, sochi sunbuldur, yuzi gul ham.
Ajab yo'q, to'lg'anib jismim, qororsa subhi ayshimkim,
Tushub ul kokul uzra chin, yuziga tushti kokul ham.
Demang, ul sho'x ila ashob bazmin qil tafarrujkim,
Talaffuz aylay olmon bu hikoyatni, taxayyuol ham.
Yuzung birla quyosh ta'rifida gar davr erur hosil,
Kelur zanjiri zulfung vasfida lozim tasalsul ham.
Yuzu qaddig'a huru to'bi o'xshar debsen, ey voiz,
Yiroq ermas so'z ayturda gahi qilsang taammul ham.
Chekib ko'hi firoqin sabr qildim vaslig'a yetgach,
Fig'on cheksam, ajab yo'q, muncha-o'q bo'lg'ay tahammul ham.
Yuzung shavqida ko'nglum ohi sham'u gulga o't soldi,
Ki kuydi notavon parvonavu kul bo'ldi bulbul ham.
G'animat anglasun bulbulni gul yetgachki, bo'standin
Uchar gul yafrog'i ham, qolmas uchmay garchi bulbul ham.
Xumor o'lturmish erdi bo'lmasang mug' dayrig'a ozim,
Bu ishga, ey Navoiy, ayladi tengri seni mulham.

454

Urarmen ko'ksuna toshlar g'am etgach qasdi jon har dam,
Qoqarmen bu eshiknikim, yetar bir mehmon har dam.
Uluk topib buzug' ichra meni majnunni go'yo chug'z,
Navohiy ahdin ogah qilg'ali tortar fig'on har dam.
Hamono tufrog'imni la'lgun qilmoqqadur bukim,
Kelur bag'rim shikofidin labing' shavqida qon har dam.
Magar majnun ko'ngulga har dam aylar ul pari jilva,
Yo'q ersa, nevchun o'zdin borur bu notavon har dam?
Ochar go'yo sabo ul gul yuzidin har zamon burqa',
Bukim bir fitna birla qo'zg'alur ahli zamon har dam.
Sovug' ohim burudat soldi olam ichra, hish ermas,
Bulut yo'qub B'' dudi ohimdin ko'runmas osmon har dam.
Kerak har dam qadahkim, may suyi har lahza qaytarg'ay,
Bukim davron jafosidin yetar og'zimg'a qon har dam.
Bu manzildin sanga yo'l azmig'a boisdurur bukim,
Yetar bir karvon har dam, o'tar bir karvon har dam.
Damodam javr ila buzdung Navoiy ko'nglin andog'kim,
Buzulg'ay mulki bir zulm etsa shohi komron har dam.

455

Ne itni ul buti begonavash itiki sog'indim,

It oshnog'a yoling'on kibi ul itga yolindim.
Yuzi nazorasi daf' ayladi sovug' nafasimni,
Yelang gadoy kibi oftobro'da isindim.
Junun yo'lida bu rasvog'a yopma pardayi ismat,
Ki yo'l qolur agar andog' og'ir libos yopindim.
Chu tig' chekti manga bo'ldi qatl davlati ro'ziy,
Ki el qochib, anga-o'q men zaif xasta sig'indim.
O'churdi shu'layi ohimni tiyg'i, shukrki, bori
Gudozu so'zdin andog'ki sham' g'am tuni tindim.
Burunqi kam ajab yo'q gar o'lsa Ka'bayi maqsad,
Talab yo'linda bu damkim fano samandig'a mindim.
Sochi ko'ngul qushining har parig'a bog'ladi tore,
Navoiy, emdi sen o'tgilki, men bu nav' ilindim.

456

Hajr toshining ko'kumtul dog'idin kuydi tanim,
Ohkim, gugird o'ti birla tutashti xirmanim.
Tiyra kulbam ichra o't soldi firoqing, voykim,
Yorudi kuymak o'ti birla qorong'u maskanim.
Nildin xolu alif yuz uzra to naqsh aylading,
Dog' kuydurmak ishim bo'lmish, alif kesmak fanim.
Ishq aro bo'ldum g'ani, ko'nglum aro paykonidin,
Kim to'lubtur ul javohir birla ushbu maxzanim.
Zarvaraq birla bezabdur gul yuzin, vah, turfa ko'r,
Kim bahor ichra xazon zohir qilibtur gulshanim.
Emin o'lmon xonaqohu xilvat ichra ujbodin,
Zohido, mayxona, balkim kup ichidur ma'manim.
Ey Navoiy, ul xat etmish ro'zgorimni qaro,
Tong emas, yirtuq yaqo birla qalamdek shevanim.

457

O'rtanur el furqatingdin navha bunyod aylasam,
Qo'zg'alur olam o'kurmak birla faryod aylasam.
Yemrulur boshimg'a go'yokim falak g'amxonasi,
Ul quyosh hamxonam erkanni qachon yod aylasam.
Hajr biymi chun yetar g'amgin qilur beixtiyor,
Vasl umidi birla ko'nglumni necha shod aylasam.
Charxu anjumdin kuyubmen, ayb emas, gar oh ila
Bu necha axgar bila ul kulni barbod aylasam.
Daf' etay dermen jahondin ashk ila g'am tufrog'in,
Bu buzug'ni sel ila istarmen obod aylasam.
Saltanatdin boda ortuqdur manga yuz qatlakim,
Xushroq el bedodidin o'zumga bedod aylasam.
Ey Navoiy, hajr aro yetti ajal, qilg'aymu sabr
Ul Masiho va'dayi vaslini miyod aylasam?

458

Qilg'ali yuz til kibi ko'nglumni chok ul qotilim,
Tig'i ishq'i lazzatin aylar hikoyat har tilim.
Har kecha g'am tog'i ichra jon yetib og'zimg'a, bor
Mushfiqim bosh uzra bumu ko'zi sham'i mahfilim.
Yig'lag'on soyi sarig'rog'dur yuzum, toli' ko'rung,
Kim socharmen donavu andin somondur hosilim.
Halqa-halqa zulfi domi ichramen, vahkim, kelur
To'sh-to'shumdin neshi hajru bu zirihdur hoyilim.
G'am sipohi ollidin qochmoq ne imkonkim, berur
Oh o'tiyu ashk qonidan nishon har manzilim.
Nega dahr, oyo, vafo ahlining istar o'lmagin?
Ohkim, o'lgumdurur hal bo'lmayin bu mushkilim.
Ey Navoiy, qilma ko'p Majnun hadisi naqlini,
Kim men etsam naql, Majnun bo'lg'usidur noqilim.

459

Bu kun ahli jahondin xastaxotirmen, jahondin ham,

Demon ahli jahon birla jahon, billahki, jondin ham.
Meni jonu jahondin hajr vaqtikim malul etgay,
Vatan yo mulkdin xudkim desun, bal xonumondin ham.
Ko'nguldin jong'a yettim, ey ajal, netgay xalos etsang
Meni ul telbadin, ul telbani men notavondin ham.
Ne ayrilmoq dururkim yor to ayrildi, ayrilmish
Ko'ngul mendin, fig'on ko'nglumdinu o'tlar fig'ondin ham.
Manga jononsiz o'lmaq yaxshiroq, ey Xizr, yuz qatla
Qetursang mujda o'lmoq birla umri jovidondin ham.
Nafas qat' o'ldi ul yuz furqatidsh, ko'zgu kelturmang,
Ki men emdi qutuldum ibtilosiz imtihondin ham.
Yamon-yaxshig'a ko'p zulm etmagilkim, gar budur davron
Qutulg'ung kimki andin yaxshiroq yo'q, men yamondin ham,
Itiga to'ma, darbonig'a bo'lsun muttako, o'lsam,
Tanim ul ko'ydin olmang, boshim ul ostondin ham.
Faqihu Ka'ba, rindu maykada, xushdur Navoiykim,
Sening yoding bila mundin erur ozodu ondin ham.

460

Bahor bo'ldiyu gul mayli qilmadi ko'nglum,
Ochildi g'unchavu lekin ochilmadi ko'nglum.
Yuzung xayoli ila vola erdi andog'kim,
Bahor kelganu ketganni bilmadi ko'nglum.
Gum o'ldi bog'da og'zing xayolidin, yuz vah,
Ki g'unchalar aro istab, topilmadi ko'nglum.
Ko'zumda jilva qilib, ko'nglum olmoq istadi gul.
Iting izicha ani ko'zga ilmadi ko'nglum.
Yuzung nazarasida mahvu mast edi, ya'ni
Ki gul chog'ida zamone oyilmadi ko'nglum.
Zamona gulbunida g'unchadekdur el ko'ngli,
Alarg'a, shukrki, bori qotilmadi ko'nglum.
Navoiy, g'uncha tilab ko'nglum og'zin etti havas,
Agarchi topmadn, lekin yongilmadi ko'nglum.

461

Loladek yuzung xayolidin to'la qondur ko'zum,
Balki lola jomidek qon ichra pinhondur ko'zum.
Ichida suv tegrasida yosh qoborg'on shakl ila
Sensizin bir toza qo'yg'on dog'i hijrondur ko'zum.
Yel xam etgan sham' o'ti andomi birla o'rtanur,
Yo'q ajab, gar kecha tong otquncha giryondur ko'zum.
Shoxi marjondur qizil raglar, duri g'alton sirishk,
Bu zarofatdin biaynih bahri Ummondur ko'zum.
Har yoram jismimda bir hayron ko'z o'lmish holima,
Turfa ko'rkim, muncha hayron ko'zga hayrondur ko'zum.
To to'kar jonbaxsh la'lingning xayolidin sirishk,
Bahri ashk ermaski, ayni obi hayvondur ko'zum.
Ko'z nazar yo'lin tilar, tutqay vido' ashkin to'kub,
Ko'z yumub-ochquncha yuz ko'rguzki, mehmondur ko'zum.

462

Magarki, ko'z yo'lidin oqti qon bo'lub yuragim,
Ki tog' etaklaridek lolagundurur etagim.
Ne tushki, hajri balosin ko'rarda seskansam,
Dukuldamak bila qo'shnini uyg'otur yuragim.
Raming bo'g'un-bo'g'unumni oyirdi, ham xushtur
Itingga tashlamoq uchun birin-birin so'ngagim.
Emas bu xolki, ko'z orazig'a yetganda
Qolibdurur yopishib ayni shavqdin ninagim.
Ne bazm erur mayi hajring sumurmagim, hayhot,
Ki hasrat ilgi ovuch qoqmoqimdudurur gazagim.
Demangki, qoshlari mehrobida tilak tilagin,
Mang'aki qoshlari mehrobi-o'qdudurur tilagin.
Chamanda savsanu ra'no qadig'a moyilmen,
Ki savsaniy to'n ila jilva ko'p qilur miragim.

463

Qadingg'a to'bi o'lubtur muti'u chokar ham,
Bu ishga adl tonuq sarv erur, sanubar ham.
Bir uchig'aki, momuq chirmalibturur boshog'ing,
Ko'ngul yarosig'a bo'lmish fatilaliq marham.
Ko'ngulki, ohi tafidin qorordi paykoning,
Meni ul etti siyahro'zu tiyra axtar ham.
Yopishti qonima hajring palosi, uylaki bor
Shahidliqda kafan, xastaliqda bistar ham.
Ishimni mug'bachalar ishqi ichra so'rsa faqih,
Dengizki, bog'ladi zunnoru chekti sog'ar ham.
Ko'ngulga sham'i jamoling solibdurur bir o't,
Ki to'zmagay anga parvona, bal samandar ham.
Xumor za'fida may bahri ichra gar tushsam,
G'ariq mumkin erur bo'lmog'im shinovar ham.
Gadoyi vasling erur bulbul, ayla rahm, ey gul,
Ki bir qaror ila qolmas gado tavongar ham.
Navoiy aytsa gah yova, goh lol o'lsa,
Ne tongki, muztarib aylabsen ani, muztar ham.

464

Ko'ngul jon birla bordi hamrahing, men dard ila turdum,
Sanga jon birla ko'nglumni, seni tengriga topshurdum.
Nishondur tiyra bo'lg'on axtari baxtim savodidin
Tuganlarkim, firoqing o'tidin g'am shomi kuydurdum.
Yig'och birla boshokkim, tanda qolmish uldurur marham,
Junundinkim, firoqing o'qlarin jismimda sindurdum.
Tutashti sham'dek har barmog'im hijron sharoridin,
Ilik marham qo'yay deb chun ko'ngul chokiga yetkurdum.
Chu ul kofir chiqar ko'z solmag'aysiz, ey musulmonlar,
Ki men bechora ko'nglumni boqib turg'uncha oldurdum.
Qotibdur ko'zlarimki, ne yopilmoq, ne taharruk bor,
Qiyoy boqqaymu bir deb, azm etarda baski telurdum.
Yuzin ko'rgach boshimg'a tushti mushkin zulfi savdosi,
Fig'onkim, bir boqishda yuz balo boshimg'a kelturdum.
Ko'ygul tinmasqa qolmish erdi har nav' orzu birla,
Rizo ko'yida to qo'yidum qadam, ko'nglumni tindurdum.
Makon gulxan kulin qildim, Navoiy, telbadek, ya'ni
Junun torojidin oxir qaro tufroqqa o'lturdum.

465

Chu yopsa na'shim uza mug' palosi idborim,
Belin tongorg'a palos uzra yaxshi zunnorim.
Chekib may ahli xarobotu xirqa chok aylab,
Ko'tarsalar yig'ilib na'sh ila tani zorim.
Mug'ona navha bila dayr sori azm aylab,
Chekib surudi vafo yor, balki ag'yorim.
Yasarda dayri fano dargahida qabrimni,
Borisig'a budurur iltimosu ziyahorim.
Ki dayr pirining ollida bosh qo'yub, yer o'pub,
Niyozlar bila arz etsalar bu guftorim:
Ki men xud anglamay ish sirridin xabar, o'ttim,
Ish uldururki, gahi bo'lmasang xabardorim.
Qadam agar lahadim uzra qo'ysang, ermas tong,
Ki bo'lsa ravzayi jannat bu kulbayi torim.
Umidim oxir erur dayr pirining karami,
Gar emdi mug'bachalar birladur saru korim.
Navoyiyo, boqibon fazl bahri mavji sari,
Xudoy uchun tilama tavba birla ozorim.

466

Ayni za'fimdin qo'lum chun qo'ldading, ey dilbarim,
Qo'yima ilgimniki, qo'rqarmen to'kulgay paykarim.

To junun bemorimen, gulxanning o'tluq kullari
Bo'ldi gulgun rishtadin gullar tikilgan bistarim.
Sovug' ohimdin zarar topqay edim g'am bazmida
Jism uyida bo'lmasa o'tlug' ko'nguldin mijmarim,
Qatra xo'ylar ichra ul orazni ko'rdum, ey rafiq,
O'lmagim ermas ajabkim, suvga tushmish axtarim.
Dema, la'lim shavqidin sipqormading qon bir qadah,
Men icharmen, ko'z to'kar, netib tugansun sog'arim?
Gulshani faqr ichra-to kirdim erur, balkim emas
Gunbazi nilufariy gulshanda bir nilufarim.
Hajr tig'i ko'p uchun jismimda har yon chekti bosh,
Ey Navoiy, men mazallat toyiri, budur parim.

467

Ko'ngluma yor istabon, mehnat kelurni bilmadim,
Jong'a yetmay ul hanuz ofat kelurni bilmadim.
Suratin ko'rmak tamanno aylabon, ko'rmay hanuz,
Ollima yuz ming ajab surat kelurni bilmadim.
Men yuzin ko'rmay hanuz el vasl etar ermish tama',
Ko'ngluma mundoq qotiq holat kelurni bilmadim.
Ko'rmay oxir tarkin ettim, vahki, munglug' jonima
Vasl yetmay, jovidon furqat kelurni bilmadim.
Ishq ko'yida balo ko'p ko'rmagin bildim, valek
Yor tarkin tutqucha g'ayrat kelurni bilmadim.
Resh etib jonnmni ulkim, dedi marham kelturay,
Marham andin nishtari hasrat kelurni bilmadim.
Ul rafiqekim anga dedimki, jon aylay tufayl,
Muncha ondin jonima vahshat kelurni bilmadim.
Ko'ngluma ashob zulmi junbida "vo hasrato",
Charx neshin marhami rohat kelurni bilmadim.
Ishq shahrohig'a kirmashi xayol etmak bila
Ollima yuz vodiya hayrat kelurni bilmadim.
Ey Navoiy, qilmag'uncha mosivolloh tarkini,
Komim ichra jur'ayi vahdat kelurni bilmadim.

468

Tun oqshom keldiyu kelmas mening sham'i shabistonim,
Bu anduh o'tidin har dam kuyar parvonadek jonim.
Ne g'am, ko'rguzsa ko'ksun porasin choki giribonim,
Ko'runmas bo'lsa ko'ksun yorasidin dog'i pinhonim.
G'amidin durri maknundek sirishkim oqti Jayhundeck,
Muzayyan qildi gardundek jahonni ashki g'altonim.
Falak ham to'ldi kavkabdin, quyosh ham tushti ashhabdin
Kelib tushmasmu markabdin mening xurshidi raxshonim?
Jahonni zulmat etti chah, bu zulmat ichra o'lgum, vah,
Manga bo'lsang ne Xizri rah, yetib, ey obi hayvonim.
Dema ko'kdin quyosh ketmish, falakka tiyralik yetmish,
Ul oy hajrida tor etmish falakni dudi afg'onim.
Quyosh qochib yuzin uydi, shafaq o'tqa tushub kuydi,
Falakka dog'lar qo'ydi g'amingdin so'zi pinhonim.
Navoiy kibi hijrondin bu oqshom o'ldum afg'ondin,
G'amim yo'q buyla yuz jondin, yetib gar kelsa jononim.

469

Zulmati hijron qilur qat'i hayotim dam-badam,
Ey Masihi Xizrpay, boshimg'a yetkur bir qadam.
Novaking ko'nglum aro sing'ay debon payvand uchun,
Ko'z qarosi obno'su qon yoshim bo'lmish baqam.
Boshda tiyg'ing, jon aro novaklaringning sharhini
Yozaram doimki, bor bu ishda hamdardim qalam.
Yor kelmish qabrima, har yon sog'inmang lolakim,
G'ayrini o'rtarga g'ayrat o'tlari urmish alam.
Ruh uchar ul yon, vale o'rtar parin hijron o'ti,
Oh, agar ul toyiri davlat bu o'ttin qilsa ram.
Eyki, shohid ko'zu zulfu og'zig'a osuftasen,

Bir taammul aylakim, bordur bu maqsuding adam.
Gar Navoiy ishq'i ortar, ohidin sen vahm qil,
Kim o'churur sham'ni garchi yorutur o'tni dam.

470

Ishq ila bo'ldum masal savdo bila afsona ham,
Shukrilillohkim, yana oshiqmenu devona ham.
To unutdi oshnolig' rasmin ul begonavash,
Oshno yig'lar mening holim ko'rub, begona ham.
G'am tuni mendurmen ohu ashkdin sham'im o'chub,
Boshima yemrulgali turmish buzuq koshona ham.
Elga mehning bor, buzuq ko'nglumga ham bir zarra boq,
Kim quyoshning tobidin mahrum emas vayrona ham.
Ey malohat sham'i, har soat meni kuydurmakim,
Ko'p yorumas sham' agarchi o'rtanur parvona ham.
Yo'q, bu dayr ichra berur jomi ajal ta'mini may,
Kim erur paymona to'lmoqdin nishon paymona ham.
Ey Navoiy, gar desang ul turfa qushni sayd etay,
Rishtayi jismingni dom et, ko'z yoshingni dona ham.

471

La'lingki, sog'indim ani jon rozig'a mahram,
Bilmonki. nedin xat chiqarur qonima har dam?
Terlab gul uza sabzang o'lubtur taru toza,
Xat garchi hamisha buzulur bo'lsa varaq nam.
Bosh sajdag'a rog'ibduru ko'z surmag'a tolib,
Yo'lungda, ajab ermas, agar bo'lsa qadim xam.
El pand berur ko'ngluma, sen novak otarsen,
Netgak edim ul zaxmg'a bo'lmasa bu marham.
Bilginki, ko'ngul shu'lasin izhor qilibmen,
Ul kunki, tutashqay g'am o'tidin bori alam.
Gar oqibat ahvolig'a men voqif emasmen,
Kimdurki anga qolmadi bu mas'ala mubham.
Gar itti esa xasta ko'ngul g'am yema, ey aql,
G'am yegali bordur chu Navoiy, sanga ne g'am?!

472

Kecha ul mahvashni yod aylab farovon yig'ladim,
Mehrim oshti subhdek har nechakim qon yig'ladim.
Sham' avval oqshom-o'q kuydi fig'onim o'tidin,
Kim men o't sochqon bulutdek, tortib afg'on yng'ladim.
Tun qorong'u, kulba xilvat, hajridin ko'nglum to'la,
Tosh urub ko'ksumga to bor erdi imkon yig'ladim.
Yor hajridin kishiga ayta olmas g'ussani
Ko'nglum etti sharhu men mahjuru pazmon yig'ladim.
Charx ham to'kti quyoshning hajridin kavkab, vale
Yig'lamoq ul erdikim, men zor giryon yig'ladim.
Subhdek xurshid vaslidin agar kulsam, ne tong,
Menki subhi vasl uchun ko'p shomi hijron yig'ladim.
Ey Navoiy, tosh eshitsu navha qilg'ay oshkor,
Yo'q ajab, gar bir tun o'z holimg'a pinhon yig'ladim.

473

Soqiyo, kechagi may nash'asidin jon toptim,
Zulmat ichra masalan chashmayi hayvon toptim.
Og'zingga olma olibkim, manga tishlab berding,
Ham o'shul og'iz ila, go'yi zanaxdon toptim.
Boda tobiyu yuzung partavidin tiyra kecha
To'lun oy ko'rdumu xurshidi duraxshon toptim.
Mehrdin ko'p nafas urma der edim tongg'a boqib,
Kim men ushbu kecha xurshidni mehmon toptim.
Men to'kub ashk falakdek, vale behudlug'uma
Dam-badam yorumag'ur subhki xandon toptim.
Telba ko'nglumki, labu zulfung' uchun itmish edi,

Kecha mayxona aro mastu parishon toptim.
Charxdin mehr tama' tuttumu ofat ko'rdum,
Yordin vasl talab qildimu hijron toptim.
Zulfi fikrida Navoiyni labi tirguzdi,
Soqiyo, kechagi may nash'asidin jon toptim.

474

Bitigingdinki, savodini ko'rub jon toptim,
Zulmat ichra masalan chashmayi hayvon toptim.
Bahrin qatrag'a ta'zim ila tahsin ko'rdum,
Mehrdin zarrag'a e'zoz ila ehson toptim.
Har "alif" sarv edi, "he" g'unchavu "dol"i sunbul,
Demayin nomaki, bir toza guliston toptim.
Anbarin madlarikim mehr edi mazmuni aning,
Har uzun kechada bir mehri duraxshon toptim.
Qatra qonlarki, ko'zum sochti o'qur holatida
Har shabih ustida bir la'li Badaxshon toptim.
Ne shabih erdiki mazmuni bila ashkimdin
Toshida la'l, ichida gavhari Ummon toptim.
Gah-gahi xasta Navoiy tanig'a jon yetkur,
Bitigingdinki, savodini ko'rub jon toptim.

475

Visol tuxmini ektim, firoq bar toptim,
Vafo niholini tiktim, jafo samar toptim.
Muhabbat o'tiki yoqtim visol sham'i uchun,
Uzumni oqibat ul o'tda-o'q sharar toptim.
Men ashk birla yudum g'ayr naqshini ko'zdin,
Valek g'ayrg'a-o'q yordin nazar toptim.
Umid bahrida har necha g'o'takim urdum,
Sadaf ko'zumdinu ko'z yoshidin guhar toptim.
Dedim, bu ramzni anglay, vale xirad pirin
Bu nukta kayfiyati ichra bexabar toptim.
Chu dardi ishq biyobonlarini qildim qat',
Adam viloyatidin nori yuz xatar toptim.
Navoyiyo, kecha-kunduz xatu yuzini tilab,
Shabona navha bila nolayi sahar toptim.

476

Vasl bargin uzki, men hijron gulin bo'y etmisham,
Mehr tarkin tutki, men mehnat bila xo'y etmisham.
Naxli qaddingg'aki berdim ko'z yoshidin parvarish,
Emdi bosh tortarki yoshdin yuz sori jo'y etmisham.
Har sori javlon qilib yetgach manga chekting inon,
Bu ekin jurmumki yo'lungda boshim go'y etmisham?
Noma ichra chirmashibon sanga yetgaymenmu deb,
Orazim kahbargu jismim rishtasin mo'y etmisham.
May bo'lub ashkim, g'izo bag'rim, surud afg'onlarim,
Keling, ahli ishqkim, g'am xaylig'a to'y etmisham.
Shayx boqiy bo'lsunu zarq ichra tinmasliqki, men
Tinnisham, tokim fano dayri sari ro'y etmisham.
Topmadim gulchehralardin shammaye bo'yi vafo,
Ey Navoiy, nechakim yeldek taku po'y etmisham.

477

Tirik yururmenu bor mendin ayru jononim,
Bu umr birla yurub o'lmagan mening jonim.
Bag'irda yuz xalavu, vah, demakka yo'q zahram,
Ko'ngulda qon to'lavu yo'q dam urmoq imkonim.
Ne bir aniski, oritsa lolayi ashkim,
Ne bir rafiqli, anglasa dog'i pinhonim.
Ko'rub qoshida muhiblarni jam'u men mardud,
Munkayibon buzulur xotiri parishonim.
Ko'ngul xud ittiyu jon hamdami bo'la olmon,

Bir-ikki lahzaki bor ul zaif mehmonim.
Azimat etgali ul ganji husn andoqdur,
Ki chug'z or qilur ko'rsa emdi vayronim.
Navoyiyo, bu navolarki kecha tortarmen,
Zuhal eshituru xurshid eshitmas afg'onim.

478

Ey, qading sarvi ravon, ko'yung bahoru gulshanim,
Mehnatu afg'on sening hajringda ko'rgan-bilganim.
Qabr toshidur bezaklik sarbasar gul bargidin,
Toza-toza dog' ila ko'hi balo bo'lg'on tanim.
Charx mehnat toshidin to ravzan ochti har taraf,
Men malomat bulbuli, go'yo qafasdur maskanim.
Mehnatu g'am o'qlarig'a, vahki, yuz ming zaxmliq,
Ashki siymandud qilg'on hay'at o'ldi javshanim.
Tig'ikim ko'ksun uyin ochti, eshikdekdur anga
Ochilib yopilsa har dam choklik pirohanim.
Do'stlar, meni ko'ngulsiz deb so'rarsiz, shodmen,
Bo'lmayinmu shodkim, daf' o'lmish andog' dushmanim?
Ishh naqdi dog'i g'am kirmish Navoiy ko'ngliga,
Vahki, bir dam ajdahodin xoli ermas maxzanim.

479

Eyki, avval qomating vasfini shamshod ayladim,
Sarvi jannat bo'lki, emdi seni ozod ayladim.
O'zgalarni davlati vaslingda xush tut, chunki men
Xasta ko'nglumni g'ami hijron bila shod ayladim.
Xoh sen yor o'l manga, xoh o'zgalarning yori bo'l,
Chun men o'z tab'imni bekaslikka mu'tod ayladim.
Mujda ber, ey shayxkim, tortib nadomat ohidin,
Bul'havasliq juzvi avroqini barbod ayladim.
Necha men mahrum o'lub, bo'lg'ay anga mahram raqib,
Shukrkim, g'ayrat tariqin oqibat yod ayladim.
Ul vafosiz ishqini tark etmaguncha tinmadim,
Ne yomon soatda bu shum ishni bunyod ayladim?
Ey Navoiy, hech bilmonkim, unag'aymu ko'ngul,
Onga muncha ajnabiy so'zlarki irshod ayladim.

480

Junundin uyla tufrog' o'ldi jismi ranjparvardim,
Ki har tosh ursalar atfol jismimg'a, chiqar gardim.
Necha hajrinda o'lgum ohu ashkimdin solib to'fon,
Vale qo'ymang, ko'rarga kelsa sarvi nozparvardim.
Yo'lida baski qo'y dum chehra sonchilg'on xasu xoshok,
Somonlar bilki chekmish kahrabodek chehrayi zardim.
Payopay ne ekan abri bahoriydin choqin tushmak,
Bulut uzra bir uchqun soldi go'yo shu'layi dardim.
Quyundek gar talab dashtida yo'q men yetmagan vodiy,
Ne g'am, sargashtalikda uchrasa mohi jahongardim.
Vafo bo'stonin ashkim birla serob ayladim umre,
Erur g'am novaki sarvim, bag'ir pargolasi vardim.
Muhiqdur, ey Navoiy, ul pari mendin malul o'lmoq,
Nedinkim, ko'yida devonalig'ni haddin o'tkardim.

481

Mehr ko'p ko'rguzdum, ammo mehribone topmadim,
Jon base qildim fido, oromi jone topmadim.
G'am bila jonimg'a yettim, g'amgusore ko'rmadim,
Hajr ila dilxasta bo'ldum, dilsitone topmadim.
Ishq aro yuz ming malomat o'qig'a bo'ldum nishon,
Bir kamon abro'da tuzlukdin nishone topmadim.
Ko'nglum ichra sarv o'qdur, g'uncha paykon, gul tikan,
Dahr bog'i ichra mundog' gulsitone topmadim.
Husn mulki ichra sendek shohi zolim ko'rmadim,

Ishq ko'yida o'zumdek notavone topmadim.
Ko'p o'qudum Vomiq Farhodu Majnun qissasin,
O'z ishimdin bul'ajabroq dostone topmadim.
Ul amon ichinda bo'lsun, ey Navoiy, garchi men
Bir zamon ishqida mehnatdin amone tolmadim.
Tab' ganjidan maoniy xurdasii, yuz qatla hayf,
Kim nisor etmakka shohi xurdadone topmadim.

482

Yetti so'zi hajru chektim ohi dardolud ham,
Xasta jonim kuydiyu boshimg'a chiqti dud ham.
Kim vafo ahlin sinuqtursa, bilurmen onchakim,
Ko'p ziyon qilmasa, bore qilmag'ay ko'p sud ham.
Istagan Majnun mazorin, kelki, andin kam emas
Telba ko'nglumni yoshurg'on jismi g'amfarsud ham.
Anjum ermas, g'am tunikim ishrat ayvonin sipehr
Mixdo'z aylab, sarosar qildi qiyrandud ham.
Muddaiy, ko'p kulma idborimg'akim, yor ollida
Sen kibi maqbul edim bir choq meni mardud ham.
Ko'p toriqma, ey ko'ngul, ul sho'x hijroni aro,
Shoyad ushbu ishda-o'q erdi ekin behbud ham.
Ey Navoiy, o'lmasa bori firoqingdin malul,
Ayrilurda yaxshiroqkim qilmasang padrud ham.

483

Yog'lig'ing ilgimda, ashkimni ravona aylaram,
Ko'zga surtub ashk aritmog'ni bahona aylaram.
Ul ko'zumga chum yetib, taskin topib giryonlig'i,
Ko'zdin olg'ach, yona ashkimni ravona aylaram.
Yona yetgach, ko'zga ashkim tursa olurmen oni,
Yona borsa, chorasin bu nav' yona aylaram.
Ko'zda kirpiklarni tillar aylabon har torig'a,
Za'fi holim ko'z tili birla fasona aylaram.
Balki har torig'a jonim rishtasin chirmashturub,
Jonima kasbi hayoti jovidona aylaram.
Bir qadah quysangki, tutsa mug'bacha, ey piri dayr,
Naqdi din sarmoyayi jomi mug'ona aylaram.
Ey Navoiy, toki bo'lmishmen fano dayrida mast,
Aqlu din tashvishidin forig' tarona aylaram.

484

Oqizdi limuyi bo'rkungni ko'rgach oncha qon ko'nglum,
Ki za'f etti sorig' gul g'unchasidek notavon ko'nglum.
Ko'ngulda baski g'uyachang fikratidin xurdayi ma'ni
Yig'ibmen, g'uncha ko'nglidek bo'lubtur xurdadon ko'nglum.
Sanubar ko'ngliga ko'nglumni o'qshatmangki, o'rta bdur
Nihon har tuxm ummediga bir dog'i nihon ko'nglum.
Badan vayronida ul husn ganji hajridin gohi,
Gah o'z yolg'uzlug'idin chug'zdek tortar fig'on ko'nglum.
Duri ishqingni to topmish, agar chok o'lsa sar-tosar,
Guhar yutqon balig' yanglig' dam urmas bezabon ko'nglum.
Aningdek topti siymin soyiding yodi bila ulfat,
Ki dastomuz qushdek onsiz o'lmas bir zamon ko'nglum.
Maqomi gah balo tog'idurur, gohi fano dashti,
Ki ishq ichra berur Farhodu Majnundin nishon ko'nglum.
Falak zoli g'amu dardin chekardin o'ldum, ey soqiy,
Keturgil raz qizin botkim, tilar bir n-avjuvon ko'nglum.
Navoiy, derki, ko'nglungni keturgil ishq ko'yidin,
Bag'oyat yaxshidur, gar bo'lsa rozi ul yomon ko'nglum.

485

Yana firoq o'tig'a tushti toblig' ko'nglum,
Tarahhumeki qiladur xaroblig' ko'nglum.
Sog'insa g'unchang uchun qong'a evrulur har dam,

Bu yuz jarohat ila pechu toblig' ko'nglum.
Firoqu dard qachon tuzsa bazm kulbamda,
Berur ko'zum mayi la'lu kaboblig' ko'nglum.
Erur sharoraki xurshid sori borg'ay tez,
Yuzung visolig'a jahdu shitoblig' ko'nglum.
Yuzungai ko'rdum esa suv bila balig'dek o'lur,
Qarorsiz tanimu iztiroblig' ko'nglum.
Fano yeli qonikim ochsa chehrayi maqsud,
Ki tan g'uborida bo'lmish hijoblig' ko'nglum.
Navoiy g'am yediyu o'ldi, dog'i topti visol,
Ne topmasun bu sifat xo'rdu xoblig' ko'nglum?

486

Ne kun kelgayki, kelgay nozananim,
Ne xush bo'lg'ayki, bo'lg'ay hamnishinim.
Saodat xatlari qilmish huvaydo
Oting changiga surtulgan jabinim.
Erur ul sho'x otqan kaj guruha
Ko'ngul ganji aro durri saminim.
Nedin ul ko'z chekar o'q go'shalardin,
Gar o'lturmakka qilmaydur kaminim?
Tegurma otashin la'lingg'a boda,
Kim ul o'tdin kuyar joni hazinim.
Ketur, ey mug'bacha, jomi mug'ona,
Erur olsang bahosi naqdi dinim.
Navoiy, ne osig', jonong'a yetmas,
Navolarkim chekar joni hazinim.

487

Ne ayb, agar mayi sofiy g'amidadur ko'nglum,
Ki changi halqayi zulfi xamidatur ko'nglum.
Falak haqiqati fikrida kuydi ersa, iye tong,
Ki ajdahoye damonning damidadur ko'nglum.
Mug'anniyo, kelu tuzgil xaroshliq unuma
Hazin taronaki, rudung bazmidatur ko'nglum.
Nishotdin dema so'z, navha birla boshla surud,
Ki dardu g'amzadaliq olamidatur ko'nglum.
Firoq o'tig'a tushub dam-badam to'kar qon yosh,
Ki oxir o'lgusi o'z motamidatur ko'nglum.
Ne ayb, vaslidin ar marhal o'lsa ko'nglumda,
Hamisha chunki aning marhamidadur ko'nglum.
May ich, Navoyiyu, ahli zamondin aylama yod,
Ki ushbu xayldin asru ramidadur ko'nglum.

488

Vayranayedur maskanim, andin manga bisyor g'am,
Ohim bila eshikda o't, ashkim bila devor nam.
No'shidin elda guftugo', ey hajr, icharmen men og'u,
Kosh o'lsamu ko'nglumni bu anduhdin qutqorsam.
Qil ishq dayrida maqar, sukkonig'a solg'il nazar,
Kim bor bu majma' ichra har bir durdkash xummor Jam.
Har yerki anda bir nafas ishratqa topsam dastras
Yuz qatla aylarmen havas, kim bo'lsa erdi yor ham.
Soqiy, bugun mayin unut, mendek dame xunoba yut;
Mutrib, navoye navha tut, sozingg'a bog'la tori bam.
Desamki, ey badmehr o'g'ul, yuzung ko'rub oy tutti yo'l,
Der: "Yer quyi gar bordi ul, bir shabravi ayyor kam".
Miskin Navoiy bersa jon, ey diyda, har dam to'kma qon,
Ul har necha qilsa fig'on, sen asrag'il znnhor dam.

489

Chun o'larmen bir nafas ul dilraboni ko'rmasam,
Ne hayot imkoni bo'lg'ay bir kun oni ko'rmasam.
Ko'nglum ichra topilur g'am novakidin yuz nishon,

O'qiddin har kun tanimda yuz nishone ko'rmasam.
Ko'ngul itti, ko'zni dog'i istaram ashk etsa ko'r,
Kim tilarmen hargiz ul yuzi qaroni ko'rmasam.
Sog'inurmen kufr zulfi mojarosidin base,
Gar dame ul sho'xi kofir mojaroni ko'rmasam.
Kim vafo gulchehralardin ko'rdikim, men ko'rgamen,
Bo'lmas ushbu ayb ila ul bevafo ni ko'rmasam.
Har biri yuz minnat aylarlar, erur bu ham jafu,
Olam ahlidin ne kunkim ming jafoni ko'rmasam.
Ey Navoiy, ne balodurkim, o'larmen qayg'udin,
Gar dame ollimda ul sho'xi baloni ko'rmasam.

490

Oncha kavkab to'kti shomi g'am xayolingdin ko'zum,
Kim yorudi oqibat subhi visolingdin ko'zum.
Xoldin ko'z tiyra bo'lmoq rasm erur, bu turfakim,
Yorudi ko'z mardumidek turfa xolingdin ko'zum.
Quy aqiqi may suhayli jom aro, ey mug'bacha,
Kim yorur ul axtari farxundafolingdin ko'zum.
Vaslingga yettim, bihamdillahki, zoyi' bo'lmadi,
Ulki qon yig'lar edi har dam xayolingdin ko'zum.
Bu sababdinkim nedin sensiz qolib ko'r o'lmadi,
Boqa olmaydur yuzungga infiolingdin ko'zum.
Yangi oy ko'rgach xaloyiq ko'zni yummoq rasm erur
Lekin ochildi ko'rub mushkin hilolingdin ko'zum.
Shukrlillahkim, Navoiydek munavvardur yana
Xoki poyingdin yuzum, sham'i jamolingdin ko'zum.

491

Yer yuzini tutti ashkim, ko'kka yetti nolishim,
Yuqori tengriyu quyi sendin o'zga yo'q kishim.
Lojaram devonavu rasvovi olam bo'lg'amen,
Chun tushubtur, ey pari paykar, sening birla ishim.
Tish qadabmen la'lingga uzmasmen andin bu tama'
Anburi hijron ila bir-bir sug'ursalar tishim.
Har biri yuz minnat aylarlar, erur bu ham jafu,
Yuzu zulfung davrida mundoq kechar yozu qishim.
Tiyralik dudu shafaqdur shu'lavu anjum sharor,
Go'yyiyokim soldi o't hijron tuniga qarg'ishim.
Mehri yo'qlug'din zrrur har tun sinoni oh ila
Ko'k hisori xayli birla tongg'a tegru sonchishim.
Ey Navoiy, gar sening nolangg'a yig'lar andalib,
Bir kun ul gul ko'ngliga ham kor qnlg'ay nolishim.

492

Ne uchun tarki muhabbat qildi mohim, bilmadim,
Bu g'azabkim ayladi mohim, gunohim bilmadim.
Oshiq o'ldum yordin topqay debon ko'nglum visol,
Hajr bu yanglig' bo'lurni kiynaxohim bilmadim.
Yor ko'yi ichra itti zor jismim ohdim,
Qayda tushganni bu yeldin bargi kohim bilmadim.
Ishq bo'stonig'a kirganda havoyiy qush kibi,
Sunbuli zulfi bo'lurni domi rohim bilmadim.
Aqlu hushu sabrim itti ko'rgach ul kirpik safin,
Bir-bir o'lmog'ni haro ko'rgach sipohim bilmadim.
Kirmaguncha dayr aro tinch o'lmadim, tut bodakim,
G'ussadin bu qal'a erkanni panohim bilmadim.
Ey Navoiy, buyla qilg'on ro'zgorimni qaro
Hajr shomi erdi yoxud dudi ohim bilmadim?

493

La'ling g'amidin diydayi giryon bila bordim,
Ko'rmay seni yuz nolavu afg'on bila bordim.
Vaslingg'a yetay dedimu hajringg'a yo'luqtum,

Ummed ila keldim, vale armon bila bordim.
Vaslingg'a shitob aylab o'kush g'am bila yondim,
O'qdek kelibon bir necha paykon bila bordim.
Olamg'a vido' ettim o'shul yuz havasidin,
Yuz shukrki, oxir dame imon bila bordim.
Umre tilab ish sirrini ketmak kerak oxir,
Kim shammaye andin meni hayron bila bordim.
Olamg'a vido' ettim, och ul yuzni damekim,
Zodi abad etay, chu bu borg'on bila bordim.
Dedimki: Navoiydek o'lay mehring ila-o'q,
Yuz shukrki, ul va'davu paymon bila bordim.

494

Vodiyi hajringda bir dam qon yutardin qonmadim,
Ushbu o'tlug' vodiy ichra tinmadim, to yonmadim.
O'lganimdin so'ngra keldi so'rg'ali dardimni yor,
Uyqu, ko'rkim, boshima yetib quyosh, uyg'onmadim.
Orazim sorg'ordi oltundek soching savdosidin,
Mundin o'zga naqd ul savdo aro qozg'onmadim.
Ko'yiga aylandurung na'shimki, hijron za'fida
O'lturub hayrat meni bir ud taraf aylonmadim,
Nol yanglig' garchi xatting shavqidin bo'ldum zaif,
Lek javrung tig'i boshimg'a kelib to'lg'onmadim.
Saltanat, ko'rkim, niholi mehrdin arz ettilar,
Juz fano mayxonasining kirpichin yostonmadim.
Ishqida iqror ko'p chekma meni o'lturgali,
Ey Navoiy, chunki men hargiz bu ishdin tonmadim.

495

Sahar ko'rdum yuzin, oqshomg'acha kuydi hazin jonim,
Bu erdi subhi vaslim, to ne bo'lg'ay shomi hijronim?
Quyosh kulbamg'a ingandin manga yuz qatla xushroqdur
Qaro shomimni ravshan aylagan sham'i shabistonim.
Ne yanglig' yoshuray hijron g'aminkim, fosh etar hardam
Og'izdin shu'laliq ohim, nazardin ashksiz qonim.
Ajabdur toyiri vasl istamak kulbamg'a qo'nmoqkim,
Yaqindur nasri voqi'ni uchurg'ay ko'kdin afg'onim.
Qading naxli xayoli ko'zdadur, ey navbahori husn,
Maozolloh, agar oni qo'ng'arg'oy seli mujgonim.
Dedim: so'zon ko'nguldin chekmagil bir dam xadangingni,
Dedikim: qolsa bir dam suv bo'lur ul o'tta paykonim.
Baliyat toshi yog'durg'on kibi vayronima gardun,
Mazallat gardi har dam yog'durur boshimg'a vayronim.
Qadah davrin evur, ey dayr piri, toki mumkindur,
Ki davron ranjini tortarg'a emdi yo'qtur imkonim.
Dema, jomi fano ichra ezilmishdur ajal zahri,
Navoiy, jon berib, ul jomni chekmakdur armonim.

496

Muvofiq kiydilar, bo'lmish magar navro'z ila bayram,
Chaman sarvi yashil xil'at, mening sarvi ravonim ham.
Chaman sarvi qolib hayron, mening sarvim qilib javlon,
Aning shaydosi bir dehqon, munga shaydo bari olam.
Chaman sarvi qolib bebar, mening sarvim bo'lub dilbar,
Ani yel aylabon muztar, bu yeldek sekretib adham.
Qo'nub ul sarv uza bulbul, chekib gul shavqidan g'ulg'ul
Bu sarv uzra ochilib gul, anga terdin tushub shabnam.
Qilib ohim sari parvo, bu yon mayl etmading qat'o,
Sabodin, ey qadi ra'no, bo'lur ham sarv gah-gah xam.
Bu bog' ichra may, ey soqiy, ki bormen asru mushtoqiy
Ki anda sarv ham boqiy emas, gul ahdi ham mahkam.
Navoiy, ko'yin et manzil, yuzu qaddig'a bo'l moyil,
Ki bog' etmas seni xushdil, tulu sarv aylamas xurram.

497

Jong'a ko'ksun chokidin jononni mehmon ayladim,
Gavhare toptim, oni qo'ynumda pinhon ayladim.
Kavkab ermas, paxtalar tiqmish qulog'ig'a sipehr,
Ul quyosh hajrida tunlar baski afg'on ayladim.
Jong'a, ey gul, xori g'am ko'p urdung, et vahm emdikim,
Har birin bir novaki ohimg'a paykon ayladim.
Ko'ksun uzra neki marham erdi, ashk oqizdi, voy,
Kim salomat tarhin ul suv birla vayron ayladim.
Fitna toshi yo salomat sohili tengdur manga,
Kim hubobi ashkdin boshimg'a qalqon ayladim.
Boisi maqsud zohid zuhd qildi, men fano,
Faqr iqbolidin ul mushkulni oson ayladim.
Ey Navoiy, bog'lab erdi Ka'ba ihromin ko'ngul,
Ko'yidin bir nuqta sharh aytab, pushaymon ayladim.

498

Ne tong', gar muhlik o'lsa dudi ohim imtidodi ham,
Ki bir hijron tunicha bor aning qaddi savodi ham.
Labi birla mengi vasfin yozay desam, munosibdur
Varaq jon safhasi, dog'im qarosidin midodi ham.
Agar bir dam unutsam oni, haqdin istaram o'lmaq,
Agarchi o'lturur har dam meni bedilni yodi ham.
Tutulmish zulfunga, lekin yuz ochsang ochilur ko'nglum,
Sening ilkingdadur ul telbaning bandi kushodi ham.
Hayotim naxlini hajringda ashkim seli chun yiqti
Madad qildi nigun aylarda ohim tundbodi ham.
Uqubatlar bila hajrida o'ltursang meni, ey ishq,
Jahon ahli aro ibrat o'chun yetkur munodiy ham.
Kerakmas g'arra bo'lmoq shohidi davlat bosh indursa,
Ki purxamliq erur oning salomu xayrbodi ham.
Meni zuhdi riyoiy sori targ'ib etting, ey zohid.
Salohi bor esa, zohirdurur oning fasodi ham.
Navoiy egniga qo'ydung sabu ichmakka dayr ahli,
Bu erdi umrlar, ey mug'bacha, oning murodi ham.

499

Aqlu jon qasdida ko'rdum ul ko'zu mujgonni ham,
Chektim ul mujgonu ko'z ollida aqlu jonni ham.
Novaking yetgach qiziq ko'nglum yig'ochin kuydurub,
Qatrayi suv yanglig' oshom ayladi paykonni ham.
Ko'z yoshimni qon qilib, bag'rim suv etting', ey firoq,
Yo'qki yolg'uz suvni qon qilding, suv qilding qonni ham.
Ishq dashtida quyundek xoksoringmen, gahe
Istasang ushshoqni, yod et bu sargardonni ham.
Go'ydek boshim necha raxshing ayog'i zarbidin
Po'ya qilg'ay; gah-gahi yetkur anga chavgonni ham.
Ey tavongar, nechakim qasringni qilding zarkigor,
Asru xoli ko'rma darvesh o'lturur vayronni ham.
Ko'nglum olib bordingu qomish manga bir xasta jon,
Har qachon kelsang Navoiy topshurur qolg'onni ham.

500

Ajoyib tiyradur hajrim tuni, ey mehri yo'q mohim,
Magar sovurdi ishqing o'rtaganlarning kulin ohim.
Vujudum ul quyosh hajrida andoq murtafi' bo'ldi,
Ki mumkin yo'q ani istarda bo'lmoq soya hamrohim.
Yuzumning aksi kohiy qildi ko'yungning ushoq toshin
Kamoli ishq, ko'rkim, kahrabo ijod etar gohim.
Ko'kgul ham g'amzasi o'qinki bordur orzu qildi,
Bihamdillahki, yetkurdi nekim bor erdi dilxohim,
Yasay dard o'qlaridin bir oq uy jon gulshani ichra,
Ki ko'nglumda toriqsa, anda kirgay mohi xirgohim.
Ko'ngul afsonasin gohi desam, elni tutar uyqu,
Va lekin har zamon seskandurur afg'oni nogohim.

Qilib mayxona tufrog'in vatan, qon yutmog'im, ko'rgil,
Ki bu bir bodayi ayshimdurur, ul masnadi johim.
Erur bir mug'bacha ilgidin ichmak orzusidin
Fano dayrida har dam bir eshikdin shayilillohim.
Umid ulkim qadam sarvaqtima yetkurgay ogohe,
Navoiy, gar talab yo'lida bo'lsa joni ogohim.

501

Bahoru bog' sayridin ne gul, ne sarvdur komim,
Budur komimki, shoyad uchrag'ay sarvi gulandomim.
O'qung ko'p zaxmidin dom o'ldi jismim, zaxmlar ermas,
Chiqarg'a jon qushi yo'llar yasabtur har taraf domim.
Jamoling ko'zgusi chun elga ro'baro' bo'lur har dam,
Ne tong, gar ko'zgu aksidek zamone yo'qtur oromim.
Xusho Majnunki, ma'nusi edi boshig'a qo'ng'on qush,
Junun toshi yog'ardin boshima ul ham emas romim.
Mangakim hajr za'fidin nafas ma'lum emas kelmak,
Ne imkon bas yetishmak ul Masihodamg'a payg'omim.
Firoqim kechasi bas muhlik o'lmish, gar sahar bo'lmas,
Nafas urmoqqa go'yo subhni qo'ymas qaro shomim.
Aningdek tashnamen, ey mug'bachakim, qo'sh tutar bo'lsang,
Falakning huqqasin bo'l ikki, to bo'lsin iki jomim.
Baho bu benavodin gar qabul aylar esang, bordur
Biriga javhari jonim, biriga naqdi islomim.
Harom ettim Navoiy, dunyovu uqbo tamannosin,
Nedinkim Ka'bayi ko'yi sari bog'landi ihromim.

502

Tandin o'qungni cheksalar og'rirdin ermas shevanim,
Aidin qilurmen navhakim, ayru tushar jondin tanim.
Gulxan kuli ichra nihon jismim junundindur nishon,
To telbalik barqi ayon bo'lg'ach kuyubtur xirmanim.
To ishq aro afsonamen, o't ichraki devonamen,
Ul sham' uchun parvonamen, kim bo'lmish o'rtanmak fanim.
Ul sho'x sekritti samand, ermas nasihat sudmand,
Har do'st emdi bersa pand, uldur ulug'roq dushmanim.
May ichgali ul no'shlab zohir qilur har dam tarab,
Bu nav' ochilmoq, ne ajab, andoq suv ichgan gulshanim.
Chun odamiyda yo'q vafo, ko'r ul pari ishq aro
Javlongahim dashti fano, vayronayi g'am maskanim.
G'am tig'idin qochmoq havas qilma, Navoiy, har nafas,
Ul tig'ning daf'ig'a bas yuz pora xirqa javshanim.

503

Quruq tanimg'a tugan kuydururda bebokim
Fatila o'ti yetishgach tutashti xoshokim.
Tan ichra telba ko'ngul iztirob etar asru,
Tikib ne nav' o'ngalsun bu siynayi chokim?
Hazin ko'ngulni magar chok qilg'asen, ey gul,
Ki g'uncha yanglig' ochilg'ay dame bu g'amnokim.
Davoyi ishqing aro o'zga olamim bordur,
Ki ashkim anjum erur, ohB" dudi aflokim.
Dedim: boshimni chopib, elt to"ma itlarinnga,
Dedi: bu yukdin uzulmish yaqinda fitrokim.
Fig'onki, ishq hadisi daqnq erur andoq,
Ki qosir o'lmish ani anglamoqdin idrokim,
Deding, Navoiy emish hushmand, bori degil,
Jahonda kimdurur andoq xarobu rasvo kim?!

504

No'shi labini har necha so'rdum, o'sonmadim,
Ichmak bila hayot zulolini qonmadim.
Zohid dediki, rahn etibon hirqa dayr aro,
Qilmishsen anda butg'a dog'i sajda, tonmadim.

Mug' piri may borib, tiladi jonni mug'bacha,
Har neki dedilar, qiluridin tajonmadim.
Sarxayl edim bu kecha xarobot ahlig'a,
Ul saltanatni lek o'zumga inonmadim.
Aql etti man' mug'bachavu dayrdin base,
Ko'p o'kdi huru ravzani, lekin begonmadim.
Shukr, ey ko'ngulki, bo'lmadim aflok javridin
Oshuftaholu johig'a dog'i quvonmadim.
Azm ettim, ey Navoiy, ul-oy sori bu kecha,
Mahvashlar ochti shu'layi ruxsoru yonmadim.

505

Visol ichra ul oyning furqatin oson gumon qildim,
Chu bordi, voykim, ne nav' dushvor erkanin bildim.
Der erdim hajrida shoyad o'zumni asray olg'aymen,
Bu so'z hashv erkanin bildim, hamul soatki ayrildim.
Fig'onkim, dardu g'am kirmakka xush-xush raxnalar bo'ldi,
Ko'ngulkim to'sh-to'shidin dardu g'am chiqsun debon tildim.
Hamul dam ishq dashtida meni gum qildi bexudluq,
Agar hushu xirad sa'yi bila bir lahza topildim.
Fano yo'lig'a tushtum yetgaly Farhodu Majnung'a,
Nechuk yo'l bormayinkim, yahshi hamrahlarg'a qotildim.
Chu ichtim ishq jomin, bexud o'ldum tarki hush aylab,
Aningdek may ichib, bu nav' usrukluqdin oyildim.
Firoqi mushkil ermish, bilmayin men ham Navoiydek
Visol ichra ul oyning furqatin oson gumon qildim.

506

Qirog' ermaski, qilmishmen ko'zum seli yo'lin mahkam,
Sirishk ermaski, ul yo'l berkimay qilmish tarashshuh nam.
Itining gar ayog'i kuydi o'tgan chog'da qabrimdin,
So'ngaklar tufrog'imdin kuydurub, aylang anga marham.
Ko'nguldur ul paridin ishq mulkining Sulaymoni,
Ki ham bor ohidin, bil, hukmida, ham dog'idin hotam.
Quyoshning qurbidin oykim hilol o'lg'ay erur andoq,
Ki bir mahvash sanga yetkach, yer o'pmaklikka bo'lg'ay xam.
Parivash tifllardin har zamon ortar jununumkim,
Berurlar hushu aqlim qushlarig'a tosh otardin ram.
Ulusdin chiqtimu har dam qocharmen soyadin ham, vah,
Ki nogah ul quyosh sirrin desam ul ham emas mahram.
Shikof ermas qalamdakim, firoqim sharhi yozg'andin
Yaqa chok aylabon, chirmab qaro, bo'lmish anga motam.
Bu ersa mayki kuydurdi vujudum kishvarin atri,
Yaqin bil, soqiyokim, jom sirrin bilmay o'tmish Jam.
May ich dahr ichrakim ish sirridin anglay desang ramze
Erur har zarraning mohiyati xurshiddin mubham.
Sahar kun ashhabig'a chun keraktur poymol o'lmoq,
Falak maydonig'a har tun qamardek surdi tut adham.
Navoiy dardi holidin dam ochmas bo'lsa, ayb etmang,
Ne dam ochsun birovkim, topmadi olamda bir hamdam?

507

Ne ul quloqqa yetar, arzi hol ado qilsam,
Ne ul ko'ngulga yoqar, naqdi jon fido qilsam.
Ko'ngul shikofig'a ul ko'y tufrog'i qanikim,
Bu xushk doru ila zaxmima davo qilsam.
Kerak quyosh dirami tanga o'lsa bay'ona,
Chu Yusufumni iki dahrg'a baho qilsam.
Fig'onki, ishq chekar bog'lab oni bo'ynumg'a
Nechaki zuhdu vara' pardasin rido qilsam.
Ko'zumga dahrni har lahza tiyrarak aylar
Savodi xolingga har necha ko'z qaro qilsam.
Ishim chu savmaa shayxi bkla tuzolmadi, kosh,
Ki emdi maykada pirig'a iltijo qilsam.
Navoiyiyo, chu sabo hamnafasdur ul gulga

Ne bo'ldi, sarsari ohimni gar sabo qilsam.

506

Hajr ila ko'rma ravo jonimg'a bepoyon o'lum,
Tig' surkim, xushdurur oz og'rig'u oson o'lum.
Jon berib istarmen o'lmaki, o'lum xushroqki jon,
Jonim o'lmakdur chu istaydur manga jonon o'lum.
Xalq dushvor o'lmagim hayronidurlar, turfa ko'r,
Kim erur dushvor hajrim ollida hayron o'lum.
Hajr qolmas yoshurun, ohu fig'on chek, ey ko'ngul,
Kim yashurmoq birla hargiz qolmadi pinhon o'lum.
Dardi hijron sa'bu yetmas sharbati vasl, ey tabib,
Go'yyokim ushbu dardimg'a erur darmon o'lum.
Foniy o'lmay qilg'on izhori fano, bilkim, erur
Ul gadokim, rnzq uchun zohir qilur yolg'on o'lum.
Ey Navoiy, jahl ila o'lmak qatiq ishdur, valek
Chun kamoli ma'rifat kasb o'ldi, ne nuqson o'lum?

509

Sarvi ozodimni bog' ichra xiromon istaram,
Sabzasnn sarsabzu gulbargini xandon istaram.
Dard jononimda, balkim yuz alam jonimdadur,
Yo'qki jononimg'a, bal jonimg'a darmon istaram.
Tiyradur vayronim onsiz, vah, yana bir qatla ham
Ul quyoshni baytul-ahzonimda mehmon istaram.
Naf' etar bo'lsa hino yanglig' kafi poying'a qon,
Chok etib ko'ksun, oni bag'rimda pinhon istaram.
Ey Xizr, hayvon suyi tut dam-badamkim yor uchun,
Sadqa qilmoqliq uchun har lahza bir jon istaram.
Mujdaye bergil mizoji sihatidin, ey tabib,
Kim bu payg'oming uchun jonimni qurbon istaram.
Uq kibi qaddin ko'rub aftoda chun ko'r o'lmading,
Ey Navoiy, ko'zlarimga no'gi paykon istaram.

510

Bo'lmasun ko'nglung qushig'a durru gavhar vasli kom,
Kim qazo ul donalarg'a bahr mavjin qildi dom.
Gar malak tasbihi dona hur zulfi dom erur,
Kim bu domu donag'a ziyrak qush ersang, bo'lma rom.
Dahr bog'ining havosidur samumu suyi zahr,
Anda bo'lmas bu havovu suv bila qilmoq maqom.
Bog'kim, nilufari gugird o'tidur, anglakim,
Ne muattar bo'lg'ay andin tarbiyat topqon mashom.
May o'ti birla dimog'ingni qizitmakim, bu o't
El dimog'ida pishirmaydur bajuz savdoyi xom.
To o'zungni xascha ko'rgungdur, emassen odamiy,
Gar havoda sayr qil, gar suv uza ko'rguz xirom.
Kul qil ul xasni fano otashgahig'a tashlabon,
To ko'ngul mir'oti ul kuldin jilo topqay tamom.
Istaram, ko'zguda ko'rsam yor aksin bir nafas,
Soqiyo, maykim, erur ishq ahlining ko'zgusi jom.

511

Istaram yuz manzil o'tgaymen adam sahrosidin,
To zamone ting'amen olam eli g'avg'osidin.
Umr naqdin sarf etay dermen fano bozorida,
To qutulg'ay xotirim sudu ziyon savdosidin.
Xushturur vayronaye taskin uchun, lekin yiroq
Yuz ming illiq yo'l falaqning gunbazi miynosidin.
Chiqmayin bu dayrdin, mumkin emas bo'lmoq xalos
Har kecha yuz ming buti siymin badan yag'mosidin.
Har so'ngak yonimda qasdi umr etar, vah, xo'shaye
Bormu imkonkim, qutulg'ay muncha mehnat dosidin.
Za'faroniy yuzda gulgun ashk to'kmak ne osig',

Ishva ko'rgan dahr bog'ining guli ra'nosidin.
G'arqa el dafni uchun sardobayedur har hubob,
Ishq vodiysinda ashkim selining daryosidin.
Ishvagarlar dog'idin jon pardasin ko'r, ohkim,
Bu harir eskirdi zolim shohlar tamg'osidnn.
Ey Navoiy, dahr bog'idin qutulmoq istakim,
Bulbul uchqon yaxshiroq zog'u zag'an ma'vosidin.

512

Ko'ngulni ayladim yuz chok ishqingdan meni mahzun,
Ki husnung vasfi yozg'aymen kitobe, kog'azi gulgun.
Ko'ngulnung mazra'ikim novakingdin bo'ldi yuz xirman,
Boshhoq termak uchun kelgay magar Farhod ila Majnun.
Qabob har tun chekib yuz ming sinon anjum shuo'idin,
Magar sabrim sipohig'a shabixun kelturur gardun.
Labing shavqida ko'nglum har ne borin boshidin qo'ydi,
May istab rindi muflis ayladi dastorini marhun.
Ko'ngulda sho'xlar nozidin ortar har nafas ohim,
Yonar o'tqa chu atfol evrushurlar, dud o'lur afzun.
Mayi la'ling uchun behudlug'um andoqdur, ey soqiy,
Ki qotsat, tong emas, jomimg'a kasbi hush uchun afyun.
Ulik zulfungg'a eltur orzudin yova ayturmen,
Birovdekkim yilon tutmoq uchun og'zidadur afsun.
To'kub feruzagun ko'k motamingg'a gavhari anjum,
Seni feruzavu gavhar xayoli aylabon maftun.
Navoiy, nazm lofin qo'yki, ko'z bir kunlugi ermas,
Agar yuz yil socharsen tab' bahridin duri maknun.

513

Bulut hayvon ziloli birla tirguzdi havo jonin,
Sevunmak ashkidin shodob qildi sabza mujgonin.
Emastur sabzavu lolaki, jola toshidin gardun
Ko'kartib yer yuzin, har sori zohir ayladi qonnn.
Irik nevchundurur shox uzrna gulbun bargi suhondek,
Ititmas bo'lsa bulbul joni uchun g'uncha paykonin?
Chaman Laylisidin ayru degaysen lola Majnuyadur,
Ki gardun jola toshidin qonatmish dog'i hijronin.
Chaman bahri latofat bo'ldi nayson durlari birla,
Qizil toldek muhayyo qildi har yon shoxi marjonin.
Bu fasl ichra malomat toshidin solim birov qolg'ay
Ki chekkay may sumurmakda yuziga jomi qalqonin.
Mayikim otashin chiqq'ay sarig' gullar, agar dehqon
Tomizsa qatraye andin suvorur chog'da bo'stonin.
Birovkim dahr bog'iiing firibin bildi nargisdek,
Qadahdin bosh ko'tarmay surdi ishrat birla davronin.
Guli maqsud ul qondur, Navoiykim, ayog'ingdin
Chiqar chekkanda maqsad Ka'basi xori mug'ilonin.

514

Muhabbat rishtasin uzdiki, o'lturgay bu g'amnokin,
Magar ul rishta birla tikmish erdi ko'kragim chokin.
Emas giryon ko'zum kirpiklarikim, sarsari ohim
Solib mavj ul tengizga, bir qiroqqa soldi xoshokin.
Munajjim ko'nglum o'ti daf'ig'a dedi topay soat,
Damim dudi aro ne anjumin topti, ne aflokin.
Boshim chopqonda ul chobuk yoshingni asrag'il, ey ko'z,
Kim ul suvdin yuvg'aysen, qon yuqardek bo'lsa fitrokin.
Nazar yo'lin sirishkim pok yub, ko'z pardasin ochti,
Ki chiqqach pardadin ko'rgaymen oning chehrayi pokin.
Ko'zin uyquda ko'rgach, o'ldum, oyo, o'lmayin netgay
Kishi gulshanda behud ko'rsa turki mast bebokin?
Yuzung ko'p ochma, gohi so'z degilkim, aql dehqoni
Ne gul isrofini yaxshi demish, ne g'uncha imsokin.
O'kub jannat gulin voiz, tilarkim, aylasam savdo
Necha eski diramg'a Yusufum, vah, ko'rgil idrokin.

Desam, ul oy borib, chiqmas g'ami ko'nglumdin, ayturkim,
Navoiy, ne ajab, bo'lmoq qamar soyir, hajar sokin?

515

Baski qaddi g'unchadek el ko'nglin olib qildi qon,
Gulbuni noz o'lmish el ko'nglidin ul sarvi ravon.
Ko'zlaring xunxorialiqdin doimo bemor erur,
Boda ko'p ichgandin andoqkim bo'lur el notavon.
Yoshurun husnungda parronedururkim jon aro,
Ham alif, ham na'l uza dog'im erur andin nishon.
Yuzidin biynomen archi yuz chiqarmas pardadin,
Nurdin ko'rmakdur, ammo nur erur ko'zdin nihon.
Ishqi komil bo'lsa, mehnat o'qlaridin bok emas,
Ne zarur bulbulg'akim, bo'lg'ay tikandin oshyon?
Ishq bog'ining suyi qondur, ne tong, gar ohu ashk
Anda yoxud otashin gul ochsalar, yo arg'uvon.
Subhning har tong erur el g'aflatidin kulgusi,
Mehr xonidin gumon qilmaki, yebdur za'faron.
Topmadim bu dayr holidin xabar, ey mug'bacha,
Bexabar qil meni o'z holimdin emdi bir zamon.
Dard agar budur, Navoiy chiqsa olamdin, ne tong,
Mastu uryon ko'kragiga tosh urub, tortib fig'on.

516

Ishqida yaxshi-yamon bedodidin topmon amon,
Yaxshi to qilsam nazar - yo'qtur kishi mendin yamon.
Lahza-lahza bosh chekar ishqim sharori, ey rafiq,
Al'amon shavqu muhabbat shu'lasidin, al'amon!
Yuz adam mulkiga qo'ydim, kelki, istaydur ko'ngul
Bu uzun yo'l zodi ko'z tikmak yuzungga bir zamon.
O'rtabon ushshoq jismin, g'ofil o'lma ohdin,
Kim zararliq dud zohir aylar o't tushgan somon.
Kuymakimga novaking paykoni bas, hijronni qo'y,
Xasg'a o't solmoq uchun uchqun hamon, do'zax hamon,
Sen magar tuqqonda kun tuqqondururkim, zarraye
Farq fahm o'lmas orangizda nevchunkim tav'amon.
Ul quyosh hajrida ohim o'qidin vahm etmasa,
Ko'k temur ichra nihon nevchun bo'lubtur osmon?
Vaqtin ol naqdi ayshingniki, mundoqkim erur
Dam-badam ko'zdin nihon bo'lmas anga bo'lmoq zimon.
Ey Navoiy, telba ko'nglum dardini anglay desam,
Oncha aytur yovakim, bir lafz andin anglamon.

517

Yuzu zulfungni sog'inib kelmisham, ey mahjabin,
Kechani kecha demay, kunduzni kunduz demayin.
Ohu afg'on chekma deb, og'zim'ga, jono, muhr qo'y,
Chunki la'ling xotamu yoquti nobingdur nigin.
La'lining bir-bir hadisi shahddek shirin erur,
Ore-ore, doimo gul bargidindur angubin.
La'l uza xat ichra xolingdur nihon, yo hinduye
Sabzada yoshundi shakkar qasdig'a aylab kamin?
Yangi oy xurshid aro bo'lmoq ayon ma'hud emas,
Vah, nedur aylab g'azab, solmoq jabining uzra chin?
Sham'ni parvona kuydurmakdin, ey gul, qilma ayb
Bulbul ermasdurmu kul, yo sen emassen otashin?
Ey Navoiy, ochmag'ay qonimdin o'zga lolaye,
Har giyah bu yo'ldakim, qatling'a chekmish tig'i kin.

518

Shikeb uyin buzadur benavo ko'ngul netayin?!
Xaroblig' qiladur muftalo ko'ngul, netayin?!
Dedingki, asra ko'ngulni o'zungdavu sabr et,
Chu menda turmasu borur sango ko'ngul, netayin?!

Ko'ngulni qaydi junundin chiqar deding, ey aql,
Ketursa boshingga yuz ming balo ko'ngul, netayin?!
Ko'ngulni o'tg'a solib, ko'zni istaram o'ysam,
Baloni ko'z keturur jong'a, yo ko'ngul, netayin?!
Men ul ko'zi qaro ishqin qo'yub edim, billah,
Tahammul etmadi yuzi qaro ko'ngul, netayin?!
Tag'oful etsam itarsen, o'larsen etsam qayd,
Sening bila degil, ey bevafo ko'ngul, netayin?!
Navoyiyo, deb eding zuhd tarhi bunyod et,
Shikeb uyin buzadur benavo ko'ngul, netayin?!

519

Ne tong, sarig' yuzumda ashki rangin,
Ki kiymish sabzi talx ul sabzi shirin.
O'zi gavhar, to'ni daryoyi ofat,
Bo'lub mavji balo ul to'n uza chin.
Sanga hamrang to'nluq sho'xlar bor,
Nechukkim sarv ayog'inda rayohin.
Erur jiyemingda axzar xil'at ul nav',
Ki gulbun bargidin to'n qilsa nasrin.
Degaylar sarv qaddu xil'atingni,
Va lekin sarv kim ko'rmish gulogin?
Xating shavqida ko'nglum to'tiyedur,
Ki yo'q zikringdin o'zga anga talqin.
Navoiy, charxi axzardur siyahkor,
Tama' sarsabz bo'lmoq qilma andin.

520

Arg'uvoniy to'nmudurkim kiymish ul sarviravon,
Yo magar sarviravon qilmish libosin arg'uvon?
Sarvining har bargi bag'rim qonidin serob erur,
Yo'qsa, bo'lmas arg'uvoniy barglik sarviravon.
Sarvdin to topti ziynat arg'uvon yuz shavq ila,
Boshqa sanchar arg'uvon har zod sarvi navjuvon.
Arg'uvonu sarv istarmen chamanda, to meni
Arg'uvoniy to'n bila ul sarv qildi notavon.
Ko'rguzur qaddu libosing shavqidin qonlig' mija,
Ko'zda har dam arg'uvonu sarvdin bir karvon.
Arg'uvoniy to'n bila qatl aylamas ul sarvkim,
Qon ila qilmish libosin arg'uvoniy bir avon.
Arg'uvonu sarvdin to dahr bog'i zebidur,
Bo'lsun ulkim dahr aro ham shoh erur, ham pahlavon.

521

Ishq aro menmen dame bemehnatu g'am bo'lmag'on,
Jonidin mahrum o'lub, jonong'a mahram bo'lmag'on.
Yuz vafo aylab, jafodin o'zga naf'e ko'rmagan,
Ming jafo ko'rub, vafosi zarraye kam bo'lmag'on.
Ming quyoshcha ko'rgan o'z yorin, vale yor ollida
Ming ulushidin birincha zarraning ham bo'lmag'on.
Olam ahli ishq aro rasvolig'im ta'n etmangiz,
Kimdurur oshiq bo'lub, rasvoyi olam bo'lmag'on?!
Anjum ermas, terdur ohim o'tidin ko'k saqfida,
Vahki, bu terdin binoye qolmadi nam bo'lmag'on.
Dastgire istakim g'amdin xalos imkon emas,
Ilgi bir zarrin kamar beliga mahkam bo'lmag'on.
Ey Navoiy, bilki, topmas la'lidin quti hayot
Jonni taslim aylamaklikda musallam bo'lmag'on.

522

Xurshid tulu' etsa, quyoshing sog'inurmen,
Ko'rgach yangi oy milini, qoshing sog'inurmen.
Har gulki jahon gulshanidin jismima, ey sho'x,
Yetgach, meni savdozada toshing sog'inurmen.

Ey ko'z, qurudung, lek qayu seli balokim
Bir uyni xarob ayladi, yoshing sog'inurmen.
Ey jism, ajal chobuki har go'yki o'ynar,
Maydoni fano ichida boshing sog'inurmen.
Nay sharhin eshitgach qilib, ey nola, seni yod,
Ko'z sharhalarin ko'rsa, xaroshing sog'inurmen.
Ey xasta ko'ngul, bo'lg'ali sen ishqda Majnun,
Ko'rgach seni sargashta, adoshing sog'inurmen.
O'lgan itin, ey xasta Navoyiyu raqibin
Chun ko'rsam iti ollida, loshing sog'inurmen.

523

Har xazon bargi erur zoreki dahr ozoridin,
Sarg'arib mendek tushar ayru sihiy qad yoridin.
Har qurug'on shox majnundurki, tufrog' uyiga
Topshirur har dam ilik yub nozanin bemoridin.
Bog' aro, demang, xazonkim oshiq o'lmish men kibi,
Bilgurur sovug' nafas birla sorig' ruxsoridin.
Har oqar suvni xazon tig'i qilibdur zarnishon,
Kesgali mehru vafo naxlin jahon gulzoridin.
Bu sorig' yuz birla o'lsam ko'yida, tobutuma
Shoxlar bog'lang xazoni ishqpechon toridin.
Ko'yida kuymish ko'ngul bukim, xazondur bog' aro
Esti bir yel go'yiyo kuygan g'aribim soridin.
Kohiy yuz birla o'larmen, Isaviydam soqiyo,
Boda tut xurshid jomi kahrabo kirdoridin.
Bodayekim jur'asi tomg'ach, xazon yafrog'lari
Tok bargidek qizarg'ay sarbasar ashjoridin.

524

Shavqdin ashk ichra g'arq o'lub, dey olmasmen g'amin.
Kim tengizda gavhar istar, asramoq kerak damin.
Ayshu suhbat xaylig'a tushgay nasimidin vabo,
Qayda solsam zaxme islang'on yurakning marhamin.
Paykarim gardin sovurg'udfk esar hijran yeli,
Lutf etib, ey gul, sahobi vaslning yetkur namin.
Qolab etti yangi oyni toq uchun me'mori sun'
Qudrat ilgi bog'lag'on soat qoshing toqi xamin.
Ko'nglagidur choku kiz bo'ynida fonus, oy, ajab,
Tutti ul ham sham'dek g'am shomi ko'nglum motamin.
Sham' chobukluk aro lo'livashing'a yetmadi,
Dudidin har nechakim qildi mutarro parchamin.
Motami hijronda sozedur Navoiy jismikim,
Nolasidin zerini toqmish, o'kurmakdin bamin.

525

Meni bedil sanga jon o'ynamoq birla yaraydurmen,
Bale, sen tiflni bu tuhfa birla arg'adaydurmen.
Labing ko'rgach, iligim tishlaram har dam tahayyurdin,
Ajab holatki, bolni tutmayin, barmoq yalaydurmen.
Dedim: "ko'nglumga har yondin xadanging nedurur yoro?"
"Muhabbat o'tig'a, - dedi, - o'tundurkim qalaydurmen".
Chu ahli dard uchun payvasta qosh yosini tortibsen,
Manga-o'q novakingni xush kushod etkim, qulaydurmen.
Anga aytur so'zum ko'p, ohkim, ul husn mir'oti
Chu qildi jilva, ko'zgu aksi yanglig' aldaraydurmen.
Magar eltur parilar, ey fusungar, telba ko'nglumni,
Ki turmaydur, nechakim jismim uyinda qabaydurmen.
Navoiy telbarab to ul pari ko'yiga yuzlanmish,
Eshiturmen fig'on, lekin hadisni anglamaydurmen.

526

Tikmisham majruh ko'nglum zaxmini g'am neshidin,
Chiqmasun deb xanjaring zavqi ko'ngulning reshidin.

La'ldin mahrum edi ko'nglum, chu fasod ochti qon,
Qatra qonlar yo'qki, jonlar tomidi ul dam neshidin.
Qoshi milin olmasa qurbon ko'nguldin, bas manga,
Yo'qsa, ne g'am, cheksa yo qatling'a har dam keshidin.
Ko'nglum andog'kim, itib Majnun atodin, tutti tog',
Dardi ishq istar qochib aqli saloh andeshidin.
Soqnyo, chun davr ishi ma'lum emas, bir may bila
Forig' et jonimni aqli xurdadon tashvishidin.
Ul mayekim, to'lg'ucha paymona ozod aylagay
Budni xumxona durdu sofining taftishidin.
Asradi munglug' Navoiy rishtayi jonin chekib,
Asrag'ondek shohlar sarrishtaye darveshidin.

527

Anglamon suvdek yuzungdurmu ko'rungan ko'zgudin,
Yo yuzungdin ko'zgu suv bo'ldi yuzung zohir sudin?
Ro'baro' bo'lg'ach yuzung g'am shomi ollimdin ketar,
Soya tushgandek keyin xurshid bo'lg'ach o'trudin.
Yig'lamoq chun ayladi da'vo ko'zum birla bulut,
Barq go'yo muni fahm aylab yiqildi kulgudin.
Tushta ul mahvash yuziga to ko'z ochtim, har kecha
Istamasmen turfatul-ayne ko'z ochmoq uyqudin.
Holi ul yuz vasli topqan vajhdin, bir go'shada
Zulfi yanglig' to'lg'anib, boshim quyidur qayg'udin.
Kom soqiy lablaridin toptim, ammo oldi jon,
Eyki, davrondin qo'sh ichting, g'ofil o'lma qorudin.
Borg'an ermishmen o'zumdin jilva qilg'an chog'da yor
So'rmay o'tmish, ey Navoiy, xudnamoyim bexudin.

528

Yona ne qad jilva qildikim, demakdin lolmen,
Yona qaysi zulf ochildikim, parishonholmen.
Za'fdin qaddim "alif" bo'ldi, ul ikki "lom"i zulf
Har yonimdin jilvagar, vah, ne ajab gar lolmen.
Itlaringning izidin yuz gul ko'zum bog'idadur,
Shukr erur bu hamki ishqing yo'lida pomolmen.
Jismim anduh ichra dard ostida qolmish, ne ajab
Egma qad birla agar zulfung g'amidin "dol"men.
Itti ul ko'nglumki, vasl uchun tilar erdi hayot,
Shukr emdi, o'lgali ishqingda forig'bolmen.
Ishq o'ti bu nav'kim uryon tanimni churkadi,
Ahli dard uchun fano yuziga mushkin xolmen.
Ey Navoiy, ne ajab yuzum uza yugursa yosh,
Chunki Majnun bo'lg'ali bozichayi atfolmen.

529

Vahki, mendin ayru yuz jon, yo'qsa jononmu ekin?!
Manga onsiz ming o'lum yo dardi hijronmu ekin?!
So'rg'ali za'fimni la'lidinmu erkin bir hadis,
Yo buzug' jismimda mamlu yuz tuman jonmu ekin?
Ravzanimni to yoruttung, kulbam ichra har taraf
Zarralar soyirmu yoxud mehri raxshonmu ekin?!
Olam ahlig'a labing zikrimudur ratbul-lison,
Yo bori olam labolab obi hayvonmu ekin?!
Zulf aro qadding xayolidin ko'zum yorutqali
Anbarin yuz sham' yoxud xayli mujgonmu ekin?!
Ko'ngluma ul yuzu lab yodimu erkin g'am tuni,
Yo shabistonim to'la gulbargi xandonmu ekin?!
G'ayrig'a boqqan uchun ko'z mardumin qatl ayladim,
Ashki gulgun yoxud oning zaxmidin qonmu ekin?!

530

Yaramni tikkali boshing uza bichakmu ekin?
Bichakda rishtayi jonimmu yo ipakmu ekin?

Ko'z asru tiktim aning o'ymog'ig'a, bilmonkim
Ko'zum oqimu ekin anda, yo so'ngakmu ekin?
Tun uzra oydinu oydingda subh zrkinmu,
Vayo sochingda burunchak uza lachakmu ekin?
Gul uzra har sori tob urdi sunbulung, yoxud
Yuzungda ziynat uchun sonchqon gajakmu ekin?
Labingdin istadi jonim hayot, bilmasmen
Ki bir so'kunchmu yo qasdi bir muchakmu ekin?
Bir usruk elni chiqib qirg'on ermish, ey Lutfiy,
Seningmu beging ekin, yo bizing mirakmu zkin?
Navoiy, ushbu parishon hadis ila g'arazing
Avom xotirini sayd aylamakmu ekin?

531

Yuzung o'tig'a tutun zulfi muanbarmu ekin?
Otashin la'ling ul o't ichida axgarmu ekin?
Mehr sarchashmasidin qatrayemu tomdi, yoxud
Orazing birla qulog'ingdag'i gavharmu ekin?
G'am tuni har taraf ohim o'qi ul oy g'amida
Charxdin o'tganining o'rnimu, axtarmu ekin?
Muztarib ko'nglum ekinmu kuyadurgan tan aro,
Yo bu otashkada kunjida samandarmu ekin?
Qon ekinmu yangi dog'im aro, yo hajringda
Jomi gulnoriy ichinda mayi ahmarmu ekin?
Zohid uchmog' tiladi yordinu men ham o'zin,
Yo rab, ushbu iki matlub barobarmu akin?
Ey Navoiy, dema Farhod parishonlig'idin,
Ul bu majnuncha balo tog'ida abtarmu ekin?

532

Ulki, har tun uyg'onib yonida ko'rmas hamdamin,
Yo'q ajab, gar soyani hamdam qilib aytur g'amin.
Qo'ynida afi, ne mumkin ko'zga uyqu kirmagi,
Ulki, har tun yod etar bir zulfning pechu xamin.
Takya ne imkon tushub bistar aro yuz ming tikan,
Ulki, bir mujgon xayoli tiyra qilmish olamin.
Kecha afg'on qilmasam, tong yo'q, birovkim ko'ngliga
Hajr o'qi tevruldi, mushkildur qatig' urmoq damin.
Ne yorug' bo'lg'ay hayoti sham'i ulkim, ishq anga
G'am shabistoni aro yog'durdi hijron shabnamin.
Zaxmingga sep, ey ko'ngul, navmidlig' tufrog'ikim,
Topmadi ko'k huqqasinda kimsa vuslat marhamin.
Charx anjum ashkini sochib, nedin kiymish qaro,
Hajr shomi tutmag'on bo'lsa Navoiy motamin?

533

Porso yorim sog'inmas masjidu sajjodadin,
Ne uchunkim to may ichmish, bosh ko'tarmas bodadin.
Boqmasa tasbihi mushaf xattig'a, yo'q aybkim,
Forig' ermas donayi nuqlu harifi sodadin.
Ro'zasin se ro'za may qilsa, ne tongkim, sa'b erur
Nasya ummedig'a kechmak ishrati omodadin.
Tokim ul gulsiz bulut yanglig' havoyiy bo'lmisham,
Bazmi ayshi yodidin ashkim qolinmas bodadin.
Mayg'a jonim rahn etay maxmur esangkim, farz erur
Sarvi ozodiyg'a qulluq oshiqi ozodadin.
Kim qizitti ishq o'ti birla ko'ngul, maydin dimog',
Ne g'ami bor nosihi beaqlu shayxi lodadin?
Za'fdin maxmurlug' yiqti Navoiy jismini,
Yor bazmi ayshida yod aylang u aftodadin.

534

Chiqorg'ach ul mahi mahmilnishin oraz niqobidin,
Jarasdek nola aylarmen ko'ngulning iztirobidin.

Emas ko'ksunga eski dog'lar, bal suqbalardurkim,
Suvabmen to xayoling chiqmag'ay ko'nglum xarobidin.
Havoyi ishqing asrarg'a erur har yon kumish gunbaz,
Ki qilmishmen imorat bahri ashkimning hubobidin.
Bag'irda neshi g'am o'lturdiyu ko'ng'lumda yuz g'amkim,
Itng qut etmagay nogah kuyuk bag'rim kabobidin.
Tanu jon zavraqin g'arq etgali girdobi ofatdur,
Quyunlarkim, yugurur ishq dashtining sarobidin.
Qoshi mehrobidin yuz qiblag'a qo'y dersen, ey nosih,
Muvajjah der ekinsen, vahki, ojizmen javobidin.
Xirad mulkini sabrim kishvaridek buzdung, ey soqiy,
Bu selikim ravon qilding qadahpolo sahobidin.
Bu bazm ahlini bot yiqmoqdin o'zga soqiyi davron,
Ne qildi qasd bu nilin qadah davri shitobidin.
Navoiy rishtayi fikri chekar ma'ni sumanbo'yin,
Xush ul tojirki, Yusuf chehra ko'rguzgay tanobidin.

535

Subh yetkurdi sabo gulbargi xandon mujdasin,
Yo ko'ngul topti Masih anfosidin jon mujdasin.
Yo falak berdi yig'i, ko'r aylagan Ya'qubning
Ko'zlari ochilmoq uchun mohi Kan'on mujdasin.
Ne guli xandon, ne Isodur, ne Yusuf mujdasi,
Topti bir mahjur o'lar holatda jonon mujdasin.
G'uncha erdim g'am yelidin, to'ng'a sig'mon g'unchadek,
To sabo yetkurdi ul sarvi xiromon mujdasin.
Hajr aro, ey payk, agar sen noma yetkursang, ne tong
Tong yeli har kun berur xurshidi tobon mujdasin.
Naqdi jon berdim, musulmonlar, uyatlig'men hanuz,
To eshittim paykdin ul nomusulmon mujdasin.
Ey Navoiy, shomi hijroi yig'larim daf' o'ldikim,
Subh yetkurdi sabo gulbargi xandon mujdasin.

536

Yonida bo'lmacam nafase, dardnokmen,
Ko'rcam yonida g'ayr, xud ul dam halokmen.
Jonimg'a yuz g'am ignasini tiki ul Masih,
To bildikim, quyosh kibi ishqida pokmen.
Vasling taxayyuliyu men, insofdin emas
Kim, ruhi pok sensenu men tayra xokmen.
Vahm ayla, ey sipehr, bugun ohim o'qidin,
Kim hajr dardidin yana bevahmu bokmen.
Juz vasl sharbati manga sud etmas, ey tabib,
Kim men firoq mehnatidin dardnokmen.
Zotimda chun mayi azaliy choshnisi bor,
Har sori mast qo'l solib andoqki tokmen.
Ohim, Navoyiyo, nechuk asray ko'ngul aro,
Chun men firoq tig'i bila siynayi chokmen.

537

Ul sababdin tiyradur ko'nglum uyi hijronidin,
Kim emas tobon ko'zum sham'y oning tobonidin.
Boshig'a desamki evrulub o'pay tobonini,
Voykim, har dam ayog' tortar bu sargardonidin.
Chun tikandin ayru ermas doyimog' gul yafrog'i,
Ne uchun olur kafi poyin ko'zum mujgonidin?
Kirpigimdin zaxm o'lub go'yoki yoqibdur xino,
Yo qizoribtur kafi poyi sirishkim qonidin.
Qilmamish tirnog'larin ranginki, paydodur asar
Ko'z qarosi har biriga sajdalar qilg'onidin.
Chehrai maqsud ko'r di ulki qildi to'tiyo,
Garmro' sohibnazarlar sohati maydonidin.
Kelmasa ravshan zulol, albatta, bo'lur chashma ko'r,
Bas ayoq chekma, Navoiy, dildayi giryonidin.

538

Ko'nglum uyin har nechakim, istasang g'am topqasen,
Dog'i hajru g'ussayi besabrlig' ham topqasen,
Kim emas oshiq sanga solsang meni ko'zdin, vale
Oshiqekim sodiq o'lg'ay men kibi kam topqasen.
No'shi vasl, eykim, tilarsen neshi hijron ko'rmayin,
Chun emas bag'ring jarohatliq, ne marham topqasen?
Ne g'aming yuz zarra sargardonlig'idin, ey quyosh,
Senki rif'atdin Masiho kibi hamdam topqasen?
Kulma xam qaddim'akim, yuklansa ishqing Qof aro,
Ishq ostida yozilg'on qofdek xam topqasen.
Muncha furqat ashki birla bo'lsa do'zax maskanim,
To'lg'asang yuz qarn o'tub, xirqam tegin nam topqasen.
Ey nasihatgo', Navoiy yaxshidur deb istading,
Bilmadingkim, buyla bir!rayevoyin olam topqasen.

539

Yuz balo har dam topar hijron bu mahzun jon uchun,
Tengri go'yokim yaratmishtur meni hijron uchun.
Hajr uyida man' ashkinga malomat toshlari
Farsh erur, go'yo yiqilg'ur kulbayi ahzon uchun.
Qomating hajrinda ko'nglum so'rg'uchi nosih tili
Nishtaredurkim, yorar o'q zaxmini paykon uchun.
Hajr aro holimni yozdim, yod tut, ey navhagar.
Kim base loyiqdurur sen yod etar doston uchun.
Ishq g'am bazmida zgri qaddima jon rishtasin
Tor etib, soz ayladi ko'nglum chekar afg'on uchun.
Ajdahog'zi bil o'tlug'kim ochibtur qasding'ga,
Munchakim volihsen, ey bulbul, guli xandon uchun.
Chun Navoiy nomayi shavqin yetursang, ey rafiq,
Tengri haqqi ruq'aye bu zori sargardon uchun.

540

Furqatingdin kechalar o'rtar meni baxti zabun,
Go'yiyo men bir yonar o'tmen, qarong'uluq tutun.
Ashk etib g'ammozlig', ko'nglum buzulsa, ne ajab,
Kim topar ozor yoshlardin mudom ahli junun.
Men tilarmen vaslu oning ko'ngli har ag'yor ila,
Manga ikki tosh arosinda kerak albatta un.
Qaddingu iring havosi jondadur, ayb etmagil,
Bo'lsa afg'onim biyik, seli sirishkim la'lgun.
Kim kafanni yod etar, andin o'luk ogohroq,
Gar libosin bilsakim erur katan yoxud katan.
Seli ashkimdin falak g'amxonasi vayron edi,
Qilmasa erdi jafosi dudi ohimdin sutun.
Ko'rmasam qoshing bo'lurmen turg'onim birla fig'on,
"Voyiy" erur bas chu bo'lmasa "Navoiy" birla "nun".

541

Sensizin, ey umr, bir soat manga jon bo'lmasun,
Sen bo'lu bas, to'biyu firdavsu rizvon bo'lmasun.
Deb emishsen, kuyduray bir dog' ila ko'nglin aning,
Har nechuk dog' o'lsa o'lsun, dog'i hnjon bo'lmasun.
Qoshig'a qilg'ach sujud, o'lturdi ul kofir meni,
Hech musulmon yori, yo rab, nomusulmon bo'lmasun.
Ishqida jonim uqubatlar bila ol, ey ajal,
To aning oshiqlig'i hech kimga oson bo'lmasun.
Ul pari ko'nglumda mehmon bo'lmish, ey jon, voqif o'l,
Oh o'ti dud etmasun, zaxm ichra paykon bo'lmasun.
Ey ko'ngul, maste chiqib shahr ichra solmish rustaxez,
Vah, xabar tutkim, bizing beboki nodon bo'lmasun.
Dedikim, jon ber, dog'i o'pgil ayog'im tufrog'in,
Ey Navoiy, tezrak bo'lkim, pushaymon bo'lmasun.

542

Vaslingg'a yetibon sog'inurmen xayol ekin,
Holimni anglamon manga, yo rab, ne hol ekin?
Ushshoq ashkidin suv ichib, bar jafu berur,
Yo rabki, qomating ne ajoyib nihol ekin?
Zulfungda xol "jim" arosindag'i nuqtadek,
Yuzungda zulf "vard" yonindag'i "dol" ekin.
Har nechakim kuyarmen, aning zarra mehri yo'q,
Oyoki, tole'im kuniga ne zavol ekin?
Dersenki, seni qaysi pari telba aylamish?
Ey bag'ri tosh, bilib yana bu ne savol ekin?!
Zanburning evi kibi ko'nglum to'shuk-to'shuk,
La'ling xayoli har to'shuk ichinda bol ekin.
Miskin Navoiy jonig'a ko'yungda qilma qasd,
Sayd aylamak haram qushi oxir vubol ekin.

543

Ishqing etagin jon iligi birla tutubmen,
Sen kirgali yodimg'a o'zumni unutubmen.
Ko'nglumga kelur har sori o'q otsa, nedinkim
Jon shirasidin og'zini oning chuchutubmen.
"Yoring, - dedilar, - g'ayr bila boda ichibtur",
Tahqiqini bilguncha ne qochlarki yutubmen.
Garm o'lmangiz, ahbob tilab vasl charog'in,
Menkim yuragim kuydi, ne chog'lig' yorutubmen.
Hajring tuni olling'a ne mehnatki yetibtur,
Vasliig kuni yodidin o'zumni ovutubmen.
Xilvat asari ujb ekanin angladim, ey shayx,
Ayb etma, fano dayrida gar kulba tutubmen.
Ashk ila Navoiy suv berur, sabr niholin
Bilmaski, oni ohim o'tidin qurutubmen.

544

O'lgumdurur chu furqat ila ishtiyoqdin,
Kel qutqar, ey ajal, meni ushbu firoqdin.
Tong yo'q, qizorsa lola kibi ko'z, chu mardumi
Har dam g'amingda qon yutadur ul ayoqdin.
Sen may icharsen el bila, ul g'amza qon qilur,
Men qon yutub nazora qilurmen yiroqdin.
Atfol sang arbadasi vahmidin dame
Devonalar kibi chiqa olmon visoqdin.
Ictim iting safolida may, vah, qachon yuvg'ay
Hayvon ziloli zavqini onnng mazoqdin?
Maydin hayot tutki, begonmas Masihni
Har shappareki, uchsa bu eski ravoqdin.
Mutrib bila ne ko'ngli ochilsun Navoiyning,
Kim men firoqdin desam, ul der "Iroq"din.

545

Eykim, tanimg'a jon berasen har tariqdin,
O'lsam ne ayru tushgucha sendek rafiqdin.
Belingmudurki, anga qizil fo'ta bog'lading,
Yo rishtayeki o'tkarilibtur aqiqdin.
Savdovu rishta zaxmatig'a uchradi ko'ngul
Zulfu beling xayolida fikri daqiqdin.
Har dam demaki, ko'z yoshidin sarguzashte ayt,
Daryo fasonasin ne so'rarsen g'ariqdin?
Ohim ko'ngulni ko'yung aro solsa, ne ajab,
Gulzor aro Xalil tushar manjaniqdin.
Zuhd ahli ujb tafriqasidin xalos emas,
Sharti fano firoqdurur ul fariqdin.
Talpinma ashking ichra, Navoiyki, chiqmadi
Hech kimsa g'o'ta birla bu bahri amiqdin.

546

G'amingda har kecha, ey gul'uzor, yig'larmen,
Saharg'a tegru chekib intizor yig'larmen.
Menu qaro kecha, yo'q nisbatim sanga, ey subh,
Ki sen kularsenu men sham'vor yig'larmen.
Burung'i mehru vafu, so'ngg'i javru zulmungni
Birin-birin sog'inib, zor-zor yig'larmen.
Kularlar el manga beixtiyorkim, har dam
Eshitsam otini, beixtiyor yig'larmen.
Mung'aydi ko'nglum aningdek, hazl nag'masidin
Ki elga kulgu etar, oshkor yig'larmen.
Kular sipehri daniy iztirobig'a ko'ng'lum,
Valek o'zumda ko'rub iztirob yig'larmen.
Navoiy, ashkim oqizg'ay g'amim tunin mundog',
Ki charxdek kecha tutmay qaror, yig'larmen.

547

Lolaning g'unchasidek ko'nglum o'lubtur to'la qon,
Vahki, el g'ofilu kuydurdi meni dog'i nihon.
Zahri hajr ichgali dermenki, qilay ishqing tark,
Aytqondek kishi muhlik maraz ichra hazayon.
Ro'zg'orimki qaro bo'ldi, erur ishq asari,
Qayda o't tushsa, qarolig'i qolur yerda nishon.
Ishqing o'tinki yoshurdum, el aro yoydi raqib,
Kim isitmani nihon tutsa, qilur marg ayon.
Xating ichinda labingning iki xoli, ne ajab,
Ikidur nuqta yozilur esa xat ichida "jon".
Hajr chun qonim ichar har sori qonlig' tuganim,
Xon erur ollida, to ko'ngluma bo'lmish mehmon.
Charxdin mehr isi topqong'a takabbur ne ajab,
El dimog'ig'a chu gugird o'ti aylar nuqson.
Xalq ta'n etsa, Navoiy egilib nola qilur,
Igri yanglig'ga qilur yel asari birla fig'on.

548

Safhayi husnungda jonbaxsh irning, ey siyminbadan,
O'xshashurkim aylagay Iso quyosh ichra vatan.
Yo'q ajab, ey gul, ko'ngul zaxmi aro novaklaring,
Rasm erur chun raxna bo'lg'on yerga qo'ymog'lig' tikan.
Hasratingdin, bilki, o'lmishmen, agar ko'yung aro
Bir gado nogah tilar bo'lsa g'arib uchun kafan.
Ko'zungu zulfu qoshingdin injudek bo'ldi yoshim,
Xalq ushbu vajhdin derlar ani durri Adan.
Voqif, o'l, ey bog'bonkim, har taraf pul shaklidin
Sendek elning qabridurkim, zohir etmish bu chaman.
Ko'nglagining atri jonsiz jismima berdi hayot,
Go'yiyo el jonidin maxluq o'lubtur ul badan.
Chun Navoiy nazmining har harfidur sharhi g'aming,
Desa bo'lurkim erur har bayti bir baytul-hazan.

549

Falak sitezasidin bo'lma, soqiyo, mahzun,
Qadah keturki, erur besabot olami dun.
Manga tama' karam ahlidin o'ldi may vajhi,
Yo'q ersa, yer quyi ul ganjkim yig'ar Qorun.
Muraqqa' uzra diram kibi vuslalar ne osig',
Ki bir dirang'a chog'ir uchun o'lmag'ay marhun.
Bu shukr uchun gahi, ey sho'x, ber nazrki, hudoy
Seni azizu sharif etti, bizni xoru zabun.
Yema bu lavhayi miyno ramuzi hallig'a g'am,
May ichki, topmadi hech kim bu safhag'a mazmun.
Xumor jonima qasd etti, soqiyo, may ber,
Ki jong'a solsa bir o'tkim, boshimg'a chiqsa tutun.
Navoiy nazmidurur yaxshi gar quloq solsang,

Tarannume ki qilur o'zi birla ahli junun.

550

G'am yelidin, yo rab, ul gulga g'ubore bo'lmasun,
Balki onsiz dahr bog'ida bahore bo'lmasun.
Qaddining sarvig'akim, bog'i latofat naxlidur,
Chashmayi hayvondin o'zga jo'ybore bo'lmasun.
Ayshu ishrat jomidin bo'lsun yuzi gul-gul, valek
Ko'ngliga g'am gulbunidin xor-xore bo'lmasun.
Jilvasoz o'lg'onda maydon ichra chobuk sho'xlar,
Shohu sarxayl andin o'zga shahsuvore bo'lmasun.
Gar buyursang sadqa boshig'a evurmak, ey rafiq,
Budur ummedimki, mendin o'zga bore bo'lmasun.
Dahr bog'ining nasimi sovurur gul xirmanin,
Anga ul gul gulshani sori guzore bo'lmasun.
Ey Navoiy, qil duo jonig'avu jahd aylakim,
Mayling oning qullug'idin o'zga sori bo'lmasun.

551

Eykim, nafase g'oyib emassen nazarimdin,
Vahkim, g'ami hajring oqizur qon jigarimdin.
Rasvolig' o'ti birla tutashib keladurmen,
Ey ahli salomat, qo'punguz rahguzarimdin.
Sen g'ofilu men vahm qilurmen kecha-kunduz,
Bu nolayi shabgir ila ohi saharimdin.
G'am yelidin ul nav' o'tum o'rdi alamkim,
Yuz barq yasar abri balo har shararimdin.
Beling g'amidin mo'ya bila yig'ladim oncha,
Kim ashk duru gavhari o'tti kamarimdin.
Ey zuhd, yo'lum urmaki, bu marhala ichra
Maqsadg'acha sensen biri yuz ming xatarimdin.
Ey ishq, fano yo'li sari boshlaki, tinmon
Gar topsa Navoiy xabar ushbu safarimdin.

552

Ne tirikmen, ne o'luk; ne sog', ne bemormen,
Ayta olmonkim firoqingdin ne yanglig' zormen.
Nuqtayi og'zing g'amidin tortibon jadvaldek oh,
Ashk selin oqizib sargashta chun pargormen.
Do'stlar, ko'nglum hadis in demangiz tengri uchun,
Kim men ul devonayi sargashtadin bezormen.
Ko'nglagingdinkim, topar jon dam-badam Yusuf isi,
Ey Azizim, men ham ul ko'nglak aro bir tormen.
Bir quyosh hajrinda tundeq ro'zgorim tiyradur,
Tong emas, gar tun kibi motam tutub yig'lormen.
Mayda afyun ezgil, ey mug'kim, bu eski dayr aro
Telbararmen g'ussadin gar bir nafas hushyormen.
Nevchun el dashnomu ta'nidin bo'lay oshuftahol,
Ey Navoiy, chun nekim derlar, yuz oncha bormen.

553

Vasl etti yor va'da labi jonfizosidin,
Go'yo bu so'zni aytti jonim arosidin.
Gar ko'rmading shafaq uza xurshid, ey ko'ngul,
Ihsos qil oni yuzu gulgun qabosidin.
Munglug' ko'ngulning ohidin etmas raqib vahm,
Yo'q itga bok ishq gadosi asosidin.
Ishq ichra o'ldum, ohki, qutqarmadi meni
Davv ofati ul ofati davron jafosidin.
Olamni hajr zulmati tutqay, sovrusa yel
Kuygan fatilani yangi dog'im qarosidin.
Charxi daniyda bodayi g'am to'lmish, ey rafiq,
Juz hajr zahri qilma tama' davv kosidin.
Sabt o'lmasa Navoiy oti nazmi zaylida,

Fahm aylar ahli dard kalomi adosidin.

554

Sarveki, nolishim biyik o'ldi havosidin,
Yuz ming fig'onki, ogah emas muhtalosidin.
Ko'nglumni ko'zlaridin ayirmangki, chiqmag'ay
Majnun nasihat ila kiyiklar arosidin.
Men tiyra uyda behudu yuz nav' guftugo'
Har ko' boshinda telbaligim mojarosidin.
Ko'nglumda toza dog'laring shaklini istasang,
Fahm ayla o'tlug' iki ko'zumning qarosidin.
Quvvat tutar labing g'amini yeb hazin ko'ngul,
Go'yoki qon tavallud etar bu g'izosidin.
Davlat libosi shahg'aki, yo'qtur shikoyatim
Mug' dayri tegrasida gadolig' palosidin.
G'am shomidin Navoiyni netgay xalos etib,
Yorutsang uyini sham'i jamoling ziyosidin?

555

Do'stlar, bir chora men devonaye shaydo uchun,
Kim o'larmen ul paripaykar malaksiymo uchun.
Otashin gul tegrasnda la'lgun yuz barg emas,
Balki yuz na'l o'tqa solmish bulbuli shaydo uchun.
Xom ko'nglumkim, dudog'ingni tilab afg'on qilur,
Bor durur ul tifldekkim yig'lag'ay halvo uchun.
Ashk ichinda g'arqamen zulfungnn tutqaymenmu deb,
Uylakim tojir tengiz ranjin chekar savdo uchun.
Turki mastedur ko'zung uyquda, ko'z kunjida xol
O'g'rikim qilmish kamin yonida qo'yg'on yo uchun,
Gulxaniydekdurki, istar g'ulxanu olotini,
Siflakim mehnat chekar dunyovu mofiho uchun.
Bu Navoiy bandani, ey sarv, ozod asrakim,
Buyla bir bulbul kerak sendek guli ra'no uchun.

556

O'rtama ko'nglumni komin hosil etmasdin burun,
Qushni kim biron etibdur bismil etmasdin burun?
Jism aro ishqing vatan qilmay, hanuz oldi ko'ngul,
O't yoqar yer topti uyni manzil etmasdin burun.
Oshiq o'ldum, jonni osonliq bila ol, ey ajal,
Ishq dardi jong'a ishni mushkil etmasdin burun.
Ey ko'ngul, yor ochti yuz, hijronda o'lmak sa'b erur,
Jon fido qil yuzga burqa' hoyil etmasdin burun.
Pandlar berdi xirad ko'nglumga, yuz shukr, ey pari,
Telba qilding nosiq oni oqil etmasdin burun.
Foniy o'lsunkim, baqoyi jovidon istar oni,
Foniy o'lg'anlarg'a davron doxil etmasdin burun.
Ey Navoiy, g'ayr naqshidin orit ko'nglungnikim,
Fayz mumkin ermas o'zni qobil etmasdin burun.

557

Ko'ngul olurda ajab dilrabo emishtuksen,
Ne dilraboki, baloyi xudo emishtuksen.
Ko'ngul berurda sanga bilmas erdim, ey badmehr,
Ki xasta ko'ngluma mundoq balo emishtuksen.
Tabib ojiz o'lub oqibat dedi, bildim,
Ki ishq dardi bila muhtalo emishtuksen.
Gadolig' ettim esa bo'saye, achig'lanibon,
Dediki: "Asru uyatsiz gado emishtuksen".
Ko'ngulni kuydurubon jon olursen, ey yangi dog',
Fig'onki, bir yo'li ko'ngli qaro emishtuksen.
Cherik vuhushu senga, taxt - qulla, ey Majnun,
Fano mamolikida podsho emishtuksen.
Dedim: "kamina itingmen", kulub manga aytur:

"Navoiyo, ne balo xudnamo emishtuksen?!"

558

La'lu g'amzang birla baskim nuktadon ustodsen,
Bir nafas borsen Masiho, bir zamon jallodsen.
La'li shavqidinki g'am tog'in qozarsen, ey ko'ngul,
Ne balo Shirin havasliq notavon Farhodsen.
Ahli dillar chehrasi oltun, sirishki siym erur,
Toki siymi nob aro qilding nihon fo'lod sen.
Nargisingdin bir nazar qilg'ilki, asru bir yo'li
Qullaring holidin, ey sarvi ravon, ozodsen.
Nayshakardek qaddingg'a, vah bargi nay to'n demakim,
Ishqpechon bargida bo'lg'on nihon shamshodsen.
Xurram o'lmassen sumurmay bir qadah, eykim, mudom
Charxdin ko'nglung bo'lub yuz laxt qon, noshodsen.
Ey Navoiy, jisminga paykonlaridin langar et,
Yo'qsa, bu ohing yelidini nogahon barbodsen.

559

Chok-chok etting ko'ngul komini hosil qilmayin,
Keskulortting notavon saydingni bismil qilmayin
Hajr o'qining manzili bo'lmoq ko'ngul, ne sudkim,
Yetgach-o'q o'tti xadanging anda manzil qilmayin.
Tushmasun har ko'z yuzungga, elga ham o't tushmasun,
Chiqma uydin parda o'tlug' yuzga hoyil qilmayin.
Garchi hajri ro'zgorim tiyra qilmish, ey sipehr,
Mahfilim yorutma, oni sham'i mahfil qilmayin.
Ul pari majnunidir, ko'nglumni zinhor, ey hakim,
Pand qilma zulfi qaydidin salosil qilmayin.
Dahr ishi oludaliqdur, ey xusho ul pokrav,
Kim o'tar bu jiyfag'a ko'nglini moyil qilmayin.
Ey Navoiy, shart qildimkim qutulsam hajridin,
Necha ko'nglum desakim, ishq orzu qil, qilmayin.

560

Yoridin hech kim meningdek zoru mahjur o'lmasun,
Jumlayi olamda rasvoliqqa mashhur o'lmasun.
Men bo'lay ovora to ishqimdin aylab guftugo'y,
Oti oning har kishi og'zig'a mazkur o'lmasun.
Jonima bedodu zulmin, yo rab, ul miqdor qil,
Kim aning oshiqlig'i har kimga maqdur o'lmasun.
Men xud o'ldum, lek har oshiqki erur pokboz,
Navha tortib motamim tutmoqda ma'zur o'lmasun.
Pand ila ko'nglum uyin qilma imorat, ey rafiq
Bizni buzdi, hargiz ul, yo rabki, ma'mur o'lmasun.
Kechalar ul gul chekar ermish qadah, ey tong yeli,
Voqif o'l, holimni aytur chog'da maxmur o'lmasun.
Yor vaslig'a quvondim, qovdi ko'yidini meni,
Ey Navoiy, hech kishi davlatg'a mag'rur o'lmasun.

561

Noumide men kibi bormu ekin jononidin,
Jong'a yetgan ko'nglidin, ko'ngli tutulg'on jonidin?
Fard hushu sabridin, mahjur zuhdu ilmidin,
Ayu shahru mulkidin, ovora xonumonidii?
Tang'a mehnat ravzanin ochqon yaqoning chokidin,
Jong'a rihlat navhasin tuzgan ko'ngul afg'onidin?
Ham saloh uyin qaro aylab tunganlar davridin,
Ham balo yuzin qizil qilg'on aliflar qonidin?
Men dog'i bir kun saloh ahli edim, ey porso,
Bu uqubatlari aro qoldim birov hijronidin.
Jomima har davr quy, soqiy, halohil zahrikim,
Tah~batah qondur ichim tosi nigun davronidin.
Ey mug'anniy, tuz maqomi navhakim, chiqmoqtadur

Xasta jon jism uyi otlig' kulbayi ahzonidin.
Jon berur har dam Navoiy, ne ajab, gar bersa jon
Qulki ayrilg'ay begidin, bek nekim, sultonidin.
Rostliqda sarvi ozodiy yigitlik bog'idin,
Poklikda la'li raxshoniy eranlik konidin.

562

Aqlu jonu ko'nglum ul oy furqati ozoridin
Bori bir-birdin malul o'lmishlaru men boridin.
Shomi hajrim toru bepoyonlig'in anglay desang,
Fahm o'lur yaldo tuni yanglig' soching har toridin.
Bordur andoqkim, buzug' ko'nglumda qonu har yon dog',
Lolalarkim, chiqti vayron maskanim devoridin.
Ul pari ko'nglum qushi qonin oqizg'on fahm o'lur,
Ochsalar bo'yumdag'i dafi junun tumoridin.
G'unchayi vaslim ochar, sham'i firoqim tindurur,
Har nasimekim kelur gulrux bahorim soridin.
Dahr bog'i lola birla sabzasidin kechki, yo'q
G'ayri qonu zahr bu shingarf ila zangoridin.
Ey Navoiy, nuqtayi aysh istasang mayxonada,
Bosh ko'tarma may tag'ori davrayi pargoridin.

563

Yor payg'omi ne osig' o'zgalar tahriridin?
Jon qachon bersun Masih alfozi el taqirridin?
Ruq'asi gar barchd qatlim hukmidur, xushdurki, bor
Qatl hukmi hirzi jon Isodamim tahriridin.
Kimki ko'rsa, vahki, maxfiy ishqim o'tin fahm etar,
Ruq'asin ochib o'qurda hay'atim tag'yiridin.
Nomasin ochqanda yuz devonaliq qilding, dema,
Kim xabar yo'qtur manga, billah, alarning biridin.
Ne fusun qilmish edi, bilmonki, yo'qtur aqlu hush
Notavon ko'nglum aro alfozining ta'siridin.
Ruq'ayedur charx chirmoshliqki, mazmun suratin
Hech kim fahm etmadi unvonining tasvirndin.
Har ne yozmish ollingga kilki qazo, ko'rmak kerak,
Ey Navoiy, qochmoq o'lmas tengrining taqdiridin.

564

Kelki, vaslingdin hazin jonimn xursand aylayin,
Sen jiggar pargolasin bag'ring'a payvand aylayin.
Chok etib ko'ksumni, mahv aylay seni bag'rim aro,
Necha bu ummed ila ko'nglumni xursand aylayin.
Ko'zda mardum bo'l, ko'ngulda jon yerin tut, vah, necha
Ko'zni mushtoqu ko'ngulni orzumand aylayin.
Yuz balo soldi ko'ngul boshimg'a, oni, ey rafiq,
Qo'yki, tishlab-tishlabon parkand-parkand aylayin.
Ne achig'lanmoqdur andin, ne chuchuk so'z, ey ko'ngul,
Xoh achchig' yig'layin, xohi shakarxand aylayin,
Gulshani vaslin tilar jon, yer quyi, jism zaif,
Necha qudsiy qushqa mundoq torni band aylayin.
Der, Navoiy, Vomiqum Majnundek o'lg'il, vah, ne nav'
Kuch bila hush ahlig'a o'zumni monand aylayin?!

565

Masihodin labing afsah, quyoshtin orazing ahsan,
Quyoshing'g'a falak hayron, Masihing'g'a quyosh maskan.
Ko'zumda gardi maydoning, tanimda naqdi paykoning,
Anga ko'z mardumi xozin, munga jon kulbasi maxzan,
Yasarmen yuz maqolat, vah, bo'lur ko'rgach ani nogah
Ko'zum hayron, tanim larzon, esim vola, tilim alkan.
Shikebu sabr uyin buzdi, ki ruxsorinda ko'rguzdi
Xatidin nur uza zulmat, yuzidin o't aro gulshan.
To'karsen qon ko'zung birla, berursen jon so'zung birla,

Ajoyib zufununesenki, har fan ichra sen yakfan.
Malomat toshi dog'idin yorudi ishratim sham'i,
Ajab gugird o'tidin ayladim bu sham'ni ravshan.
Yasarda sun' me'mori falak g'amxonasnn go'yo,
Ki qildi dardu g'am kirmakka har kavkabni bir ravzan.
Sen istab Xizr umri, turfa bukim, gunbazi xazro
Yuziga tun qarosin surtubon, aylar sanga shevan.
Navoiy, asrabon tamkin, kishidin istama tahsin,
Chu shah ko'rguzdi istihson, ko'rub nazmingni mustahsan.

566

Azal naqqoshi tarh aylarda gul bargi namudorin,
Magar pargor hildi bulbuli sargashta minhorin.
Qazo mashshotasi parvonalar jismi kuli birla
Hamonokim yorutdi sham'ning mir'oti ruxsarin.
Degin, Majnun qaro jonining uzgan rishtasidindur,
Ki sun' ilgi mutarro qildi Layli zulfi zunnorin.
Magar Farhod jonidin sizib, qonidin etti rang
Qadar suratgari Shirin labi la'li shakarborin,
Tarozi bargi gul, ip rishtayi jon, tosh la'l etti
Chekarda xozini hikmat labing yoquti miqdorin.
Qarog'larim emastur, balki topqach ko'zga qoqmishmen
Itardin vahm etib raxshing sitomin, balki mismorin.
Ayog'ing kirpigidin og'rig'on bo'lsa, yorib ko'ksun
Isig' qonimg'a qo'ykim, ul hino-o'q cheksun ozorin.
Xarobot ahli avru dog' derkim kuydurung, soqiy,
Davo yo'q sirmabon qochmoqdin o'zga shayx dastorin.
Magar bo'ldi quyun tufrog' ila yel, may suv birla o't
Yasarda masti sargardon Navoiy xilqati zorin.

567

Rashkdin dermenki, mehr itsun sipehr ayvonidin,
Bori etgay soya ayvon ichra oning yonidin.
Ko'ksuna urmoqqa olg'an toshqa o'qi tegdi, lek
Qildi kul jismimni o'tkim, sekridi paykonidnn.
Otashin ochildi ichgach bog'ning oq gullari,
Ashk ila har qatrayekim, bordi ko'nnglim qonidin.
Anjum ermaskim, falak mir'oti ichra tushti aks,
Baski dur sochildi yer uzra ko'zum ummonidin.
Dema, nolangdin yumulmas ko'zlarimkim, tong emas,
Kelmasa bemorlarga uyqu it afg'onidin.
Mehrning ermas shafaq ichra shuo'iy xatlari,
Charx zulmi qon to'kar har shom aning mujgonidin.
Jon olur la'lim hadisi, deb meni qo'rqutmag'il,
Kim bu bir so'z durki, aytursen Navoiy jonidin.

568

Ko'rubmen kirpiging boshtin-ayoq teshgan ko'ngul holin,
Qushedurkim, tiriklay yulmish o'lg'aylar paru bolin.
Ekib tuxmshsh andog'kim ochilg'ay bo'stonafro'z,
Ochar xunoba ko'z bog'ida eksam donayi xolin.
Jamolin va'd agar debmen, ko'p etma, ey arab, hayrat
Yuzi aynin ko'rub har yon nazar qil zulfidin dolin.
Tanimkikim qurubtur xomadek nol o'qlaringdindur,
Qalam qilsang qil, ammo tashlama har yon chekib nolin.
Bu majnun qatlin ul tifli parivash istamas bo'lsa,
Nedin toshlar bila qasdimg'a soldi shahr atfolin?
G'amin ko'rmang balo tog'ida, la'li shavqidin jonni,
Ki har bir toshidin sotmas abad umrig'a misqolin.
Chu bo'lmas sham'siz parvonavu gul birladur bulbul,
Firoq o'rtar ko'ngulni chun ko'rar vasl ichra amsolin.
Sabuhiy jom ila xushmen, nechuk xush bo'lmag'ay ulkim,
Muningdek axtari farxunda qilg'ay subh aning folin?
Javod ilgida piri dayrning may zavraqin ko'rsun,
Birovkim, ko'rmamish daryo ichinda jung timsolin.

Shah egnida murassa' tugmalik xil'atg'a bermasmen,
Yig'ochlar birla o'llin tevrabon kiygan fano sholin.
Navoiy, istasang ko'yin, itiga oshno bo'lg'il,
Yaling'on yanglig' ul it oshnog'a, sen anga yolin.

569

Shahid o'lsam libosi lolagun sarvi ravonimdin,
Yasang qabrim uza mile, bo'yang gulrang qonimdin.
Ko'rub tumordek chirmonmog'im hajrida rahm etmas,
Ki g'ofildur ichimda har taraf dog'i nihonimdin.
Qurug' tandinki qilding sharha-sharha nola tortarmen,
Ne tong, vajd o'lsa elga dam-badam naydek fig'onimdin.
Alifsiz jon kibi yo'q ul paridin o'zga mavjude,
Hazin jonimda to hijron xadangi chiqti janimdin.
Ko'runub zulfiing tori, ko'runmas za'fliq ko'nglum
Nedinkim ul tavonoroqdurur bu notavonimdn.
Ko'ngul ko'z o'tu selidin kelib holim ko'ra olmas,
Maloyik ravzanimdin, bal xaloyiq ostonimdn.
Erur qotildin etmak orzu jonbaxshliq rasmi,
Umidi mehribonliq bog'lamoq nomehribonimdin.
Meni uyqug'a solmish dahr bog'ining nasimi, vah,
Ne gul tergaymen ushbu tushta ko'rgan bo'stonimdin?
Navoiy, bilki, topmishmen nishon maqsuddin beshak,
O'shal kunkim nishone topmasang istab nishonimdin.

570

Sog'inmang soya g'am shomi malul ermas fig'onimdin,
Bosib o'lturmasam yuz qatla, qochqay erdi yonimdin.
Uchuq zaxmi labida bilgurur, bilgurmasun, ko'rung,
Nishona kimki istar jon aro dog'i nihonimdin.
Baliyat shohidi gulguna qilsa, bas munosibdur
Momug'larkim, yaro og'zida gulgun bo'ldi qonimdin.
Ichimda baski to'ldi novaking, har yon alif ermas,
Ki raglardek o'qung bilgurdi jismi notavonimdin.
Ko'z ichra uyqu xayli gar kira olmas, ajab ermas,
Ki xoli turfatul-ayni emas ashki ravonimdin.
Dema, roviy, erur Farhodu Majnun qissasi muhlik,
Ani, alqissa, bir "dolu alif" bil dostonimdin.
Yuzumni, ey bahori husn, qon yosh ichra ko'rgulkim,
Yuzung shavqida ne gullar zuhur etti xazonimdin.
Ulus taklifidin ko'p xasta qildim jonni, vah, emdi
Yaqindur o'lgamen, baskim xijilmen xasta jonimdin.
Navoiy, vaqtni toatg'a yo ishratg'a sarf etkim,
Sog'insam o'rtanurmen tiyra o'tkargan zamonimdin.

571

To'la qondur ko'zumnung halqasi to qoldi yorimdin,
Magar tushmish qarosi toza dog'i intizorimdin.
Qavokib demagil, gardun ko'zi go'yo yosharmishdur,
Tutundinkim, chiqar gardun sari sham'i mazorimdin.
Yaramg'a hech marhamdin yetishmas oncha rohatkim,
Chiqorib til, iting qonin yalar jismi figorimdin.
Men ul oy rashkidinkim el ko'rar tufrog' agar bo'lsam,
Ko'rar el ko'zlarin ko'r ayla, ey gardun, g'uborimdin.
Egarmas ko'k hisori davrig'a turki falak ko'rgach,
Evurmak ashhabin bir xisht uza chobuksuvorimdin.
Erur qonlig' ko'ngulda ko'zlaring, vah, turfadur asru,
Ki chiqmaslar dame ul ikki jayron lolazorimdin.
Ichib, gar tutmasang erdi qadah, ey no'shlab soqiy,
Ne imkon erdi qutqarmoq meni muhlik xumorimdin.
Meni yozg'urmangiz qilsam sabuhiykim, azal subhi
Chiqibtur ixtiyor ilgimdinu ish ixtiyorimdin.
Inoyat yomg'uri ollida daf'sh sahl erur, garchi
Yog'ar idbor gardi, ey Navoiy, ro'zgorimdin.

572

Meni zaifni sargashta ayladi gardun,
Shitobu davr ila xoshokni nechukki quyun.
Tutashti telba ko'ngul ul pari uzoridin,
Bu o'tni gul sog'inib, vahki, kuydi ul majnun.
Hubob onchaki Jayhun uza erur mumkin,
Tasavvur ayla ko'zumnung hubobidin gardun.
Yuzung shahidlari tufrog'in sovurmish yel,
Bukim bulut ko'runur ko'kta har taraf gulgun.
Ne ayb, shodlig' ashkim ko'p oqsa vaslingda,
Bahor fasli bo'lur chashmalar suyi afzun.
Qadingg'a sarv bosh indurmamish emas aksi,
Ki dahr adab qilur oni solib suv ichra nigun.
Ushatib o'qini, mahzun ko'ngulni sindurmang,
Ki uy shikast topar har qachonki sindi sutun.
Yer ostidin kup ila la'lni chiqar, ey mug',
Ki bordi yer quyi, chun so'z eshitmadi Qorun.
G'am o'lturur meni, qo'y pandu bir qadah berkim,
Qilur bu zahrni taryok daf', yo'q afyun.
Navoiy, istar esang saltanat, fano bo'lkim,
Jahon zabunung erur, bo'lmasang jahong'a zabun.

573

Yelga berdi kuydurub ul gul tanim xokistarin,
Otashin gul hajri sovurg'on kibi bulbul parin.
Anglamon bulbul qiziq ko'nglimudur yo atr uchun
G'unchasidin gul murattab qildi o'tlug' mijmarin.
Bargi guldur, yo'qsa bulbulning tutashmish har pari,
Baski, yorutdi sabo gul mijmarining axgarin.
Gul emastur, balki bulbul oshyonin o'rtaqan
Ishq o'ti bil, ko'rsang oning davru lavni ahmarin.
Qo'y gulu bulbulni, gulgun may to'la tut balbala,
To o'quy bulbul maqolotin ochib gul daftarin.
Dahr bog'ida gulu bulbulg'a yo'q bargu navo,
Solmadi bu g'ussadin nargis ilikdin sog'arin.
Soqiyo, hayvon suyi mamzuj qilsang ichmagay,
Gar Navoiy topmasa may ichra la'ling javharin.

574

Nihon ishqingki, ko'nglum ichra tushti yuz sharor andin,
Nihoniy dog'lar qolmish ichimda yodgor andin.
Muqavvas qoshlarningning naqshidin giryon ko'zum bo'lmish
Bulutdekkim, bo'lur qavsi quzahlar oshkor andin.
Bo'lubtur sarvinozim husn sham'i, boshida oning
Barak zarrishtasi ulkim, yonar bir necha tor andin.
Buzug' ko'nglumki, atrofida ul yuz shavqidin qondur,
Erur vayronayekim lolalar butgay bahor andin.
Ne kirpiklar ekin ulkim, taxayyul aylamak birla
Bo'lur jism ichra har dam jonim andomi figor andin.
Qadi naxlidin o'lsam, do'stlar, budur vasiyatkim,
Boshim uzra ekib sarve, qiling mili mazor andin.
Jafodin yumsa ko'z, taskin topar ko'nglum o'ti, go'yo
Qarori yo'q ko'zi har dam olur sabru qaror andin.
Jahon bahri emish muhlik, tuman ming shukrkim, garchi
Ko'p urdum dastu po, tuttum valek oxir kanor andin.
Navoiy yanglig' o'lmish xonaqah ahli suruk majnun,
Magarkim sarxush o'tmish ul pari devonavor andin.

575

Dema, mehnat tog'ining Farhodi sargardonimen,
Toza yuz ming dog' ila ul qullaning qaplonimen.
Lam'ayi ruxsoridin parvonadek kuysam, ne tong,
Menki yillar ul malohat sham'i sargardonimen.
Husnungga hayron esam, kelmas ulus hayronlig'i,

Kimki hayroning emastur, men aning hayronimen.
Men o'lar holatdavu jon qasdi aylar ul pari,
Odamiylik ko'rguzurkim, bir nafas mehmonimen.
Gar ko'ngul buzdi meni, yor erdi bois, shukrkim,
Chug'zning yo'q, bir malohat ganjining vayronimen.
Dayr piri tutsa may, no'sh etsam ermas aybkim,
Zahr agar ich derkim, aning bandayi farmonimen.
Telbalikdin aql sori istamish zohid meni,
Ey Navoiy, muncha nodon bilmas erdim oni men.

576

Ko'rsa ne fikri tanim zaxmiyu ko'nglum kuyganin,
Ulki na'lu dog'din hayf etmas o'z nozuk tanin.
Qayda ko'rsun, ko'rsa ne qilsun yoqam choki asar,
Mastlig'din ulki har dam chok etar pirohanin.
Xirmanani sabrim kuyardin ne g'am ul kofirg'akim,
O't solibtur bodadin, ko'rgil, jamoli xirmanin.
Garchi ranjim sa'b erur, vah, qayda parvo aylasun
Qotile kim ko'rdi tirguzmakcha o'lturmak fanin?
Anglag'och qatl aylar erdi, shukrkim, bilmas kishi
Bazmi g'avg'osi aro ahli musibat shevanin.
Necha tavsaniq sukun andin burunroq ko'zlakim,
Olmag'ay kome, necha sursang yigitlik tavsaniq.
Gulshani ishraqqa siz azm aylangiz, ey ahli aysh,
Kim Navoiy bas og'ir olmish mazallat gulxanin.

577

Firoqingda ko'zumdin yig'lamoq bo'lg'aymu kam bir kun?
Kulub kirgaymu vayron kulbam ichra ul sanam bir kun?
Maloyik, tarqashimgim, ul quyosh hajrinda qo'rqarmen
Teshib o'tgay falakni ohim o'tidin alam bir kun.
Harimi vaslig'a mahramlar oxir shukr eting, kulmang,
Meni mahrum debkim, men ham erdim muhtaram bir kun.
Fasonam yozg'uchi, bilkim, bitik uzra sochar kuldek
Kuyub sochilg'usi kog'azga ilgingdin qalam bir kun.
Emas g'am shomi anjum qatralar ohim tafidini bil,
Ne tong, kun ko'zgunin gar tiyra qilsa ushbu nam bir kun.
Eshntim, telba it ko'yida qatl aylar emish, ayting,
Kim ul ko'y itlaridin erdi bu devona ham bir kun.
Talab dashtida yillar po'ya aylab, vahki, to yettim
Harimi vaslig'a, derkim, bo'lur tavfi haram bir kun.
Ko'nguldin tavba qaydin raf qilmas xonaqah shayxi,
Magar ham dayr piri zohir etgay bu karam bir qun.
Navoiy, ruhparvar nuktavu muhlnk tajarruddin,
Ajab gar qo'ymag'ay ko'kka Masihodek qadam bir kun.

578

Yuzinda may gulidur yo yuzin ko'rguzdi ko'zgunin,
Vayo jannat guli aksini zohir ayladn sudin.
Yuzungga chun tavajjuh ayladim, qoldi qaro qayg'u,
Qeyin tushgan kibi soya ko'rungach mehr o'trudin.
Tushumda dedikim, ko'ksungga bir o'h ursam, ilgim o'p,
Ko'rung toli'kim, ul o'q yetgach-o'q seskandim uyqudin.
Dema, hijron tuni muhlik g'amimdin subh sarg'ardi,
Hamono bul'ajab holim ko'rub za'f etti kulgudin.
Bor erdi husnung afzun g'am tuni chun chehra ko'rguzdung,
Ko'runur sham' ravshanroq zuhur etgach qarong'udin.
Dema, mensiz nechukdurkim seni o'lturmadi qayg'u,
Sanga yo'qtur xabar, men xud o'lubmen ushbu qayg'udin.
Qadah nazzorasi hushumni zoyil qilsa ayb ermas,
Ki shohid aksi har dam jilva aylar ushbu ko'zgunin.
Bu gulshandinki, bulbul zog' ila tengdur, firoq avlo,
Netar ul yerdakim, yo'qtur arabg'a farq hindudin.
Navoiy Ka'ba qasdin aylasun, ey shayx, dey olsang,
Kim imkon yo'qturur topmoq kishi dayr ichra maqsudin.

579

Yozarda ishqing o'tin sekrir ohimdin sharar har yon,
Varaqda nuqtalar iynak shararlardir asar har yon.
Raqib ilgi jaf o'toshin ko'p o'tsa, bois ohimdur,
Aningdekkim, itik yel shoxdin sochqay samar har yon.
Dam urmassen labing shirinlig'in vasf aylasam, go'yo
Iki la'lingni bir-biriga yopishturdi shakar har yon.
Ko'kargan dog'idur g'am toshlarining xasta jismimda,
Qurug' shoh uzra chirmashib ochilg'an nilufar har yon.
Suda gulbarglar oqqan masallik la'li hajrinda,
Oqar ashkim aro har qatra qon bo'lg'an jigar har yon.
Ko'ngulda o'qlaringdin bar yesam bir kun, ajab ermas,
Muningdekkim bu bog' atrofida ekting shajar har yon.
Beling sarrishtasig'a muhtalo bo'lg'an ko'ngul saydi
Kiyikdekkim, mahkam aylamish yo'lin kamar har yon.
Ne muhtalik vodiy ermish Ka'bayi maqsad biyoboni,
Ki adno mo'ridin bor ajdaholarg'a xatar har yon.
Navoiy rishtayi zuhdi uzulsa, qilmangiz hayrat,
Muningdekkim oni usruk chekar bir siymbar har yon.

580

Jamoling shavqidin g'am shomi kuymak ibtilosidin,
Ko'zum sham'i kul aylabtur ayon qonliq qarosidin.
Firoqingda tugan uzra tugan qo'ydim, ne hosilkim,
Manga un bo'lmadi hosil bu ikki tosh arosidin.
Quyoshni Yusufim bay'ig'a bermak bor esa mumkin,
Degaymen tangayi bay'onadur ermas bahosidin.
Chekay ishqing yugin deb xasta ko'nglum qon yutub, g'am yer,
Ne quvvat kasb eta olg'ay bu sharbat ul g'izosidin?
Jafosi tirguzur elniyu men bu ayshdin mahrum,
Musulmonlar, bilingkim, o'lgum ul kofir jafosidin.
Erur majnun ko'ngulda yuz girehkim, ne sababdindur
Musalsal qissalar el ichra zulfung mojarosidin.
Xumori hajrdindur tiyra ko'zu ko'nglum, ey soqiy,
Yorutqil ham jamoling sham'idin, ham may safosidin.
Gar o'lsam, dayr piri tang belnn zunnor nla mahkam,
Manga tobutpo'sh aylab fano dayri palosidin.
Adam farshida to qo'ydi fano toshi uza boshin,
Navoiy or etar ko'k na'tiyu kun muttakosidin.

581

Gar meni yod etmas ul oy zulm ila bedodidin,
Shukrkim, g'ofil zmasmen bir dam oning yodidin.
Lutf ila gar yod etar, yo zulm ila bedod ztar,
Men rizosin istaram yodidinu bedodidin.
Kecha aysh ahli mug'anniy lahnidin xushhol emas,
Onchakim men tongg'a tegru itlari faryodidin.
Xotirim sinmoq tilar, ko'ngli tilar men dog'i,
Har ne bu shishamga kelgay, xushtur ul po'lodidin.
Sabr toshidin ko'ngulga ko'p bino tarh ayladim,
Ko'z yoshim seli qo'ng'ordi barchani bunyodidin.
Dayr pirk dedn: maydin bosh ko'tarma, ei rafiq
Solik uldur, chekmagay boshini pir irshodidin.
So'rma, ey hamdam, Navoiyning g'aminkim, olame
G'am bila to'lg'ay dam ursa xotiri noshodidin.

582

Choklik ko'ksun eshikdur, jism uyi baytul-hazan,
Ul eshikning halqasidur na'lu gulmixi tugan.
Gul yuzung shavqida tiyg'i ishq ila bo'lsam shahid,
Bo'lg'usidur hurlar gulgunasi qonlig' kafan.
Arg'adol ichra qaroqchi maxfiy o'lg'andekdurur
Fitna xaylig'a panah zulfungdag'i chinu shikan.

Chug'z tashbihin manga, ey husn ganji, qilmakim,
Men vatan buzmishmen, ul qilmish buzug' ichra vatan.
Sudramang ul ko'ydin yuz zaxm ila men xastani,
Kim yopishmish ostoni farshig'a qonlig' badan.
Uyla, ey bulbul, bahor o'lmish xazon birla qarin,
Kim degaysen bir guli ra'no bo'lubtur bu chaman.
Yuz hiyal qilding Navoiy qatlig'a, faryodkim,
Aylading bir targuzur uchun yuz o'lturmakni fan.

583

Ichimdagi yoshurun g'amki, ayta olmasmen,
Bir o't solur manga har damki, ayta olmasmen.
G'amiki, o'lsam emas ayta olmog'i mumkin,
Agarchi o'lturur ul hamki, ayta olmasmen.
Desamki, dardini dey, ishq ilgi bo'g'zumni
Tutar aning kibi mahkamki, ayta olmasmen.
Ne nukta nshqidin aytay desam, meni ul sho'x
Qilur aning kibi mulzamki, ayta olmasmen.
G'aming nihon meni o'lturdi zulm tiyg'i bila,
Erur bugun manga motamki, ayta olmasmen.
Ketur piyolaki, ishq sirrini hakimi azal
Aningdek ayladi mubhamki, ayta olmasmen.
Navoiy aytun o'z dardiniki, dard meni
Kilibtur ul sifat abkamki, ayta olmasmen.

584

Yuz o'tida yuz qatra suv, ne tong, hayi g'altonidin,,
Ko'nglum o'tida yo'qmudur yuz qatra suv paykonidin.
Qilg'onda raxshin garmpo'y ul shahsuvori tundxo'y,
Qilg'ay debon ollida go'y olmon boshim maydonidin.
Bu dardu g'amdin lolmen maydon aro pomolmen,
Kim ko'rgach-o'q beholmen ul ishvagar javlonidin.
Boshim sari nazzora qil, ey charxu idboringni bil,
Dog'i saodat anglag'il bir zaxm oning chavgonidin.
Maydong'a ul chobuk surub, boshimg'a chavgon yetkurub,
Sargashta jonim kuydurub el po'yasi har yonidin.
Ko'k mazra'idin xo'shaye kasb aylasang qil to'shaye,
Kom istabon tut go'shaye go'yi falak davronidin.
Gardun chekib tiyg'in nihoi, yuz javr birla to'kti qon,
Oxir Navoiy topti jon, topqach vafo jononidin.

585

Qosh ko'nglumdin chiqorg'ay erdim ul oy ulfatin,
Vasl ayyomida-o'q xo'y etgay erdim furqatin.
Vaslini zikr etmagay erdi tilim, bal ishqini,
Bilsam erdi hajrida bu nav' ko'nglum holatin.
Qo'rmamish bo'lsang yag'ochkim bargin ol etmish xazon,
Jismim uzra ko'r yangi qonlig' tunganlar hay'atin.
Tanda har yon hajr tiyg'i zaxmi tiktim, qilma chok,
Jonning, ey tiyg'i ajal, yuz ming yamog'lig' kisvatin.
Tiyg' ila g'amgin ko'ngul o'tig'a taskin bermading,
Eltkumdur, ohkim, tufroqqa ul suv hasratin.
Demagil uzr, ey mug'anniykim, unum topmish xarosh,
Qir o'shul suhon bila qo'nglumdin anduh suvratin,
Ey Navoiy, istasang kasb etmak oyini fano,
Xonaqah shayxin qo'yub, qil dayr pnri xizmatin.

586

Man' qilmas ashk la'lingdnn tutashqon jon o'tin,
Past ne nav' aylagay daryo suyi marjon o'tin?
Ulki, aytur hajr taskini uchun dog' o'rtagil,
Qo'rmamish boshtin-ayog'im o'rtaqan hijron o'tin.
Ishq dashtining samumidin gumon etgay quyun,
Vodiyi hijron aro ko'rgan bu sargardon o'tin.

Bul'ajabliq ishq aro, ko'rgilki, ko'nglum cheksa oh
Zaxmi og'zidin musha'biddek sochar har yon o'tin.
Otashin guldin qizarmish bog' yoxud andalib
Urdu gulbunlarg'a gul hijronidin afg'on o'tin,
Charx uza ermas shafaqkim, o'rtanurga ahli dard
Tez etar har tun qazo otashgahi davron o'tin.
Ey Navoiy, har nasim ul gul harimi taffidin,
Kim yetar ravshan qilur ko'nglumdagi hirmon o'tin.

587

Tushta la'lin ko'rdu, uyg'onmay debon qayg'udamen,
Urma dam, ey subhkim, bir dam chuchuk uyqudamen.
Ko'zguda to ko'rdu oni qilmag'il aksim gumon,
Kim kirib qilmoqqa vaslin justujo' ko'zgudamen.
Nogah ul qotil nishon aylab bir o'q otqaymu deb
Ko'yida yillar so'ngakdek jism ila o'trudamen.
Ishq bahrining nahangi desa bo'lg'ay, negakim
Ashk daryosin chekib gardung'a men ul sudamen,
Holima kulmakka har zaxmim bir ochilg'on og'iz,
Turfakim, men ham alar kulgusidin kulgudamen.
Har baliyat o'qikim charxi muqavvasdin kelur,
Go'yiyo menmenki olam ahlidin qobudamen.
Ey Navoiy, ul pari ishqig'a marham yo'qidin
Telbalar yanglig' o'z-o'zum birla guftugo'damen.

588

Xayoling kelsa ko'nglumga bo'lur ozurda mujgondin,
Haramg'a azm qilg'an uylakim xori mug'ilondin.
O'qung ko'nglumga tegmasdin g'ubore erdi ko'nglumda,
G'ubori o'lturushmish to suv septing anda paykondin.
Ko'zum xunobi la'ling shavqidin bahr o'ldi, tong ermas,
Chiqib gulgun bu daryoning sahobi, yog'sa qon ondin.
Xating naqshi buzug' ko'nglumda aylar qasdi jon, vahkim,
Bo'lur neshi balo har sabzakim butkay bu vayrondin.
Junun tufrog'in, ey ahhob, aritmang zor jismimdin,
Libosin so'ymangiz hazl aylabon majnuni uryondin.
Labing vasfida jonbaxsh o'lsa anfosim, tong ermaskim,
Damim ul dam nasimidurki, esgay obi hayvondin.
Soching har rishtasidin bir girih ko'nglumda jam' o'ldi,
Bu jam'iyat erur ko'nglumga ul zulfi parishondin.
Buyurdi shayx paymon maydinu mug' tutti paymona,
Rizo yo'lida ne paymonadin qochtim, ne paymondin,
Na gulgun bodaye mumkin, na gulrux soqiye mavjud,
Jihat budur, Navoiy gar tilar ketmak Xurosondin.

589

Ko'ngul toshlar qarosin dog'larkim qo'ydi g'am har yon,
Junun ifrotidin devona sochqondek diram har yon.
Men ashk ichra cho'mub, har tun qilib hamsoyalalar oshub,
Mening holimg'a yo'q, o'tgan uchun uylarga nam har yon.
Erur har sori ushshoq ohidin, maydin emas bukim,
Bo'lur naxli qadig'a jilva aylar chog'da xam har yon.
Bulutg'a humrat ermas mehrdin, balkim tutoshibdur,
Momuqdek baski chiqti ohim o'tidin alam har yon.
Bo'lur qon mushki, ishqing mushkini qon ettikim, bo'lmish
Qaro shanjarf, holim yozg'ali qo'ysam qalam har yon.
Itibtur telba ko'nglum har taraf, ey ishqu dard, istang,
So'rayin ul parivash ko'yida men xasta ham har yon.
Ne vodiy qat'i qilmoqdur fano davrida sokin bo'l,
Ki qay ravzang'a qo'ysang ko'z, bo'lur mar'iy haram har yon.
Dame o'ksutmagil, yo rab, xarobot ahli g'avg'osin,
Qi ul undin kudurat qushlarig'a bo'ldi ram har yon.
Navoiydek qadam mayxonaga berkit sutun yanglig',
Desang olingg'a yuz g'am kekmag'ay qo'ysang qadam har yon.

590

Lablaring sharbatini chashmayi hayvonmu deyin?
Demasam chashmayi hayvon, ne deyin, jonmu deyin?
Tun-kunumkim yorug' ul yuzdin erur, vahki, ani
Mohi anvarmu deyin, mehr duraxshonmu deyin?
Kulubon jilva qilur chog'da qadu og'zin aning
Sarvi ra'nomu deyin, chung'ayi xandonmu deyin?
G'amzayi qotil ila kofiri xunrez ko'zin
Dushmani jonmu atay, ofg ti imonmu deyin?
Ishq dardini desam sa'b, mrni ayb etmang,
Ishki ming mushkil erur, zimmida osonmu deyin?
Aql agar ishq o'tidin qochsa, nechuk man' qilay,
Shu'ladin sa'y qilib chiqsa birav, yonmu deyin?
Ichmagim zohid agar bildi, Navoiy, naylay,
So'rsa so'z uyla kishi ollida yolg'onmu deyin?

591

Ishq ahli sotqun olsa izing to'tiyosidin,
Qilg'il tarozu ikki ko'zumning qarosidin.
Qoshingki juzv, juzvida bor qavs hay'ati,
O'q yog'dururg'a jong'a otar barcha yosidin.
Ko'rmak tilar yuzungni ko'ngul, kosh itlaring
Yonimni qilsa to'ma so'ngaklar arosidin.
Ey noz sham'i, kokulung ermashi, dud erur,
Kim zohir o'ldi shu'layi husnung ziyosidin.
Gar o'lturur habib muroding'a yetmayin,
Istay desam hayoti Masiho davosidin.
Mendek qul o'lg'ay elga qo'yub tengri qullug'in,
Mingdin bir ermas emgagim oning sazosisidin.
Dam urma bu chamanda, Navoiyki, bir gule
Bilmas zag'an fig'onini bulbul navosidin.

592

Sirishk qonin ayog'ing uchun hino qilayin,
Qabul tushsa, qarog'im ezib qaro qilayin.
Aqiq la'lingga jon javharin nisor aylay,
Savodi xolingg'a ko'z mardumin fido qilayin.
Qaro menging bila qadding xayoli kelsa, vatan
Munga ko'z ichra yasay, anga jon aro qilayin.
Qadingki, soya solibtur, ulay anga, ya'ni,
Ki ishq ilmin alifbedin ibtido qilayin.
Labini qasdima tishlar yuriga telmursam,
Boqib turub necha o'z jonima jafu qilayin.
Ko'ngul qushikim, erur jilvagohi gulshani quds,
Bu domgohda nedin oni muftalo qilayin?
Navoyiyo, g'amim ahli vara'din o'lmadi gum,
Qo'y emdi maykada piriga iltijo qilayin.

593

Vafo yo'linda, eykim, topmading istab asar mendin,
Degaysen bilganing ul bevafo so'rsa xabar mendin.
Tanimda qaddingu la'ling firoqi tiyrboronin
Kishi ko'rsa, gumon qilg'ayki butmish nayshakar mendin,
Jigargun bo'ldi qasring toshi la'ling hajrida baskim,
Sirishk o'rnig'a hajr oqizdi qon bo'lg'on jigar mendin.
Aningdek soldi ishqing shu'la jonim ichrakim, shaksiz,
Maloyik oshiq o'lg'ay ko'kka tushsa bir sharar mendin.
Bo'lubmen ul parivash furqatidin telba it yanglig',
Qayon yuzlansam, ey ahli saloh, aylang hazar mendin.
Qilib Farhodu Majnun ishq o'tin sharh, ey roviy,
Bo'lub garmi takallum g'ofil o'lmishsen magar mendin?
Ne tong, siymob yanglig' oqsa ko'zdin siymgun ashkim,
Ki siymob aylamish, hushu xirad bir siymbar mendin.
Amal sarrishtasin qilma mutavval, kelganin xush ko'r,

Tutung, ahhob, yod ushbu kalomi muxtasar mendin.
Jahonu jonni tark aylab, oning ko'yiga azm ettim,
Navoiy, bas munosib erdi bu yanglig' safar mendin.

594

Agar ishqing havosida yog'ar har jola tosh o'lsun,
Nishona har biriga dermen ushbu xasta bosh o'lsun.
Yuzungnung mehridin bir zarra sotmon, gar falak javfi
To'la bo'lsun filuriy, har filuriy bir quyosh o'lsun.
Sitam zangin temurdek ko'nolidin, vahkim, qira olmas,
Nechakim nolayi zorimda suhondek xarosh o'lsun.
Quyoshni bo'lmas, ey gardun, ul oyg'a aylamak tashbih,
Og'iz gar zarra, Cho'lpon ko'z, yangi oy anga qosh o'lsun.
Agar paykonlarin ko'z istabon topti ko'ngul, g'am yo'q,
Kelib yig'lar mahal ul qatra suvlar ko'zga yosh o'lsun.
Sipohi husnunga bir mahchasi raxshon alam bo'lg'ay,
Quyosh ko'zqusiga ohim sutuni gar tutosh o'lsun.
Ko'ngulda sirri ishqin asray-asray o'ldum, ey soqiy,
Qadah tutkim, xarobot ahlig'a fosh o'lsa fosh o'lsun.
Chu sidqi ishq o'lur, ofat ketarkim, guldurur qolg'on,
Agar bulbul uchun har bir tikan bir durbosh o'lsun.
Ko'ngulga jon bila dog'ing' ozdur, qo'y yana bir ham,
Necha ikki gadog'a bir diram uzra talosh o'lsun.
O'larda tengdur ar shoh aylasun gulshan gulin mafrash,
Vagar gulxan kuli uzra gado sohibfirosh o'lsun.
Navoiy ashk durridek tilarkim ko'zda yer bergay,
Agar ishqing havosida yog'ad har jola tosh o'lsun.

595

Ahd qildim: ishq lafzin tylga mazkur etmayin,
Til nekim, xomam tilidin dog'i mastur etmayin.
Barcha elga fitna bo'lg'an ko'zga maftun bo'lmayin,
Har kishi nazzora aylar yuzni manzur etmayin.
Ishq kufri birla taqvo xonaqosin buzmayin,
But xayolidin ko'ngul dayrini ma'mur etmayin.
Har kecha bir lab mayi vaslidin etmay jonni mast,
Har kun oning hajridin ko'nglumni maxmur etmayin.
Gar chiday olmay. ko'ngul bersam biravga nogahon,
Bori el ichra chiday olg'ancha mashhur etmayin.
Ishqu may anjomi chun hajr o'ldi, qo'y, ey shayxkim,
O'zni bu iqboldin kuch birla mahjur etmayin.
Zulm ila el jonig'a o't yoqma, eykim, shohsen,
Gar desang do'zax o'tig'a jonni mahrur etmayin.
Garchi ma'zur o'ldi ma'mur, ey Navoiy, o'zni men
Do'st ma'mur aylagan xizmatda ma'zur etmayin.

596

Kul o'lsa raxshi na'li barqidin ishq ichra bir xirman,
Vafo ahli ko'zi ul kuldiy o'lg'ay surmadek ravshan.
Xayoling har ko'ngulga kirgach, oni o'rtasang, tong yo'q,
Anga nevchunki o'tlug' ko'nglum otashgohidur maskan.
Chu ko'nglum mazra'ida xirman sabrimg'a o't solding,
Yangi dog'im emas, qolmish qaro o'rni kuyub xirman.
Nihon ishqing agar qatlimg'a boisdur, bo'yun sundum,
Kechar jon naqdidin ulkim, yoshurg'ay shoh uchun maxzan.
Firoqing biymidin bir yerda yo'q g'am shomi oromim,
Kecha yer ko'p yivutgar kimki bor qasdida bir dushman.
Boshinda savsaniy belboq ila ul sarv etar jilva,
Nazar aylang, ochilg'on bog' aro ozoda qad savsan.
Buzug' ko'nglumda ravzan bo'ldi tiyg'ing zaxmidin yoxud,
Bu vayron uy, hamonokim yorilmishdur, emas ravzan.
Sipehr o'lsa sanga markab, shafaq anjum bilan rangi,
Ko'p ildam surmakim, sen mast erursen, abrashing tavsan.
Navo chek vasl g'ulzorida gul shavqidin, ey bulbul,
Ki hijron bog'ida bo'lmish Navoiy shevasi shevan.

597

Bilgasen, chekmas kishi dardu balo andoqki men,
Gar birovga muftalo bo'lsang, sango andoqki men.
Ishq dardig'a davokim vasl debsen, ey hakim,
Bu balog'a kimsa ermas muftalo andoqki men.
Uylakim yo'q sen kibi husn ahli ichra bir pari,
Yo'qturur bir telba ahli ishq aro aydoqki men.
Eyki qo'ymassen, tanimni to'ma qilg'ay itlaring,
Itlaringga jonni kim qildi fido andoqki men?!
Garchi o'lturdung jafu birla meni, lekin tilab
Topmog'ungdur anda bir ahli vafo andoqki men.
Yo'qturur davron jafosidin qutulmoq, ey rafiq,
Tutmasang mayxonaning ko'njini to andoqki men.
Gar berur husni zakotin, ey Navoiy, yo'qturur
Xastaye zori g'aribi benavo andoqki men.

598

Yetishti bayramu daf etti ro'za qayg'usin,
Hilol musqili yog'utti boda ko'z'gusin.
Sipehr jomi hiloliyg'a jilva berdi magar,
Ki boda zabt eta olmas nashot kulgusin.
Magarki qildi shabistong'a azm shohidi iyd,
Ki to'kti charx ayog'ig'a axtar injusin.
Dalil rohi shafaq rangu jomi miynoni,
Shafaq mayini ko'ru charx jomi miynusin.
Farog'ate tilar ersang, kup og'zi xishtini ol,
Ushat bu xisht bila zuhd nangu nomusin.
Saharki xalq Musallog'a yuz qo'yar, xush tut,
Borurg'a dayri fano sori tong qorog'usin.
Navoiy, ich qadahu foniy o'lki, topti baqo,
Biravki, topmadilar el so'rog'u belgusin.

599

Chekkanda naqqoshi qazo ul sarvi gulrux suratin,
Go'yo beganmay tashlamish tarh aylab oy kun hay'atin.
To jilva qildi ul sanam, Layli so'zi bo'ldi adam,
Savdom o'ti chekkach alam, past etti Majnun shuhratin.
Ruxsor ochib ul siymbar, qomatni aylab jilvagar,
Uzdiyu ketti sarbasar gul rag'batin, sarv ulfatin.
Ko'nglum yuzung bechorasi, jonim labing xunxorasi,
So'r, ey jahon ayyorasi, gohi alarning holatin.
Taqqo uyi hamvor zrur, subham ipi zunnor erur,
Uy kulbayi xammor erur, to ko'r'dum ul Chin lo"batin.
Jannatg'a qilmasmen nuzul ul ko'y aro topsam vusul,
Do'zaxni aylarmen qabul, ammo yo'q oning furqatin.
Aylab salosil orzu, ortar jununim mo'bamo',
Nogah nasimi mushkbo' yetkursu zulfung nakhatin.
Ish sirrin, oyo, kim bilur, kimdin bu mushkil ochilur,
Vahkim, bu g'am muhlik qilur har lahza ko'nglum hayratin.
Bo'lg'il, Navoiy, ro'barah, qilg'il fano ko'yin panah,
Tark ayla zuhdu xonaqah, qil dayr piri xizmatin.

600

Huqqayi la'lingda ko'ptur xurdayi ma'ni nihon,
Ushbu ma'nidin ani go'yoki derlar xurdadon.
Hush ila sabrim sipohi uylarin kuydurdi ishq,
Har yangi dog'im ul uylar o'rnidin qolmish nishon.
Ko'zda ashkim qonidin har sori ko'rgil qatralar,
Nuqtalar yanglig'ki, qo'yg'aylar qachon yozilsa "qon".
Tiyg' chun boshimg'a yetkurdung, tavaqquf qilmakim,
Suv maqom etmas biyik yerdin quyi bo'lmay ravon.
Bir momuq tiqqan quloqdur har yaram marham bila,
Xasta ko'nglum baski o'qi zaxmidin tortar fig'on.

Durdi jomi birla yiq, ey soqiyi davron, meni,
Kim o'larmen ishq ko'yida sog'alsam har zamon.
Ey Navoiy, emin erman zuhd aro mundin nari,
Dayrni ma'man qilay, gar umrdin topsam omon.

601

Bazm ichinda andoq ul mahvash xayoli birlamen,
Kim xayol andoq qilurmenkim visoli birlamen.
So'zlashurda o'z-o'zum birla junun ahli kibi,
Ul parivash belu og'zi qilu qoli birlamen.
Gah kulub, gohiki yig'larmen xayol aylab ani,
Vasli ummediyu hijroni maloli birlamen.
Demagil, maydin yuzum rangin, qulog'imdur qiziq,
Kim bu yanglig' hajr koju go'shmoli birlamen.
Og'ziyu zulfi g'amidinkim erur nolamda mad,
Buyla mad tortarda oning "mim"u "dol"i birlamen.
Soqiyu, bir jomi may birla meni devona qil,
Kim mushavvash aql savdoyi muholi birlamen.
Ey Navoiy, aql sori emdi bo'lma rahnamun,
Kim bo'lub devonaye, ishq louboli birlamen.

602

Muzayyan qilma marmar toshi birla tufrog'im boshin,
Ki ko'nglum dudi Mashhad toshi aylar mashhadim toshin.
Bulut birla yog'in ermaski, ul oy hajrida har dam
Tiya olmon damim dudin, yig'a olmon ko'zum yoshin.
Azal naqqoshikim chekti yangi oy shaklini, go'yo
Qalam sof aylar erdi sizg'ali ul dilrabo qoshin.
Quvondi shayx zikri halqasidin, naylasun miskin,
Alola ichra ko'rmaydur malomat ko'yi avboshin.
Xaloyiq o'lganimni baxtim uyqusi sog'inmishlar,
Nechukkim tonimas el tav'amonning ko'rsa qardoshin.
Soching fikriga to tushtum, musalsal bo'ldi ul savdo,
Qachon bildim men ul sarrishtaning bu nav' chirmoshin.
Jahonni kuydurur, ey mug'bachcha, paymonoyi la'ling,
Magar ko'nglum o'ti birla qizitmishlar aning doshin.
Ajab mehru sipehr erasmudurkim, topmadi hargiz
Xirad bu toq me'morin, nazar ul shamsa naqqoshin.
Navoiy, xonaqahla xirqavu sajjodang o'lmish qayd,
Bulardin maxlas istarsen, fano dayri sori yoshin.

603

Borsang ol jonimni, to sensiz manga jon qolmasun,
Jon qolib, jon ichra nogah dog'i hijron qolmasun.
Chun o'larmen, chin deyin, ishq buzug' ko'nglumdadur,
Men o'lub, ul ganj bu vayronda pinhon qolmasun.
Ey ko'ngul, dey ko'zga bu damkim tirikmen, kelsa yor
Orazidin bahra olsun, asru hayron qolmasun.
Hajrida oncha balo yetkur manga, ey charxkim,
O'zgarlar ishqin havas qilmoqqa imkon qolmasun.
Mujdayi vaslin debon, eykim, ko'nguldin hajr o'qiv
Tortasen, vah, oncha voqif bo'lki, paykon qolmasun.
Dahr aro andoq maosh etgilki, sendin qolmasa
Toat andoqkim, keraktur bor isyon qolmasun.
Ey Navoiy, sobit o'lsun shohi G'oziy davlati,
Ollida qul bo'lmag'on olamda sulton qolmasun.

604

Tilab jannatni o'tmon do'st ko'yida gadolig'din,
Muhaqqar bog' uchun kechmak bo'lurmu podsholig'din?
Bo'lub begona maydin dog'i to xirqamdatur bildim,
Ki dog'i hajr emish oxir natija oshnolig'din.
Firoqing ichra qolg'ach, o'lganimga qilma hayratkim,
Ulumdin o'zga ish yo'q, jismg'a jondin judolig'din.

Ajoyib ibtilodur bandi zulfung ichra jonlarg'a,
Ki bor o'lmakcha bir soat najot ul muhtalolig'din.
Yorut may lam'asidin xilvatimni bir kun ey mug'kim,
Yorug'lug' topmadim xilvatda yillar porsolig'din.
Ko'zum andoq qorormish tiyra zuhd ichraki, gar soqiy,
Demon may tutsa, zahr ichgaymen oni ko'z qarolig'din.
Bu gulshan g'unchasida jola ermaskim, tish irjaytib,
Kular oshufta bulbul navhasig'a bevafofig'din.
Jahon sho'xinki, el mahbubidur aqd aylading, lekin
Taammul qilki, ne lozim kelur bu kadxudolig'din.
Navoiy, benavoliq shevasin berma ilikdinkim,
Navo har kimki istabtur, topibtur benavolig'din.

605

Vafo ahlig'a davrondin yetar javru jafu asru,
Jafosidin aning ozurdadur ahli vafo asru.
Bukim, ahli vafo noyob erurlar, ondin erkinkim
Bu eski toq alarg'a yog'durur gardi balo asru.
Falak dardi iloji chiqmay ondin kimsa topmaydur,
Magar noyob erur ul huqqa ichra bu davo asru.
Garonjonlig'ni qo'y, jon ber, tilar bo'lsang duri maqsud,
Ki olamda og'irdur ushbu javharg'a baho asru.
Fido jonimni aylab, olam ahlidin tama' qildim
Vafo, astag'firulloh, qilg'on ermishmen xato asru.
Rizo ahlin siyosat tig'idin qo'rqutmag'il, ey shah,
Ki qatlingdin sening qo'rqarg'a o'lmaydur gado asru.
Tabiat komidin ruhingni qutqarkim, xush ermastur
Qafas qaydi aro bulbulg'a bo'lmoq muhtalo asru.
Chu kavsar jomi zikri qilmadi raf' o'zlugum qaydin,
Bu ranjimg'a hamono naf' etar jomi fano asru.
Havoyi gulshani quds et, Navoiykim, xush ermastur
Zag'anlar birla bu gulxanda bo'lmoq benavo asru.

606

Yor mustag'niyu muhtlik g'ami hijron asru,
Ohkim, qolmisham o'z holima hayron asru.
Rahnalar soldi o'qung kasrati ko'nglum eviga,
Ul yog'in ayladi bu kulbani vayron asru.
Ey rafiq, o'qini zaxmimdin agar chekting, lek
Yetadur jonima ko'nglumdagi paykon asru.
Shayx taklifi namoz etti, vale bilmaskim
Ishq tig'i yarasidin boradur qon asru.
Noz etib g'amza o'qin gar otar ey jon, asra,
Kim otar g'amza o'qin noz ila jonon asru.
G'ussa jomiki bu davr ichra labolabdur, oni
Vahki, bot-bot tutadur soqiyi davron asru.
Ey Navoiy, dema iqboli baqo mushkil erur,
Foniy o'lg'ong'a erur ushbu ish oson asru.

607

Yuzungda may guli yo gul ochilg'on bo'stondur bu,
Gulungda qatra xay bo'stondag'i suvdin nishondur bu.
Ko'zumda qatra qonlar bog'lag'on ermas hamonokim,
Nazar bog'ida shavqungdin ochilg'on arg'uvondur bu.
Emas vasling tilab uchqon ko'zum atrofida kirpik,
Kim ul daryoyiy qushlarga qamishdin oshyondur bu.
Ko'nguldin chiqqon ohim aylar afzun xalq savdosin,
Ki shaydoliq diyoridin yetishg'an karvondur bu.
Qizil raglar ko'zumda ko'rgan anglar ashk selinkim,
Oqarg'a kelgan ul yo'llar bila har sori qondur bu.
Labindin xastadur ko'nglum, dam ochmay, ey Masih, o'tkim,
Ilojin yuz seningdekning begonmas notavondur bu.
Quyundek dasht aro ko'rsang meni, ko'p qochmakim, har dam
Boshingga evrurur sargashtayi bexonumondur bu.
Ko'ngul mayxona romi, xotirim xush may batidinkim,

Munga ruhul-amindur ul, anga dorul-amondur bu.
Dema, hijron tuni har dam yetar ul oyg'a faryodim,
Ul oy faryodingga yetmas, Navoiy, ne fig'ondur bu?!

608

Yordin ayru may ichmak qindurur balkim og'u,
Xoh og'izda talx suv, xohi burunda sho'r su.
Deb eding, ey hajr, yoring kelmasa, jon bergasen,
Chiqti jonim birga, vah, bu ikkidin vaqt o'tdimu?
Istasam husnung zakotin, gar bo'lur moni' raqib,
Ne ajab, chun it bo'lur doim gado birla adu.
Nevchun og'zingg'a yetar deb jomi gulgun dam-badam,
Xasta ko'nglum g'unchadek qon bog'lanibtur to'-bato'.
Menki o'ldum ko'yida, ko'nglum o'tining dudidur,
Zog'din qilmang gumon, qonlig' tanim uzra g'ulu.
Zohidi xudbing'a xirqam zayli tegdi, ey rafiq,
Olib egnimdin, fano dayri aro may birla yu (v).
Ey Navoiy, ko'rgach ul qotilni, qo'ydung yerga bosh,
Buyla bosh qo'yg'ach nafas tashvishidin forig' uyu

609

Hajrida ko'nglumga bor ul la'li serob orzu,
Ne ajab, maxmur qilsa bodayi nob orzu.
Ul pari majnuni o'ldum bu sababdinkim, erur
Zulfining zanjiridin bo'ynumg'a qullob orzu.
La'lidin behush bo'lmoqliq havasdur jonima,
Kimga, vahkim, bo'lmag'ay mundoq shakarxob orzu.
Ettim og'zin istabon men yo'q tamannolig'ni, voy,
Kim adam yo'lida gum qildi bu noyob orzu.
Ko'rdum ul but qoshlari, kofirmen, ar islomi bor,
Ka'ba ahli qilmasa bu nav' mehrob orzu.
Faqr ko'yining qaro sholi bila gulxan kulin
Topqali, billahki, qilmon kishu sinjob orzu.
Gar Navoiy tarki ishq etti havas, o'lturmakim,
Chin emastur aylamish bu ishni o'ynab orzu.

610

Har yon ul yuzda ter oqizdingmu?
Yo oqar mehr chashmasidin su?
Qoldi xoling ter ostida, yoxud
Damin asrar suvg'a cho'mub hindu.
Terdin ul yuzga bo'lmish o'zga safo,
Qatradin garchi tiyradur ko'zgu.
Gulda shabnam ajab xud ermas, lek
Oyda anjum g'arib erur asru.
Senda ter, menda ashkdur yuz uza,
Yig'lasam men, senga kelur kulgu.
Uyolib ter oqizdi anjum emas,
Shomi hajrimda torami miynu.
Der Navoiyki g'ayr emas mavjud,
Turfa so'z "loilo ha illohu".

611

Gul sochar yel bog' aro, sarvi ravonim keldimu?
Jon isi guldin kelur, oromi jonim keldimu?
Bexud erdim aytgali ko'nglum, chu keldim holima,
Ayting: ul ovorayi bexonumokim keldimu?
Qolmish erdi xasta jon kirganda men mayxonag'a,
Anglamonkim, ul zaifi notavonim keldimu?
Demangizkim, keldi mahvashlar seni o'lturgali,
Muni dengkim, qotili nomehribonim keldimu?
Hajridin o'ldum demangkim, boshima kelmish Masih,
Ayting, ul osoyishi ruhu ravonim keldimu?
Ko'yungga ushshoq kelgandin xabar tuttung, valek

Demading ul zori benomunishonim keldimu?
Zuhd ko'yiga ko'ngul birla, dedingkim, kelmading,
Ey Navoiy, necha aytib ul yomonim keldimu?

612

Soqiyo, men yutmag'on xunobi hijron qoldimu?
Bermasang may, emdi qon yutmoqqa imkon qoldimu?
Eyki dersen, istasang vaslimni jon qilg'il fido,
Muni so'r avvalki, hajringdin manga jon qoldimu?
Ishq maxfiy qolmas oxir, ey ko'ngul, ko'p chekma jon,
Men ham avval ko'p yoshurdum, ko'rki, pinhon qoldimu?
Chektilar majruh ko'nglumdin xadangan kuch bila,
Bori, ey jon, mujdaye bergilki, paykon qoldimu?
Ko'rgach ul oyni, junundinkim yiqildim, ey rafiq,
Tengri uchun aytkim, holimg'a hayron qoldimu?
Ey ko'ngul, bu gulshan atrofig'a boqkim, g'unchaye,
Kim ko'ngul jam' ayladi, bo'lmay parishon qoldimu?
Ey Navoiy, qochmag'il hamdamlig'imdin, ko'rki, yor
Gar sanga mehrin kam etti, bizga yakson qoldimu?

613

Belingu zulfung xayolin sharh etarmen mo'-bamo',
Tashnadurmen la'lingga to bordurur jonimda su.
Orzu aylar labing ollinda jon bermakni Xizr,
Xizr suyidin o'luk umr aylagandek orzu.
Sharbati la'ling qo'yub no'sh aylagan hayvon suyi
Bo'lg'ay andoqkim qo'yub hayvon suyini, ichgay og'u.
Sunbulungni qilg'ali oshufta yo'l topmas nasim,
Baski atrofidadur shaydo ko'ngullardin g'ulu.
Terlagan yuz qatrasidinkim yuzum qonin yudung,
Vah, ne deykim, ishq aro toptim ne yanglig' obro'.
Ko'nglaking lavnidin o'ldum, atridin toptim hayot,
Qaysi gul barginda bor erkin bu yanglig' rangu bo'?'
Ey Navoiy, yor sarvaqtingg'a yetmak istasang,
Ohu ashkingdin supur vaqting harimin, balki yu(v).

614

Qayon qilsa havo ul turfa qush uyqum olur qayg'u,
Vagar kulbamda bir tun qo'nsa xud ko'zdin uchar uyqu.
Firoqing shomida subhi visoling yodima kirgach,
Kelur har lahza tinmay yig'lamoq ichra manga kulgu.
Quyoshim sarvdek qad birlakim har yon qilur jilva,
Ayog'i ostida, vah, soyadur yo sunbuli gisu.
Yangi jon topqamen bo'lsa labing obi hayotidin,
O'larda og'zima chun tomizurlar paxta birla su.
Labingning xolidin jon istadim, ul oldi jonimni,
Gunah mendindur, andin yo'q, chu ishni aks etar hindu.
Qul o'ldum xolu zulfu qaddinga, gar javrdin qochsam,
Erur ko'ksunda har yon dog' ila na'lu alif belgu.
Qadah mir'ati ruh, ey soqiyu maxmurluq ranji
Meni o'turdi, bovar qilmasang, qo'y og'zima ko'zgu.
Chu davron bevaforur necha sohibjoh esang, ey shah,
Gadolar xotirin asravu mag'rur o'lmag'il asru.
Ichar ermish ul oy ushshoq yodi birla sog'arlar,
Seni ul el tufayli, ey Navoiy, yod qilg'aymu?

615

Ul oyg'a ne g'am tushsa bu devonadin ayru,
Bo'lmas zarare sham'g'a parvonadin ayru.
Xolingni tilab ruhum agar uchsa, emas ayb,
Bu qushqa tahammul qani ul donadin ayru?
Mehnat qushi ko'nglum evidin chiqmasa, tong yo'q,
Kim ko'rgani bor chug'zni vayronadin ayru?
Anduhu xirad qasdim etar, voyki, mehnat

O'zdin manga ayruduru begonadin ayru.
Qissamni eshitgan o'ladur ishq aro, vahkim,
Ermas ul og'ir uyqu bu afsonadin ayru.
Tufrog' agar bo'lsa tanim dayrda qilma,
Ey charx, oni sog'aru paymonadin ayru.
Masjidda Navoiy gar emas, nukta budurkim,
Nuqson qilur o'lmoq anga mayxonadin ayru.

616

Tutqali lam'ayi ruxsorig'a jonon ko'zgu,
Suvdurur baski qolibtur anga hayron ko'zgu.
Charx zoli sanga mashshotadururkim, bo'lmish
Anga gulguna shafaq, mehri duraxshon ko'zgu.
Ne qatiq ko'ngli bor, oyokim, o'shul mahvashning,
Ro'baro'yig'a kelur har nafas oson ko'zgu.
Jon evi ichra xayolingni bezar bo'lsa ko'ngul,
Pari o'lur tarog' o'qungnungu paykon ko'zgu.
Ul pari yuziga devona gar ermas, ne uchun
Bo'ldi bozorda sargashtavu uryon ko'zgu.
Sof qil safhayi xotirni tilar bo'lsang fayz,
Aks topmoq gar erur tiyra, ne imkon ko'zgu?
Ko'zgudek borsa Navoiy o'zidin, ne tongkim,
Ayladi may quyoshin soqiyi davron ko'zgu.

617

Xating ermas, gul uzra sabzayn bog'i Iramdur bu,
Na sabza, kun yuzida tun savodidin raqamdur bu.
Gar ohim shu'lasi o'tti quyoshtin, tong yo'q, ey mahvash,
Sen ahli husn aro shahlig' uchun chekkan alamdur bu.
Latofat suyidin to'lmish zanaxdoning chahi go'yo,
Tarashshuh aylagan kun chashmasidin barcha namdur bu.
Jafo dog'in qo'yibkim jonim olding, asrasam, tong yo'q,
Nihon ko'ksun arokim, jon berib topqon diramdur bu.
Ilojimdin bo'lub ojiz dedilar hikmat ahlikim,
G'aribu xasta yo'qkim, oshiqu devona hamdur bu.
Butekim kuch bila chekti boshimni sajdag'a, emdi
Vafodin bosh chekar, ko'rgilki, ne sarkash sanamdur bu.
Olib din naqdi piri dayrkim, qildi mani sarxush,
Ko'rung, oxir ne kamlik o'trusida, ne karamdur bu.
Qadah davrini xush tut, charx javrin boqma, ey soqiy
Ki ul tutqach vujud, albatta bilkim, kal'adamdur bu.
Navoiy g'ofil o'lma, ul sanamning qasrin aylansang,
Samad zikrini mazkur aylakim, tavfi haramdur bu.

618

Sochti terdin gul uza ul sarvi gulruxsor suv,
Kuymagim daf'ig'a qildi o't uza izhor suv.
Yuzda xay tug'yonidin gar kulsa og'zi, yo'q ajab,
G'unchag'a bo'lmas ochilmoq ichmayin gulzor suv.
Tig'i bot-bot zaxm urardin zor jismim qildi za'f
Zamzam o'lsunkim, ko'p ichsa yetkurur ozor suv.
Yor ayog'i tufrog'idin o'zga ko'rmon doruye,
Ey muolij, ko'zlarimdinkim kelur bisyor suv.
Mehrkim ul chehra aksidur, nedur gar bo'lmamish
O'tlug' ohim shu'lasidin gunbazi davvor suv.
G'am o'tidin, ey hakim, o'lmak tilarmen, jomima
Zahr qo'shsang qo'sh, va leyn qotmag'il zinhor suv.
Xasta ko'nglum og'zi zaxmi paxtalig' paykonidin,
Bor aningdekkim momuq birla nchar bemor suv.
Shar'din ayri riyozatdin safo kasb aylagan
Uyladurkim sof o'lur taskin bila murdor suv.
To'rt yondin o'qi yo'l qilmish Navoiy ko'nglini,
Ishq savdosi uchun go'yo yasabtur chorsu.

619

Solsa zuhdung tuniga jomi hiloliy partav,
Subha anjumlarin et boda quyoshig'a garav.
Tiyra xilvatin netay, xilvat oni bilki, solur
Onda soqiy yuziyu boda quyoshi partav.
Ul pari ishqida qochmoqdur o'zumdin g'arazim,
Buki g'am dashtida Majnundek etarmen taku dav.
Zulfi hajrida damim dudi jahonni tutti,
Meni savdoyiy o'shul zulmat aroven shabrav.
Dahr xusravlig'in ulkim taladi, charx oning
Boshig'a qo'ydi tugankim, der ulus Kayxusrav.
Fayz ko'z tutma riyozatda teshilmay yuraging,
Ochmayin ravzana, uy ichra quyosh solmadi zav.
Ey Navoiy, xush erur xilvat, agar bo'lsa kishi
Dilbari birla ikov, bo'lmasa lek onda birav.

620

Sujud etar quyosh ollinda uylakim hindu
Yuzung qoshinda quyosh loiloa illohu.
Quyosh yuziga qobardin nazar erur ojiz,
Yuzungdin etti magar aks zohir ul ko'zgu.
Yuzung nishonig'a har zarra gar emas tolib,
Quyosh jamolig'a zarrot nevcun etti g'ulu.
Magar tajalliyi husnungg'a mazhar o'ldi quyosh,
Ki zohir ayladi oncha jilo bila yog'du.
Yuzung xijolatidin mehr uyla sorg'ormish,
Ki subh aylar aning za'faronidin kulgu.
Yuzungni tushta ko'rar mumkin o'lsa, istarmen
Oningdek uyquki, andin so'ng o'lmag'ay uyqu.
Navoiy, ista visolin, bihisht istamagil,
Kishi bihisht borinda tamug'ni istarmu?

611

Yuzu ko'zungda muayyan kamoli sun'i iloh,
Ne yuzdurur bu, ne ko'z, loiloa illalloh.
Jamoling oyina "vash-shams" ko'zgusi nozil,
Ko'zung qorasig'a "mozog" surmasi hamroh.
Tiling hamisha laduniy ulumig'a notiq,
Mudom ko'nglung ilohiy rumuzidin ogoh.
Qamar har oy boshi mu'jiznamoy ilgingdin
Qochib boshini o'g'urlarki, bo'ldi uyla dutoh.
Chu sen sipehrdin o'ttung, shihobu halqayi badr
Emaski, charx chekar kecha hasratingdin oh.
Sening shafloating ummedi chun erur mumkin,
Gunohkor birovdurki, yo'qtur anga gunoh,
Navoiy gulshanining nargisi nujum o'lg'ay,
Ko'z uchidin anga qilsang hisob vaqti nigoh.

622

Otashin gul garchi ziynatdur jahon bo'stonig'a,
Barq erur har yel uchurg'on bargi bulbul jonig'a.
Garchi sham' o'ldi shabiston zebi, ko'rkim, shu'ladin
Til chiqarmishtur susab parvonalarining qonig'a.
Mayki quyg'ay soqiyi gulrux, erur hayvon suyi,
Vahki, ofat selidur ishq ahli xonumonig'a.
Nay yelin Iso dami tutqilki, ul bordur samum
Har nafas ahli muhabbat xotiri vayronig'a.
Bir qadah may ichmadi bu dayr ahli bexumor,
To taharruk bo'ldi bu tosi nigun davronig'a.
Boda beranji xumor erur fano jomida, lek
Ichmak oni kelmamish har bulhavasning shonig'a.
Hasrat o'lturdi meni, ey mug', ketur jomi fano,
Kim chiday olmon bugundin so'ng oning hijronig'a.
Bo'lmayin foni, muhabbat jomin ichmakdur mahol,
Sabt eting bu naktani dayri fano ayvonig'a.

Kom topmay kimki hirmon dardig'a bo'lmish asir,
Istasa hamdard, o'lturtung Navoiy yonig'a.

623

Ko'ngulkim vaslin istar har taraf dog'i sitam birla,
Erur Yusuf xaridori necha eski diram birla.
Fig'onlig' ko'nglumu o'tlug' damimni sahl tutmangkim,
Olibmen ishq iqlimini bu tablu alam birla.
Iturdum oh ila ag'yorni ul yuz havosidin,
Aningdekkim, kishi suvdin ketargay xasni dam birla.
Qurug' jismimda qonlig' zaxm emastur qat' uchun har yon,
Ki payvand aylamishsen ul so'ngaklarni baqam birla.
Tugan birla alifdin, ey munajjim, holatim ko'rgil,
Ki ko'ksun taxtayi raml o'ldi har yon bu raqam birla.
Ko'ngul mashhudig'a chun bo'ldi vosil, bo'lsa bo'lsun til
Agar qoyil samad birla, vagar zokir sanam birla.
Taayyun xirmanin kuydurgay, ammo barq raftori
Ki ko'kdin yercha manzil qat' qilg'ay bir qadam birla.
Dema, ko'ksunma eskirgay tuganlarkim, ko'zum har yon
Chu to'kti qatra, dog' o'ldi bu sarig' safha nam birla.
Qadu zulfung bila og'zing tilab ko'z yumdi olamdin,
Navoiyg'a tarahhum aylakim, bordi alam birla.

624

Kuydi ko'nglumkim, nedin manzil emas jononag'a,
Tushti o't ganj orzusidin bizing vayronag'a.
Ul pari usruk ko'zin istab biyobon tutmisham,
Kim kiyik birla mudom ulfat bo'lur devonag'a.
Keldimu ko'rdum yuzin, qayturmen emdi o'rtanib,
Sham'ni ko'rgan nafas yonmoq kerak parvonag'a.
To manga begona bo'ldung, ko'nglum o'ldi shodkim,
Oshnodin ulfating ko'prakdurur begonag'a.
Charxdin yig'larsen, ey ko'z, bilki bo'lmish yetkudek
Seli ashkingdin xalal bu ertagi g'amxonag'a.
Eyki, istarsen berib jon, vasl topqonlar so'zin,
Safhag'a o't sol qachon yetsang bizing afsonag'a.
Ey Navoiy, necha bag'ring suv bo'lub to'ktung sirishk,
Toyiri davlat chu boqmas buyla suvu donag'a.

625

Yonida el ko'rsam, o'q sanchilmasunmu jonima,
Menki g'ayratdin ravo ko'rmon ani o'z yonima.
Zaxmliq jonimki ishq o'tidin xursand erur,
O't emas ul marhamedurkim, yoqibtur jonima.
Vaslig'a ko'z mahram ermastur, netib mahram bo'lur
Ikki tardomanki, tonug'luq berurlar qonima?
Chun yetar ul oyg'a afg'onim, erur bu dam-badam
Kim chiqib jon dog'i hamrah bo'lg'usi afg'onima.
Aqlu jondin ishqida begona bo'ldung, ey ko'ngul,
Ket xudoy uchun, bugundin so'ng meni ham tonima.
Tan evin dard o'qi ko'p zaxm etti, ammo shukrkim,
Kirmadi noshukrlug' selobi bu vayronima.
Ey Navoiy, kuldi ul gul ashkima, bo'lmay xalos
Yig'lamoqdin, kom agar budur guli xandoshsha.

626

Anbari tar istamon yuz uzra xoling borida,
Kam ko'runur yangi oy mushkin hiloling borida.
Siyimi ashkim itlaringning yo'lida sarf aylaram,
Chun demishturlarki: qozg'on do'st moling borida.
Chashmayi hayvondin, ey jonim, suv ichmaydur ko'ngul,
Xizrvash xatting aro shirin ziloling borida.
Chun vafo qilmas kishiga oqibat davroni husn,
Bas g'animat bil vafo qilmdq jamoling borida.

Degasen, miskin Navoiy nolasin bulbul kibi,
Ey sabo, ul gul harimig'a majoling borida.

627

G'amidin garchi jon yo'q erda tanda,
Tirildim la'lidin o'ldum deganda.
Necha bog' ichra borsam bo'ye topmon,
Qadingdin sarv birla norvanda.
Yoshurun necha ko'z solsam adamning
Vujudi yo'qtur og'zing bor ekanda.
Tilar kirpiklaringni zor ko'nglum,
Bo'lur bulbul yeri doyim tikanda.
Dema gul umrin oz, ey bog'bonkim,
Seningdek ko'pni ko'rmish bu chamanda.
Navoiy garchi o'ldi lola yanglig',
Erur dog'ing bila qonlig' kafanda.
Nechakim shoh beparvolig' etsa,
Kerak o'ksutmasa qullug'ni banda.

628

Ko'nglumning ohi qatraye xuni jigar bila
Dudedururki, ayrilur o'tdin sharar bila.
La'l uzra xolu xatki yuzung ko'zgusidadur,
To'tig'a hindu o'rgatadur so'z shakar bila.
Ul sho'x ko'nglum oldi solib jismima shikast,
Bir tiftdekki, shoxin ushatqay samar bila.
Noziklugidin erkin, vayo men hasudmen,
Bukim belin oning ko'ra olmon kamar bila.
Dardoki, olam ahlida bir yor topmadim
Tun-kun duoyi shomu niyozi sahar bila.
Bu g'ussadin dedimki: bo'lay umrum oxiri
Shohi sipehrqadr Muhammad Umar bila.
El moni' o'lsa, tushti Navoiy kibi ishim
Majnun bo'lub adam yo'li sori safar bila.

629

Zihi hayvon suyidek lablaringning hasrati jonda,
Xating Xizriki pinhondur va lekin obi hayvonda.
Yuzung hah nur, jisming ruhi pok, ey ruhdek g'oyib,
Seningdek bir malaksiymo parivash yo'qtur insonda.
Iki ko'z kim, arosidin chiqib yosh o'tti boshimdin,
Biaynih g'arq bo'lg'on kemalardur bahri Ummonda.
Degaysen bahr davrida qamishlig' ichra o't tushmish,
Ko'zum girdida qon yoshkim yugurur xori mujgonda.
Emas paykonining ravshanlig'idin bu ko'ngul aksi,
Har o'qkim ul otar, ko'nglum erur albatta, paykonda.
O'tub yillar, ul oy bir kunki kulbam sori yo'l ozg'ay,
Yomon toli'din ul kun bo'lmag'aymen baytul-ahzonda.
Navoiy qon yosh ichra g'arq yori may ichib doim
Der ermish: "zarq aylaydur, ko'rung men qonda, ul qonda?"

630

Pardag'a kirgan kibi xurshidi raxshon har kecha
Azmi xilvat aylar ul sham'i shabiston har kecha.
Ul kulub ahhob birla subhdek, men sham'vor
O'rtanib ko'nglum, to'karmen ashki g'alton har kecha.
Bir quyosh hijronida uryon tanim gardun kibi
Mehr o'tidin ko'rguzur ming dog'i pinhon har kecha.
Gah-gah, ey maxmuri xobolud, so'r ul xastani,
Kim yetar og'zig'a la'ling yodidin jon har kecha.
Nosihon, ne nav' pinhon toat aylaykim olur,
Dinu donish naqdini bir nomusulmon har kecha.
Bir kecha so'rg'il meni ondin burunkim, so'rg'asen:
Qoni ul bedilki, aylar erdi afg'on har kecha?

Chek, Navoiy, nola, ko'z may bersunu bag'rim kabob,
Chun bo'lur ul oy xayoli bizga mehmon har kecha.

631

Yo rab, ul yuzni dame ko'zumga pinhon aylama,
Yo ko'zumni ondin o'zga yuzga hayron aylama.
Chehrasig'a mezbon o'lsun ko'zum, ul chehrani
Ko'zlarim uyidin o'zga uyga mehmon aylama.
Ochmayin zulfin, parishon ko'ngluma chekturma oh,
Yetmayin ohim yeli, zulfin parishon aylama.
Jonima la'lidin o'zga la'ldin berma hayot,
La'lig'a jonimdin o'zga jonni qurbon aylama.
Boshima ko'yidin o'zga ko'yni qilma vatan,
Ko'yida boshimdin o'zga boshni g'alton aylama.
Ey ko'ngul, davr ahlidin ming yilchiliq yo'l go'sha tut,
Yo alardin yetsa yuz ming g'ussa, afg'on aylama.
Istasang, ey gul, Navoiydek xushilhon bulbule,
G'unchadek ko'nglin malomat xoridin qon aylama.

632

Ul musofirkim erur barcha sipoh ahlig'a shoh,
Jismu ruhi xoksorimdur anga gardi sipoh.
Dedilar, ul shah qilur yo'l azmi, bu ummed ila
Ko'ksuma tirnog'lar birla chekibmen shohroh.
Raxshining javlonini ko'rgach yer o'psam men zaif,
Yo'q ajab, chun xam bo'lur ermish itik yeldin giyoh.
Novaki birla to'shuk bo'lg'on ko'ngul ahvolini
Necha sharh aylay desam, og'zing'a kelmas g'ayri oh.
Ko'zda ashkimdin qochib, kirdi xayoli ko'ngluma,
Ko'p yog'indin yo'lda el vayrona qilg'andek panoh.
Buki hajringdin o'lubmen, bo'lmasa bovar sanga,
Jonu ko'nglumkim sening birladurur, basdur guvoh.
Kelsa yorutqay sipah gardi Navoiy ko'zlarin,
Ul musofirkim erur barcha sipoh ahlig'a shoh.

633

Jon olsa naylay ul buti paymon gusil bila,
Chun bermisham ko'ngulni ayga ishq dil bila.
Keldi manga chu belini chektim, masaldurur,
Kim tortsa bo'lur keluri bo'lsa qil bila.
Ashkimki qon bo'lub yuzum uzra tushar, erur
Yosheki mayl bor anga soriq-qizil bila.
Qaddi havosida labidin rohat istaram,
Ichsam kerak mudom chog'iri mu'tadil bila.
Zulm ahli xalq qoni uchun til uzatmog'i
Bor uylakim sibo' ichar suvni til bila.
Kavsar mayini shahd uza sun' ilgi tomizib,
La'ling muxammar ayladi ul obu gil bila
Doim qoshingda bo'lsa Navoiy ajab emas,
Gul birla bulbul o'lsa, ne tong, muttasil bila.

634

Ohkim, jon bo'ynig'a zulfung tanob o'ldi yana,
Kecha tong otquncha ishim pechu tob o'ldi yana.
Ishq asir etgan jununlug' ko'nglum ishi har zamon
O'tqa tushgan telba yanglig' iztirob o'ldi yana.
Ganji ilm ettim ko'ngul kunjin, yetishgach seli ishq
Har imoratkim qilib erdim, xarob o'ldi yana.
Bir o'q urdi g'amzangu itti ko'ngul majnun bo'lub,
Ul balo urg'ong'a, bilmon, ne balo o'ldi yana?
Gul shabiston bazmida o't yoqti, vahkim, g'unchadin
Barcha bulbul ko'ngli ul o'tg'a kabob o'ldi yana.
Dedilar, ul sho'x har dam oshuqub uydin chiqar,
Jon ishi chiqmoq uchun, vahkim, shitob o'ldi yana.

Ey Navoiy, bir sori bo'ldi bu g'amlar chun sanga,
Azmi dargohi shahi oliyjanob o'ldi yana.

635

Boda tut, soqiyki, ayyomi visol o'ldi yana,
Dast berdi shodlig', g'am poymol o'ldi yana.
May mudom ich ul labi maygun sanam davrindakim,
Zuhd ila taqvo haromu may halol o'ldi yana.
G'amza birla ko'zlari ayni balo bo'lg'on uchun,
Ushbu ma'nig'a karishon zulfi dol o'ldi yana.
Xo'blar ko'yiga sayr aylay borib erdi ko'ngul,
Kech kelurda anga, bilmon, kim zavol o'ldi yana?
To labi jonbaxshidin topti Navoiy komi dil,
Ey ajal, o'lmak anga asru mahol o'ldi yana.

636

Ko'zni la'ling shavqidin durbor qilg'ungdur yana,
Jonni ko'zung hajridin xunbor qilg'ungdur yana.
Ya'ni, ey tovus paykar, aylabon azmi safar,
Tavsaningni kabki xushraftor qilg'ungdur yana.
Ey ko'ngul, vaslin g'animat tut, dame qilma fig'on,
Kim oni topmay, fig'on bisyor qilg'ungdur yana.
Borg'anidin xastamen, qilsang ilojim, ey tabib,
Umr zoyi' aylabon, bekor qilg'ungdur yana.
Gul kibi yuzung Navoiy ko'zidin aylab nihon,
Ko'zunga har kirpigin bir xor qilg'ungdur yana.

637

Orazi yonig'a gul sanchar jamol izhorig'a,
Anglatur husnin ani yondoshturub ruxsorig'a.
Evrulur boshig'a jonlar, vahki, har jon rishtasi
Chirmashibtur gardi Yazdiy me'jari har torig'a.
Sochbog' ermasdurki, ul kofir g'ilof aylabdurur
Olam ichra kufr ta'zimi uchun zunnorig'a.
Ko'z duosi chun bitirsiz, sadqasi aylab meni,
Tori jonim rishtasidin tortingiz tumorig'a.
Yeng bila nevcun yopar og'zin takallum holida,
Lablaridin shahd olib, yo'l ochmasa guftorig'a.
Barg evurmay lavn gul so'lma, to'kar ermish xazon,
Bog'lama ko'nglungni, ey bulbul, jahon gulzorig'a.
Ka'bayi ko'yin Navoiy evrulurga za'fi bor,
Bas madadur yetsa ilgi qasrining devorig'a.

638

Nasihah ahli manga derki: "Mayni tark et", vah,
Ilik olib kelur, og'iz ichar, manga ne gunah?
Manga may ichmak emas o'zlugimdin, ey nosih,
Bu ishga chang qadi dolu shohid o'ldi guvah.
Qilur jununu qadah man'ini manga zohid,
Degaymu telbaga bu so'zni bo'lmasa ablah?!
Qadah charog'ini ollimg'a tutqil, ey soqiy,
Ki zuhd zulmatida asru bo'lmisham gumrah.
Bu sham' birla xarobot sori boshla meni,
Ki tiyra zuhd tuni ichra o'lmayin nogah.
Boshimni piri xarobot dargahida qo'yay,
Ki bor eshigida shohu gado gado bila shah.
Navoiy aytur emish dayr aro sanam zikrin,
Bu ism zikriga kim qilsa mayl bismillah.

639

Qil uchi ko'rmay og'zingdin nishona,
Anga oshiq bo'lubmen g'oyibona.
Xating bosh chekkali xoling ko'runmas,

Ko'kardi chun ekin, gum bo'ldi dona.
Bahona qilmay el qonin to'karsen,
Manga yetgach, qilursen bir bahona.
Bulut ermashki, gardun yuz yoshurmish,
Ki tortar shu'layi ohim zabona.
Bu javlonkim qilursen, vah, zamone
Inon chekkilki, qo'zg'aldi zamona.
Fano ahl so'zin ko'p ayla mazkur,
Ki uyqu daf' etar ushbu fasona.
O'tar yoring, Navoiy, arz qilkim,
Qadam qo'ysang yaqindur bandaxona.

640

To ko'rubon yuzin quyosh qolg'ali ishtiyoqig'a
Goh boshig'a evrulur, goh tushar ayoqig'a.
Qoshida xoli hinduyiy kofir erurki, ahli din
Qatli uchun chiqibdurur ko'z sola dayr toqig'a.
Dardu balovu g'ussani ko'nglum aro keturdi ishq,
Do'stlarin birav kibikim tilagay visoqig'a.
Vasl meni chu o'lturur, bor sanga o'lmagim g'araz,
Rahm etib, ey ajal, meni solma aning firoqig'a.
Po'ya qilurda chobukum uchti rikobida pari,
Naqsh sog'inma zeb uchun sizg'on aning janoqig'a.
Tolibi faqr bor esang barcha bila muvofiq o'l,
Sen kimu e'tiroz kim ahli zamon nifoqig'a?!
No'shi labing zilolidin xasta Navoiy ichgali
Cheksa hayot chashmasin, zahr kelur mazoqig'a.

641

Vahki umrum barcha zoyi' bo'ldi el komi bila,
Bodayi nob o'rnida xunoba oshomi bila.
Kimsa yuz yil komronliq qilsa, bilkim, arzimas
Dahr aro bir lahza bo'lmoqqa birov komi bila.
Zahrni o'z komi birla ichsa ondin yaxshikim,
Ichsa hayvon sharbatin nokomliq jomi bila.
Yuz dilorom aylagandin ravza hibsi yaxshiroq
Bo'lmoq o'z vayroni ichra ko'ngli oromi bila.
Ey ko'ngul, el subhi ayshi sori boqma, xo'y qil
Fardlig' vayronida mehnat qaro shomi bila.
Qushqa yung maskan aro xushroq durur ozodlig',
Bo'lg'onidin band aro sayyod ipak domi bila.
Bo'lmoq itlar mun'imi tan to'ma aylab yaxshiroq,
Tanni qilg'uncha samin nokaslar in'omi bila.
Johu markab birla, eykim, bormading maqsad yo'lin,
Qat' o'lur beto'shalig' zodi fano komi bila.
Ey Navoiy, huzn ila o'tkar qoriliq mehnatin,
Chun yigitlik bordi ayshu ishrat ayyomi bila.

642

Tushti o't ko'nglum eviga ohi dardolud ila,
Ko'zda kirpik dema, bu ravzan qarormish dud ila.
Telba it deb har taraf yo'ldin qocharlar ahli hush,
O't sochib og'zim, yugursam jismi gardolud ila.
Charx sayr etmas, nechuk subh istagaymen g'am tuni,
Javfi chun madrus erur bu shomi qiyrandud ila.
Yusufim hajrida Ya'qubiy g'am ichra, mutribo,
Uyla menkim, xushlug'um yo'q nag'mayi Dovud ila.
Dema, har dardingg'a aylay bir davo, qo'ykim o'lay,
Kim malul o'lg'ungdurur bu dardi noma'dud ila.
Shah tilar davlat baqosin, men gado yor og'zini,
Ranjadur shohu gado bir komi nomavjud ila.
Ey Navoiy, qildilar dunyoni rad ahli qabul,
Gar desang maqbul o'lay, yor o'lma bu mardud ila.

643

Lablaringkim, hayf erur teng tutmoq oni qand ila,
Sindurur yuz qand bozorini shakkarxand ila.
Toki hayronmen sanga nomus ila itmish ko'ngul,
Telba yanglig'kim qochar el g'ofil o'lg'ach band ila.
Odam ul soatki jannat ichra avlodin ko'rar,
Ne quvong'ay dam-badam sen nozanin farzand ila.
Qo'y nasihat, zohidu, o'tlug' damimdin vahm qil,
Telba it imkoni yo'qturkim sog'alg'ay pand ila.
Hojatingni elga arz etmakka hojat bo'lmasun,
Xush chiqishsang lahzaye bu zori hojatmand ila.
Lablaring hajrinda yuz parkandkim bo'lmish ko'ngul,
La'l erur mahlul qon o'rnig'a har parkand ila.
Chun Navoiy ko'ngli sindi, emdi lutfung ne osig',
Kim ushatsa shishani, butmas yana payvand ila.

644

Bo'lur shom ul mahi Naxshab ravona,
Kamandi zulfin ochib shab ravona.
Qaro tun azm etarkim, ko'rmagay el,
Jamolidin vale yorur zamona.
Meni man' etmish o'z hamrahlig'idin,
Manga, vahkim, ajab ish tushti yona.
Hayotim emdi xud mumkin emastur,
Ki o'lmakka tilar erdim bahona.
Ko'z ochqaymen magar mahshar sabohi,
Ki ichmishmen ajab jomi shabona.
Bu gulshan gullari chun bevaforur,
Alardin chekma, ey bulbul, tarona.
Navoiy o'lsa, yodin qilmag'ilkim,
Ular el ham, desang ondin fasona.

645

Mehrdin dermenki bo'lsam doyim ul oyim bila,
Naylayinkim, charx evrulmas mening royim bila.
Hajr aro mendurmenu bir ohu bir xam qomatim,
G'am cherigi xasmu men bu nav' o'q-yoyim bila.
Ahli majlis kuydurur tilin kesib, boshin uzub,
Sham' da'vo qilsa mohi majlisoroyim bila.
Ko'hi dardu teshayi hijronni so'r Farhodiddin,
Anglamlas Xusravkn, Shirin birladur doyim bila.
Husnig'a har lahza hayronroqmen, oxir yaxshidur
O'lmasam nogah bu ishq hayratafzoyim bila.
Bo'lmayin dayri fano xammori, gar qilsam badal
Zohidi xudbin ridosin bodapoloyim bila.
Dam-badam miskin Navoiyning degil qon yutmog'in,
Ey qadah, gar hamdam o'lsang bodapaymoyim bila.

646

Gar sabodek hamdam ermon sarvi ozoding bila,
Bormen, ey gul, qaydakim bo'lsam sening yoding bila.
Range yo'qtur chun qizil guldin sanga, ey andalib,
El qulog'in asru ko'p yolqitma faryoding bila.
Eyki dersen, ko'zlarim ko'nglungni ne nav' etti sayd,
Bir kabutar netsun axir ikki sayyoding bila?
Masjid ichra butparast o'lmoq necha, ey piri ishq,
Din uchun kirdim fano dayrig'a irshoding bila.
Sehr erur, ey ishqkim, ko'nglum bila paykonidin
Sirqayi jism ichra o'tu suvni asroding bila.
Gar itobe zohir etsang, o'zgalarning ko'nglin ol,
Neshgakim men xo'y etibmen zulmu bedoding bila.
Ey Navoiy, telbalik tark etgasen ko'rgach visol,
Hur siyratlik, malak xo'luq parizoding bila.

647

Solib qon oncha qo'ydung dog' bu jismi figor ichra,
Ki oncha dog' ila qon bo'lmag'ay bir lolazor ichra.
Qushekim tushsa, ohim girdobodidin chiqa olmas,
Birov yanglig'ki qolg'ay eshigi bog'lig' manor ichra.
Iki ruxsori ikki zulf yopqondin nihon o'lmas,
Nechukkim shu'la dud ichra, quyosh yoxud g'ubor ichra.
Yuzung shavqida ashkim ko'zlar ichra jola bog'lanmish,
Yog'in ul nav'kim dur bog'lag'ay abri bahor ichra.
Qolibtur anbarin zulfung ichinda bog'lanib ko'nglum,
Kiyikdin qatra qon qolg'on kibi mushki tator ichra.
Qizig' ko'nglumdagi paykonlari dardin ne fahm etgay,
Angakim qatralar xaydindurur o'tlug' uzor ichra.
Chu o'lgum hasratidin, shoyad o'tgan chog'da ko'rgaymen,
Meni sudrang gadolar ko'yida bir rahguzor ichra.
Gar ul shah bazmidin bir jur'a may topmon, ajab ermas,
Ki may sho'xi kiribdur shiradin mahkam hisor ichra.
Menikim aylamish ul mug'bacha ishq mayi maxmur,
Magar ham dayr piri chora qilg'ay bu xumor ichra.
Vafo aylarda elga ro'zgoring aylama zoyi',
Ki ulkim sen tilarsen, yo'qtur ahli ro'zgor ichra.
Navoiy, gar falak davri sanga yetkurmas ul oyni,
Ne chora, chun sipehr ermas kishiga ixtiyor ichra.

648

Vahki, ul sho'x borib, jonima o't soldi yana,
Telmurub ikki ko'zum yo'lg'a boqib qoldi yana.
Necho'k o'lmay meni bemorki, Isonafasim
Ko'rди holimniyu ko'rmasga o'zin soldi yana.
Yig'lang, ey sham'u surohiyki, o'larimni bilib,
Mutribi nag'masaro navha ko'kin soldi yana.
Zaxme istar edi ko'nglum qilichidin go'yo,-
Ilgiga tig' mening ko'nglum uchun oldi yana.
Aqlu din naqdi fano dayri aro kirmas ekach,
May bila mug'bachalar yo'lida soyg'oldi yana.
Sabr elin yig'mish edim chiqmas ekach ul xurshid,
Voykim, zarra kibi har sori qo'zg'oldi yana.
Qo'lda, ey Xizri rahim, xasta Navoiy qo'lini,
Kim bu yo'l po'yasidin bag'ri oning toldi yana.

649

Ko'nglum og'zingning xayolidinki to'lmish g'am bila,
Naqd uza mumedururkim, naqsh erur xotam bila.
G'am tuni anjumni ohim o'qlari zaxmig'a charx
Ul momuqlar bilki, qo'ymishdur yasab marham bila.
Yig'lama, ey ko'zki, bormas zulm naqshi ko'nglidin,
Toshda yozg'on xat ne imkonkim buzulg'ay nam bila?
Ul alifdurkim, ayondur har tarafdin shamrasi,
Qaddi bir yondin osilg'on mushkbo' parcham bila.
Shayxi g'ofil ko'nglin etti zarq ohidnn qaro,
Tifldekkim ko'zguni qilg'ay mukaddar dam bila.
Ohkim, ovvora bo'ldum ayta olmay shammaye
Yoshurun ko'nglumdagi dardimni bir hamdam bila.
Ey Navoiy, gar desangkim bevafoliq ko'rmayin,
Oshnoliq qilmag'il jinsi bani Odam bila.

650

Novakingning to'sdin ermas nishoni bo'ynig'a,
Kim erur qatl aylagan ahbob qoi buynig'a.
Begunoh ishq ahlig'a tiyg'i jafu surgum desang,
Bilki, mendin o'zga tutmas kimsa oni bo'ynig'a.
Hajridin gar yuz qilich bo'ynumg'a urdung, ey sipehr,
Sarbasar qildim qo'lum yetgan zamone bo'ynig'a.
Qotilimni kimsa bilmay, zaxm yeb o'ldum, valek,
Men bilurmenkim, erur qonim faloni bo'ynig'a.

Tavq bil jannat qushi bo'ynig'a to mushkin ipak
Tushti ta'viz etgali hirzi yamoni bo'ynig'a.
Mayg'a egnimdinki sajjodam garavdir, qildi man'
Go'yiyo zohid ko'ra olmas ridoni bo'ynig'a.
Gar Navoiy o'lsa, ul kofir diyorig'a cheking,
Bog'labon sudrarda zunnori fanoni bo'ynig'a.

651

Yana ne o't edikim, tushti xonumonimg'a,
Yana ne shu'la edikim, tutashti jonimg'a.
Yana ne barq edikim, tushgach o'rtadi xasdek
Bir o't sharorasidin jismi notavonimg'a.
Yana ne novaki mujgon ediki, qatlim uchun
Tikildi ko'ngluma, ya'niki kirdi qonimg'a.
Yana ichimga magar ishq soldi o'tki, chiqar
Shararlari qotilib oh ila fig'onimg'a.
Balo o'ti yonadur to'sh-to'shimdin, ey nosih,
Eshit nasihatuz zinhor kelma yonimg'a.
Sarig' yuzumni qizil qilmadi visol mayi,
Bu gulshan ichra bahor o'lmadi xazonimg'a.
Navoiy itti qo'yub yodgor xasta ko'ngul
Dediki, yetkurung albatta dilsitonimg'a.

652

Meni gadoy qachon yettim ersa shohimg'a,
Yuzumni yerga qo'yub shukr dey ilohimg'a.
Ko'rushmagimga agar bo'lsa multafit, bo'lg'ay
Visol to'biyi jannat bila giyohimg'a.
Gunah yiroqlig'im erdi, chu lutf mazharisen,
Inoyat aylagilu boqmag'il gunohimg'a.
Dedi, safarda sutun birla borgohimdur,
Kishiki, boqti falak birla dudi ohimg'a.
Baho tunganlarim o'lmish visol uchun, hayhot,
Kishi bu tuhfani sotqaymu ul darohimg'a?
Buzuldi ko'zu ko'nguldin ishim, magar tushgay
Bir ahli dil ko'zi bu holati tabohimg'a.
Navoyiyo, yana gar yor yuzin ko'rsam,
Muti'u qul bo'layin baxt, yekxohimg'a.

653

Ko'ngluma anduh yelidin g'uboredur yana,
Go'yi oni qo'zg'og'on chobuksuvoredur yana.
To ne gullar ochqay oxir ishq aylab chok-chok,
G'unchadek ko'nglumda bukim xor-xoredur yana.
Oh dudin sahl tuttum, ohkim, ul dud aro
Sabr uyin kuydurgali har yon sharoredur yana.
To labing ushshoqdin jon olmoq etti ixtiyor,
Jon berurga har taraf beixtiyoredur yana.
Tong yelidin bo'ldi go'yo sunbulung oshuftakim,
Har qayon boqsam parishon ro'zgoredur yana.
Yerga sochqon ter fano dashtida solik jabhasi
Gavhari maqsuddin har dam nisoredur yana.
Raf' o'lub erdi Navoiyning jununi, ey pari,
Ta sanga tushmish ko'zi, majnunshioyoredur yana.

654

Orazing xoli nedin qildi meni devona,
Qushni sayd etmadi chun suda ko'rungan dona.
Kirib oq uy aro jonlar qushinn kuydurdung,
Garchi fonusda sham' o'rtamadi parvona.
Tiyrboroni g'aming buzdi ko'ngul maskanini,
Bizing uy bo'ldi yog'in kasratidin vayrona.
Hajr za'fidin o'lubmen tanimasdek, ne ajab,
Oshnolar manga bo'ldilar esa begona.

Buzdi ul sho'xi qadahno'sh salohim uyini,
Manga mundin nari manzil bas erur mayxona.
Soqiyo, to'lg'ucha paymona yerim maykadadur,
Meni mast etgali ko'p yaxshidurur paymona.
Jurm esa yor boshim uzra yetib o'lmaganim,
Ey Navoiy, meni o'lturmak erur jurmona.

655

Ko'radurmenki borur yoru qolurmen meni gumrah,
Bora olmon, tura olmon, ne qotiq holat erur, vah?!
Hajridin jonima yuz biym, qolayin desa ondin,
Xo'yidin ko'ngluma ming vahm, bo'layin desa hamrah.
Qo'yung ummedi, yuzung hasrati birla agar o'lsam,
Yovumay ravzag'a, valloh, tilamay hurni, billah.
Mayg'a mashg'ul o'lubon hajrni amdo unaturmen,
Buzulur zor ko'ngul kirdi esa yodima nogah.
Aql taklif qilur ko'nglumakim, tarki junun qil,
Telbadin kim bu tama' tutqay agar bo'lmasa ablah?
Shohu soyilg'a nasib ar ko'pu ozdur, ne tafovut,
Teng nasib o'ldi chu tufroqqa ag'ar soyil, agar shah.
Yor g'ofillig'idin zulfida jon berdi Navoiy,
Sayd o'lar domda sayyod agar bo'lmasa ogah,

656

Vahki, bir badmehr o'qi jonimg'a parrondur yana,
Tiyra ko'nglum kulbasining sham'i paykondur yana.
Bir pari ishqida jonning nuqta birla nunidek,
Notavon jonimda na'lu dog' pinhondur yana.
Baski paykoning yig'ildi, yiqti tan koshonasin,
Bu bino suv kasratidin, vahki, vayrondur yana.
Tang'a juzv o'ldi o'qung ul nav'kim, ondin oni
Olmoq anburklar bila tortib ne imkondur yana?
Eyki, ko'nglumni deding majruh emastur ishqdin,
Ko'rmading, oyoki, mujgonim aro qondur yana.
Chiqmisham mug' ko'yidin sarxush, yoshun, ey charxkim,
Yer bila teng qilmog'ing o'llimda osondur yana.
Dasht aro Majnunni ko'rganlar Navoiyni ko'rub
Qildilar hayratki, ne g'uli biyobondur yana?!

657

Tanimda za'fdurur to isitmish ul dilxoh,
Quyosh haroratidin, ne ajab, qurusa giyoh.
Aning nihol qadi titrabon terak yanglig',
Men evrulub boshig'a, tortibon sabodek oh.
Tanini g'uncha kibi to'ng'a chirmabon qat-qat,
Valek talfasadin guldek ochilib gah-goh.
Gulobxonadag'i gul kibi so'lub jismi,
Qilib gulob kibi terning o'rtasida shinoh.
Yotib ko'zi kibi gulgun harir uza bemor,
Valek mendek etib sihat ahlini gumroh.
Demonki, sharbat uchun yaxshidur chuchuk jonim,
Yarasa sadqa uchun qilg'asiz meni ogoh.
Navoiyo, dema nevcun taning zaif o'lmish,
Tanimdd za'fdurur to isitmish ul dilxoh.

658

Hayhotkim, birav g'amidiy zormen yana,
Faryodkim, balog'a giriftormen yana.
Ey muddaiki, orim edi ta'nu so'kmaking,
Forig' degilki, har ne desang bormen yana.
Daf' o'lmish erdi no'shi labingdin malolatim,
Lutf ayla, ey tabibki, bemormen yana.
Har kecha bir quyosh g'amida g'ussa toshidin
Boshtin-ayoq sipehrdek afgormen yana.

So'fiyi aql savmaasin, shukrkim, buzub,
Dorul-fanoyi ishqda xammormen yana.
Og'zim qurub, damim tutulub, sekririm ne tong,
Kim telba chobukumga jilavdormen yana.
Aql itti, hush ketti, ko'ngul kuydi, chiqti jon,
Shukr et, Navoiyoki, sabukbormen yana.

659

Har gulki ochibdur may ul orazi diljo'da,
Gullarmu ekin suda, gul aksimu ko'zguda?
Ko'zguda yuzung aksi gar yaxshi nazar qilsang,
Bor uyla biaynihkim kun aksi tushar suda.
Noz uyqusida ul ko'z oshubi jahon ichra,
Uyg'onsa ko'zung netgay olam buzub uyquda.
Ollimg'a yuzung kelgach, husn ahlini ko'rmasmen,
Ko'z anglamas ashyoni bo'lg'ach quyosh o'truda.
Gar shahrni tark aylab, sahrog'a qo'yubmen yuz,
Ma'zur erurmenkim, mohim erur o'rduda.
Olam ishi sar-tosar g'am yerga gari qilmas,
Soqiy, tutubon jome, qo'yma meni qayg'uda.
Vasl istasang, o'l foniy andoqki Navoiykim,
Har ishki munung g'ayri, bordur bori behuda.

660

Yana har dam ishim sochmoqdurur ko'z bog'idin lola,
Ki bo'lmish loladek qonlig' ko'ngul pargola-pargola.
Ko'zungdur fitnavu afsun savodidin qaro nargis,
Yuzumdur mehnatu idbor dog'idin sarig' lola.
Umidim mazra'in dedim ko'kartay ashkkin, vahkim,
Sovug' ohimdin o'ldi ul ekinga bu yog'in jola.
Shafaq ichra emas anjumki, gardun javfida ohim
Harorat oncha ko'rguzdiki erni bo'ldi tabxola.
Marazliq zaxmi ko'p tandin payopay ko'nglum afg'oni,
Buzug'din uylardurkim chug'z qilg'ay dam-badam nola.
Deb erding, jon beray o'lsang, yetishti ul mahal, vahkim,
Gado sultong'a netgay juz gadolig' o'tsa ham hola.
Navoiy dahrning kun yuzi, tun sochig'a mayl etma,
Ki oxir umr naqdin muxtal aylar ushbu muxtola.

661

Tiyralik xatting savodidin labi xandon uza,
Xizr soldi soya go'yo chashmayi hayvon uza.
To hazin ko'nglumni la'ling hasrati qon aylamish,
Anda xoling naqshi o'lturg'on chibindur qon uza.
Jonu ko'nglum nolasidin ikki haqgo' qush kibi
Kecha ul oy ko'yida afg'on erur afg'on uza.
Toyiri mehnat buzug' ko'nglumda qo'ymish oshyon,
Chug'z andoqkim nishiman aylagay vayron uza.
Ey musulmonlar, yeting faryodimakim, kofire
Jonu ko'nglum oldi, emdi so'z borur imon uza.
Charx toqidin topar kun shamsasi har kun zavol,
Zarvaraqqin shamsa chekmak ne osig' ayvon uza?!
Ey Navoiy, to dedi dardim yukin ko'nglungga qo'y,
Ko'nglum uzra qo'yidum ul yukniyu minnat jon uza.

662

Nildin har yon alif ul mahjabin ruxsorida,
Bir niholi sarv erur go'yo Iram gulzorida.
Ishq sultoni siyosat ayladi ushshoqni,
Xalq jismidur, somon ermas balo devorida.
Toza dog'edur fig'onim o'tidin bo'yumdag'i
Har mudavvar shakl shingarfiy junun tumorida.
Tavqlar bo'lmish jeli tortarg'a imon ahlini,
Halqalar zanjiri zulfung rishtasi zunnorida.

Telbalik tog'i tanimdur, bosh uza jo'lida soch,
Har biri bir notavon Majnun junun ko'hsorida.
Tushsa yuz dastor boshdin, bosh egindin, vah, ne tong,
Kim erur gulrang may boshida, gul dastorida.
Boru yo'qin teng ko'rarmen zarravu xurshidning,
Yo'q og'iz birla jahonoro jamoling borida.
Sham' ila may axtarig'a ber sabotu sayrkim,
Mehr fahm o'lmas falakning sobitu sayyorida.
Ey Navoiy, zor jisming nola qilmas za'fdin,
Uylakim sust o'lsa, un bo'lmas mug'anniy torida.

663

Va'da aylab vasl, jismi notavonim o'rtama,
Kelmagungdur, intizor o'tig'a jonim o'rtama.
Ishq o'tining o'rtari bastur, yana jonim aro
Dog'i hijron har dam, ey nomehribonim, o'rtama
Jonni olding, solma oxir notavon jismimg'a o'rt,
Naqd chun yag'mog'a bordi, xonumonim o'rtama.
Novakingning kasratidinkim, nayistondur ko'ngul,
O't olib kirma qamishqa, naysitonim o'rtama.
Jonima o't soldi ishqing, bal jahonim o'rtadi,
Rahm etib, mundin nari jonu jahonim o'rtama.
Har nafas kuydurma bir o't birla, ey g'ardun, meni,
Kuydururga har dam aylab imtihonim o'rtama.
Qilma nisbat xo'blar birla Navoiydek meni,
Tuhmat aylab har zamon, ey badgumonim, o'rtama.

664

Ko'ngul qushidur oning zulfi tobdori bila
Chibinki, bog'lig' erur ankabut tori bila.
Sipandi ofat emas, lolazori ofat erur,
Yuzinda har sari xol otashin uzori bila.
Magarki zulfida ishq ahlining ko'ngullaridur,
Ne dudkim, nafasimdin chiqar sharori bila.
Niholi vasl oningdek qurubtururki, ani
Ko'karta olmadi ko'z ikky jo'ybori bila.
Sipehr emin emas manjaniqi ohimdin
O'n ikki burjluq ushbu biyik hisori bila.
Muvaffaq o'lmasa, tavfiq ila emas mumkin
O'z ixtiyorini qo'ymoq o'z ixtiyori bila.
Churuk so'ngaklarim o'lmish quyun aro xoshok,
Boshing'ga evruladurgon tanim g'ubori bila.

665

Falakdin yaxshiliq yetgay debon ko'nglungni shod etma,
Yamonlig'kim yetar, holo unut, o'tganni yod etma.
Zamona ahlig'a gar yuz quyoshcha ko'rguzubsen mehr,
Vafo zinhorkim bir zarra chog'lig' i'timod etma.
Nujumu charx deb o'kma gadoning bah'yaliq sholin,
Tutunni charxu uchqunlarni anjum e'tiqod etma.
Fano ahli ayog'i tufrog'i sharhin yozar bo'lsang,
Qarog'imni hal ayla, ey rafiq, o'zga midod etma.
Midod etgan qarog'imni qilibon kirpigim xoma,
Ko'zumning pardasidin o'zga kog'azga savod etma.
Qilib solih amal kasbi shioringni saloh etgil,
Vale fosid xayoling birla har dam bir fasod etma.
Chu bilding, rizq erur maqsum, chekma do'stdin minnat,
Qazodin xorij ermas ish, adug'a inqiyod etma.
Tilarsen faqr dashtin qat' qilg'aysen eranlardek,
Bag'ir suv qil, yurak pargolasidin o'zga zod etma.
Navoiy, istasang uqbo murodin nomurod o'lg'il,
Agar dunyo murodi yo'qtur o'zni nomurod etma.

666

Har oyki, g'ayrima bir zarra mehri fosh o'lsa,
Oning sori boqa olmon, agar quyosh o'lsa.
Ko'zumda ashkdek ul tifi parvarish topmish,
Nazar haqini kerak bilsa necha yosh o'lsa.
Visol umidiga o'zni yaqin solur oshiq,
Firoqdin necha jonida davr bosh o'lsa.
Ne tong, fig'oni bag'irdin xaroshliq chiqmoq,
Birovki bag'rida g'am changidin xarosh o'lsa.
Bahorim o'ldi chu gulchehra sho'xlar, ne ajab,
Yog'ar nima boshima jolavor tosh o'lsa.
Xush ulki, tog' etagin tutsa xalqdin qochibon,
Uzalsa, ostida xora anga farosh o'lsa.
Demang, Navoiy, agar bo'lsa yor qatling etar,
Nekim murodidurur uyla qilsa, kosh o'lsa.

667

Dardini jismim aro asray debon tadbir ila
Toza dog' ermas, o'qi zaxmin tutubmen qir ila.
Toki sham'i anjumandur mohi shabgardim mening,
Ko'k shabistonidin oy har tun qochar shabgir ila.
Zulfi ichra zor jismim holatin qilsang raqam,
Ey muharrir, zarhal etgaysen qaro tahrir ila.
Hadding ermastur mening ishqim debon yozg'urmakim,
Men ham anglarmen, vale ne choradur taqdir ila?
Ul pari zulfi savodin yozg'ali bo'lmish davot
Uyla savdoyiyki, asrarlar ani zanjir ila.
Qabr aro aylang yuzumni chum qarokim uxmr o'tub,
Do'st ko'yi azmi qildim yuz tuman taqsir ila.
Ishq shar'ida Navoiy qatl ila topsang xalos,
Bilki, o'lmakdin qutulg'ondekdurur ta'zir ila.

668

Ilgin ul gulrang etibdur lola yafrog'i bila,
Kaflarin bargi bila, tirmog'larin dog'i bila.
Rishtayi zulfi xayolidin havo qilg'an ko'ngul
Bir qushedurkim, qochibdur go'yiyo bog'i bila.
Reshalar ko'ksunda ko'r, Farhod bahsin qo'ykim, ul
Qozmadi mendek balo tog'ini tirmog'i bila.
Sham' hamdardimdurur hijron tunikim, men kibi
Hajr o'tida qovrulur ul dog'i o'z yog'i bila.
Otashin la'ling shahidi qabridin gulgun g'ubor,
Kim qo'par, o'ttur emas qon rangi tufrog'i bila.
Bemahal gulbong ila yolqitma, bulbul, elnikim,
Dahr bog'i gullari xushtur vale chog'i bila.
Lola ermas, urdi o't gulshang'a bir gul hajridin
O'rtanib har dam Navoiy nola qilmog'i bila.

669

Ey sabo, holimni arz et gulruxi tannoziya,
Egma qaddimning salomin ayt sarvinoziya.
Ayt ko'ptin ko'p g'am, ozdin oz ashkim sharhini,
Dardu sabrim naqdi sadqang, boqma ko'pu ozima.
Chunki o'lgum, yoshurun ishqim ayon qil, shammaye
Voqif etma lek ishq ahlin bu maxfiy rozima.
Novakandozimki, elni yiqti ko'p andozadin,
Vahki, emdi tortmish novak mening andozima.
Ul kabutarg'a fido jonimki, shavqum nomasin
Qilsa taslim eltibon sho'xi kabutarbozima.
Changdek g'am bazmida qaddim xam o'ldi, ey rafiq,
Ashk har toridin ortar nolaye bu sozima.
Ey Navoiy, ishq aro qochma balodin zinhor,
Chunki oshiqqa balokashlik kelibtur lozima.

670

Erur ko'ngulda safo ishq toza dog'i bila,
Nechukki ko'zda yorug'luq erur qarog'i bila.
Firoq shomi yongilmas o'qung ko'ngul yo'lini,
Ki borur ul sori paykonidin charog'i bila.
Erur sukutu fano ishq lozimi bulbul,
Ne voqif oncha fig'onu ulug' dimog'i bila.
Ul o'tki o'rtadi parvonani, hamul o'tdin
Ko'rungki qovruladur sham' dog'i yog'i bila.
Shahu ulus g'amiyu jomi Jam, xusho ulkim,
Sinuq safol ila durd ichgay o'z farog'i bila.
Xumor aro tiladim soqiyu qadah, yuz shukr,
Ki ulki men tiladim, keldi o'z ayog'i bila.
Qucharg'a sarv niholi biri qadingdek emas,
Agar ketursa ani bog'bon quchog'i bila.

671

Men masti g'arqi bodamen, aksim emas may ichra, vah,
Soqiyg'a bovar bo'lmasa behudlug'um bastur guvah.
Taqvo ridosi birlakim masjidg'a bordim dayrdin,
Ey mug'bacha, iynak rido bo'ynumda gar qildim gunah.
Keldim qochib g'am xaylidan mayxonag'a, ey piri dayr,
Tengri panohing gar manga xum keynida bersang panah.
Dayr ichra sarxush mug'bacha dilimni toroj ayladi,
Ayb etmangiz gar kelmasa yodimga shayxu xonaqah.
Nazzoradin hush ahlining dastori tushmak ne ajab,
Mundog'ki sarxush sekritur har yon samand ul kajkulah.
Tasbihni may rahni qil, har donag'a mayl etmagil,
Gar istasang ko'nglung qushin sayd etmagay bu domgah.
May tulg'ining har pashshasi piledurur xartumluq,
Daf' etgali dayr ahlig'a gar cheksa dardu g'am sipah.
Yuz birla gar dayri fano yo'lin supursam, vajhi bor,
Kim dayr piri ollida bu nav' o'lubmen ro'barah.
Gulxan aro ostingda kul, uryon boshingda ishq o'ti,
Bu nav' taxtu toj ila sensen Navoiy podshah.

672

Ochib ko'ksun shikofin, ayladim ko'nglumni nazzora,
Erur yuz poravu g'am tiyg'idin har pora yuz pora.
Tanim mehnat sipehri, anda, vah, paikoningu ashkim
Ko'ngulga g'ussa yetkurmakka sobit birla sayyora.
Manga bedardliq dard erdi, vahkim, hajringdin
Chu menda bo'ldi dard, emdi erur bechoralik chora.
Utarsen o'ynay-o'ynay, men gadoyi xasta yo'l uzra,
Qolurmen bir qiyo boqmoq uchun yolbora-yolbora.
Ko'ngul-sargashtalikdin bo'ldi yo'q og'zing kibi, go'yo
Ani charx aylagandur g'uncha yo'nmog'liqqa inkora.
Ulumdin hajr dushvor o'lmasa dard ahlig'a, nevchun
Ajal Majnunni asrab, aylagay Laylini o'vora?
Navoiy ko'ksini chok etti hajr andoqki, fahm etgay
Taxayyul hay'atin ko'ngul aro kim qilsa nazzora.

673

Firoqing tiyg'idinkim xasta jismim bo'ldi yuz pora
Erur har pora bir ko'z qilg'ali holimni nazzora.
G'uborim jismi hijron dashtida sargashta oshiqning,
Quyundek har qayonkim moyil o'ldi, bo'ldi o'vora.
Ne tosh uryon tanimg'a urdi, ko'ksun chokig'a soldim,
Meni bedil ko'ngul kasb ettim oni ko'nglidek xora.
Olib yuz pora ko'nglum itlaringga aylading qismat,
Itingmen, ayb emas, jono, manga ham tegsa bir pora.
Tanimni ishq asiri aylading, man' etma ohimni,
Chu qil o't ichra tushti dud bo'lmoqtin emas chora.
Malak taslimi shayton kibridekdur, buki aql o'zin
Qilib ma'muri amr, istar amorat nafs ammora.
Navoiy boda yutqon ko'rsa qon yutqon gumon aylar,

Suv ichganni may ichgan sog'inur, kim bo'lsa mayxora.

674

Chamanda sarv yo gul chun sabodin tebranur nogah,
Sog'inib sarvi gulro'yum kelur, afg'on chekarmen, vah.
Boshimni olmag'aymen sajdayi shukr aylayu yerdin,
Agar sarvi xiromoning'a bo'lsam soyadek hamrah.
O'zum ham ermon o'z holimdin ogah to ani ko'rdu,
Yo'q ulkim, ermas ahvolimdin ul nomehribon ogah.
Yuz olmoq sarv birla gul ayog'idinki, vah, yo'qtur
Aning qaddu yuziga bog' aro bu ikkidin ashbah.
Zanoxdoningda xay ermaski, obi zindagoniydur,
Ki hayvon chashmasining ostida voqi'durur ul chah.
Yuzung vasfini yuz tah safhag'a yozsam tamom o'lmas,
Ki bo'lg'ay safhayi xurshidcha ul safhadin har tah.
Jununum man' qilding ul pari ishqida, ey zohid,
Kishi devona bo'lsa yaxshiroq yuz qatlakim, ablah.
Tajammul raxshidin, ey shah, gadog'a qilma istig'no,
Chu bog'lar raxt bu dayri fanodin gar gado, gar shah.
Navoiy, ko'p dema g'am xaylidin mayxona ma'mandur,
Azimat qilsang ul dorul-among'a fi amonulloh.

675

Xush ulkim, bor edi ilgimda pechon sunbulung gah-gah,
Tutunlar chirmashur boshimg'a oni chun sog'insam, vah.
Yuzungdur poklik mehri, ko'zumdur rostliq ayni,
Aningdek yuzga mundog' ko'zdin o'zga ko'z maozallah.
Ko'ngul pargolasidur har taraf ishqingdin o'rtangan,
Shararlarkim chiqar ohim o'ti dudi bila hamrah.
Tushumda la'liyu ruxsorida, uyg'otmang meni, gar xud
Masiho birla Yusuf boshim uzra yetsalar nogah.
Uchub ruhum qushi har dam havo aylar zanaxdonin,
Aningdek qush masallikkim nishiman qilmish o'lg'ay chah,
Muhabbat ko'yida bukim gado shahni qilur oshiq,
Biaynih bor aningdekkim gadoni oshiq etgay shah.
Qazoyi momazo chun favti hol aylar zihi hasrat,
Muvaffaq ulki avvaldin bo'lur o'z vaqtidin ogah.
Qalam yozg'on balodin muhtariz bo'lg'oy zihi nodon,
Muqarrar bo'lmag'on ro'ziy talab qilg'on zihi ablah.
Navoiy, daftari hajring yozib, ko'z to'kti xunobin,
Chu ochsang safha-safha, ko'rgasen qon o'tganin tah-tah.

676

Vahki, kelturdung firoqingdin balolar boshima,
Ul balolardinki qochtim, keldi olar boshima.
Zaxm agar bo'lsa boshimning har tuki soyi, ne tong?
Muncha toshkim yog'dururlar dilrabolar boshima.
Sarvqadlarning tamannosi boshimdin chiqmag'ay,
Qahr etib, ey shayx, sindursang asolar boshima.
Ko'rmayin ko'zlar qachon keldi boshimg'a yuz balo,
Ko'r, nelar kelturdi bu yuzi qarolar boshima!
Ishq aro gah-gahki el pandig'a bosh indurmadim,
Keldi turluk-turluk ondin mojarolar boshima.
Muddaolar boshima tushguncha har dam aqldin,
Kelsa xushroq ishq tiyg'idin yarolar boshima.
Ko'yida o'ldi Navoiy, qoqhti ondin itlari,
Yo'q edi o'lganda yoru oshnolar boshima.

677

Soqiyo, talx o'ldi ayshim hajr bedodi bila,
Tut achig' maykim, ichay Mirzo Chuchuk yodi bila.
Sipqorib, jomi sipehr aqdohin aylay rez-rez,
Necha chekkaymen zabunlug' charx bedodi bila?
Zuhd ko'nglum ko'zgusin qilmish mukaddar, ey harif.

Sindururmen tavba piri ishq irshodi bila.
Bevafolig' gar budurkim hildi ul sho'x, ey ko'ngul,
Sirfa qilmas oshnolig' Odam avlodi bila.
Vahki, sindi naxli ummedim, xusho ul bog'bon,
Kim erur xushhol bir navrasta shamshodi bila.
Chun hudiy Layli qulog'in yolqitur, Majnun, ne sud
Tog'ni g'ar kelturur afg'ong'a faryodi bila?!
Ey Navoiy, ishq sahrosida xud qo'ydung qadam,
To nechuk loshgoysen ul poyoni yo'q vodiy bila.

678

Bo'lsam ul qotil shahidi hasratu hirmon bila,
Bir qilich torting mazorim lavhi uzra qon bila.
Bir fatila anglag'il marham bila ul sho'xdin,
Jong'a har momuqki chirmang'on kelur paykon bila.
Cheksalar tandin o'qin chun ul chiqar, jon ham chiqar,
Uydin el chiqqan kibi ta'zim uchun mehmon bila.
Qoshi gar ko'nglumda kuymak boisidur, ayb emas,
Yoy agar bo'lsa bo'lur o't bargi ham qurbon bila.
Ishq dashtining samumidin degay bo'lmish quyun,
Hajr o'tin boshtin-ayoq ko'rgan bu sargardon bila.
Do'zax ahli, g'am yemangkim, do'st rahmi kelgudek
Kelgum ul yon ohu ashkimdin ajab to'fon bila.
Ey Navoiy, itlariga to'ma darboyist o'lub,
Yor agar istar, ko'ngul taylim qilg'il jon bila.

679

Sochib sirishk, yugursam qoshing xayoli bila,
Sipehr mencha emas kavkabu hiloli bila.
Ko'zungki mardum ila jon olur, erur sho'xe,
Ki sayd aylagay eldin ko'ngulni xoli bila.
Ko'ngulda qaddu uzoring xayolin ettim naqsh,
Bu bog'ni bezadim sarvu gul niholi bila.
Ulusni javr ila husn ahli o'lturur, lekin
Dalok etar meni ul sarv i'tidoli bila.
Emas yasang'ali gar solmas ilgidin ko'zgu,
Ki bo'ldi ko'rgali darmonda o'z jamoli bila.
Xirad ko'ngul sipahin to'qtatay dedi, vahkim,
Buzuldi kirpigi xaylin ko'rub yasoli bila.
Quyosh seni ko'rub andog' uyaldi o'z yuzidin,
Ki yerga kirdi tura olmay infioi bila.
Xazon kamindadur, ey bulbul, o'lmag'il g'ofil,
Dameki dast berur aysh gul visoli bila.
Mukaddar etsa ko'ngul shishasini zuhd, ne g'am,
Navoyiyo, kelu yugil qadah ziloli bila.

680

Zihi har lahni bulbul savtining zotingg'a isboti,
Jahon bog'ida har gul yafrog'i husnungg'a mir'oti.
Vujudi zarraning mumkin emas to sobit o'lmas mehr,
Ne hojat zarra xaylidin quyosh zotig'a isboti?
Bo'lub zotingda ojiz har sifat ichinda mavsufi,
Oningdekkim qila olmay sifoting sharhini zoti.
Xirad zotingni tashbih etgali har fikrkim aylab,
Takallum anda yo'l topmay magar hayhot-hayhoti.
Ne qahring zahridin emin bo'lub har sokini masjid,
Ne lutfung bodasidin noumid ahli xaroboti.
Ne zarra bo'lsa maqbulung quyoshdnn zarra qilg'ondek,
Quyosh ul zarradin aylab sharaf birla mubohoti.
Navoiy zikri otingdur, umidi ulki, qutqorsang,
Ani ot istamakdin, balki andinkim bo'lur oti.

681

Ey, yuzung ustida ter gulbarg uzra shabname,

Lek har bir qatradin bo'lub guliston olame.
Qatradin olam guliston bo'lmog'i tong yo'qki, bor
Bahri rahmat orazing bog'ig'a tushgan shabname.
Gul nedin yer tutti el boshida solu mehrdek,
Topmag'on bo'lsa riyozingning shamimidin shame.
Ko'kka chun eltib, malak raxshing g'uborin topmayin,
Zuhra andoq surmaye, Kayvon aningdek parchame.
Yo'q ajab, otingg'a gar muqri nubuvvat bo'lsa xatm,
Kim nubuvvat halqasida yo'q seningdek xotame.
Sochqay erdi chashmayi xurshiddin hayvon suvi,
Hamdaming bo'lsa edi Isoyi Ruhulloh dame.
Chun Navoiy na'ting ayturg'a tilar bo'lg'ay alam,
Ne ajab, gar bo'lsa bot olimlar ichra a'lame.

682

Chun ilik bermaski o'psam, ul sitamkor ilgini,
Bir kishi ilgin o'paykim, o'pkay ul yor ilgini.
Chun ayog'i tufrog'in o'pkuncha topmon e'tibor,
Sunsu ham nogah, o'parga ne hadim bor, ilgini?
Jon sotarmen xoki poying'ga, nedinkim ahli bay'
Tuttururlar sotquchi birla xaridor ilgini.
Zulfidin, tong yo'q, Kalimullohdek etsa ajdaho,
Kim yadi bayzodin aylabdur namudor ilgini.
So'rg'ali kelsa Masihim boshima domankashon,
Ul etakdin kim ola olg'ay bu bemor ilgini?
Dog'u qondin borur ul qo'lkim ochilmish lolazor,
Hajring ayyomida cheksang oshiqi zor ilgini.
Ey Navoiy, bilki, hijron dashtidin bo'lmas xalos,
Sayr aro matlub agar tutmas talabgor ilgini.

683

Jilvamu aylar qizil to'n birla har yon ul pari,
Yo magarkim lolazor ichra kezar kabki dariy?
Telbalar qatli qizil qilmish libosin, ohkim,
Bir yo'li devonalar qonig'a kirmish ul pari.
Hullasin xunoblig' jon rishtasidin qildi charx,
Bo'ldi jonlar joni, vah-vah, ul parivash paykari,
Orazing naqshimudur qonlig' ko'ngulda jilvagar,
Yo shafaqdin bo'ldi toli' oftobi xovariy.
Ich shafaqgun mayki, gardun qotiledurkim, erur
Yangi oy birla shafaq tig'u libosi ahmariy.
Qon uza ko'nglum yuzung shavqidin andog' xastadur,
Kim erur gulgun harir ollida oning bistari.
Ul pari la'lida joning, ey Navoiy, bo'ldi mahv,
La'lgun kisvatda mahv etgandek o'zni ul pari.

684

Ul quyosh oq uydavu men muztaribmen har sari,
Uylakim fonusdin parvona qolg'ay tashqari.
Sadqasi bo'lmaq erur maqsud men sargashtag'a,
Oq uyi davrig'a bukim aylanurmen har sari.
Ichkari ul gul tuvurlug'ni ko'tarmaslar, netay,
Ey sabo farroshi, bir lutf aylabon ul yon dari.
Parda ketgach, men zaifi zorg'a oson erur
Yo'llaridin chig'ning solmoq o'zumni ichkari.
Oq uy ichra har nedur zohirdur ul yuz tobidin,
Sham' bo'lsa uyda, tashqardin bo'lur zohir bari.
Gar falak xirgohi bo'lsa peshi xonang, ne osig',
Umr xayli chunki kundin-kunga kelmas ilgari.
Ey Navoiy, ul mahi xirgahnishin hifzi uchun
Ko'zunak ermaski, har sori tikilmish ko'zlari.

685

So'zi hajring ichra yo'q biron ko'ngulning toqati.

Bo'lmas ermish kuygan elning o't bila ko'p ulfati.
Ashk tim-tim qonidin kulbam bezansa, ne ajab,
Kim erur gul bargidin bulbul uyining ziynati.
Tolpinur kul ichra mendek shu'la tortib, go'yiyi,
Kim quyoshning jismig'a o't yoqti ul yuz hasrati.
La'li serobidin ar xat zohir o'lmas, ayb emas,
Xizrning hayvon suyi ichgandin o'lmish g'aybati.
Har sori maxfiy tunganlik jism ila munglug' ko'ngul
Soyiledurkim, erur mamlu diramdin kisvati.
Ey musavvir, chekma nozir mendin o'zga zinhor,
Daftari ishqim aro yozilsa ul oy surati.
Mudbire toptuq Navoiyni salomatdin yiroq,
Ko'rkim, ul ne nav'u ne yanglig' jahonda shuhrati.

686

Tavsaning na'lidin istarmen boshimg'a afsare,
Hindudekkim boshig'a tovsudin sanchar pare.
Orazingda may, may ichra orazing zohir qilur
Gohi axtardin shafaq, gohi shafahdin axtare.
Bazmi ayshin ko'kka nevcun chekmagay ulkim, anga
Tutsa Ruhulloh dami har dam quyoshdek sog'are.
Masnadim ko'rgilki, har tun qasri toshu farshidin
Boshqa xoro muttakodur, tang'a koshi bistare.
Vah, ne lo'livashdur ul qotilki, umda xalqning
Qonini to'kmakka har bir kirpigidur nishtare.
Orazing vasfi tunganmas kotibi sun' aylasa
Dahr bo'stonida gul yafrog'laridin daftare.
Ey Navoiy, sarvdek ozod bo'l gar istasang,
Gul masallik shohide, bulbul kibi xunyogare.

687

Intizoridin ul oyning ko'zki soldim har sari,
Ko'z yumub-ochquncha o'tti qon yoshim andin nari.
Yolinib ul ko'y iti birla borurmen ko'yiga,
Vahki, ul ko'y ichra bormen men keyin, it ilgari.
Dardu g'am turmish yasovuldek ko'ngul choki aro
Qo'ymamoqqa kelsa hushu sabr xayli ichkari.
Ko'rmasangkim o'tni suv tez aylagay, bir-bir qurur
Ko'nglum ichra qatra-qatra suv kibi paykonlari.
Lab aro og'zing chuchuk til birla go'yo anglasam,
Shahdliq neshi bila gul bargini teshmish ari.
Zohidu har lahza o'lmak xonaqah fikridakim,
To tirikmen chiqmag'um dayri fanodin men bari.
Ey Navoiy, dema har damkim qadahni quy to'la,
Mayni oxir quysa xud bo'l'jas qadahdin tashqari.

688

Davlat tongi yuziyu sochi tong qarong'usi,
Masti sabuh ko'zlarin eltib tong uyqusi.
Bulbul pari emas, kul erur bergali jilo
Har bargi gulki, yeldin erur tiyra ko'zgusi.
Gulzor dahr shu'badasin go'yi anglamish,
Ichinda za'farondin emas g'uncha kulgusi.
Boshimni yuqori qila olmon binafshadek,
Ko'nglumga chunki chirmashur ul turra qayg'usi.
Ko'z bahri ichra shisha kiyib mardum etti g'avs,
Yoyildi ushbu vajh ila yuz sori injusi.
Holing'a hajr bazmi aro tortsam surud,
Bor maddi navhi telba ko'ngulning ayolg'usi.
Qatlimg'a mujda berdiy u o'lturdi intizor,
Bir umrdin so'ng elga yigit va'da bergusi.

689

Hushsiz jonkim, yoshurmish jismi g'amparvard ani,

Mutlaq ul devonadekdurkim yopibtur gard ani.
Yig'layin forig' debon va'z ichra aylarmen maqom,
O'z fig'onidini sog'inur voizi damsard ani.
Bilgay ul ovora sargardonlig'im kayfiyatin,
Kim chiqarmish bo'lg'ay eldin bir de olmas dard ani.
Ul quyoshni istasang, jon berki, erur bandi roh,
Topmas ulkim, bo'lmag'ay Iso masallik fard ani.
Ey Navoiy, bir xadangi teksa o'lgan jismima,
Ul dam-o'q jon deb tirilgay jismi g'amparvard ani.

690

Jong'a chun dermen: "Ne erdi chiqmog'ing kayfiyati?"
Derki: "Bois bo'ldi jism ichra marazning shiddati".
Jismdin so'rsamki: "Bu za'fing'a ne bo'ldi sabab?"
Der: "Anga bo'ldi sabab o'tluq bag'irning xirqati".
Chun bag'irdin so'rsam, aytur: "Anda o't tushdi manga,
Kim ko'ngulga shu'la soldi ishq barqi ofati".
Ko'nglumga qilsam g'azab, ayturki: "Ko'zdindur gunah"
Ko'rmayin ul tushmadi bizga bu ishning tuhmati".
Ko'zga chun dermenki: "Ey tardomani yuzi qaro,
Sendin o'lmish telba ko'nglumning balovu vahshati?!"
Yig'lab aytur ko'zki: "Yo'q erdi manga ham ixtiyor,
Kim ko'rundi nogahon ul sho'x mahvash tal'ati".
Ey Navoiy, barcha o'z uzrin dedi, o'lguncha kuy,
Kim sanga ishq o'ti-o'q ermish azalning qismati.

691

Zohir aylar oh ila ashkimni hajring og'usi,
Go'yi mundoq esnatur oxir nafasning uyqusi.
Hajri bepoyon, tuni muhlik, jununim bul'ajab,
Subh go'yo motamim tutmishki, kelmas kulgusi.
Kuydurub jismimni bergaysen kulum birla jilo,
Tiyra bo'lsa qon ila qatlimda tig'ing ko'zgusi.
Meni Majnundek tutubtur dasht, demangkim, bu dasht
Tog'lar erdiki, homun qildi ko'nglum qayg'usi.
Ey ko'ngul, oh o'qlarin ul g'amzaning o'llig'a chek,
Kim o'q otmog'lig'da sendin tuzdur oning qobusi.
Demangiz, oshiq ko'ziga ne yorug'lug'dur mufid,
G'am kuni dilbar yuzi, hijron tuni tong yog'dusi.
Hajr aro tuzdi Navoiy vasl mulkin berdi yor,
Andog' ish qilg'ong'a mundin kam kerakmas juldusi.

692

O't solur el jonig'a har dam sovug'lug' birla day,
Soqiyo, sinmas havo zahri, ketur taryok, may.
Tuz shabiston ichra suhbatkim, ishorat mayg'adur,
Sham'i kofuriyki, osti shusha muzlar birla day.
Otashin may birla, ey soqiy, qizitqil bazmni,
Mutribo, ul o'tni tez etmakka ol og'zingg'a nay.
Dahr mushkin chun havo kofuri pinhon ayladi,
Bodayi mushkin kofuriy mizoj ichmay netay?
Ichgali ixfo uchun tun mushkini istar hakim,
Shukr, bu kofur aro ham zohir ermas hech shay.
Ul quyosh qor uzra chiqqach, yuzum uzra anglamon
Ashk yo ko'z oqi hal bo'lub oqarmu, yo'qsa xay?
Ilgida maylik safol, usruk Navoiy qor uza,
Ey falak, qil jomi Jam birla tamosho taxti Kay.

693

Bir kun meni ul qotili majnunshior o'lturgusi,
Usruk chiqib, javlon qilib, devonavor o'lturgusi.
Gar za'f ila ojizlig'im ko'ngliga rahme solsa ham,
Boshing'a yetgach sekretib beixtiyor o'lturgusi.
Vasli aro gar o'lturur, jonimg'a yuz ming shukr erur,

Chun qolsam ondin bir zamon, hijroni zor o'lturgusi.
Oshiq bo'lurda bilmadim men notavoni xastakim,
Hajr o'lsa, g'am kuydurgusi; vasl o'lsa, yor o'lturgusi.
Maydon aro, ey ahli din, kirmang tamoshosig'akim,
Yuz ko'rmayin ul kofiri chobuksuvor o'lturgusi.
La'ling zakoti may tutub tirguzmasang, ey mug'bacha,
Dayr ichra men dilxastani ranji xumor o'lturgusi.
Derlar Navoiy qatlig'a gul-gul ochibtur orazin,
Ko'rguncha oni, voykim, bu xor-xor o'lturgusi.

694

Shukrlillah, ey ko'ngulkim, raf' o'lub hijron tuni,
Ul quyosh yuzin ko'rarmen tengrining qutlug' kuni.
Otashin la'ling aningdeq o'rtadi olamnikipim,
Har taraf bir o't tutashqon jondur oning uchquni.
Mehrudin ruxsora sorg'org'on soyi sargashtamen,
Zarra sargardonlig'in afzun qilur mehr oltuni.
Bodadin tim-tim qizarmish orazi, vah-vah, ko'rung,
Kim ajab gullar ochibtur ul malohat gulbuni.
Shomi hijron mehnatin sharh aylay olmon za'fdin,
Ul qaro bosqon kishidekkim aning chiqmas uni.
Axtaredur nahs ushshoqi badaxtar jonig'a,
Ulki har yon iltirar hijron tunining shudruni.
Ey Navoiy, demakim vaslini tush ko'rgay ko'zung,
Yig'lamoq bu ersa, tush ko'rgay magar ko'z uyquni?!

695

G'amingdin chun ajal go'r ogzida jismim nihon etgay,
Mazorim lavhn darding sharhini tildek bayon etgay.
Qanotliq mo'rdek jismimni uy qilmish ajal xayli,
Magar ul nav' qushlar bu buzug'ni oshyon etgay.
Yuz ochqach egma qaddim za'f qildi, vah, ne bildimkim,
Quyosh vasli yangi oyimni mundog' notavon etgay.
Og'iz bo'ldi ko'ngulga chokiyu til anda paykoning,
Ne tong, bu til og'iz birla agar muhlik fig'on etgay.
Qiliching suyini istar qurug'on naxldek qaddim,
Ajab ermas, qazo oning gulin gar arg'uvon etgay.
Der erdim ko'yini yuy ashk ila el zaxmi qonidin,
Ne bildimkim hamul el rashki-o'q ashkimni qon etgay.
Natija kuymagu ashkidin o'zga topmag'ay ulkim,
Bu gulshan shu'lavu dudin gulu sunbul gumon etgay.
Tilar yuz laxt qon etgay nasibin dahr dehqoni,
Qayu bulbulnikim gul xoni uzra mehmon etgay.
Jigargundur Navoiy jismi qon yoshdin, mahaldurkim
Qazo bu nav' la'l uchun fano tog'ini kon etgay.

696

Ko'ksumda na'l bo'ldi xadanging nishonasi,
Ko'ksum uyi erur aning omochxonasi.
Paykonlaringki, til kibi ko'nglumdin urdi bosh,
Go'yo bir o'tdur ulki, bulardur zabonasi.
Ko'p so'z yasadi Layliyu Majnun so'zida xalq,
Ermas nechukki husnangu ishqim fasonasi.
Deb erdi bir bahona bila seni o'lturay,
O'lturdi, vahki, har dam aning bir bahonasi.
Mehri ruhingda mehriyiyah sabzayi xating,
Go'yoki xoling o'ldi hamul sabza donasi.
Mug' dayri pirining qulimenkim, g'am etsa qasd,
Aylar xalos bir to'la jomi mug'onasi.
Ishqing Navoiy aylar ulusdin nihon, vale
Fosh aylar elga zamzamayi bexudonasi.

697

Sihhatim ozurda jononimda bo'lg'ay koshki,

Dardi oning tinmag'ur jonimda bo'lg'ay koshki.
Notavon ko'rguncha bistarda sinondek qomatin,
Yuz sinon bu chashmi giryonimda bo'lg'ay koshki.
Bo'lg'ucha ashki ravonim seli har yon jilvagar,
Jilva ul sarvi xiromonimda bo'lg'ay koshki.
Ul ayoq ozurda bo'lg'uncha bo'lub boshim fido,
Zahmati boshtin-ayoq jonimda bo'lg'ay koshki.
Ko'zuma gar kirpigit osiybidin sunmas ayoq,
Barqi ofat bu nayistonimda bo'lg'ay koshki.
Nolam ul oyg'a yetib, jon vaslidin mahrum erur,
Josh dog'i payvasta afg'onimda bo'lg'ay koshki.
Ey Navoiy, dema rozisenmu umrung istasa,
Yuz mening umrumcha sultonimda bo'lg'ay koshki.

698

Nechakim, ul oyg'a mendin mehribonroq yo'q kishi,
Yaxshi to qilsam nazar, mendin yamonroq yo'q kishi.
Xastalar jonig'a ul bemor ko'zdin novake
Gar otarsen, bilki, mendin notavonroq yo'q kishi.
Ohu xunobimni lahnu boda qilmishsen gumon,
Dilrabolar ichra sendin badgumonroq yo'q kishi.
Ahli ishq ozori jonin istabon tishlar labin,
Mendin ushbu qissada ozurdajonroq yo'q kishi.
Yor etar ermish vatan bexonumonlar ko'nglini,
Shukr, mendin ko'yida bexonumonroq yo'q kishi.
Xoslar vasl istagaylar, vahki, men devonadin
Ul pari ko'yida benomunishonroq yo'q kishi.
Ey Navoiy, xurdayi nazmingg'a isloh istasang,
Shohi G'oziydin jahonda xurdadonroq yo'q kishi

699

Boshing'a kosh gohe yetsa raxshin sekretib mohe,
Supursam ko'zlarimg'a xayfishon ruxsoridin gohe.
Malohat avji birla husn bo'stonida yo'q ravnaq,
Qani u bog' aro sarve, qani ul avj uza mohe?
Dema oxirki yo'qtur ishq savdosida bir bedil,
Oni ko'rgilki, bormu husn bozorida dilxohe.
Ne tong, afsurdadil bo'lsamki, to husn o'ti o'chmishtur,
Ko'nguldin dog'i hargiz chiqmamish bir shu'lalik ohe.
Ne bo'lg'aykim, bahori husn aro ochilsa bir gulkim,
Tushub bir barqi ishq, o'rtansam andoqkim bir kohe.
Kirib ishq muhabbat dashtig'a, ey kim, yana yonding,
Muhiqdursen, nedinkim tapmading bu yo'lda hamrohe
Navoiy, bor esang ogah, salomat mulki ham xushtur,
Va lekin rahbaring bo'lsa yo'li qat'ida ogohe.

700

Sensizin bazm ichra qat-qat qon ko'ngul betob edi,
Dam-badam jomi labolab chekkanim xunob edi.
Har muqannad pistakim, bazm ichra erdi jilvagar,
La'lingu og'zing xayolidin ko'ngul betob edi.
Bazm edi jonbaxsh may birla yorug', vahkim, manga
Zulmat erdikim, hayotim chashmasi noyob edi.
Halqayi bazm elga qaydu, bir musalsal turradin
Chekkali ul bazmdin jonimda yuz qullob edi.
Yetti ko'k javfi to'la g'amni azaldin go'yiyo
Ishq jam' aylab, mening jonim uchun asrob edi.
Siyngun g'alton sirishkimdurki, holo bo'ldi qon,
Buki el shingarf deydurlar burun siymob edi.
No'shi vasl ar yetmasa g'am yo'q, Navoiykim, mudom
Hajrdin ahli vafo jomida zahri nob edi,

701

Tilarmen muztar etsa ofati osuda jonimni,

Sovursa ofiyat birla tuzulgan xonumonimni.
Chiqib sarxush, chopib abrash, qilib javlon, olib maydon,
Vujud iqlimidan mahv aylasa nomu nishonimni.
Urub jonimg'a neshi g'am, tuzub qatlim uchun marham,
Hino qilsa balo shohidlari ilgiga qonimni.
Firoq ichra alifdek qaddima g'am tog'ini yuklab,
Uhud ostidagi dol etsa jismi notavonimni.
Junun ko'yida usruk sudratib ratbul-lison qilsa,
Fano avboshig'a dayr ichra bu rozi nihonimni.
Yuzin aylab qaro, keynicha solib ishq atfolin,
Bari mastu malang o'ynatsa aqli xurdadonimni.
Navoiy, ne may erdikim, ichib olamg'a fosh ettim
Ulustin yoshurun yillar ko'ngulda asrag'onimni.

702

Necha kilki taxayyul birla bir surat nigor aylay,
Anga oshiq yasab ko'nglumni umda beqaror aylay?
Necha chirmashturub bir zulf savdosin dimog'img'a,
Uzumni ahli savdodek parishonro'zgor aylay?
Necha bir sarvdek qomat havosi birla har soat
Jahonda ohu afg'ondin qiyomat oshkor aylay?
Necha bir lolarux dog'i g'amin istab tanim uzra,
Qo'yub yuz dog', ani qonlig' yoshimdin lolazor aylay?
Necha g'am dashti ichra bir pari mehrida soyamni
Junundin bir zamon qovub, gahi andin firor aylay?
Necha anjum bila charx ofatidin charxu anjumdek
Havoni ohim o'tidin to'la dudi sharor aylay?
Erur bas tiyra shomi ishq, yo rab, husn sham'in yoq,
Ki jon birla ko'ngul o'rtanmagin parvonavor aylay.
Chu hech ish ixtiyori kimsada yo'qtur, qo'y, ey zohid,
Ki tarki ixtiyor etmakni men ham ixtiyor aylay.
Navoiy, boda bahri bekoronig'a meni solg'il,
Ki gardun bahrining mavji balosidin kanor aylay.

703

Soqiyo, tut bodakim bir lahza o'zumdin boray,
Shart bukim, har necha tutsang, labolab sipqoray.
Bo'g'zuma jome quyub, qutqar gadoliqdin meni,
Vah, necha bo'g'zum chekib, bir jur'a uchun yolboray.
Bir qadah may bersalar, vah, g'oyati iflosdin,
Necha la'li qiymatliy topqon gadodek oldoray.
Tortay o'zumni ivaz kim qilsa ehson bir qadah,
Bu bahona birla o'zluqdiy o'zumni qutqaray.
Vajhi may jon naqdiyu tan dog'idur, ey mug'bacha,
Xilqatim ganjinasin yuz qatla gar xud axtaray.
Jong'a yettim aql vasvosi bila, tengri uchun,
Soqiyo, jomimda afyun ezki, botroq telbaray.
Eyki, debsen g'ayrdin ayru kelu chek jomi vasl,
Gar bu xilvatda Navoiy mahram ermas, qaytaray.

704

Bo'lg'ay erdi yuz tuman ming ranju mehnat koshki,
Bo'lmag'ay erdi balovu dardi furqat koshki.
Yeldek aylarda havo sayr etgali jismim xasin,
O'rtagay erdi urub bir barqi ofat koshki.
Xosiyat chun telbarab sahrog'a yuzlanmak emish,
Tutmag'ay erdim parilar birla ulfat koshki.
Ofiyat kunjin dedim istay, buzuldim bir yo'li,
Ko'nglum ichra kechmagay erdi bu niyat koshki.
Yuz g'arib ahvol bekaslikda har dam bor emish,
O'tmagay erdi tilimga lafzi g'urbat koshki.
Jilva qilg'uncha tilab tovu yanglig' ganji zeb,
Chug'z yanglig' tutqay erdim kunji uzlat koshki.
Yordin el rashkidin bo'ldum judo, bo'lg'ay edi
Iltifotin g'ayr ila ko'rmakka toqat koshki.

Demakim, jon et fido ahbob ila topqach visol,
Ey Navoiy, umr bergay oncha muhlat koshki.

705

Bugun aqshomg'a tegru menki ko'rmaymen quyoshimni,
Ne tong, to'ksam falakdek kecha tong otquncha yoshimni.
Baliyat toshidin yuz pora bo'lg'on ham erur xushkim,
Itingga yetmagay zahmat qilurda to'ma boshimni.
Yuzu xoling g'amidin bo'stonafruz erur jismim,
Ki tutmishdur ichimni tuxmi g'am xunob toshimni.
O'luk jismimni ko'rgan toza qo'yg'on dog'lar birla,
Qaro qilg'on sog'ing'ay zog'lar g'avg'osi loshimni.
Vazifa ko'ngluma har kun erur bir dog' ishqingdin,
Qanoatdin tuzubmen bir diram birla maoshimni.
Qazo tag'yir topmas, chunki zo'ru zorlig' birla
Uzubmen dahr xalqidin urush birla yaroshimni.
Navoiy, degasen g'am tog'i qozmish teshayi Farhod,
Ko'rub ko'ksumdagi tirnog' ila qilg'on xaroshimni.

706

Xushturur gulgun qadah girdinda gulbargi tari,
Xossa bayram avvali bo'lg'ay, dog'i gul oxiri.
Har varaq bir nomayi ishratdurur fahm aylagil,
Tong yelidin abtar o'lmasdin burun gul daftari.
G'uncha xudi birla gul qalqonig'a yetti shikast,
Bo'lg'ali paydo sarig' savsarning oltun shashpari.
Gul adam shomig'a yuzlangan uchun zanbaq guli
Bor kumish mash'al dog'iyu xurdalardur axgari.
Lola qon uzra bo'yolib, o't uza anbar qo'yub,
Bor parixon chiqmog'on g'oyib chechaklardur pari.
Nilufar tutmish sipehr lojuvardiy hay'atin,
Jolalar yuzinda andoqkim nujumu axtari.
O'ksa la'lingni Navoiy sanga xush kelmas, vale
Xushturur gulgun qadah girdinda gulbargi tari.

707

Sevungil, ey ko'ngul, oxirki jisming ichra jon keldi,
Quvon, ey joni mahzunkim, hayoti jovidon keldi.
Safardin ul pari yetti, meni mahzunni shod etti,
Ko'nguldin eski g'am ketti, tan ichra yangi jon keldi.
Xirad, yig' bu masofingni, tahammul, qo'y gazofingni,
Vara', tark ayla lofingni, ki oshubi jahon keldi.
Damekim andin ayrildim, ko'ngulni hamrahi qildim,
Bugun keldi ko'ngul, bildim, kim ul nomehribon keldi.
Kelibtur yoshurun ul shah, meni majnun emon ogah,
Pari ermas esa, bas vah, nechuk ko'zdin nihon keldi?!
Falak boqti fig'onimg'a, ajal rahm etti jonimg'a,
Xazonlig' bo'stonimg'a guli bog'i jinon keldi.
Mug'anniy, bir navoye tuz, Navoiy, nag'maye ko'rguz,
Ayoqchi, tomsa tut to'qquz, ki Doroyi jahon keldi.

708

Ne bir subh ul quyosh bazmi aro ichtim to'la jome,
Ne yottim mast ruxsorum ayog'ig'a qo'yub shome.
Ne bir qush hargiz ul gulshan sori yetkurdi payg'omim,
Ne bir yel hargiz ul guldin manga yetkurdi payg'ome.
O'qungdin ming to'shukluk ko'nglak ichra tolpinur jismim,
Hamul qush mislikim oni muqayyad aylagay dome.
Nechukkim tutmading, ey umr, vayronim aro orom,
G'amingdin tutmadi jon ham buzug' jismimda orome.
Hamul kundin sarig' chehramda gulgun ashkdur, ey shayx,
Ki bir zarbafti gulfomiy kiyib chiqti gulandome.
Yugurdung Ka'bayi maqsad tilab ko'p, lek tinmaysen,
Chiqarsang o'z'lukungning dayridin o'zni, erur kome.

Navoiy, tongla huru sofiyi kavsardin ortug'dur,
Bugun ul mug'bacha ishqida bo'lsang durdioshome.

709

Ikki hamdamkim erur may bazm aro hamdamlari,
Topmasun bizdin malolat xotiri xurramlari.
Oyu kunkim bazm tuzgaylar falak xirgohida,
Zarrayi sargashtadin ne bo'lg'usidur g'amlari?
Gul bila nasrinki, chekkak boda nargis jomidin,
Zulm erur voqi'ki, bulbul bo'lmag'ay mahramlari.
Chug'zdin ram aylasa, ne ayb, durroju tazarv,
Xossa bo'lsa mastliqdin o'zgacha olamlari.
Ey tabib, o'lgumdurur, go'yoki ushbu kechadin
Zaxmlik ko'nglumga o'qdek sanchilur marhamlari.
Ey mug'anniy, bo'lma g'ofilkim, zaboni hol ila
Navha aylaydur mening holimg'a sozing bamlari.
Kechalar aflok nevchun yosh to'kar kiyib qaro,
Bo'lmasa miskin Navoiy holig'a motamlari?

710

Yuz urma har taraf, ey sho'xu, zor qilma meni,
Qaror tut nafase, beqaror qilma meni.
Ko'zumni sham'i jamoling furug'i birla yorut,
Tong otqucha kechalar ashkbor qilma meni.
Xudoy uchun yana har sori bexabar borma,
Fig'onu nolada beixtiyor qilma meni.
Tarahhum aylagil, ey ixtiyorsiz nola,
Damo-dam el ichida sharmsor qilma meni.
Hayot ranji, o'lum yodi sa'b emish, soqiy,
Bu dayr ichinda dame hushyor qilma meni.
Men o'zga, Vomiqu Farhod o'zgapur, ey ishq,
Tana'um ahli aro e'tibor qilma meni.
Qayonki borsang, o'larmen Navoiy yanglig' zor,
Yuz urma har taraf, ey sho'xu, zor qilma meni.

711

Ey, guli sarvi chamanda orazing sharmandasi,
Sarv bu ozodliq birla qadingning bandasi.
Gar o'g'urlamaydurur jon naqdini shirin labing,
Bas, nedur so'rsam tabassum birla shakkar xandasi.
Vaslin ista, ey ko'ngul, shoyadki oxir topqasen,
Chun masaldurkim, topar har nimani jo'yandasi.
Aytur ermishsenki, oy bir kamtarin quldur manga,
Ko'rki, yori yetmish oyning toli'i farxandasi.
Toji Kayxusrav bila mulki Sulaymon istamas,
To Navoiy bo'ldi ul sultoni olam bandasi.

712

Yo'qtur anduhu malolat o'tig'a xas men kibi,
Bedilu bechoravu bemoru bekas men kibi.
Eyki, Majnun vasfin etting, o'lmadi yor ollida,
Men qilib yuz jon fido, ul bo'lmag'ay, bas, men kibi.
Dema, parvona kuyar mendekki, so'z sham' uzradur,
Ne uchunkim ul dog'i g'am shomi kuymas men kibi.
Turki anjung'a dedim, husn ichra sen yo ul fuzun,
Dedikim, bo'lg'ay anga yuz banda charkas men kibi.
Qoshlaring yosig'a qurbon qilg'ali yillar tilab
Topmag'ay bir bu ko'han toqi muqvvas men kibi.
Eyki, davr ahlin vafosi yo'q debon ozurdasen,
Oshnolig'ni alardin sen ham et bas men kibi.
Ey Navoiy, ishq o'tin har kim yorutmog' istasa,
Yer yuzinda topmag'ay tutrug' uchun xas men kibi.

713

Ey, dudog'ing sharbatida obi hayvon lazzati,
Lazzati bo'lg'ay nasibim bo'lsa la'ling sharbati.
Kechalar hajringda bexudmen, mening holimg'adur
Sham'ning gah kuymagi, gah nolasi, gah riqqati.
Mehnati hajringda ishim oh ila faryod erur,
Oh, agar faryodima yetmas visoling davlati.
Lablaringning hasrati ko'nglumda bo'lsa, ne ajab,
Shisha birla bodaning bir-biriga ko'ptur nisbati.
Orazingg'a, ey pari, majnun ko'ngulning mayli bor,
Telba yanglig'kim, aning o't birla bo'lg'ay ulfati.
Umr erur ishq ahlig'a payki nasim, ey bog'bon,
Basdurur bu muddaog'a shohid oning sur'ati.
Yuzu xolingdin Navoiyning ko'zidur qon aro
Loladekkim, dog'i bo'lmish ko'z qarosi hay'ati.

714

Nargisin gul uzrakim bemor etar noz uyqusi,
Misli sho'xedurki, sust etgay ani yoz uyqusi.
Ko'z ochib behudlug'umni ko'rmasa, yo'qtur ajab,
Kim manga baxt uyqusi bo'lmish anga noz uyqusi.
Charxi soyir go'yiyo oshiqdururkim, kechalar
Bor aning ham men kibi ko'p ashkiyu oz uyqusi.
Bizni daf' o'lsun debon solmish o'zini uyqug'a,
Zarqdin xoli emastur ul fusunsoz uyqusi.
Har tun aylar istimo' el qissasin, vahkim, kelur
Menki o'z holim desam, ul qissapardoz uyqusi.
Ista komil xizmatin g'aflatni raf' aylay desang,
Bordur o'zdin g'oyib o'lmoq zumrayi roz uyqusi.
Ey Navoiy, ochma g'amdin ko'zki, sirrim qildi fosh,
Yaxshiroq bedorliqdin buyla g'ammoz uyqusi.

715

Mening baxtim yuzi g'am kojidin ul kun qaro bo'ldi,
Ki ko'nglum ul ko'zi-qoshi qarog'a muftalo bo'ldi.
Qutulmish erdi oshiqlik balosidin ko'ngul, ketmish
Ul oy ko'yiga, yona anga bilmon ne balo bo'ldi?!
Qoshu kirpiklaring ko'nglum uyin qildi kamonxona,
Aliflardin o'qu har na'l anga bir halqa yo bo'ldi.
Buzulg'on xasta ko'nglumdin o'qin zinhor chekmangkim,
Ul uyga bu sutun, ul notavong'a bu aso bo'ldi.
Labingg'a qaysi til birla fido dey xasta jonimni,
Anga jonim fidokim, joni la'lingg'a fido bo'ldi.
Ajab muhlik emasmi ishq dashti, ey musulmonlar,
Ki bir mo'rig'a har kun to'ma ikki ajdaho bo'ldi.
Fano istar esang, ich dayr piri ilgidin jome,
Nedinkim xonaqah shayxi ishi zarqu riyo bo'ldi.
Vujudim foniylab, oldi din bir mug'bacha, tong yo'q,
Agar zunnor bog'lab, maskanim dayri fano bo'ldi.
Navoiy, g'ussadin maxlas tilarsen, mastu bexud bo'l,
Ki davron dardu ranjig'a davo bu bo'ldi, to bo'ldi.

716

Tanuredur ichim go'yo qizitqon ishq o'ti oni,
Yopishturg'on kabob o'rni anga har dog'i pinhoni.
Qizil raglar emas ko'z ichrakim, ko'z mardumin g'amzang
Aningdek neshlar urdiki, oqmish har taraf qoni.
Erur qadding xayoli gah ko'ngul, gah ko'zda, go'yokim,
Budur ul jo'yboru bog'ning sarvi xiromoni.
Tariqi ishq aro ko'nglumdadur har dam g'ami, ul uy
Ajab yo'l uzradurkim, o'ksumas bir lahza mehmoni.
G'amim shomin yorutti qadding ul yuz shu'lasi birla,
Netar kunduzni ulkim, buyladur sham'i shabistoni.
Yana o'tluq ko'ngulda otashin la'ling firoqidin
Qiziq har la'lgun paykon erur bir la'l paykoni.

Xati rayhoni ichra bodayi la'lin xayol aylab,
Uchar har lahza ruhum, soqiyo, tut rohi rayhoniy.
Munungdekkim, yiroqdur Ka'bayi maqsad hamonokim,
Erur manzilg'a yetmasdin jarasning tinmay afg'oni.
Navoiy davlati boqiy tilar bo'lsang, yaqin bilkim,
Erur solikka mushkil topmoq oni bo'lmayin foniy.

717

Ey ko'ngul, berding ilikdin vaslining davronini,
Bilmading bu nav' talx ermish g'ami hijronini.
Go'yiyo Farhod erur tog' ichrakim, cheksam fig'on,
Ul dog'i hamdardliqdin teng chekar afg'onini.
To'tiyoyi ko'z tutarmenkim, ketursang, ey nasim,
Ko'rsang ul badmehri chobuk turkning javlonini.
Qoldi ko'nglum senda, lekin asradim, ey qoshi yo,
Xasta ko'nglum o'rnida xokilaring paykonini.
Ne uchun kiymish qizil to'n dahr bo'stonida gul,
Gar oqizmoq istamas oshufta bulbul qonini?
Tiyrboroni g'aming jismimni qildi yerga past,
Vahki, yomg'ur kasrati yiqti g'aming vayronini.
Ey ajal, tengri uchun ketkim, bihil qilmon sanga,
Qo'ymasangkim, dardi-o'q olg'ay Navoiy jonini.

718

Necha tiyg' urdung ko'ngulga, tiyra ohi itmadi,
Kimsa o'ttin dud chirkin suv bila oritmadi.
Bosh qo'yarmen shukrdinkim qilmayin boshimni go'y,
Chobukum maydong'a hargiz raxshini sekretmadi.
Xoh tiyg'i javr yo tiyg'i zabon birla raqib
Iltifote qilmadi ko'nglumgakim, og'ritmadi.
Ayladi yuz qatla suv bir qatla qon ko'nglumnikim
Urmadi bir tiyg' ani yuz qatla to injitmadi.
Qilmadi mahbus ko'nglum xulbasida g'amni ishq,
Raxnalarni to malomat toshidin berkitmadi.
Ey xush ul qushkim, tegib jismig'a har par bir tikan,
El qulog'in noladin bulbul kibi yolqitmadi.
Bahri ashk ichra Navoiy sobit erdi tog'dek,
Kim esib bir yel, tanining taxtasin qolqitmadi.

719

Ul oyki, mehr ila olamni muhtaram qildi,
Bu telbaga nedin, oyo, nazarni kam qildi?
Yuzum iziga yaqindur, munga dog'i yuz shukr,
Agarchi yo'lida gardun qadimni xam qildi.
Nasihati etsa ulus, tezrak bo'lur ishqim,
Bale, itikrak etar o'tni ulki dam qildi.
Firoq sharhini har kirpigim yozar, go'yo
Falak mijamni tengiz ichraki qalam qildi.
Ul oy azimat etib yuz g'amu balo naqdin
Nasibim etti, yomon bormadi, karam qildi.
Sipehr ishqda Majnang'a yozdi ko'p ta'rif,
Muqobilida zamona meni raqam qildi.
Ko'zumki qon aro bo'ldi nihon, ajab ermas,
Ki ayng'a chu dam o'ldi qarini adam qildi.
Shukufa siym chiqorg'och bu gulshan ichra xazon,
Havog'a bargini sochmoq bila sitam qildi.
Navoiy jismin o'qung zaxmi etti domi balo,
Visol qushlari andin magarki ram qildi.

720

Mahvashekim, mehridin bo'ldum jahon ovarasi,
Rahm etib bir chora qilmas o'lsa ham bechorasi.
Zaxmlar qilding yana g'am neshidin, ey bevafo,
Butmish erdi vasl no'shi birla bag'rim yorasi.

Bevafolar ko'ngli, tong yo'q, lablaringg'a bo'lsa sayd,
Qaydakim la'l o'lsa atrofida bo'lur xorasi.
Yuziga boqqoch, ajab yo'q ko'zlarimga to'lsa ashk,
El ko'ziga yosh to'lar qilsa quyosh nazzorasi.
Dardi hajringdin Navoiy ko'ngli, ko'ksi, bag'ridur
Har biri yuz poravu ming yora har bir porasi.

721

Ahli dil ollinda dildor iltifoti kamlig'i
Oncha sa'b ermaski, har noahl ila hamdamlig'i.
Gar o'g'urluq istamas la'ling dog'i jon naqdidin,
Bas, nedur o'g'ri kibi payvasta qoshing xamlig'i?
Zulfi torin torta olmas kimsa ko'nglumdinki, bor
Berkrak jon rishtasidin ham aning mahkamlig'i.
Uylakim tun dudini ohim parishon ayladi,
Tong yelidindur muanbar sunbulung darhamlig'i.
Har ne el ko'ngliga xurramlig', mening ko'nglumg'a g'am,
Kim g'amingdin bo'lmish ul devonaning xurramlig'i.
Soqiyo, may berki, dardim zohir aylay mast o'lub,
Kim ichim qon ayladi ish sirrining mubhamlig'i.
Gar Navoiy ayladi badmastlig', ey piri dayr,
Sen karam kam qilmag'ilkim, ko'ptur oning kamlig'i.

722

Qildim ul oy ollida oshiqlig'im izhorini,
Men anga sirrim dedim, bilmon aning asrorini.
Ko'z qarosin hal qilib ul oyg'a yozg'um nomaye,
Bori bu tazvir ila ko'rgay ko'zum ruxsorini.
Ko'zidin to jong'a yetmon, la'lidin bermas hayot,
Ul Masih o'ldum deganda tirgizur bemorini.
Hayfdurkim, rishtayi tasbih qilg'ay ahli zuhd
Kufr zulfi ichra o'lgan xalqning zunnorini.
Orazing davrin chekarda go'yiyo naqqoshi sun'
Mehr davri birla teng ochmish edi pargorini.
To'kma jominkim, balo seli jahonni buzmasun,
Mast ko'rsang, zohido, dayri fano xammorini.
Ey Navoiy, shavqidin o'lsam, imorat qilg'asen
Tufrog'im birla muhabbat ko'yining devorini.

723

Ohkim, ul ganj yod etmas bizing vayronani,
Ul quyosh bir zarra yorutmas buzug' koshonani.
Egma qoshin ko'rguzub aylar manga man'i junun,
Yangi oy birla kerak sog' egsa bu devonani.
Ko'zuma ul vajhdin dermen yuzung afsonasin,
Kim sevarlar uyqusizlar doimo afsonani.
O'zgalar husnidin o'rtanmonki, gardun har kecha
Yorutur ming sham'u kuydurmas biri parvonani.
Chiqti jonim bodayi la'ling ko'rub, ey mug'bacha,
Vah, to'la aylab netarsen qasdima paymonani?
Bilmadikim, avval aylar nafy ranjiddin xalos,
Nafy qilg'on shayx mug' ko'yidagi mayxonani.
Ashk yo'lin tut, Navoiy, xoki poyi birlakim,
G'ussa bar berur qayonkim sochsam ushbu donani.

724

Har tikan bu g'unchadek ko'nglumda paykon bog'ladi,
Ey jigar pargolasi, sensiz ichim qon bog'ladi.
Sendin ayrilmoq ko'ngulga mumkin ermas to' abad,
Chu sening birla azaldin ahdu paymon bog'ladi.
Lablaringning shavqidin har qatra qonkim to'kti ko'z,
Sovug' ohimdin hamul dam la'lu marjoy bog'ladi.
Dedi aqlu fahm oni ko'rgach, shikebi ko'zloli,
Vahki, tun bog'in yana ul sho'x chaspon bog'ladi.

Qonidin ul dard bog'ining guli bir paxtakim,
Dog'ima sabr ilgi marham birla har yon bog'ladi.
Sovurub tifli xazon tufrog' ila teng qilmag'on
Qaysi bir guldasta bu bog' ichra dehqon bog'ladi?
Ishtiyoqingdin Navoiy o'ldiyu yetmas sanga,
Go'yiyo bu nav' oyog'in bandi hijron bog'ladi.

725

Ne may xushtur manga, ne gul kerakliktur, ne gulzori,
Kerak maydin gul ochqon yorning gulzori ruxsori.
Ne jonimg'a kerak hayvon suyi, balkim xiromi ham,
Kerak chun ul hayotim gulshanining sarvi raftori.
Junun tumorima zangoru shingarf aylamang zoyi',
Ki daf' aylar oni ul la'lu xat shingarfuz zangori.
Mening xud ro'zgorim tiyra bo'ldi shomi hijrondin,
Qiling subhi visoli shukrii, ey ishq ahli, siz bori.
Ne sud etgay ayog'imdin tikan chekmaklik, ey mushfiq,
Ki toshlar birla ko'ksunga qoqilmish hajr mismori.
Nihoniy yuz yaram bor hajri tiyg'idinki, sharh etsam
Qilur ozurda bir olam elin har birning ozori.
Base sargashtamen gardundin, ey soqiy, qadah bergil
Shafaqgun may to'la aylab menga gardun namudori.
Qi davron javridin ilkimga olib sipqoray andoq,
Kim anjum qatrasini ham qolmag'ay ko'z tushsa har sori
Aningdek mastlig' uyqusidin ochqay Navoiy ko'z,
Sabohi hashr ul ham yovar o'lsa baxti bedori.

726

Ey ko'ngul, kelkim, ikov bo'lub nigore ko'zloli,
Sarvqadde istabon, siymin uzore ko'zloli.
Yorlig' ko'z tutqanimiz ko'zladi chun o'zga yor,
Bizda ham ko'z bor, borib bir yerda yore ko'zloli.
Chun g'ubori markabidin ravshan aylar el ko'zin,
Telmurub turg'uncha borib, shahsuvore ko'zloli.
Sayri bog'u dasht etarbiz ham yana bir yor uchun,
Bog' sori ko'z sololi, dasht sori ko'zloli.
Gar aningdek sho'xi shahroshubi ofat topmasak,
Bir faqiri mehribone, g'amgusore ko'zloli.
Garchi nopaydo erur maqsud, armon qolmasun,
Xosu om ichra qila olg'ancha bori ko'zloli.
Ey Navoiy, bo'lmog'ung andin bular birla xalos,
Kelki, ham vaslin tilab sabru qarore ko'zloli.

727

G'unchadek qon bog'lanibdur ko'nglum, ey gul xirmanini,
Borg'ali ko'z jo'yboridin jamoling gulshani.
Ko'z qarosidin yozay dermen bitik, hayhotkim,
Kuydurur g'ayratki, men mahrumu ko'z ko'rgay ani.
Aql qochti ko'nglum ichra sokin o'lg'ach dardi ishq,
Mo'r manzilgohi ermas ajdaholar maskani.
Ko'nglum uyida g'ami toriqmasun har zaxmidin,
Marhamin tashlangki, har yondin ochilsun ravzani.
Arg'uvoniy ashk aro savsan masallik lolmen,
To to'ningdur arg'uvoniy, ko'nglagingdur savsaniy.
Har gul ushbu bog' aro ko'rsang, tikan osibidin,
G'arqayi xunob o'lub, yuz chok erur pirohani.
Ashk qonida Navoiydur so'ngak jismi bila
Ul muborizkim, qizil jins ichra bo'lg'ay javshani.

728

Haftayedur ko'rmamishmen ul buti cholokni,
Ne ajab, gar o'rtasa ohim yeti aflokni.
Soldi tiyg'i furqating bag'rimg'a andoq chokkim,
Bag'ri bo'lg'ay chok-chok ulkim, ko'rar ul chokni.

Hajr o'ti jismimg'a ortuqdur, anga bas bir sharar,
O'rtamak do'zax bila, ya'ni ne bir xoshokni?
Otlanibdur mast ko'nglakchan chekib tiyg'i jafu,
To ne o't solg'ay jahong'a, ko'rgil ul bebokni.
Ishq o't birla, ko'ngul suv birla ko'zni qildi pok,
Pok manzillarda mehmon qilg'ali ul pokni.
Dayr aro davron g'amidin qochmisham, ey mug'bacha,
Bir mug'ona jom ila shod ayla bu g'amnokni.
Boda birla yung Navoiyini xumor etsa halok,
Bog'langiz tobuti uzra naxli bargi tokni.

729

G'aribliq yana ko'nglumni dardnok etti,
Shikastaliq yana ko'ksumni chok-chok etti.
Bu barcha bir soriyu yor holatimni bilib,
Tag'oful etmagi men xastani halok etti.
Damingni asra, Masihoki, chiqmag'ay gardim,
Bu damki ko'yida jismimni dahr xok etti.
Yuzungga ulki quyosh tobi berdi, yuz ming shukr,
Quyosh kibi meni ham ishqing ichra pok etti.
Xush ul dameki, degaylar fano o'tig'a falon
Qadam qo'yarda ne vahm ayladi, ne bok etti.
Ne may, ne jom, men usruk hamisha, go'yo ishq
Tanim hadiqasida ranglarimni tok etti.
Navoiyini tila andin burunki, degaylar:
"Adam yo'lin tutub ul zori benavo ketti".

730

La'lingga bog'landi jonim, hajr elindin ol ani,
Zulfunnga chirmashti ko'nglum, qilmag'il pomol ani,
Bog'ladi ko'nglum manga oshiqlig'ining tuhmatin,
Shart qildim ko'rgach-o'q rasvo qilay filhol ani.
Sendin ayru xo'blardin ochilur ko'nglum, vale
G'uncha yanglig'kim ocharlar kuch bila atfol ani.
Ey sabo, bag'ring'a sanchilg'on tikankim, anglading,
Bo'lsang ul gul birla hamdam qilg'asen irsol ani.
Ul alifkim, nil ila chekting uzoring yonida,
Husn ichinda birga o'n qilmish yonida xol ani.
Bu chaman kayfiyatini ozyudayekim qildi fahm,
O'n tili savsande o'lsa, hayrat aylar lol ani.
Ey Navoiy, deb eding ko'rgach, ani jon topshuray,
Bo'lsa bu davlat muyassar, qilmag'il ihmol ani.

731

Turfa gulzor aylamish may gullari ruxsorini,
Turfaroq bukim, araq serob etar gulzorini.
Ey ko'ngul, har torig'a yuz jon muqayyaddur, bukim
Yuz gireh birla ko'rarsen zulfining har torini.
Yoqmangiz zaxmimg'a marhamkim, o'larmen qilsa gum
Choklik bag'rimdin ul oy tiyg'ining ozorini.
Bog'lag'aylar atridin din ahli kofurliqqa bel,
Yel parishon etsa kufri zulfining zunnorini.
Bummi zog' etgay ohim dudi qilsa oshyon,
Dasht ichinda men bo'lur vayronaning devorini.
Fosh etar ko'nglum sharori, tiyra ohim dudi ham,
Necha dermen qilmayin ishqim o'ti izhorinn.
G'am hujumidin ne g'am, azmi xarobot aylakim,
Qo'ymayin bir jom ila ul xaylning osorini.
Soyir aylarda qadah topsang sabot, ey mug'bacha,
Aylayin barham falakning sobitu sayyorini.
Anglag'il, jonoki, ko'yungda Navoiy o'ldi zor,
Topmasang itlar uni ichra fig'oni zorini.

732

Tushda sarvu guldin islab birni, quechtum birini,
Aylagil, ey sarvi gulrux, bu tushum ta'birini.
Angladik o'tlug' yuzi ko'nglum ne yanglig' qildi suv,
Mum aro kim ko'rmamishdur shu'laning ta'sirini.
Do'stlar, dafi jununum gar tilarsiz, bog'langiz
Ul pari ko'yida bu devonaning zanjirini.
Suvratingdin ojiz o'lsa Moniy, ermastur ajab,
Qayda naqqosh aylagay kilki qazo tasvirini?
Vasl ila qilg'il buzug' ko'nglum ilojinkim, qilur
Shoh adl etmak bila vayronalar ta'mirini.
Ishqu may, ey shayx, azaldin sarnavisht ermish manga,
Vah, netib xush ko'rmagaymen tengrining taqdirini?
Ey Navoiy, dersen ul oy ishqini eldin yoshur,
Oti mazkur o'lsa, naylay holatim tag'yirini?

733

Qani visolingga bir mendek orzumande,
Visol umidi bila mehnatingg'a xursande.
Fano mayin ichib o'voralg' yo'lin tuttum,
Nasihat ahli, manga emdi bermangiz pande.
Erur tanimdag'i yuz dog' birla munglug' jon,
Gadoki, to'nig'a har sori solsa payvande.
Sabab bu erdi ekin xilqatidin Odamning,
Ki bo'lg'ay anga seningdeq xujasta farzande.
Ko'ngulni sho'xlar andoq talashtilar kesishib,
Ki qolmadi meni bedil nasibi parkande.
Chog'irmi oqil esang, la'l deb qizitma dimog',
Ki o'tni islamadi gul debon xiradmande.
Ajal, Navoiyni qutqaz baloyi xirmondin,
Ki ul zaif bu dard ichra asru emgandi.

734

O'tum xud etmadi ul toshbag'irg'a ta'sire,
Bu yona o'tki, topilmas bu ishga tadbire.
Ne turfa surati bordurki, hech surat ila
Qazo musavviri qilmadi buyla tasvire.
Shikoyatim ko'pu qolmas qachon seni ko'rsam
Tanimga tobu tilimga majoli taqrيره.
Tushumda obi hayot ichtim, ohkim, kelmas
Ko'ngulga la'lini o'pmakdin o'zga ta'bire.
Meni muqayyad etar bo'lsang, ochma halqayi zulf,
Ki pashsha qaydig'a yo'q ehtiyoji zanjire.
Gul ichra shabnam ila xurdadur suvu dona,
Magarki qaydig'a bulbulnung etti tazvire.
Navoiy yordin ar zulm erurki, lutfcha bor,
Sen etmasang kerak o'z qullug'ungda taqsire.

735

Jonim chiqadur, hajr ila jonon kerak erdi,
Ko'nglum kuyadur, dard ila darmon kerak erdi.
G'am shomida parvona sifatkim kuyadurmen,
Boshim uza ul sham'i shabiston kerak erdi.
Ko'z bog'ida yuz gul ochadur ishq, va lekin
Yuzu xatidin lolavu rayhon kerak erdi.
Xush keldi hazin ko'nglum aro g'amzalarinkim,
Oh o'qlarig'a bir necha paykon kerak erdi.
Qabrimg'a xirom ettingu yo'q tuhfaye, vahkim,
Bu xas kibi jism ichra bugun jon kerak erdi.
Xush ziynati ko'p nomadurur umr, va lekin
Tavqiyi vafodin anga unvon kerak erdi.
Bilmay seni ul gul qovar, ey zor Navoiy,
Sendek anga bir bulbulu nolon kerak erdi.

736

Bo'ldi iyd, ul turki chobuk azmi maydon qilg'usi,
Vahki, el bexudlug'i jonimni qurbon qilg'usi.
Barqi ofat bo'lg'usi har shu'layekim ayrilur
Markabi tuynog'idin, ul damki javlon qilg'usi.
O'q hunilab, o't-yolindek har tarafkim qo'ysa yuz,
Yuz ko'ngulni kuydurub, voz jonni vayron qilg'usi.
Oshkoro jon olib har yon qilur mashg'ul o'zin,
Elni bilmas deb yigit o'zini nodon qilg'usi.
Sham' emas, ko'z ochtilar nazzorag'a ahli qubur,
Kim ul oy iyd oqshomi sayri xiyobon qilg'usi.
Subh maydon azmi qilg'och, vahki, yo'q yolg'uz meni
Olam ahlin iydi ruxsoryg'a hayron qilg'usi.
Iydgoh ahli hujumi birla, ey shah, qilma kibr,
Kim falak bu jam'ni holi parishon qilg'usi.
Ey Navoiy, rashkdin o'ldumki, ul qotil bugun
Har taraf bu shakl ila yuzlansa yuz, qon qilg'usi.

737

Mushki tardur sabzayi xatting, yuzung gul xirmani,
Ravza naxli qomating, ko'yung latofat gulshani.
Zinhor ayt, ey sabo, ko'nglumgakim, ul dilrabo
Bo'lsa nogah qay sari moyil, sog'indurg'ay mani.
Yo'q ajab, gar jomi hajring vahmidin to'ksam sirishk,
Zahrdin vahm aylar ulkim podshahdur dushmani.
Yoshu qon ermas iki ko'zumda, balkim hajru dard
Qildi birin la'l koni, birni inju maxzani.
Dardi hajringdin Navoiy yuzi oltun, ashki dur,
Har kishi sening gadoyingdur, erur mundoq g'ani.

738

Ey, hayotim naqdi la'li xuradaning sadqasi,
Javhari jonim aqiqi durfishoning sadqasi.
Ko'zlarimning mardumi xolin savodig'a fido,
Bog'u umrum gulbuni sarvi ravoning sadqasi.
Ko'zlaring gar notavondur, sadqa vojibdur anga,
Yuz meningdek notavon bnr notavoning sadqasi.
Qomatu qoshing alif-nunikim ul husn onidur,
Har malohat ahlikim bor, bo'lsun oning sadqasi.
Qulni boshtin evurub ozod etarlar, vah, meni
Boshqa evur, lek ozod etma, joning sadqasi.
Ting'asen sargashtalikdin, ey ko'ngul, gar bo'lg'asen
Mehribonlig' bog'ida nomehriboning sadqasi.
Bo'lur ul gul sadqasi holimni arz etmish sabo,
Ey Navoiy, bo'lsa yuz jonim, saboning sadqasi.

739

Tog' aro Farhodu har yon surma qilg'on toshni,
Ko'zga chekkan, ne ajab, yuz mil, oqizmoq yoshni.
Ahli ishq ul ko'y aro sargashta jodu ko'zlaring,
Sehr ila go'yo bu nav' aylandururlar boshni.
Ko'kta har oy bir hilol, ul mashqdurkim, kilki sun'
Aylamish sizg'onda ul ikki muqavvas qoshni.
Ey sabo, ushshoq naqdi jonlarin yetkur yig'ib,
Qayda topsang ul muqammirpeshayi qalloshni.
Keldi Chin naqqoshi ul yuz naqshini qilmoqqa tarh,
Chehra ochib, naqshi devor aylading naqqoshni.
Kimni mendek xonaqahdin surdilar ahli saloh,
Mug'tanam tutdik fano dayri aro avboshni.
La'lini kavсар mayig'a garchi tashbih aylading,
Ey Navoiy, bordurur bu mayda o'zga choshni.

746

Yor ila bir xilvat istarmenki, ag'yor o'lmag'ay,
Balki ul xilvatning atrofida dayyor o'lmag'ay,

Eldin andoq yoshurun istarmen ul xilvatnikim,
Ko'nglum andin voqifu joyim xabardor o'lmag'ay.
Ko'zga ko'nglum dardidin yig'larg'a imkon qolmag'ay,
Tilga dardim sharhini aylarga guftor o'lmag'ay.
Yor budi ichra nobud o'lg'amenkim, o'rtada
O'zgalikdin demakim, o'zlukni osor o'lmag'ay.
Buki, derlar bordurur devor keynida quloq,
Ul fazo davrida ko'z yetguncha devor o'lmag'ay.
Maxfiy asrorimg'a bo'lg'ay yor lafzidin ado,
Yordin ayru va lekin sohib asror o'lmag'ay.
Ey Navoiy, qilma har yor ollida siringni fosh,
Bormudur imkonikim ul yorg'a yor o'lmag'ay?

741

Og'iz ichra tilingdek g'unchada gulbargi tar bo'lg'ay,
Vale bu shart ilakim bargi gul ichra shakar bo'lg'ay.
Qadingg'a sarvi ra'no o'xshag'ay, lek ul zamonkim sarv
Xiromon bo'lg'ayu gul bergay, ul guldin samar bo'lg'ay.
Yuzung davrig'a oy davrini tashbih etkamen, vaqte,
Ki anda xol ila xat fitnayi davri qamar bo'lg'ay.
Ko'zungga o'xshag'ay nargis, agar qiymoch o'lub oqi,
Mudavvar asfari ichra qarolig'din asar bo'lg'ay.
Xatingg'a qadr shomi o'xshag'ay bu shart birlakim,
Tajallo nuridin ul shom arosinda sahar bo'lg'ay.
Chu minsang ashabing ul dam quyosh bulg'ay sanga monand,
Ki bersa ko'kbo'zin javlon jahon zero zabar bo'lg'ay.
Manga ishqingda Majnun birla Farhod o'xshag'ay ul chog',
Ki bu bo'lg'ay jahon rasvosi, ul mundin batlar bo'lg'ay
Xabardor oni bilgil, ey ko'ngul, bu davr javridin
Kim ul tun-kun xarobot ichra mastu bexabar bo'lg'ay
Dedim, nazm ahlining sarxayli kim bo'lg'ay, dedi hotif:
Navoiy bo'lg'ay, ulkim sen tilaydursan agar bo'lg'ay.

742

Yana balo choqinin ishq telba jonima urdi,
Fano quyuni yetibon kulumni ko'kka sovurdi.
Magarki, men kibi eldin qocharni ayladi varzish,
Kiyiklar ichraki Majnun tamomi umr yugurdi.
Men archi ko'yida o'ldum, qovungki, telbarar oxir
Churuk so'ngakni tanimdin uzub ne itki ko'murdi.
G'aming qo'yub tugan uzra tugan, bu makr ila ko'rkim,
Tanimda har tugan ichra necha tuganni yoshurdi.
Ko'ngulda gar o'qung itmish, yana bir o'q dog'i otkim,
Bu nav' topsa bo'lur har kishiki, bir o'q iturdi.
Dam urmavu qadah ichgilki, telba bo'lmasa voiz,
Nedin edi urunub, qichqiribki og'iz ko'purdi?
Firoq dog'ig'a mash'al fatilasi keturungkim,
Navoiy og'zini chun kupka qo'ydi, pok sumurdi.

743

Labing takallum etib, so'zda lol qildi meni,
Ochildi zulfungu oshuftahol qildi meni.
Yuzi ko'rundi, oching emdi zulfi silsilasin,
Ki ul pari yana majnunmisol qildi meni.
Ayog'in o'pgali boshim yo'lig'a yetkurdum,
Fig'onki, zulfi kibi poymol qildi meni.
Qoshi xayolida payvasta baski chektim ranj,
Falak bu g'amda nechukkim hilol qildi meni.
Beli g'amida xayol o'ldum ohu afg'ondin,
Bu mo'ya mo'y etib, ul nola nol qildi meni.
Kup og'zima quyu qo'y adl jomin, ey mug'kim,
Qazo bu shevada bei'tidol qildi menn.
Navoiy, anglaki, jurmumcha yuz umidam bor,
Faqiri zohid o'zidek xayol qildi meni.

744

Xarob aylading, ey ishq, xonumonimni,
Tasavvur aylaki o'ldum, bag'ishla jonimni.
Magarki, ishq malomat o'tin yorutmoq uchun
Qurutti uylaki xas jismi notavonimni.
Bu turfa ko'rki, fuzun bo'ldi la'lgun ashkim,
Agarchi shu'layi ishqing qurutti qonimni.
Fig'onki, o'ldumu ko'yida xalq g'avg'osi
Aning qulog'ig'a yetkurmadi fig'onimni.
Bugun tanimg'a nishon ul hayotdnn kelibon,
Ki tongla topmag'asen istabon nishonimni.
Chu ishq oyatida savtu harf yo'l topmas,
Kamoli ishq iturmish magar bayonimni.

745

Ey quyosh, nevchun qoshingdin soyadek surdung meni,
Ravshan aylab jumlayi olamni, kuydurdung meni.
Kuydurub, ey ishq o'ti, gardung'a sovurdung kulum,
Poyada oxir bu yanglig' ko'kka yetkurdung meni.
Hajr o'ti tobi yana behol qildi, nechakim,
Ey nasimi vasl, o'z holimg'a kelturdung meni.
Ishq man'ida so'zung chun hashv edi, bo'ldum xamush,
Qilma, ey voiz, gumonkim yo'ldin ozg'urdung meni.
Nayladim, ey ishqkim, bo'ldum o'lum mustavjibi,
Kim bu yanglig' hajr jalldig'a topshurdung meni?!
Vasling etting va'da ammo hajringga qilding asir,
Ko'kka chekting, lek yerga oqibat urdung meni.
Ey Navoiy, vasl agar ro'ziy emastur chora yo'q,
Qilmading deb sa'y bas, ne ishga yozg'urdung meni?!

746

Dedimki, ko'zga chekay gardi rahnavardingni,
Fig'onki, topmadi ko'z to'tiyog'a gardingni.
Magar zamona ko'zi surma istar erkandur,
Ki gard qolmadi surganda rahnavardingni.
Firoqu orzuvu shavq har biri bir dard,
Desamki, darding etay sharh, qaysi dardingni?
Safarda yomg'uru yel bo'lmasun muzohim anga,
Ko'z, asra ashku, ko'ngul, chekma ohi sardingni.
To'shab samandig'a farsh, ey zamona, o'tkarding
Sipehru axtaridin sabza birla vardingni.
Ko'k ablaqin igorib, ey quyosh, sinon tortib,
Magar bu zarrag'a qilding ayon nabardingni.
Navoiy, emdi nishot avji tutki, gardishi charx
Keturdi mohi falak sayri tezgardingni.

747

Qo'zg'adi ohim so'ngak birla tani g'amnokni,
Yel sovurdi bir ovuch tufrog' ila xoshokni.
Demagil sihat so'zinkim, ko'ksun uzra tig'i ishq
Aylar ikki chok tikmasdin burun bir chokni.
Buki olamg'a havodis tushti, go'yo qo'zg'amish
Ul huyosh hajrida ohim anjumu aflokni.
Men xud ettim azmi masjid, ey musulmonlar, valek
Bok emas gar ko'rmasam ul kofiri bebokni.
Qildi chun hijron meni nobud, tutma jomi vasl,
Zahr chun o'lturdi, zoyi' qilmag'il taryokni.
Qaddidin og'zimda hayrat barmog'idur, zohido,
O'tg'a sol emdi aso, boshingg'a ur misvokni.
G'ayri lof ermas Navoiy pokravliqdin hadis,
Topmayin bir g'ayr naqshidin zamiri pokni.

748

So'rmangiz ashkim suyinkim muttasilmu kelgusi,
To ko'ngul ishq o'tidin kuygusi ul su kelgusi.
Zulfungga yetgach ko'ngul bexud yiqildi atridin,
Bilmadim ul shomg'a kirganga uyqu kelgusi.
Tiyra bo'ldi lam'ayi paykoning o'tgandin ko'ngul,
Chun quyosh borg'usi olamdin, qoroyg'u kelgusi.
Haddin o'tti orazim, ko'rgach labing xandonlig'i,
Bilmadim bu za'farondin muncha kulgu kelgusi.
Chiqti ko'nglumdin havosu aql ishqing o'llig'a,
Qo'ysa yuz mulkiga shohi, xalq o'tru kelgusi.
Soqiyo, tut mayki, o'zluq naqshidin bo'lg'um xalos,
Har qachon ilgimga ul raxshanda ko'zgu kelgusi.
Ey Navoiy, o'lma har dam ul musofir yor uchun,
G'am yema, shah yong'usidur, tongla o'rdu kelgusi.

749

Ishqing ichra ko'ksuma oncha junun toshin uray,
Kim xiradning shavkatin, taqvo shukuhin sinduray.
Qilsa tavsaniq ko'ngul, tortib junun zanjirig'a,
Hajr zindonida ishqing shahnasig'a topshuray.
Ul pari ko'zdin chu maxfiydur hamisha, vah, necha
Istab oni topmasa, majnun ko'ngulni yozg'uray.
G'am tuni anjum ko'zi yanglig' yumulmas ko'z bila,
Vah, necha gohi yuruy, gohi turay, goh o'lturay.
Chun ne taqdir o'lsa, tag'yir o'lmas ermish sa'y ila,
Qayg'u qismim bo'ldi deb ortuqsi nevcun qayg'uray?
Ul quyoshqa zarraye ta'sir chun yo'qtur, ne sud
Gar to'quz aflokni ohim o'tidin kuyduray.
Ey Navoiy, istasam o'lmak, ne g'am el ta'nidin,
Bori men har nav' etib, jonong'a jonni yetkuray.

750

Ey ko'ngul, kelkim, balo bazmida jomi g'am tutay,
O'z qatiq holimg'a o'lmasdin burun motam tutay.
Yig'labon boshimg'a ohim dudidin chirmab qaro,
Motamim el so'ngra tutquncha, o'zum bu dam tutay.
Olam ahlig'a necha qildim vafo, ko'rdum jafu,
Ey ko'ngul, kelgilki, tarki jumlayi olam tutay.
Emdikim, ishrat surudidin ochilmang, ey ko'ngul,
Navha ohangin tuzub, bir dam seni xurram tutay.
Mastliqdin o'zga yo'q dardim iloji, soqiyo,
May keturkim, ham ichay bir lahza oni, ham tutay.
Qo'yg'il, ey nosihki, mug' dayrida o'z ahvolima,
Masti loya'qil yoqam yirtib, surudi g'am tutay.
Chun jahon birla jahon ahlig'a yo'q ermish baqo,
Ey Navoiy, men fano sarrishtasin mahkam tutay.

751

Bir pari paykar g'ami oshuftahol etmish meni,
Elga ahvolim demakdin gungu lol etmish meni.
Men havoyiyni, ne tong, ko'rguzsalar bir-birgakim,
Egma qoshing fikri andoqkim hilol etmish meni.
Oshkor etsam edim ishqin, vale o'tgan kecha
Boda zo'r aylab, yig'i bei'tidol etmish meni.
Yor ko'yi ichrakim tufrog' ila teng bo'lmisham,
Ishq g'avg'osi bu yanglig' poymol etmish meni.
To tanimg'a o't tutashmish, barqdekdur hay'atim,
Furqating to za'fdin andoqki nol etmish meni.
O't solumen oh ila olamg'a, men kim zuhd kim?
Zohidi afsurda, oyo, ne xayol etmish meni?!Dasht vahshig'a anis o'lsam Navoiydek, ne tong.
Ul pari savdosi chun Majnunmisol etmish meni.

752

Olsa jonimni labing davron to'kub qon yoshini,
Tong emas, ul yosh ila la'l etsa qabrim toshini.
Fitna ta'lim etmasa qoshing sanga bedod uchun,
Xam bo'lub nevcun qulog'ingg'a keturmish boshini?
Ko'z tutar erdim qalam kirpiklarimdin bog'la deb,
Gar azalda ko'rsam erdi surating naqqoshini.
Mayl etar ko'nglum qushi jon pardasin qilg'ay qanot,
Ko'rgali har kecha mahram ko'yining xuffoshini.
Oshiq o'ldi kimga may berding, magar, ey mug'bacha,
Ishq o'ti birla pishurmishlar piyolang doshini?
Shayxu ahli xonaqah, tengri tuta bersun manga
Haq yo'lin ko'rguzgali dayri fano avboshini.
Jon qushi qasdig'a sog'ing'ay guruha birla yoy,
Ey Navoiy, kimki ko'rsa xoli birla qoshini.

753

Zaxmig'a marham yoqib, g'amgin ko'ngul shod o'lmadi,
Raxnag'a balchig' suvab, vayronim obod o'lmadi.
Ul muvallah charxe gar sovurdi aqlim xirmanin,
Bu quyundin qaysi bir xirmanki barbod o'lmadi.
Ahli ishq ar men kibi majnun emaslar, ey rafiq,
Ondin erkinkim, alar yori parizod o'lmadi.
Ey ajal, qatl etmak ol ul g'amzadin ta'limkim,
Qilmog'on shogirdlig' hech ishtha ustod o'lmadi.
Ko'nglidin bo'lmas muhabbat javharin qilmoq tama'.
Har nechakim yumshasa, bir yo'li po'lod o'lmadi.
Zohidi nodon g'amim oshubidin har dam kular,
Xurram ulkim, ishq atvorida mu'tod o'lmadi.
Ey Navoiy, o'lsam ul tarso uchun, ayb etmakim,
Dayr piridin manga juz bu fan irshod o'lmadi.

754

Ey ko'ngul, qo'yg'ilki, mundin so'ng gadolig' fan qilay
Ko'yida bu fan bila bir yo'l boshin maskan qilay.
Gah bu ishratdinki ul ko'y ichradurmen, shod o'lay,
Gah bu mehnatdinki andin ayrumen, shevan qilay.
Aylamakdin tang'a anduhu balo toshin hisor,
Jonima xayru salomat xaylini dushman qilay.
Ul yuzu qomat kerak, vah, o'zni kuch birla necha
Moyili gul aylayin yo volayi savsan qilay?
Yoshurun g'am soldi ravzanlar ko'ngulga, ey rafiq,
Qo'yki, men ham oh ila gardunni yuz ravshan qilay
Soqiyo, ko'z birla ko'nglumni qaro qilmish xumor,
Qelki, bu uylarni may hurshididin ravshan qilay.
Gar Navoiy mast agar maxmur o'tar bu dayrdin,
Bodapolodin kafan, mug' dayridin madfan qilay.

755

Ko'nglumga sho'r soldi birovning malohati,
Vahkim, ajab tuz o'ldi yana zaxmim ofati.
Ter qatrasin yuzida ko'rub ishqim o'ldi tez,
Afzun bu suvdin o'ldi o'tumning harorati,
O'ynatti qoshu, ohkim, ul dos no'gidin
Bag'rimning o'ldi toza o'ngalg'on jarohati.
Sekritti raxshu kuydi ko'ngulning ul o't bila
Jon mazra'ida xirmani oromu toqati.
Ko'nglum so'rarg'a keldi, vale oldi jonni ham,
Mundog' bo'lurmu dilshudalarning iyodati?
Sharbati visol yo may emish qaysi xastaning
Kim ishq anduhidin o'lubtur malolati.
Mayg'a Navoiy etti ko'ngul shishasini zarf,
Bu bo'ldi rindliq aro oning zarofati.

756

Bo'lsa ko'yung tufrog'i za'f ichra jismim bistari,
So'zi jismimdin aning rangi bo'lur xokistari.
Uyladur za'fimki, odam qilmag'ay erdi gumon,
Gar yo'luqsa erdi Majnung'a vujudum paykari.
Dema, ashkim jolasin g'am shomi durri shabcharog',
Kim erur ayni malolatdin nuhsat axtari.
Dasht aro el anglamas devonadurmen, yo'qsa dev,
Uylakim bilmon senikim odamiysen yo pari?
Orazing uzra erur xay kasrati daryoyi lutf,
Nildin xoling latofat bahrining nilufari.
Gulshani davrong'a moyil bo'lma ziyrak qush esang,
Kim tikan toriy qilur har toza gulbargi tari.
Sabzayi xatting xayoli birla savdo dashtidin
Gar Navoiy chiqsa, tong yo'q, Xizr erdi rahbari.

757

Qilsa kul jismimni o'rtab otashin oraz guli,
Har ovuch kul dahr bo'stonida bo'lg'ay bulbule.
Xattu ruxsori tilab g'am shomi cheksam o'tlug' oh,
Har sharardin ko'k shabistonida ochilg'ay gule.
Zulfi savdosida o'lsam, tortqay qabrimda bosh
Har giyahdin xo'shaye, har xo'sha bo'lg'ay sunbule.
Tushda ayshim subhig'a kirdi balo shomi, magar
Qasdima sho'xe uzori uzra ochmish kokule?
La'li ruhafzosini ko'rsun biravkim, ko'rmamish
Ruhoshom aylabon sarmast bo'lg'udek mule.
May nihon ichsam kerak og'zim qo'yub kup og'zig'a,
Kim tugatsam chiqmag'ay andin sadoyi g'ulg'ule.
Ey Navoiy, istasang bo'lmoq zamiring lavhi pok,
May suyin kelturkim, oni g'ayr naqshidin yu(v)li.

758

Orazing zar huqqalardin, ey malohat mash'ali,
Mushafedur lojuvardu oltun oning jadvali,
Turfa oyedur uzoring, ko'k anga moviy libos,
Anjum oning tanga-tanga bosma qilg'on zarhali.
Har nafas ortar jamolingning safosi ko'zgudin,
Ko'zguning andoqki kuldin bo'lg'ay afzun sayqali.
Bir paridur lolazor ichra sarig' gullar aro,
Yo ul oy ustidadur zarbaft gulgun maxmali.
Husni atrofida, ey mashshota, har yon qo'yma xol,
Kim Xo'tan mulkida hindularning o'lmas madxali.
Nav arusi dahr aqdin istama ko'pkim, arus
Oxiri ifrit o'lur garchi paridur azvali.
Ey Navoiy, vo'sma birla kesmadin topqan firib,
Gar malakdurkim, bo'lur shaytonsifatlar mahzali.

759

Kamand uchig'a yetkurmas g'amu andisha ayyori,
Biyik chekmish magar mayxona tomin sun' me'mori.
Xumorim za'fida kahgil isi to yetti mast o'ldum,
Suvalmishdur magar may loyidin mayxona devori.
To'la kup og'zi may xurshididur, go'yo teng ochilmish
Chekarda bu iki xurshid davrin sun' pargori.
May ichmish xonaqah shayxi, xarobat ahli aysh aylang,
Ki chiqmish bahya urg'on xirqasidin mablag'i kori.
Quyosh aksimudur hayvon suyida yo ko'runmishdur
Ravonoso may ichra soqiyi gulchehra ruxsori?
Ko'rungan mosivalloh bud emas, balkim namudidur,
May ustida hubobu mavj shaklining namudori.
Hubobu mavj may tahrikidin zohir bo'lur, lekin
Sukun topqach vujudi maydin o'zga qaydadur bori.
Fano dayrin ko'ngul istarki, bir-bir piri dayr elga
Tutarda boda shoyad jur'aye sung'ay bizing sori.
Navosidin fano chun hosil o'ldi qilg'asen, ey ishq,

Navoiy rishtayi jonin mug'anniy udining tori.

760

Emas bog' ichra sorig' lola zanbaq, bilki, har sori
Yangi dog' o'rtab ul gul ishqidin sorg'ordi ruxsori.
Bu humrat birla ermas otashin gul oq gul erdikim,
Yuzung barqidin o't tushti angakim bo'ldi gulnoriy.
Qading ollida bo'lg'on jilvagar oq savsan anglakim,
Ko'k etti barcha a'zosin sabo kojining ozori.
Shajar yafrog'lari o'qdek qadingning hajrida bordur
Boshloqlarkim, chaman ashki namidin chiqti zangori.
Dema, kunduz qarong'u tun edi, chun pardadin chiqting,
Jahonni qildi kunduzdek yuzung mehrining anvori
Desamkim, haqdurur mavjudu ashyo har nedur nobud.
Hubobu mavji bahr uzra erur oning namudori.
Navoiyning aqiq ashki oq erdiki, tutmish rang,
Suhayli orazing go'yoki qilmish lam'a izhori.

761

Ko'ngul, o't berki, bir oy hajridin ko'ksumga dog' o'rtai,
Fatila chirmab oy davricha, solib anda yog' o'rtay.
Emas mushkin g'azolim multafit, men uylakim lola,
Necha bag'rimni qon aylay, necha ko'nglumga dog' o'rtay.
Aningdek tiyradur shomi g'amimkim, bo'lmag'ay ravshan
Agar xurshid sham'i yanglig' anda yuz charog' o'rtay.
Qoching, Farhodu Majnun, ishq o'ti lofidin urmay dam,
Ki hijron so'zidin bir oh tortib, dashtu tog' o'rtay.
Emastur ul quyosh hargiz yorutmoq kulbam, ey gardun,
O'zumni sham'dek har tun necha boshtin-ayog' o'rtay.
Meni do'zax sari boshlangki, tashlab sarnigun o'zni,
Bu yanglig' hajr o'ti bedodidin istab farog' o'rtay.
Necha ul sho'x elga no'shxandu loba qilmoqdin
Yig'imni hoy-hoy aylay, ichimni log'-log' o'rtay.
Bu gulshan gullarida chunki yo'q bo'yi vafo, nevchuy
Tilab oni, tamanno o'tidin har dam dimog' o'rtay?
Zamon ahli vafosiz debki qildim dostonlar sabt,
Navoiy, bir kishida gar vafo topsang, so'rog' o'rtay.

762

Donayi xoli uzra ko'r sabzayi xat nishonasi,
Donayi xol emas, erur mehriyoh donasi.
O'rtanurumni ishqida bilmagan, et nazzorakim,
Tildur oning bayonig'a ko'nglum o'ti zabonasi.
Qatlima bas bahonakim qildi, bahona qolmamish,
Emdi bahona uzrini qo'lmoq erur bahonasi.
Tiyr firoq tunlari sharhini ayt, demakim,
Ming kecha deb tuganmagay bir kechanning fasonasi.
Istama ishq bahrining sohilin, eyki g'arqasen,
Bir-biriga yetishti chun to'sh-to'shidin karonasi.
Tavsan edi ko'ngul mayi ishqini tortqon zamon,
Ko'rki, ne rom etibdudur emdi oni zamonasi.
Boshimu dayr pirining dargahi chun tushubturur,
Vahmi taaqqul aylamas vaz' ila korxonasi.
Fikri bu korxonaning qilg'ay edi halok agar,
Bo'lmasa aql zoyili jomi mayi mug'onasi.
Baski Navoiy ayladi dard surudida navo,
Ahli tarabni yig'latur majlisining taronasi.

763

Sahar kuyar g'ami hajringda xasta jism xasi,
Magar o'tumni qilur tez subhning nafasi.
Ko'ngulga oncha xadanging tikildi har yondin,
Ki bo'ldi xasta ko'ngul andalibining qafasi.
Ko'ngulki tolpinadur tanda, ko'yung istaydur,

Qafasda sekresa qush, uchmoq o'lg'usi havasi.
Ul oyg'a yetmasa qo'l o'tlug' oh ila, ne ajab,
Chinor kuysa, bo'lurmu quyoshqa dastrasi?
Ne rind o'lsa soching kufrida yetar zunnor,
Jahon yuzidagi din ahlig'a aning marasi.
Talab yo'lidag'i ovoralarg'a mujda dengiz,
Ki yo'lg'a hodiy erur do'st mahmili jarasi.
Fig'onki, xastalarin ul Masih tirguzubon,
Vale Navoyiyi dilxastani unutti base.

764

Ishq ahli go'ristonida qabrim chu zohir bo'lg'usi,
Farhod oning toshin yo'nub, Majnun mujovir bo'lg'usi.
Dersen, yuzum sori ko'zung ko'p boqmasun, gar yuz budur,
Ul mehr tobidin erib oqquncha nozir bo'lg'usi.
G'amzangdin o'lturmak ishin ta'lim ola kelmish ajal,
Bu nav' ustod o'lsa, ul oz chog'da mohir bo'lg'usi.
Xatti g'uborin demakim, bo'lg'usi ul yuz moni'i,
Tun pardasi oy nurig'a ne nav' sotir bo'lg'usi?
Ul g'amza kufridnn ko'ngul nav'i kelur islomg'a,
Kim tarki islom aylabon go'yoki kofir bo'lg'usi.
Bo'lg'usi mutlaq shu'lalar ichra samandar sayridek,
Sensiz ko'ngul gulzor aro ul damki soyir bo'lg'usi.
Ko'nglumdagi har neshdin gar bo'lsa bir til, har biri
Yuz til bila o'z holining sharhida qosir bo'lg'usi.
Xotirni jam' istar esang, avval xavotir daf'in et,
Kimda xavotir bo'lmasa, osudaxotir bo'lg'usi.
Qildi Navoiy qaddingga sarvi sihi tashbihini,
Bu tab'i nomavzun ila bechora shoir bo'lg'usi.

765

Butmadi gulshan tavofi birla bag'rim yorasi,
Bermadi o'tumg'a taskin sarvu gul nazzorasi.
Bir zamone sarvu bir dam gulga ko'p qildim nazar,
Bo'lmadi ul sarvi gulrux furqatining chorasasi.
Gul bila sarv istabon gulshan sari mayl aylamas
Dashtdin ul sarvi gulruxsoraning ovorasi.
Qaddi hajrida har ohim dud sarvedur baland,
Yuzidin ayru guledur ko'kragim har porasi.
Sarvu gul maftuni bo'lmakim, nigoru zeb uchun
Sindurub har dam uzar oni falak makkorasi.
Sarv o'qdur, gul tikan bog' ichra to ko'z ollidin
Borg'ali ul sarvi gulruxning qadu ruxsorasi.
Ey Navoiy, sarvu guldin kechki, qaddu yuzidin
Bor emish yuz yilchiliq yo'l sarv ila gul orasi.

766

Lab uza xatti anbaroludi
Otashin la'lining erur dudi.
Dardu sabrin nisoring etti ko'ngul,
Kim bular erdi budu nobudi.
Jon berib, ko'nglum oldi naqdi g'aming,
Ahli savdoning ushbudur sudi.
Gar o'qung jong'a qasd qildi, ne bok,
Ki oning bu-o'q erdi maqsudi.
Tanu jon rishtasi g'amingg'a libos,
Bu biri tori, ul biri pudi.
Tengdurur dahrg'a vujudu adam,
Balki ma'dum barcha mavjudi.
Gar Navoiy, ko'zi oqardi, ne tong,
Ashk oning qarosini yudi.

767

G'am chekar jismu ko'ngulni kulbayi ahzon sari.

Xasg'a o't solib gado eltur kibi vayron sari.
Dirz qalqoni, duo dir'i nedur, ey porso,
Chun balo toshi yog'ar men telbayi uryon sari.
Yor istar hajru ayni vasl erurkim, ko'ngluma
Bo'ldi mayl oning rizosin istabon hijron sari.
Sabza nishtar, barg paykon, gul o't erdi jonima,
Har qachonkim sensizin azm ayladim bo'ston sari.
Ne futur islom aro tushgayki, ul kofir yana
Mast o'lub, ko'nglakcha chiqti sekritib maydon sari
Gar xarobot ichra mumkindur sumurmak bir qadah,
Xizr agar o'ltursa bormon chashmayi hayvon sari.
Soqiyo, tezgindurur har lahza boshimni xumor,
Davr evursang, jur'aye sung'il bu sargardon sari.
Yuz Xizr umridin ortuqroqdurur, ming jon berib
Bir qadam qo'yimoq muyassar gar bo'lur jonon sari.
Ey Navoiy, gar desangkim fitna ko'rmay, solmag'il
Bir nazar har turfatul-ayn ul ko'zi fatton sari

768

Gardi Yazdiy mi'jar ostida qoshing, ey ko'rkaboy,
Bor aningdekkim ko'rungay gard ichinda yangi oy.
Vo'smadur ul qosh uza yoxud zarofatdin ko'zung
Oldi bu qurbon ko'ngul qasdig'a miynorang yoy.
Gar nihon soching tarar mashshota, kelsunkim, erur
Kirpigimdin shona, ashkimdin suv, ko'z xilvat saroy.
Dilrabolar ichra har dam ko'zguga boqmoq nedur,
Vahki, bilmon, ey pari, xudbinmusen yo xudnamoy?
Otashin gul bargidin ko'nglak kiyibdursen, valek
Desang o't solmay jahong'a, chiqmag'il ko'nglakcha, voy,
Gah tutulsa, gah ochilsa ko'nglum ermas aybkim,
Sunbulung dilband, xandon g'unchang o'lmish dilkushoy
Ey Navoiy, dahr sho'xi oshiqi bo'ldung, valek
Bilki, kobin naqdi jondur gar bo'lursen kadxudoy.

769

Yordin ayrilsa qotilmog'lig'in bilmas kishi,
Bilsakim chun ayrilur, qotilmas, ayrilmas kishi.
Kimsa o'lsa yoridin ayrilmag'ay, yuz voykim,
Ayrilurda buyla hijron shiddatin bilmas kishi.
Vasli qadrin bilmayin o'ldum g'ami hajrida, oh,
Kim visol ayyomi hajr andishasin qilmas kishi.
Hajr biymidin o'lubmen, soqiyo, tut jomkim,
Ko'zga mast o'lg'on zamon Jamshidni ilmas kishi.
Yoshurun dardimni qilmay oshkor o'lgumdurur,
Ohkim, olamda ahli dard topilmas kishi.
Mendin ermas, hajridindur har taraf bag'rimda chok,
Yo'qsa, tiyg'i qatl ila o'z bag'rini tilmas kishi.
To'ydi jonidin Navoiy hajr aro tut, ey ajal,
Uyla maykim chun ichar to hashr oyilmas kishi.

770

Boda bu maqbulluq zotimda mavjud ayladi,
Kim meni zuhdu riyo ahlig'a mardud ayladi.
May o'tining lam'asi o'rtab vujudum xirmanin,
Kullarin nay nag'masi bir damda nobud ayladi.
Bodadin xushnud o'lubmen to meni jomi fano
Davr elining sofiyu durdig'a xushnud ayladi.
Mayg'a rahn etgil riyo sajjodasin, ey shayxkim,
Har kishi bu nav' savdo ayladi, sud ayladi.
Mayg'a ashkim la'lidin oludalig' gar istamas,
Ne uchun soqiy labi la'lin mayolud ayladi?
Odamiylik ko'rguzub qilding parivashlarni qul,
Odam uldurkim, maloyik oni masjud ayladi.
El tilar mug' ko'yinu istar Navoiy mug'bacha,
Azmi maqsad aylab el, ul qasdi maqsud ayladi.

771

Ohima yor og'zi bir dam kulmagin kam qilmadi,
Chun sabodin g'uncha ochildi, yana yopilmadi.
Nishtari ohim, ajab yo'q, ko'nglungga kor etmasa,
Tezlikdin igna hargiz xorag'a sonchilmadi.
Qatraye tomizma bizga tutqon asfar bodadin,
Sham' o'tidin, soqiyo, hargiz sharor ayrilmadi.
Ishqkim har bir ishida yozdi yuz ming turfa xalq,
Turfaroq budurki, yuz mingdin biri yozilmadi,
Ko'yida ohim yeli raf' etti ul yuz burqa'in,
Hech gulshanda sabodin buyla gul ochilmadi.
Qaysi johilg'a nadomat bo'lg'ay ul olimchakim,
Har ne bildi qilmadi, har neki qildi bilmadi.
Ey Navoiy, yor vaslin istabon ul toptikim,
Ahli hijron zumrasida istabon topilmadi.

772

Ko'rma sorig' bargu qil nazzora ruxsorim sari
Qo'y xazon bog'in, guzar qil za'faronzorim sari.
Boqma asfar barg uza, har yon qizorg'on obkash,
Za'faroniy yuz uza ko'r ashki xunborim sari.
Kim xazon yeli qurutqon shox holin ko'rmamish,
Ayladik nazzora uryon jismi bemorim sari.
Sarvg'a bo'lmas xazonu lola ul mavsumda yo'q,
Qilma mayl, ey oh, sarvi lola ruxsorim sari.
Angla boshimg'a tutashqon shu'layi hajr, ey rafiq
Ko'rma sanchilg'on xazoniy barg dastorim sari.
Umr bargin to xazon to'kmaydur, etsam kosh azm
Navbahori husn aro sarmast xummorim sari.
Ey Navoiy, chun bu fasl ichra qadah marg'ub erur,
Tortay o'zni majlisi shohi qadahxorim sari.

773

Baski ko'nglumni falak majruhu vayron istagay,
Istaram o'lmakni andoqkim o'luk jon istagay.
Furqating oshubidin istar ko'ngul qo'ymoq tugan,
Kimsa andoqkim yara man'ig'a qalqon istagay.
Hajrkim jonim tilar har dam azob aylab, erur
Zolimekim, qiynab eldin naqdi pinhon istagay.
Bo'lmasun oshiq meningdekkim, ko'rub dildorini,
O'zgalarga multafit har lahza hijron istagay.
Vah, necha mehnat toshi atfolidin yog'durg'ali
Ishq shahru ko'y aro jismimni uryon istagay.
Ul pari ushshoqig'a rahm etsa etsun, ushbu bas,
Kim meni devonavu rasvoyi davroi istagay.
O'qlaringdin o'lganimdin so'ngra topqay qatl uchun
Tufrog'imdin charx agar yuz qarn paykon istagay.
Qilsun oson o'zluqidin bo'lsa bir dushvorliq,
Har kishi davron g'ami dushvorin oson istagay.
Ey Navoiy, sen kibi mahrum qolg'ay, kimki ul
Olam ahlidin vafoye ahdu paymon istagay.

774

Ko'nglum ohidin tabassum la'lingga fan bo'lmadi
Uylakim la'l axgari yel birla ravshan bo'lmadi.
Istadi jism uyi bir ravzan o'qungdin, voykim,
Qolmadi ravzan yerikim, necha ravzan bo'lmadi.
Dedi, bir dashnom uchun joningni olg'umdur, baho
O'lturur, savdoki miodi muayyan bo'lmadi.
El chamanda ul pari birla kezib, men telbaga,
Vahki, ishrat jilvagohi g'ayri gulxan bo'lmadi.
Oh o'tidin xirqani pok o'rtakim, har bulhavas
Zarq ashkidin etak yub, pok doman bo'lmadi.

Lofi ishq urg'on ko'ngul g'am do'zaxidin qochmasun,
Kim samandarg'a yolindin o'zga maskan bo'lmadi.
Ey Navoiy, kimni sevsang qilma zohirkim, sanga
Kimdururkim do'stlug' fahm etti, dushman bo'lmadi.

775

May xalos etti riyoyi porsoliqdin meni,
Shukrkim, qutqardi zuhdu xudnamoliqdin meni.
Bo'ldi nobud o'zlugum, yuz shukrkim, qildi xalos
Har zamon bu korgahda behayoliqdin meni.
Dahr zolin to'rt mazhab birla qildim uch taloq,
Fard qildi bori mundog' kadxudoliqdin meni.
Bo'ldilar begona ahli zuhd, xush davlat bukim:
Qildi man' ul qavm birla oshnoliqdin meni.
Orazimdin g'ussa kojining savodin qildi ol,
Shukrkim, qutqardi mundog' yuz qaroliqdin meni.
Bandamen soqiyg'akim, bir jomi molomol ila
Ayladi ozod yuz ming muhtaloliqdin meni.
Tavba ahli, yorumang mundog'ki, mahrum ettingiz
Dayr ichinda masti loya'qil gadoliqdin meni.
Dushmanimsiz, do'stlarkim, qovdingiz aylab hujum,
Benavoliq kishvaridin podsholiqdin meni.
Ey Navoiy, ham magar yo mug'bacha, yo piri dayr
Sindurub tavnab, chiqorg'ay benavoliqdin meni.

776

Gul emas har yon yuzung davrida oro qilg'ali
Halqa urmishlar jamolingni tamosho qilg'ali.
Orazing Chin naqshi, zulfung mushku har yon xol erur,
Hind elikim Ching'a kelmish mushk savdo qilg'ali.
Yuz uza og'zing o'g'urlab naqdi din bo'ldi nihon,
Chekti xatting xayli saf o'g'rini paydo qilg'ali.
Qilg'ali ishqingni pinhon aylading ko'ksumni chok,
Dema pinhon qilg'alikim, oshkoro qilg'ali.
Eyki, so'rdungkim qachondin sen junun oshubida,
Ul pari xayli g'ami ko'nglumda g'av'g'o qilg'ali.
Bodag'a rahn aylaganda ofiyat dastorini
Yirttim bir go'shasidin bodapolo qilg'ali.
Yo'l chiqarmen tiyra shomimdin Navoiydek, vale
Muntazirdurmen hidoyat barqi bir choqilg'ali.

777

Yuzungdin o'lmasa, yo rab, ravo ko'zum tilagi,
Tazallumum iligidur adolating etagi.
Ko'ngulda furqat o'qi birkishibtur andoqkim,
Kishi chekarda gumon aylagay oning so'ngagi.
Chamanda g'uncha emaskim, bo'lubtur ul gul uchun
Fig'onim onchaki, qon bog'lanibdurur yuragi.
Chechak nechukki yopar ko'zni tiyra aylabtur,
Ko'zum bahorini gulgun sirishkning chechagi.
Labi xayolida bag'rim shikofini tiksam,
Alifdin igna qilur jonu rishtadin ipagi.
Xazon chamang'a shabixun kelurga bo'ldi dalil,
Sanubar ushbu chamandin kanora aylamagi.
Ne ko'nglini buzadur dardu g'am Navoiyning,
Chu ul pariduru bas ushbu telba ko'nglidagi.

Mustazodlar

1

Ey, husnungga zarroti jahon ichra tajallo,
mazhar sanga ashyo,
Sen lutf bila kavnu makon ichida mavlo,
olam sanga mavlo.

Har yon kezaram telba sifat toki yoshundung

ko'zdin pari yanglig',
Majnundin o'zin toki nihon qilmadi Laylo,
ul bo'lmadi shaydo.
Uryon badanim zaxmlari ichra emas qon,
yuz pora ko'nguldur,
Bu ravzanalardin qiladur har biri, ya'ni
husnungg'a tamosho.
Har yon nazarim tushsa, sen ollimda turursen,
ko'rmas vale ag'yor.
Ravshandurur ushbuki, emas qobili a'mo
nazzorayi bayzo.
Ul nodiradinkim, laqabin hur demishlar,
husnung erur ahsan.
Ul manzaradinkim, otidur jannati a'lo,
ko'yung erur a'lo.
Zuhd ichida topmadi Navoiy chu maqome,
emdi qilur ohang,
Kim bo'lg'ay ulu bodavu bir turfa mug'anniy,
mug' kulbasi ma'vo.
Har gavhari tufrog' uza bir qatra suv yanglig'
tushgach adam o'lg'ay,
Gar qilmasa ishfoq etibon xusravi G'oziy
nazming sori parvo.

2

Din ofati bir mug'bachayi mohliqodur,
mayxoravu bebok,
Kim ishqidin oning vatanim dayri fanodur,
sarmastu yoqam chok.
Ham turrasining dudi vara' beliga zunnor,
men kofiri ishq,
Ham yuzi ma'jus o'ti kibi shu'lafizodur,
men o'rtanibon pok.
Ul chehra furug'i tushubon zor tanimg'a
bir nav' kuyarkim,
Har kimsa ani ko'rdi, sog'indiki yonadur
o't ichida xoshok.
Hayvon suyi jonimni olur la'lidin ayru
ul jur'ayi maykim,
Tegmish anga maygun labi, jonimg'a davodur
ne zahru, ne taryok.
Bu nav'ki, oylar mayi vasli havasidin
maxmur bo'lubmen,
Mushkilki, yozilg'ay bu xumoreki mangadur,
sog'ar bo'lub aflok.
Soyilmenu maqsudum erur naqdi visoling,
buxl aylama, jono,
Kim barcha mazohibdaki ishq ahli arodur
mazmum erir imsok.
Hajringda yuzi sorg'oribon, dam ura olmas
bechora Navoiy,
Go'yoki xazon faslida bebargu navodur
ul bulbuli g'amnok.

3

Ne vo'smavu ne kesmadur ul zulfi sumansoy,
ne g'amzayi jodu,
Mashshota sanga zoli falakdur magar, ey oy,
xurshid anga ko'zgu.
Qosh yosi bila kirpik o'qin har sori otsang,
imkoni xato yo'q,
Har kimsaki, bo'lg'ay anga bu nav' o'qu yoy,
tuz bo'lg'usi qobu.
Masjid yo'lin asrab necha din ahli yo'luqsa,
rahzanlik etarsen,
Tengri yo'lini asramoq, ey kofiri xudroy,

bu nav' bo'lurmu?!
Gar istamadi subhi umidimni yoshurg'ay
mehnat qaro shomi,
Har yon sochilib, bas ne uchun bo'ldi sumansoy
ul turrayi hindu?
Hijron kunining tiyralig'in kavkabi ashkim
daf aylasa, tong yo'q,
Anjum sipahi ko'prak erur anjumanoroy
tun bo'lsa qarong'u.
G'am dashtini qat' aylabon ul ko'yig'a yetmon,
ko'rmon oni tush ham,
Kim bo'lsa haram shavqi bila bodiyapaymoy,
ko'zdin uchar uyqu.
Ul sho'x Navoiyni dedikim qilayin qatl
bir ko'z uchi birla,
Ey voyki, bir ham anga ko'z solmadi, ey voy,
qatl ushbudur, ushbu!

Muxammaslar

1

Sharbati "yuhyl-izom" erni mayi nobindadur,
Surayi "vash-shams" tafsiri yuzi bobindadur,
Sharhi "mozog'al-basar" nargislari xobindadur,
Laylatul-me'rojning sharhi sochi tobindadur,
Qoba qavsayn ittihodi qoshi mehrobindadur.
Ey, qadi to'bidin ortuq, yuzi rizvondin jamil,
Kim berur jon la'li har kim bo'lsa ko'zidin qatil,
La'li rashkidin fig'on aylab, qilib ashkin sabil,
Ko'p yugurdi ravzada aynan tusammo salsabil,
Topmadi ul choshnikim, shakkari nobindadur.
Jon berur erdi Xizr suyi xaloyiqqa sarilh,
Iso o'luk tirguzur erdi deb alfozi fasih,
La'lidin tokim takallum qildi ul sho'xi malih,
Xizrning ayni yoshunmish, ko'kdin inmas ham Masih,
Netsun, ul mu'jiz bu dam yoquti serobindadur.
Xattidin bo'ldi xijil sunbul bila mushki tator,
Qomatig'a sarv ila shamshoddin yuz qatla or,
Farrux ermas orazi navro'zidek iydu bahor,
Zulfig'a qadru barot o'xshar, vale yuz farqi bor,
So'z oning yonindag'i xurshidu mahtobindadur.
Har gado egnida bo'lsa eski to'n yo choki jayb,
Bilmay asli niyatin qilmoq g'alatdur shakku rayb,
Ey Navoiy, chun sanga ma'lum emastur sirri g'ayb,
Lutfiyni mayxonada oshufta ko'rsang, qilma ayb,
Kim bu majnun ixtiyori zulfi qullobindadur.

2

Masnadi husn uzra tokim ko'rmisham ul shohni,
Tiyra aylabmen fig'ondin niylgun xirgohni,
Ey sabo, arz ayla nogah ko'rsang ul dilxohni,
Ko'kdadur har dam fig'onim ko'rgali sen mohni,
Da'viyi mehringga tonuq tortadurmen ohni.
Ey, g'ubori markabing kun ko'zqusining sayqali,
Nechakim men bir gado, sen podshahdursen, bale,
Yo'q ajab, sen husn shohin mayl qilsam sevgali,
Sen kibi sultonni sevmak haddim ermastur, vale
Bu baloliq ishq farq etmas gadovu shohni.
Xirmaning vasling to'la senda, ey xalq ahsani,
Sabzayi xatting tamoshosinda, ey ko'z ravshani,
Sunbuli zulfung xayolotida, ey jon gulshani,
Donayi xoling tamannosinda, ey gul xirmaning,
Rahm qilkim, chehrayi zardim yoshurdi kohni.
Zulfu yuzung ko'rduy kuydi ko'ngul hasrat bila,
Vasling ummedig'a jon qildi fido rag'bat bila,
Senda yo'q ermish vafo, tek men kuyub mehnat bila,
Zulfungu yuzung firoqinda tuman hasrat bila,

Hayfkim, zoyi' kechurdum muncha solu mohni.
Eyki, yo'qtur husn iqlimida sendek podsho,
Oshiqingni necha tutqaysen munungdek benavo,
Nechakim bo'ldi eshigingda Navoiydek gado,
Qovma Lutfiyni eshikdin, ber zakoti husn ango,
Qayda aytun sen g'ani borinda shay'allohni?

3

Halqayi zulfungda ko'nglum bo'lg'ali g'am mahrami,
Ul qaro qayg'u bila savdoda chun ortar g'ami,
Der sanga devonavu shaydolog'idin har dami,
Ey, soching shaydo ko'ngullarning savodi a'zami,
Halqa-halqa ruhning sarmanzilidur har xami.
Ey, guli savriy jamoling daftaridin bir varaq,
Sabzavu rayhon sening xattingdin elturlar sabaq,
Chini zulfungni ochibon, ilgingta olsang taraq,
Sunbulingni tarag'anda gul uza tongdur araq,
Kim bulutluq kechaning, albatta, bo'lmas shabnami.
Rashkdin har dam yaqindur bag'rim erib oqqali,
Yuzungga mashshotavu ko'zgusi mundoq yoqqali,
Zulfungga mashg'ul erur mashshota zezar toqqali,
Men yiroqdin jon berurmen, toqatim yo'q boqqali,
Yuzi qattiq ko'zgukim, bo'lmish jamoling hamdami.
Og'zining ramzini mushkildur farovon saxlamoq,
Kim adam bo'lsa bilur ul rozi pinhon saxlamoq,
Barcha dilbarlardin o'lur jonni oson saxlamoq,
Sen parivash hurdin mushkildurur jon saxlamoq,
Kim malak hayrondur ul suratg'a, netsun odamiy?
Zulfi vaslin istasam ruxsori mehrafro'zidin,
Yo'q ajab, chun yil kelishi bilgurur navro'zidin,
Ko'zlarim uyi buzuldi ashki selanduzidin,
Men bu ko'z birla uyotlig'men jamoling yuzidin,
Kim kelur har lahzavu ul go'shaking bordur nami.
Atlasi gardung'a yetti rostiy ushshoq uni,
Kim qabo nevchun quchar nozik tanin vuslat tuni,
Yo'q ajab, sarrishtadur, ko'rgil, aro yerda muni,
Ul badanning davlatidin tug'di ko'nglakning kuni,
Husni toli' ko'rkim, uldur holi ichki mahrami.
Ey, labing Iso damidek xasta jong'a choraras,
Vah, necha g'amzang Navoiy qatlin etgay multamas,
Ul muborak ko'ngliga bo'lg'ay muyassar bu havas,
Lutfiyni boshtin yana tirguzsang, ey Isonafas,
Kim yetibdur, vah, ani o'lturgali hijron g'ami.

4

Ohkim, tarki muhabbat qildi jonon oqibat,
Bo'ldum ushbu g'ussadin rasvoyi davron oqibat,
Qolmadi maxfiy g'amim el ichra pinhon oqibat,
Yoshurun dardimni zohir qildi afg'on oqibat,
Asrag'on rozimni yoydi seli mujgon oqibat.
Toki chekti o'qu yo qasdimg'a ul mujgonu qosh,
Ayladi paykonlari har sori bag'rimni xarosh,
Pardayi sabru salomat yoyibon, ey bag'ri tosh,
Yoshurub erdim bag'ir chokini, vahkim, qildi fosh
Har taraf ko'zdin tarashshuh aylagan qon oqibat.
Ko'p yugurdum ishq yo'lida meni gumrohkim,
Bilgasen holimni, lekin bo'lmading ogohkim,
Ishq aro o'lgumdurur, bil emdi, ey dilxohkim,
Tig'i hajringdin nihon ko'ksun shikofin, ohkim,
Elga ravshan ayladi choki giribon oqibat.
Tiyrboroni g'aming yog'durg'ali ko'nglumga sahm,
Yuz tuman dog'i nihon qo'ymish edi ul xavfu sahm,
Xalq ani fahm etmasun deb, bor edi ko'nglumda vahm,
Voykim, ko'ksun shikofidin ulusg'a bo'ldi fahm
Ishq o'ti bag'rimda qo'yg'on dog'i pinhon oqibat.
Ul parikim, telbalarga ishqidin monand edim,

Zulfi zanjirida Majnundek asiri band edim,
Javrig'a qoni' bo'lub, vaslig'a hojatmand edim,
Shavqidin dam urmayin, bedodig'a xursand edim,
Vahki, bo'ldum hajridin rasvovi davron oqibat.
Orazi qoshida gul yuz vajah ila bordur karim,
Ming jihatdin nutqi ollinda erur bulbul safih.
Ko'ziyu zulfig'a ermas nargisu sunbul shabih,
Gar budur kofir ko'zu zunnor zulfi, ey faqih,
Bo'lg'udekmen dayr aro mastu parishon oqibat.
Jonni majnun ul pari ruxsora yodi ayladi,
Ko'zni giryon ishq zulmi may fasodi ayladi,
Tanni uryon, aqlu donish xayrbodi ayladi,
Ishq ko'yida jununumni munodi ayladi
Hajr toshidin munaqqash jismi uryon oqibat.
Boda ichkim, davr ishida i'tidole ko'rmaduk,
Navbahori husn aro sohibjamole ko'rmaduk,
Kim xazoni umrdin anda zavole ko'rmaduk,
Dahr bo'stoni aro sarkash nihole ko'rmaduk
Soya yanglig' bo'lmag'on yer birla yakson oqibat.
Shahliq etgandin ne hosil faqr sirrin bilmayin,
Hech kim mulki baqo sultoni bo'lg'onmu ekin,
Foniyi mahz o'lmayin sulton Abulg'oziy bikin,
Ey Navoiy, davlati boqiy tilarsen vaslidin,
Oni kasb etmak fano bo'lmay, ne imkon oqibat?

5

{{poem|:Ohkim, volamen ul sarvi xiromondin judo,

Ko'zlarim giryondur ul gulbargi xandondin judo,
Benavodur jon dog'i ul huri rizvondin judo,
Ne navo soz aylagay bulbul gulistondin judo,
Aylamas to'ti takallum shakkaristondin judo.
Vah, necha ishq o'ti jismimda so'ngakni o'rtagay.
Ko'nglagim jaybig'a o't solg'ay, etakni o'rtagay,
Telbalik ohim samodin to samakni o'rtagay,
Ul quyosh hajrida qo'rqarmen falakni o'rtagay
Har sharorekim bo'lur bu o'tlug' afg'ondin judo.
Vahki, bag'rim to'kti ko'zlar yo'lidin pargola ko'p,
Ko'z ham ul gul hajridin yog'durdi gulgun jola ko'p,
Za'f etibmen qonlig' ashkim baski to'kti lola ko'p,
Dema, hijronimda chekmaysen fig'onu nola ko'p,
Jism aylarmu fig'on bo'lg'on nafas jondin judo?
Qilg'ali mahrum jomi vasldin jonon meni,
Talxkom etmish tiriklik bodasidin jon meni,
Har zamone o'lturur g'am zahridin hijron meni,
Hajr o'lumdin talx emish, mundin so'ng, ey davron, meni
Aylagil jondin judo qilg'uncha jonondin judo.
Bag'rima, ey xori hijron, har zamon sanchilmag'il,
Ey ko'ngul, yuz javr yetsa, ko'zga g'ayrin ilmag'il,
Ming balo yuzlansa, ey jon, yordin ayrilmag'il,
Bo'lsa yuz ming jonim ol, ey hajr, lekin qilmag'il
Yorni mendin judo yoxud meni ondin judo.
Jonni andoq husnung o'ti shu'lasi kul qildikim,
Jism o'tundek shu'layi ruxsorig'a yoqildikim,
Sharhi holig'a alarning bu raqam yozildikim,
Vasl aro parvona o'rtandi hamono bildikim,
Qilg'udekdur subh oni sham'i shabistondin judo.
Oshiqekim, bo'lg'ay ul bir sho'xi gulruxsorsiz,
Uyla bulbuldurki qolmishdur gulu gulzorsiz,
Voy ul bedilg'akim, qolg'ay tirik dildorsiz,
Bir iyosiz it bo'lub erdi Navoiy yorsiz,
Bo'lmasun, yo rabki, hargiz banda sultondin judo.
Musaddaslar

1

Jonim o'rtarga ul o'tlug' chehra gulzori Xalil,
Oni ravshan aylagan gugird o'ti yonida nil,
Yo rab, ul husnu jamol avjida yuz ming oyu yil,

Ne jamolingg'a zavol o'lsun, ne husnungga badil,
Ey, jamoling loyazolu bebadal husnung jamil,
Oy yuzungdur ahsani taqvim uchun ravshan dalil.
Turfa ko'rkim, yuz uza ikki labing go'yo bo'lur,
Bir quyosh ikki Masihog'a qachon ma'vo bo'lur,
Ko'nglum ichra qoshlaringdin hayratim paydo bo'lur,
Kim qachon bu nav' bir qurbonda ikki yo bo'lur,
Zulfungiz hayronimenkim, yilda bir yaldo bo'lur,
Oyda kim ko'rdi iki yaldo tuni mundoq tavil?
Ul og'iz paydo emastur nuktaye aytilmayin,
Bel dog'i mavjud emas borikbinliq qilmayin,
Ul ayon ermas adam sori nazar ochilmayin,
Bu yaqin bo'lmas vujud asbobidin ayrilmayin,
Og'zingu belingning asrorin kamohiy bilmayin,
Mushigofu xurdabinlar ichra tushti qolu qil.
Ko'zlaring bodomi hajridin bo'lub jismim saqim,
Chiqti jonim ey qaroko'z, baski hajring berdi biym,
Bu vasiyat qilmishamkim, mushfiqu yoru nadim
Na'shima ul ko'y tufrog'ini qilg'aylar harim,
Chun qaro bodom tobut uzra rasmedur qadim,
Ko'z janozam sori solkim, sensizin bo'ldum qatil.
Borakalloh, ey sabo, ahlan va sahlan marhabo,
Kim xabar ko'p berding ul gulchehradin qilmay ibo,
Vaslig'a chun yettimu ochti jamol ul dilrabo,
Uzlukum bordi fano yeliga andoqkim habo,
Ishq mahv etti meni, sen chiq aroding, ey sabo,
Li ma'allohning maqomida ne hojat Jabrail?
Nechakim sursun Masih anfosi jonparvar kalom,
Yoki jannat vasfida Idris qilsun ihtimom,
Charx bog'i birla jannat gulshanin qilmon maqom,
Kim manga holo banaqd, ey zodi sarvi xushxirom,
Sunbulungdur uqdayi ra'su yuzung mohi tamom,
Orazing Firdavsu qad to'biyu la'ling salsabil.
Ul parining chun erur qon to'kkali mohir ko'zi,
Ul sababdin har nafas yuz qatl etar zohir ko'zi,
Ey Navoiy, sehr birla chun bo'lur nozir ko'zi,
Bir nazarda o'lturur sen xastani sohir ko'zi,
Jon berur Lutfiyu qilmas bir nazar kofir ko'zi,
Toli'img'a, ohkim, usruk ekach bo'ldi baxil.

2

Zulfu siymin jisming af'i ganji Qorun ustina,
Ganj uza sohir ko'zung af'ig'a afsun ustina,
Dardi ishqing ulki qo'ydi joni mahzun ustina,
Dedi, ko'rgach orazing ul qaddi mavzun ustina,
Ey, qading to'biyu jannat xaddi gulgun ustina,
Ko'rmadi davron seningdek oy gardun ustina.
Topti jon har dam o'lar holatda bu jismi zaif,
La'lidin jonbaxsh so'z ayturda ul sho'xi zarif,
Qoldi ko'zum tiyra, jismim xastavu jonim nahif,
Zulfu ko'zu la'li hajrig'a bo'la olmay harif.
Bo'ldi so'zum nozuku ko'nglim xushu tab'im latif,
Har qachon soldim nazar ul shakli mavzun ustina.
Kelsa Chin suratgari bir dam jamoling qoshig'a,
Jon fido qilg'ay hamul dam surating naqqoshig'a,
Loladur shirin labing, Farhodekim qon yoshig'a
G'arq o'lub, tushmish guzori hajr tog'u toshig'a,
Sarv aningdek qomating hayronidurkim, boshig'a
Qildi qushlar oshyon andoqki Majnun ustina.
Ko'z yo'lin, ey ishq, har soat to'la yosh aylama,
Ey ko'ngul, yoshimg'a pargolangni yo'ldosh aylama,
Ey ko'z, ashkimni sorig' yuzumga durposh aylama,
Yoshurun ishqim so'zin mashhuri avbosh aylama,
Har dam, ey ko'z yoshi, yuz ko'rmay, meni fosh aylama,
Davlatimdin ag'nading yillar chu oltun ustina.
Jubbayi sinjobing ichra vusla-vusla qoqumi,
Tug'di hijron shomida bir-bir saodat anjumi,

Bor qamar, aqrab demay, ishqing malomat qulzumi,
Orazing kofurida ul zulfi mushkin gajdumi,
Anbarin qoshing xamida xoldek ko'z mardumi,
Mushki tardin nuqtayi sulsiydurur nun ustina.
To ko'ngul saydig'a qo'ydi ul g'azoli Chin ko'ngul,
Bo'ldi sherafganlar a'zosi aro xunin ko'ngul,
Baski tortar har sanamdin bir jafu g'amgin ko'ngul,
Qildi javridin alarning tarki aqlu din ko'ngul,
Necha cheksun xo'blar ilgidin jafu miskin ko'ngul,
Munchamu ofat kelur bir qatrayi xun ustina?
Chun Navoiy ashki bahr o'ldi chekib ranju taab,
Kemalikdin ko'zlari ul bahr aro topti laqab,
Ko'zida, tong yo'q, agar tuttung maqom, ey no'shlab,
Chun kirar el kemaga qilmoq uchun ayshu tarab,
Gar vatan Lutfiy ko'zida tutmading, yo'qtur ajab,
Uy qo'pormog'lig' erur dushvor Jayhun ustina.

Tarji'bandlar

I

Ketur soqiy, ul mayki, subhi alast
Aning nash'asidin ko'ngul erdi mast.
Mayekim, qilur quysalar jom aro,
O'zi mastu kayfiyati mayparast.
Eshit sarguzashteki, bugun manga
Necha mayparast o'ldilar hamnishast.
May olmoqqa piri mug'on jazbasi
Meni chekti andoqki, mohini shast.
Qilib xirqa may rahniyu zarfining
Etib og'zini mum ila sangbast.
Qelur erdim egnimda mayliq sabu,
Bo'lub to'quz aflok ollimda past.
Ki ogoh o'lub to'sh-to'shimdin qobob,
Manga toptilar ihtisob ahli dast.
Shikastim mening oncha ermas edi,
Ki may zarfi topti aroda shikast.
Chu sindi sabu, choraye topmadim,
Meni muflisi uru giriyoni mast.
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

II

Ketur, soqiyo, mujdaye jomdin,
Ki pajmurda bo'lmishmen anjomdin.
Bu gulshan guliga chu yo'qtur vafo,
Ne parhez etay jomi gulfomdin?
Chu yo'q shomi hijron xumorig'a subh,
Ichib anglamay subhni shomdin.
Xalos aylay o'zni mayu nuqlning
Suvu donasi birla bu domdin.
Bo'lay dayr pirig'a andoq murid,
Ki yod etmayin shayxul-islomdin.
Kiray dayr aro uyla majnunu mast,
Ki ketsun xirad xos ila omdin.
Solay bir alolo xarobot aro,
Ki chiqsun fig'on ahli ayyomdin.
Xarobotiy o'lmoqlig'im, zohido,
Savol etma men zori badnomdin.
Garav qilg'ali mayg'a chun qolmadi
Ne tasbihi, ne hirqa nokomdin.
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

III

Safol ichra bir jur'a loye manga
Erur jomi gitinamoye manga.
Ketarmakka xudbinlig'im ranjini
Qoni boda yanglig' davoye manga?
Chu men dayr piri vafosidamen,
Falakdin yetishmas jafoye manga.
Falakdin jafo yetsa, ey mug'bacha,
Ne g'am sendin o'lsa vafoye manga.
Tariqat sulukini kasb etgali,
Hamul kunki, bo'ldi havoye manga.
Burun zuhdu taqvonni aylab shior,
Dedimkim, yetishgay safoye manga.
Borib xonaqah ichra qildim maqom,
Bu ma'ni xud o'ldi baloye manga.
Boqib xilvatu zikru sajjodani
Zuhur etti har dam riyoe manga,
Bulardin o'zumni xalos ayladim,
Ki to hosil o'lg'ay fanoye manga.
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

IV

Tilarmen bu dayr ichra koshonaye,
Ki bo'lg'ay jivorida xumxonaye.
Bu xumxona sahnidag'i mayfurush
Saxo shevalik piri farzonaye.
Oning qurratul-ayni kup ollida,
Iligida paymona, jononaye.
Sumanbarlar ichra parichehraye,
Parichehralar ichra devonaye.
Menga gohi ul bersa may birla jon,
Bu qilsa gahi qatl mastonaye.
Erur telbalikdin ishim tunu kun
Xayol aylamak bila afsonaye.
Necha muflis istab, dedim may uchun
Qiloli ichin ora dangonaye.
Eshittimki, qilmish yana piri dayr
Xarobot ahlig'a mayxonaye.
Bugun ochib ul maykada eshigin,
Berur har gado yetsa paymonaye.
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

V

Yana bo'lmisham oshiqu zor ham,
Xarobotiyu rindu xammor ham.
Mubohot etib durdkashlik bila,
Qilib tavqiyu zuhddin or ham.
Surohiyni but aylabon og'zida,
Qilidin eshib belga zunnor ham.
Bo'lub mayg'a sajjodavu xirqa rahn,
Borib nuql uchun kafshu dastor ham.
Fano dayri ichra qalandar sifat
Kezib, balki devonakirdor ham.
Parichehra atfolning toshidin
Bo'lub sarbasar jismim afgor ham.
Meni ishqdin o'rtaqan mug'bacha,
Ki devonavashdur, parivor ham.
Chu bildimki, bu nav' birla erur
Xarobot ko'yida mayxor ham.
Erur chunki yakranglik sharti ishq,
Bu taqrib birla meni zor ham
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

VI

Qani soqiyi gul'uzorim mening?
Ki jon qasdi etmish xumorim mening.
Firoq ichra ko'p mehnatu dardu ranj,
Chekibtur tani xoksorim mening.
Xumor emgagidek vale ko'rmamish
Tani g'amkashu joni zorim mening.
Bu xayli balo daf'ig'a avlo ul,
Ki mayxona bo'lg'ay hisorim mening.
Ko'pu ozdin tutsa may piri dayr,
Fidosi aning yo'qu borim mening.
Yetursa qadam boshima mug'bacha,
Erur javhari jon nisorim mening.
Xarobot aro kirganim, ey faqih,
Deyin, bo'l dame rozdorim mening.
Kecha xonaqah ichra sarmast edim,
Bugun maysiz itti qarorim mening.
Xumor aylab ul nav' oshuftakim,
Ilikdin borib ixtiyorim mening,
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

VII

Meni may bas oshuftahol ayladi,
Bu vodiya Majnunmisol ayladi.
Boshimni kup atrofida mayfurush
Uzum jismidek poymol ayladi.
Chog'ir kasrati may batidek manga
Xirad bulbulin gungu lol ayladi.
Sabukashligim ayni idbordin
Qadimni yuk ostida dol ayladi.
Mayi la'l oltun qadah shaklidek
Yuzum sorig', ashkimni ol ayladi.
Qadimdin falak ofiyat xirqasin
Chekib, rahni jomi zilol ayladi.
Sipehr atlası dayr ko'yi aro
Mening kisvatim eski shol ayladi.
May istarda idboru oshuftaliq
Manga jom sing'on safol ayladi.
Xarobot piri chu bir jom uchun
Meni mundoq oshuftahol ayladi.
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

VIII

Yana durdkashmen mubohot uchun,
Berib jon havoyi xarobot uchun.
Ketur, soqiyo, boda og'zimg'a quy,
Damekim, o'lubmen bu mir'ot uchun.
Ne mir'ot, balkim quyosheki, fayz
Anga om erur barcha zarrot uchun.
Manga zohid etti base sarzanish
May ichmakka sarf o'lg'on avqot uchun.
Dedim: "yaxshiroq boda ul zuhddin,
Ki qilg'oy kishi shuhratu ot uchun.
Manga bodadin bo'ldi nafyi vujud,
Sanga zuhd go'yoki isbot uchun".
Bo'lub tund, masjid sori qildi azm,
Meni qarg'ayin deb munojot uchun.
Munojot etib kirdi xilvat aro,
Yasalg'on riyoyi karomot uchun.
Karomot men qildim ul lahzakim,
Riyo biymidin daf'i ofot uchun, -
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

IX

Yana boshlamish boda ichmak habib,
Manga ichmay o'lg'aymu sabru shikib?
Icharmen vale qon, nedinkim ichar
Habibim bila boda har dam raqib.
Nasibi raqibining ar may bo'lub,
Nasibim mening bo'lsa qon, yo nasib.
Ne zulmeki, gulshanda gul mahrami
Bo'lub zog'u mahrum erur andalib.
Ne tong, bog'lamoq kofiri ishq o'lub
Kishi belga zunnoru osmoq salib.
Yoqam chok etib, ko'ksuma tosh urub,
Solib rustaxez el aro men g'arib.
Bular naf' chun qilmadi ko'ngluma,
Labolab qadah birla berdim firib.
Chu bildimki, bexudlug'umdur iloj,
Xarobot yo'lida bo'ldum nishib.
Nechukkim yetib Rustame ko'yig'a,
Qirar erdi sarmast Mahmudi Habib.
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.

X

Nechuk may bila bo'lmasun ulfatim,
Ki jon qasdi aylar g'amu mehnatim.
Nazar ayla bu korgah vaz'ig'a,
Ki ortar tamoshosida hayratim.
Quyosh yo'qki, bir zarra mohiyatin
Topa olmadi sa'y ila fikratim.
Ne kelmak ayon bo'ldi, ne ketmagim,
Ne mabda' yaqin bo'ldi, ne raj'atim.
Ne kasbi ulum etti hal mushkilim,
Ne tutti ilik taqviyu toatim.
Topay deb xabar ushbu maqsuddin,
Tutashti base qavm ila suhbatim.
Ne qildi bu dardim ilojin hakim,
Ne shayx ayladi daf' bu illatim.
Ne qilmoqqa bir amrdin hosilim,
Ne kechmakka bu fikrdin jur'atim.
Mening boshima bas qotiq tushti ish,
Chu toq o'ldi bu dard ila toqatim.
Xarobot aro kirdim oshuftahol,
May istarga ilgimda sing'on safol.,

2

I

Jahon qasrig'adur suv uzra bunyod,
Chu yo'q bunyodi, ondin bo'lmag'il shod.
Ne shod o'lg'ay kishi bir qasrdinkim,
Oni tengri yaratmish mehnatobod.
Emastur qasr, balkim qosiredur,
Ki taqdir aylamas aylarga bedod.
Tiriklik qushlarig'a yoyibon dom,
Tengiz amvojiddin andoqki sayyod.
Kiyib qatl aylamakka loladin to'n,
Qiyodin tiyg' tortib misli jallod.
Emas qotil, parivash dilbaredur,
Ki javridin qutulmas odamizod.
Fununu lobasi andoq muassir,
Ki mum aylar ko'ngul gar bo'lsa po'lod.
Vale ne ishvasig'a i'timode,
Ne oning va'dayi vaslig'a bunyod.
Visoli ko'z yumub-ochquncha oxir,
Firoqi ko'z ochib-yumg'uncha barbod.

Ko'ngul qo'yma angakim boqiy ermas,
Inonmas bo'lsalar aylay qasamyod:
"Baqosizdur jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh".

II

Jahon tufrog' erur, shakli mudavvar,
Anga qaydin baqo bo'lsun muyassar?
Xususankim, fano dashtidin esgay
O'shal tufrog' atrofig'a sarsar.
Bu tufrog' uzra ul sarsar yo'lida
Maqar kim qilsa g'ofildur muqarrar.
Qaro tufrog'ki, yel sovurg'ay oni,
Yaqindurkim bo'lur zulmat sarosar.
Bu zulmat ichra bir suv hasratida
Halok aylar agar bo'lsun Sikandar.
Chekar go'r ichra oxir gar jahonni
Kishi Bahromdek qilsun musaxxar.
Fano g'orig'a Kayxusrav masallik
Solur gar xud seningdur yetti kishvar.
Ko'rar ondin futur ar bo'lsa fag'fur,
Topar ondin qusur ar bo'lsa Qaysar.
Kechib ondin, ko'ngul tengriga bog'la,
Taolo sha'naulohu akbar.
Ki haq boqiydurur, dunyo arusi
Erur foni, necha ko'rguzsa zavar.
Dedingkim, ayt pandi mushfiqona,
Agar mendin qilursen so'zni bovar:
"Baqosizdir jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh".

III

Jahon sho'xidin olmish haq vafoni,
Ne olmoqkim, anga bermaydur oni.
Bukim yo'qtur vafosi, bas emastur,
Ki dardu mehnatidur jovidoniy.
Bu mehnatlar bila istar oni xalq
Faho'm loya'rifu hozal-maoniy.
Tikandin gulga har dam yetkurub nesh,
Ki aylar la'lgun jismini qoni.
Sabo kojini urub savsang'a andoq,
Ki qolib ko'klugi ondin nishoni.
Choqin tiyg'idin aylab pora-pora,
Chamanda g'unchaning ko'nglin nihoniy.
Yog'inning yig'labon ondin nafiri,
Bulutning titrabon ondin fig'oni.
G'alat qildim, bu tuhmatdin baridur,
Jahon ra'no arusi dilsitone.
Ki haq taqdiridindur olam ichra
Yomonu yaxshining yaxshi-yomoni.
Jahon foniydurur, ey xoja, zinhor,
Ki sen boqiy tasavvur qilma oni.
Ko'ngul berma o'shul ra'nog'akim, haq
Erur boqiyu boqiy barcha foni.
Baqosizdur jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh.

IV

Jahonkim, zohir aylar lolavu bog',
Erur ul bog' zindon, lolasi dog'.
Arusedur fusunsoz, ul diloshub,
Ishi ko'rguzmak elga lobavu log'.
Kishikim, saydi domi bo'ldi, bordur
Oning ollida ming bulbulcha bir zog'.
Yoqibon otashin gul jonig'a o't,

Quyur yomg'urdin ul o't ustiga tog'.
Ko'rub nargisni savsan g'unchasidin,
Chekar oning ko'zi qasdig'a barmog'.
Taaddi birla nasrin yafrog'idin
Yasar gul chehrasin yirtarg'a tirnog'.
Xazon bedodidin yel sa'yi birla
Sochar shamshodu gul boshig'a tufrog'.
Jafosi toshidin yog'durdi paykon,
Gumon qilma shajar jismida yafrog'.
Nechukkim bo'stonning yo'q baqosi,
Xususunkim, xazon yeli esar chog'.
Oning ham nisbatin gar istar o'lsang.
Oningdekkim, xazon ayyomida bog'.
Baqosizdur jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh.

V

Jahon ra'nosidin bo'lg'il mujarrad,
Ki qilmishlar qabul ahli oni rad.
Nechuk maqbulung o'lg'ay ulki, bo'lg'ay
Anga mardudlug' asbobi behad.
Agar hikmatda ul miqdor bo'lkim,
O'qusin Bu Ali o'lingda abjad.
Vagar bo'lsang fasohat ichra nav'e,
Ki nazming aylagay Hassonni bexad.
Tamavvul kasratidin bo'lsang andog',
Ki dargohingda Qorun aylagay kad.
Shijoat dashtida raxshingg'a bo'lsa,
Rikob o'pmak uchun Rustam nigunqad.
Sikandar yanglig' olib bahru barni,
Balo ya'juji uchun bog'lasang sad.
Aningdek bo'lsa taxting rif'atikim,
Guharliq aylasa tojingg'a farqad.
Jahong'a chun baqo yo'qtur, bu barcha
Necha kundur vale ermas muxallad.
Tamanno aylasang bir nav' iqbol,
Ki bo'lg'ay ham muxallad, ham muabbad.
Demon yolg'uz jahondin ayla tajrid,
Nekim haq g'ayridur, bo'lg'il mujarrad.
Baqosizdur jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh.

VI

Jahon ra'nosi birla qilma payvand,
Er o'lsang bo'l aning hajrig'a xursand.
Erur olam uyi rahravg'a zindon,
Oning har qaydi yo'l man'ig'a bir band.
Ushatmoq istasang bu bandlarni
Muqayyad bo'lma anda, ushbudur pand.
Jahon no'shi aro qilmish nihon zahr,
Sen oni no'sh etarsen uylakim qand.
Topib lazzatkim, aylarsen tabassum,
Erur ul zahrxand, ermas shakarxand.
G'araz irfon ekandurkim, adamdin
Seni mavjud aylabtur xudovand.
Qo'yub ko'nglung aro naqdi amonat,
Malak bo'lmay sanga bu ishga monand.
Seni g'ofil qilib asli ishingdin,
Sarovu bog'u rog'u zavju farzand.
O'zungga kelsang, ozdur gar o'zungni
Bu g'amdin aylasang parkand-parkand,
Jahon johilg'a mahbub o'ldi, lekin
Oning ollindakim, bo'lg'ay xiradmand:
Baqosizdur jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh.

VII

Jahon jomi to'ladur zahri qotil,
Anga mayl aylamas kim bo'lsa oqil.
Ajab ishdurki, mundoq zahr icharga
Jahon ahli erur jon birla moyil.
Ajabroq buki, ichgan soyi bo'lmas,
Bu zahr ichganga ichmak hirsu zoyil.
G'arobat ko'rki, gar yuz mingni har kun
Qilur ul zahr o'lgan elga doxil.
Yana yuz mingdurur ichmakka mashg'ul,
Yana yuz ming oni istarga shog'il.
Magar bu zahrdin qutqarg'ay elni
Fano taryoqi birla piri komil.
Vale Qof ustida ul kimyogar,
Oni ko'rmakka Anqo parri hoyil.
Jihatsiz, ey ko'ngul, sevdung jahonni,
Mening pandimdin aylab o'zni otil.
Chu berding barcha sarmoyangni barbod,
Pushaymon bo'lmog'ing emdi ne hosil?
Magar yodingda yo'qturkim, sanga men
Dedim yuz qatla: k-ey majnuni g'ofil,
Baqosizdur jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh.

VIII

Jahon ayyorasidin tut kanora,
Ki makru fannig'a yo'qtur shumora.
Ayoqu ilgida zarrinasi o't,
To'ni zar basmasi ondin sharora.
Bo'lubon ruh to'tisig'a sayyod,
Ishi qilmoq aning qasdig'a chora.
Bu ishga gardi Yazdiy me'jari dom,
Ichinda inju dona go'shvora.
Nazar maqsud ruxsorig'a solmoq
Tilar bo'lsang, anga qilma nazora.
Chekibon kun shuo'iydin sinonlar,
Qilayin deb ulus bag'rini yora.
Anga hino shafaq rangida aylab,
Kecha nushodridin oni qora.
Yiroq bo'l, ey ko'ngul, ul dilrabodin,
Ri sensen shisha, oning ko'ngli xora.
Borib xush-xush anga sayd o'lg'aningdin,
Qilay dermen yoqamni pora-pora.
Deding, kechmoq nechuk bo'lg'ay jahondin,
Ne hojat xayr ishiga istixora.
Demon, yolg'uz jahondin tut kanore,
Ki tutqil mosivallohdin kanora.
Baqosizdur jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh.

IX

Jahon sho'xin aruse qilg'il ixsos,
Ri kiymish tun bila kundin kishu os.
Bu rangomezliqdin ganji Qorun
Kishida bo'lsa, tutqay ganji iflos.
Tiriklik mazra'i qasdig'a har oy
Ayon aylab yangi oy shaklidin dos.
Falak birla shafaq ermaski, qilmish .
Muhayyo dam-badam qon to'kkali tos.
Emas qon, bodadurkim, bexud aylab
Yiqarg'a elni qilmish charxdin kos.
Sog'inma bodayi la'l, onikim, bor
Ulus qonig'a rangin bo'lg'on olmos.
Bu qon to'kmak bila kimdurki yo'qtur
Aning savdosidin ko'nglida vasvos.

Bu pandimni eshit sen dog'i, ey do'st,
Irodat yuzidin tut posi anfos.
Jafolarkim, men onglabmen jahondin,
Vafosidin manga g'olibdurur yos.
Valavhozal-maoniy anta qultum,
Taqulu i'lamu yo ayyuhannos.
Baqosizdur jahon ra'nosi, valloh,
Jahon ra'nosi yo'qkim, mosivalloh.

3
I

Ey, kirpiki neshu ko'zi xunxor,
Jonimni necha qilursen afgor?
La'ling g'amidin ko'ngulda erdi
Har qonki, sirishkim etti izhor.
Hayhotki, hajr ilgidindur
Jonimda alam, tanimda ozor.
Yuzungni ko'rub meni ramida,
Ishq o'tig'a bo'lg'ali giriftor.
Sen erding majlisim harifi,
Kim yedi hasad sipehri g'addor.
Yuz hasrat ila meni ayirdi
Vaslingdin, ayo, xujasta diydor.
Emdiki, firoq aro tushubmen,
Topquncha yana harif yo yor,-
Yodingni qilay harify majlis,
Fikringni etay ko'ngulga munis.

II

Jonimg'a qilur esang jafoni,
Gah-goh aroda ko'r xudoni.
Darding bila uyla shodmenkim,
O'lsam dog'i istamon davoni.
Sendin der edimki, chora bo'lg'ay,
Hajr etsa hazin bu mubtaloni.
Har lutfki, men tutar edim ko'z,
Yuz voyki, senda ko'rmay oni.
Vasling bila dedim aylayin shod
Bu shiftayi joni benavoni.
Qasding'a vale chekibdudurur xalq
Yuz xanjaru novaki jafoni.
Men dog'i qachon zarurat o'lsa,
Bir go'shada o'lturub nihoniy,-
Yodingni qilay harifi majlis,
Fikringni etay ko'ngulga munis.

III

Gah-goh itim deb aylagil yod
Devona qulungni, ey parizod.
Bir lahzada buzdi seli ashkim
Har tarhki sabr qildi bunyod.
Har ruq'aki yozdi sabr ila hush,
Sovug' nafasimdin o'ldi barbod.
Ko'p istama ko'nglum iztirobin,
Qush talpinurin nechukki sayyod.
Sen garchi g'amimdin etmading fikr,
Yotelbaligimni qilmading yod.
Sultonsenu yo'qturur sanga hukm,
Lekin meni dardmandi noshod.
Bu g'ussag'a topmasam chu tadbir,
Har lahza chekib fig'onu faryod,-
Yodingni qilay harifi majlis,
Fikringni etay ko'ngulga munis.
Tahqiq chu angladimki, emdi
Vaslingg'a yetarga yo'qtur imkon,-

Yodingni qilay harifi majlis,
Fikringni etay ko'ngulga munis.

V

Jismingki, emas hayottin kam,
Ne jismki, ruh erur mujassam.
Bir-bir sog'inib labing hadisin,
Qon yig'lar iki ko'zum damo-dam.
G'aming tilasang meni qutulmay,
G'amdin tilasam o'zumni xurram.
To o'ldi bu zori xasta mahrum
Vaslingdin, g'amg'a bo'ldi mahram.
Chekti ko'ngul andoq o'tlug' ohe,
Kim kuydi sharori birla olam.
Bu nav' sharoralik o'tumning
Taskini uchun meni hazin ham
Ranjingni tilay tanimg'a rohat,
Neshingni deyin yaramg'a marham,-
Yodingni qilay harifi majlis,
Fikringni etay ko'ngulga munis.

VI

Ul durji aqiqu la'li serob
Juzg'imdin oqizdilar duri nob.
To jomi muhabbatingni tortib,
Ko'nglumga yetishti ishqdin tob.
Ham do'stlar o'ldi manga dushman,
Ham tarki muhabbat etti ahbob.
Sendin ajab erdi bori, ey do'st,
Dushmanlar uchun tuzatmak asbob.
Mahrum qulungni mahram etsa
Vasling haramig'a hayyi vahhob.
Ko'yungni qilay o'zumga qibla,
Qoshingni etay ko'zumga mehrob.
Yoxud yetibon xumori hijron,
Vasling mayi bo'ldi ersa noyob,--
Yodingni qilay harifi majlis,
Fikringni etay ko'ngulga munis.

VII

Ey, kishvari husn uzra hokim,
Xo'blar bori hazratingda xodim.
Buzdung bu ko'ngulni, lojaram mulk
Vayron bo'lur, o'lsa shohi zolim.
Hijron meni chunki o'lturur zor,
Sen ham madad etmaging ne lozim?
Dar nechaki beinoyat o'lub,
Qilding meni begunoh mujrim.
Ummed budurki, yona tengri
Solsa meni maqdamingg'a solim.
Iqbol kibi turub qoshingda,
Bo'lsam yana xizmatingg'a ozim.
Vaslingg'a g'azal tafakkur aylab,
Unutg'amen ushbu baytnikim,-
"Yodingni qilay harifi majlis,
Fikringni etay ko'ngulga munis".

Qit'alar

1

Haq zotig'a biravki xirad birla fikr etar,
Otin el ichra oqilu farzona aylabon.
Miqdorini tengiz suyining istar anglamoq,
Lekin hubob jomini paymona aylabon.

2

Muhammadi arabiy sha'ni ondin a'zam erur,
Ki nuqs bo'lg'ay ulus bo'lsa nafiyg'a qoyil.
Quyosh ashi'asig'a lam'a andin ortuq erur,
Ki zarra kasrati bo'lg'ay ziyosig'a hoyil.

3

Foniyi mutlaq o'lmayin solik,
Anga yo'qtur umidi maqsadi kul.
Qaro tufroqqa singmayin qatra,
Andin imkoni yo'q ochilmoq gul.

4

Soliki ozodani ko'rsang, g'aniy qilg'ay debon,
Mol aning man'i suluki qilmag'il inkor anga.
Kema tiyri mol aro bo'lmish muqayyad, demagil,
Ko'rki, oncha mol o'lurmu moni'i raftor anga.

5

Ey ko'ngul, tan taxtasin bu qa'ri yo'q girdobdin
Istasang sohilg'a chekmak, bilki, bu oson emas.
Piru iste'dodu tavfiq o'lmasa bo'lmas bu ish,
Kimdururkim, bag'ri bu hasratdin oning qon emas.

6

Vajhi maosh uchun kishikim desa fikr etay,
Qismat rizosidin anga begonaliq kerak.
Ganji qanoat archi erur saltanat, valek
Eldin tama'ni uzgali mardonaliq kerak.
Lazzoti nafs tarki samari ofiyat berur,
Lek ul shajarni ekkali farzonaliq kerak.
Kim ishq asiri bo'lsaki, mumkin emas visol,
Dardu balog'a hamdamu hamxonaliq kerak,
Tajrid nuridin kishi ko'z yorutay desa,
Ahhob hajri sham'ig'a parvonaliq kerak,
Gar anjumanni desa murid muti' etay,
Ko'p nuktavu fasonada afsonaliq kerak.
Botin harimida tilasa maxzani huzur,
Zohir uyi asosig'a vayronaliq kerak.
Zohir yuzidin ar tilasa toju izzu joh,
Dardu balo muhitig'a durdonaliq kerak.

7

Qanoat tariqig'a kir, ey ko'ngul,
Ki xatm o'lg'ay oyini izzat sanga.
Desang, shoh o'lay, yeru ko'k basdurur,
Bu bir taxtu ul chati rif'at sanga.
Fano shu'lasida yoshur jismni,
Kerak bo'lsa zarbaft xil'at sanga.
Yetar lola butgan qiyo qullasi,
Murod o'lsa gulgun hashmat sanga.
Erur bas arig' nuktavu qon yoshing,
Duru la'ldin zebu ziynat sanga.
Desang, xilvatim anjuman bo'lmasun,
Kerak anjuman ichra xilvat sanga.
Vatan ichra sokin bo'lub soyir o'l,
Safardin agar yetsa mehnat sanga.
Nazarni qadamdin yiroq solmag'il,
Bu yo'l azmi gar bo'lsa rag'bat sanga.
Damingdin yiroq tutmag'il hushni,
Ki yuzlanmagay har dam ofat sanga.
Bu to'rt ish bila rub'i maskun aro

Cholinmoq, ne tong, ko'si davlat sanga.
Bu ohang ila bo'lg'asen naqshband,
Navoiy, agar yetsa navbat sanga.

8

Tavakkulni ulkim qo'yub xotirig'a,
Tushar shoh ollinda qulluq havosi.
Nasibi aning bir ayoq osh erur bas,
Agar ganji Qorun erur muddaosi.
Biravkim, bo'lur bir ayoq osh uchun qul,
Yuziga keraktur qazonning qarosi.

9

Kimki maxluq xizmatig'a kamar
Chust etar - yaxshiroq ushalsa beli.
Qo'l qovushturg'ucha bu avlodur,
Ki aning chiqsa egni, sinsa ili.
Chun xushomad demakii boshlasa kosh,
Kim tutulsa dami, kesilsa tili.

10

Kamol et kasbkim, olam uyidin
Sanga farz o'lmag'ay g'amnok chiqmoq.
Jahondin notamom o'tmak biaynih
Erur hammomdin nopok chiqmoq.

11

Biravki, jabhasida chin erur tuta olmas
Murod shohidining soidini komi bila.
Agarchi fannida sohib kamol erur sayyod,
Qachon balig' tuta olg'ay suv mavji domi bila?

12

Quloqda asra garonmoya so'zniyu fikr et,
Ki dursiz o'lsa, ne bo'lg'usidur sadaf holi.
So'zungni dog'i ko'ngul ichra asrag'ilkim, hayf,-
Kim uyla durjni guhardin etgasen xoli.
Bu darju ikki sadafni to'la dur etganga,
Zihi uluvvi guhar, balki gavhari oliy.

13

Ne rahraveki, toji hidoyat boshidadur,
Yo'q bok anga havodisi aflok toshidin.
Hudhudki, qo'ydilar azaliy toj boshig'a,
Tushgaymu jola yoqqon ila toji boshidin?

14

Ko'rsang, ey zohid, muqomirvash qalandarpehaye,
Bo'lma ko'p mashg'ulu dunyo shug'lidin qil ijtinob.
Dona o'ynab vajhin isor etsang, andin yaxshikim,
Evurub tasbihi yormoq sudin etgaysen hisob.

15

Yuziga asli yamonning ko'p ochma gulshani xulq,
Siyah gilemga albatta mehr aylama fosh.
Qi qilmadi gul isi birla toza ruh jual,
Quyosh charog'ig'a parvona bo'lmadi xuffosh.

16

Chu dushman o'ldi qadimiy, ziyonidin hazar et,
Agarchi nutqi ravonbaxshi jong'a rohat erur.
Suv birla o't aro ziddiyat o'ldi chun azaliy,
Agar hayot suyidurki, o'tg'a ofat erur.

17

Viqor gavhariyu hilm ma'dani bo'lako'r,
Desangki, qilg'ay itoat sanga gado bila shoh.
Bu sheva tog'da zohirdururki, davrondin
Qachonki tafriqa yetti, ulusg'a bo'ldi panoh,

18

Biyik maqomig'a ulkim tilar sabot kerak,
Ki egrilikni qo'yub, tuzluk aylasa qonun.
Tuz o'lsa soyasida el tinib minor kibi,
Sipehr uyida turar qarnlar nechukki sutun.
Gar egridur, yog'ibon o'qu bog'lanib bo'yni,
Bo'lur qabaq yig'ochidek besh-o'ncha kunda nigun.

19

Xiromon suvda soyir bo'lmoqu uchmoq havo uzra,
Ajab ermas, qachonkim rostravliq qilsa ozoda.
Shior aylab bu ishni kema tiyri, ko'rki, suv uzra
Xirom aylab havog'a bodbondin soldo sajjoda.

20

Poklar joni bo'lur ozurda tazvir ashkidin,
Ko'zgu ruxsori nechukkim zang tutqay nam bila.
Rostlar ko'nglini aylar tiyra nodon yovadin,
Sham'ni ul nav'kim johil o'churg'ay dam bila.

21

Saxiy uldurki, nav'i bazl qilg'ay,
Agar xud sufra ichra bo'lsa noni.
Kim ul chodir ko'mochidek yetishgay
Gado uyiga ko'zlardin nihoniy.
Falakdek yo'qki, avval jilva bergay
Quyoshning qursidek olamg'a oni.

22

To'nni zarbaft aylabon xiffatdin uchqon har taraf,
Yo'q ajab, gar bor esa dunyo mato'i kom anga.
Ul chibinkim, ko'zga oltun yanglig' ishnor xil'ati,
Ko'pragi bilkim, najosat uzradur orom anga.

23

Navoiy, tiling asrag'il zinhor,
Desangkim, yemay dahr ishidin fusus.
Nazar hilki, o'q og'zi tilsiz uchun
Qilur tojvarlar bila dastbo's.
Necha tojvardur, kesarlar boshin,
Chu hangomsiz nag'ma tortar xuro's.

24

Issig' nafas bila hindug'a tarbiyat qilsang,
Xisoli har yon o'lur jahl tavsanin surmak.
Ko'murni o'tqa solib, la'li otashin etsang,
Natija bo'lg'ay anga qayda tushsa kuydurmak.

25

Laim farqig'a iqbol tojini qo'ymoq,
Yaqinki, bo'lg'usidur mujibi azobi aning.
Nutuqchi boshig'a shunqor tumog'asi tong emas,
Ki bo'lg'usi sababi ranju iztirobi aning.

26

Biyik maqomliq el tiftl ekanda ham bo'lmas,
Ki tiyra qilg'ay oni jahlu zulmat ahli tili.
Qamar charog'i agar bo'lsa barcha bir kechalik,
Ne nav' o'churgay oni shabparak qanota yeli?

27

Debon bergan kishi erdur, va lekin
Demay berganga erlik bil musallam.
Ne deb, ne bersa, bilgil oni xotun,
Debon bermasni xotundin dog'i kam.

28

Ne ro'za bo'lg'ay angakim, ochuq bo'lib og'zi
Damekim o'lmag'ay ondin kalomu harza kalom.
G'aribroq buki, qilg'ay bahonaye sunnat,
Ki sharbat aylagay oshom zohir o'lmay shom.
Namoz qilmag'ayu qilsa ham namoz ichra
Taxayyul aylamagay g'ayri lavn-lavn taom.
Chiqib namozdin, o'lg'ay taom ila mamlu,
Bu shart birlaki, bo'lg'ay taomi barcha harom.
Dimog' topsa rutubat bu nav' at'imadin,
Kunas bosh urg'ucha uyg'onmag'ay kase nokom.
Ko'zin chu ochti yana ro'za aylagay niyat,
Agarchi fosid erur me'davu saqil andom.
Bu turfakim, tilagay bu qadar qabohat ila
Ki ro'za tutmog'ini anglag'ay xosu avom.
Bu savm ilaki, malak oni yozmag'ay juz fisq,-
Zixi malakvash soyim, zixi xujasta sayom.
Navoyiyo, erur ortuq. bu yemak-ichmakdin
Yilon etini yebon, zahrin aylamak oshom!

29

Uyla g'arqi maydururlar xalq bu dayr ichrakim,
Shar'ning aynul-hayotidin asar mafhum emas.
Ul sifatkim, bahrning achchig' suyida ba'zi el,
Topilur derlar chuchuk suv ham, vale ma'lum emas.

30

Shahg'a muqarrab o'lsa birav barcha xaylidin,
El barcha dushman o'lsa aning birla vajhi bor.
Kim xaylu shoh oshiqu ma'shuq erur yaqin,
Gulchehrayeki, oshiq ancha bo'lsa beshumor.
Ul barchasidin o'lsa birisiga multafit,
Dushman bo'lurda o'zgariga ne ixtiyor?

31

Biravning xavfi ko'prak shah qoshinda,
Ki shahning bor anga ta'zimi ko'prak.
Erur shah majlisi o't, kimki o'tg'a
Yaqinroq bo'lsa, kuymak biymi ko'prak.

33

Shaho, el javhari jonin chiqarding,
Javohir hirsidin bedod etib fosh.

Chu o'lgungdur, ne osig', to'kmak oni
Mazoring uzra andoqkim ushoq tosh.

34

Qarilar xotiri nozikdur, ey tiftl,
Shikastidin qilib vahm, o'lma gustox.
Unuttungmuki, atfol o'ynag'anda
Sinar oz mayl ko'rgandin quruq shox.

35

Ne toli'durki, har kimii desam yor,
Manga ul oqibat bo'lur badandesh.
Biravdurkim, oni desam ko'zumsen,
Chekar mujgon kibi qasding'a yuz nesh.

36

Ul turfa qush havosida ko'z to'kti durri ashk,
Jon yoydi rishtasin anga aylab havoyi qayd.
Lekin gar inju sochsa kishi dona o'rnig'a,
Tovusni qachon qilur o'rgamchi domi sayd?

37

Kiyib samur ila kish, qilma asru ra'noliq,
Ipak libos ila tutma g'urur jomi to'lo.
Tiyning o'z tuki-o'q bo'ldi jonig'a ofat,
Farisaning paridin keldi o'z boshig'a balo.

38

Shohi sipehrqadr Abobakr, ul shahe,
Kim ko'k ravoqi dargahi qadrig'a toq erur.
Bu charxi lojuvard uza xurshid go'yiyo
Ko'kbo'z takovarig'a muzahhab janoq erur.
Bir pora lojuvard sari go'yi angladi,
Kim bu zaifi xastag'a ko'p ishtiyof erur.

39

Chu ko'rdikim, safol ichinda solib
Ichadur boda bu mehnat qarini.
Dedi, chiniy sarohim bordur, olg'il,
So'zi dedi, vale yo'q erdi chini.

40

Falon boykim, qo'yi besh mingdin o'tmish,
Yana ham mingdin ortuq sog'lig' o'chku.
Qo'ziliq qo'y dediyu tondi oxir,
Ki ondin yaxshiroq o'g'log'lig' o'chku.

41

Sohibi a'zam Nizomul-mulk, chunkim bo'ldi azal,
Hajvlar qildi Utorud charxi kajraftorni.
Chun havodis tundbodi esdi, barbod ayladi,
Yo'qki muhru daftaru zelucha yo'qu borni.
Bandu tutqunluq bas ermas erdikim, bemorlig'
Bir yo'li soldi ayoqdin ul faqiri zorni.
Keltururlar so'rg'ali devong'a oni xojalar,
Voqian bu nav' so'rg'ay do'stlar bemorni.

42

Bu yurushda iki ulog'im bor,

Lek bormen sipohiyliqda yayoq.
Iki shatranj otidek, birisi
Ko'tara olmay o'z yeridin ayoq.
Chopsa shatranj xonasi xatidin,
Sekremaklik alarg'a behad shoq.
Biri rangi qarodurur, biri bo'z,
Qaro yerdur dog'iyu bo'z tufroq.

45

Falon kotib ar xatni mundoq yozar,
Bu mansabdin ani qo'pormoq kerak,
Yuzin nomasidek qaro aylabon,
Qalamdek boshin dog'i yormoq kerak.
Qarodin qarog'a beribon ulog',
Qalamravdin ani chiqarmoq kerak.

46

Sadr kotib yo'q mening she'rimki, har kim she'rina
Yozg'ali oldi qalam, borin g'alat qildi raqam.
To qalam urdi qarog'a, yozmadi bir harf rost,
Kim xudo qilg'ay aning yuzin qaro, ilgin qalam.

Ruboiylar

1

Subhonallohu xoliqi zul-majdu alo,
Kim andin erur to'la xalo birla malo,
Gar mehr aning misli degaylar uqalo,
Mehr ollida zarra yanglig' o'lg'ay masalo.

2

Ko'k po'yavu sayr ila talabgor sanga,
Kun sorg'oribon ishqda bemor sanga,
Oy dog' ila qulluq aylab izhor sanga,
Tun anjumi naqdidin xaridor sanga.

3

Yo rabki, inoyatingni yor ayla manga,
Yo'qluqqa hidoyatingni bor ayla manga,
Har kahfi kifoyatingni dor ayla manga,
Har durri inoyating nisor ayla manga.

5

Jonimdog'i "jim" ikki dolingg'a fido,
Anding so'ng "alif" toza niholingg'a fido,
"Nun"i dog'i anbarin hilolingg'a fido,
Qolg'on iki nuqta ikki xolingg'a fido.

6

Bu qosid ishim ohu fig'on ayladilo,
Bu ruq'a tanimni notavon ayladilo,
Bu sa'b xabar ichimni qon ayladilo,
Bu qonlig' ichim haloki jon ayladilo.

7

Nomangki, tirikligimdin uldur matlub,
Ochib o'qug'och bir necha lafzi marg'ub,
Ko'p to'lg'onib, ashk ichra o'zumdin bordim,
Ul nav'ki, suv ichiga tushgay maktub.

8

Nomangkim, erur boisi iqbolu tarab,
Yetkursa tarab meni hazing'a, ne ajab,
Yolg'uz mendin ketarmadi ranju taab,
Kim bo'ldi base xalq hayotig'a sabab.

9

Bir aybg'a garchi xalq qilg'ay mansub,
Faqr aholidin iztirob emastur mahsub,
Sidq ersa xud etmak kerak o'z fe'lini xo'b,
Kizb ersa malomat dog'i bordur matlub.

10

Suv ko'zqusini bog' aro aylarda shitob,
Siymob qilur erdi taharruk bila tob.
Day qildi bu simobni andoq ko'zgu,
Kim ko'zgu aning qoshida bo'lg'ay siymob.

11

Ey ulki, so'zung tushti habib ollida xo'p,
Mendin yo'lig'a boshing qo'yub, tufrog'in o'p,
Ahhobg'a ham birin-birin xizmat etib,
Arz ayla, niyoz ila duo ko'ptin-ko'p.

12

Gardun uza bazm uchun maqom ayladi tut,
Ul bazmda xurshidni jom ayladi tut,
Ul jom ila ishratni mudom ayladi tut,
Oxir dame yer quyi xirom ayladi tut.

13

Gar oshiq esang, zebu takallufni unut,
Yaxshiyu yamon ishda taxallufni unut,
O'tgan gar erur yamon, taassufni unut,
Kelgan gar erur yaxshi, tasarrufni unut.

14

Ey ishq, aning ko'yida tavfi haram et,
Bizni dog'i ul tavfg'a boshla, karam et,
Bir doira ko'yi tegrasida raqam et,
Gar chiqsa ayog'im, raqamingdvn qalam et.

15

Chun xanjari hajring manga qat' etti hayot,
Bori g'amu darding o'qini tinmayin ot,
Kim oncha qovursun par o'lub butsa qanot,
Toyir bo'lubon yetgamen oxir sanga bot.

16

Bo'ldi mening o'lmagimga savdo bois,
Savdog'a havoyi jomi sahbo bois,
Sahbog'a dog'i dayru chalipo bois,
Bu barchag'a ul dilbari tarso bois.

17

Ko'nglumni olibdur ul shahi sabzdavoj,

Kim g'amza bila olur mamolikdin boj,
Boshi uzra mamlakat xiroji bir toj,
Toji uza gavhari mamolikka xiroj.

18

Kunduz ko'rsang o'zungni mahzun qadah ich,
Andoqki quyosh ravshanu mavzun qadah ich,
Ul damki quyosh botti, shafaqgun qadah ich,
Jomingni qilib nechukki gardun, qadah ich.

19

Gul vaqti muyassar o'lsa gulfom qadah,
Andin so'ng tutsa bir gulandom qadah,
Man' aylasa barcha ahli islom qadah,
Qofirmen agar qilmasam oshom qadah.

20

Ruhumg'aki maydin erdi har lahza futuh,
Nosih tili neshi qildi ani majruh.
May loyini marham qilayin shomu sabuh,
Ul vaqtqachaki, toza bo'lg'ay manga ruh.

21

Qo'rqutma meni tomug'din, ey zohidi yax,
Jannat manga bo'lg'usi debon urma zanax,
Kim do'zax oning yodi bila jannat erur,
Jannat bori sening biladur do'zax.

22

Ruxsori uza xollarin ul dilband
Ochti chu meni ko'rdi base hojatmand.
Ayshimg'a yamon ko'z etmagay emdi gazand,
Xossaki, ul-o'q bo'lubtur o't uzra sipand.

23

Yoshimg'a bag'ir qoni chu erdi monand,
Ko'z asradi yoshdek bo'lub andin xursand.
Turmadi ko'zumda yetkach ul sarvi baland,
Bo'lmas kishi farzandi kishiga farzand.

24

Ey, sharbati la'ling obi hayvondin alaz,
Hayvon suyini qo'yki, chuchuk jondin alaz.
Ne jondin alaz, ne obi hayvondin alaz,
Kim har neki yo'q, ondin alaz, ondin alaz.

25

Budur tilagimki, ulki ma'budung erur,
Tutkay seni ulyonki, sening sudung erur.
Ko'nglungga yeturgay ulcha behbudung erur,
Ilingga keturgay ulcha maqsudung erur.

26

Gul zikrin eshiturmenu yo'q guldin asar,
Bu bog' eshigidin istaram oncha guzar,
Kim topmasa gul jamolidin bahra nazar,
Bori isidin yetsa dimog'img'a xabar,

27

Soqiy, badanimni notavon etti xumor,
Ko'nglumni qadahdek to'la qon etti xumor,
Har uzvuma yuz ranj ayon etti xumor,
Tutqil qadaheki, qasdi jon etti xumor.

28

Ko'zum uchadur, magarki yorim keladur,
Es har dam ozar, magar nigorim keladur.
Yo bodiyayi firoq sayrida qilib
Yuz marhala qat' shahsuvorim keladur.

30

Har garmro'yki, bo'lg'ay ul koshifi roz,
Maqsud harimi sori qilg'ach parvoz,
Tong yo'q, falak uzra aylabon jilvavu noz,
Na'layni malakka bo'lsa mehrobi namoz.

31

Olam bor emish, Navoyiyo, sho'rangiz,
Olam dog'i el boshtin-ayoq rangomiz.
Ishq istar emish seni adam misri sari
Borg'ilki, erur el tilagan yerda aziz.

32

Ahbob, dengizki, xonumondin tama' uz,
Ne xonu ne mon, kavnu makondin tama' uz,
Ne kavnu makon, jonu jahondin tama' uz,
Lekin demangiz muniki ondin tama' uz.

33

La'lingni qilib nuktasaro, ey qaroko'z,
Ishq ahli hayotig'a yaro, ey qaroko'z.
Chekma yana surma ko'z aro, ey qaroko'z,
El jonig'a qilma ko'z qaro, ey qaroko'z.

34

Ul ko'zki, dame bo'lmadi sog', ey qaroko'z,
Qonimdin ichar mudom ayog', ey qaroko'z.
Bilmonki, erur anga qarog', ey qaroko'z,
Yo mast edi, qo'ydi toza dog', ey qaroko'z?

35

Jonbaxsh labing chashmayi hayvonmu emas?!
Hajridin oning ichim to'la qonmu emas?!
Har qatrayi qon la'li Badaxshonmu emas?!
Har porayi la'li javhari jonmu emas?!

39

G'urbatda g'arib shodmon bo'lmas emish,
El anga shafiqu mehribon bo'lmas emish.
Oltun qafas ichra gar qizil gul butsa,
Bulbulg'a tikandek oshyon bo'lmas emish.

40

Ul durri saminki, bor edi ko'zuma yosh,
Aylarda ajal anga jaf o rasmini fosh.
G'am tnrnog'idin qilib qarog'imni xarosh,
Yoshurg'ay edim oni ko'zum uyida kosh.

41

Yo'q bodayi vasl, obi hayzon ul emish,
Ahbob muloqoti, dema, jon ul emish.
Gardun g'amu ranj suratin naqsh etsa,
Jon chehrasi atrofig'a hijron ul emish.

42

Yillar tutubon shayx maqolotig'a go'sh,
Ne ko'ngluma zavq yetti, ne jonima jo'sh.
Jonimg'a navo soldiyu ko'nglumga xurush,
Bir jur'a bila mug'bachayi bodafurush.

43

Soqiy, meni xor-xordin ayla xalos,
Gul-gul yuzung och, bahordin ayla xalos,
Yo may beru intizordin ayla xalos,
Yo o'turubon xumordin ayla xalos.

44

Ber jomu ol, ey mug'bacha, jonimni ivaz,
Qo'sh tutqilu, ol ikki jahonimni ivaz.
Oni sumururda qatraye tomsa agar,
Sen ham to'k aning o'rnida qonimni ivaz.

45

Kim istasa saltanat, saxodur anga shart,
Har va'daki aylasa, vafodur anga shart.
Kim faqr talab qilsa, fanodur anga shart,
Ollig'a nekim kelsa, rizodur anga shart.

46

Bu davrda yo'q sen kibi xushxon hofiz,
Huffoz aro sarhalqayi davron hofiz.
Qur'onga sen o'lg'on kibi yakson hofiz,
Bo'lsun sanga barcha ishda qur'on hofiz.

47

Kim aylasa soqiyi gulandom tama',
Ilgidin oning sog'ari gulfom tama',
Andin so'ng agar taqviyu islom tama',
Aylar esa ul mardak erur xom tama'.

48

Ul damki, quyosh ayladi mag'ribqa ruju',
Gar suhbat o'shul quyosh bila topsa vuqu',
Xushtur qilmoq jom quyoshig'a shuru',
Ul damg'achakim, qilur quyosh jomi tulu'.

49

Mug' dayrida dast bersa bir lahza farog',
Kim mug'bacha ishqidin qizig' bo'lsa dimog'.
Ul tutsa mug'ona lahn ila har dam ayog',
Bosh olsam ayog'idin, kerak boshima dog'.

50

Bir gul g'amidin dedim qo'yay bag'rima dog',
Bergaymu debon atri dimog'img'a farog',
Bargin chu mulavvas ayladi bum ila zog',
Emdi oni islamoqqa yuz hayf dimog'.

51

Berding manga dayr aro iqomat, ey mug',
Tuttung qadahi mayi malomat, ey mug',
Bu ishni xud aylading karomat, ey mug',
Yo rabki, hamisha bo'l salomat, ey mug'.

52

Nomang yetibon topti ko'ngul izzu sharaf,
Har lafzi bo'lub murod durrig'a sadaf.
Har satri alam cherikining daf'i uchun
Iqbol sipohidin chekibon bir saf.

53

Soqiy, badanimni qildi g'am tig'i shikof,
Qonim bori oqti, tutma o'zungni maof.
Tutqil badali moyatahallal mayi sof,
To mast qilay g'am cheriki birla masof.

54

Yuz mehnatu g'am ko'ngluma yetkurdi firoq,
Jonimg'a balovu dard o'qin urdi firoq,
Jismimni fano o'tig'a kuydurdi firoq,
Chun kuydi, kulini ko'kka sovurdi firoq.

55

Ko'nglumni g'amu dard ila qon ayladi ishq,
Ko'z yo'lidin ul qonni ravon ayladi ishq,
Har qatrani bilmadim qayon ayladi ishq,
Bedil ekanim buyla ayon ayladi ishq.

56

Ul damki quyosh bottiyu sorg'ordi shafaq,
Bazmingg'a shafaqgun may ila ber ravnaq.
Ne haqni unut, ne mayni kuyg'il mutlak,
Kim tongla erur tengri karimu barhaq.

57

Yo'q dahrda bir besaru somon mendek,
O'z holig'a sargashtavu hayron mendek,
G'am ko'yida xonumoni vayroi mendek,
Ya'niki, aloxonu alomon mendek.

55

Berahmdurur olamu zolim aflok,
Bemehrdurur anjumu davron bebok.
Qay sarvi chamanki, jilva qildi cholok,
Kim yerga to'kulmadi nechukkim xoshok.

59

Zohid senu hur, manga jonona kerak,
Jannat sanga bo'lsun, manga mayxona kerak.
Mayxona aro soqiyu paymona kerak,

Paymona necha bo'lsa, to'la yona kerak.

60

Gar dilbar emas malakvashu hur xisol,
Andin so'ng ulusning ko'zi ko'ru tili lol.
Ne husnig'a ru'yatu ne ishqimg'a maqol,
Billah, menu oshiqlik erur amrimahol.

61

Bir sori sorig' po'lovu men tutsog' yo'l,
Ne tog'u, ne tuz desang, ne obodu, ne cho'l.
Yirtuq kapanakdin chiqorib yalang qo'l,
Ul qochsavu men qovsamu, men qochsamu ul.

62

Turmay meni zoru notavon birla ko'ngul,
Ulfat tutmish ul oston birla ko'ngul.
Yoreki manga jon edi ham azm etti,
Men mundavu xizimatingda jon birla ko'ngul.

63

Umrung quyoshig'a bermasun charx zavol,
Joning qamarini qilmasun davr hilol.
Tun-kun bo'lg'il mahravishu mehrxisol,
Dahr ahlig'a nurbaxshu farxunda jamol.

64

Ey, joni habibu ko'ngli ahbobg'a lol,
Men ham qildim jonu ko'ngulni irsol.
Ko'nglumga ber ahbob bila jomi visol,
Jonimni habib ayog'i tufrog'ig'a sol.

65

Mug' dayri sori bukun tamanno qildim,
Ul mug'bacha husnini tamosho qildim,
Din naqdini kufri birla savdo qildim,
Kim qildi bu ishkim, meni rasvo qildim?

66

Yoshung'on emish qaro bulutg'a mohim,
Gardunni sovurmog'lig' erur dilxohim.
Kirmish qaro tufroqqa quyoshdek shohim,
Nevchun qaro qilmasun quyoshni ohim?!

67

Johilki, hasad bo'lg'ay aning jahlig'a zam,
Nur el ko'zidin anglasa o'z ko'zida kam.
Ko'zlarni olishmoqqa chekib tig'i sitam,
El ko'zini ham o'yg'ayu o'z ko'zini ham.

68

Bahru kemadin ko'ngulda ko'pdur alamim,
Kim sekrimayin qadam, yugurmay qalamim.
Maqsuddin oncha soldi bir damda yiroq,
Kim yuz yil oni tay qila olmas qadamim.

69

Masjidd'ga necha ahli riyodek yetayin,
Yo rind kibi azimati dayr etayin.
Maqsud topilsa yaxshi, yo'qsa netayin,
Boshimni olib qay sori emdi ketayin?!

70

Gul bordi esa, chaman muattar bo'lsun,
Sham' o'chti esa, qamar munavvar bo'lsun.
Shahzodag'a gar ravza muyassar bo'ldi,
Sultong'a jahon mulki muyassar bo'lsun.

71

Jonim aro o't la'li suxandoning uchun,
Yuzum uza kavkab mahi toboning uchun,
Ko'ksumda alif sarvi xiromonning uchun,
So'zlab, yuz ochib kel bu taraf joning uchun.

72

Zulfung giringig'a poybast o'lmishmen,
La'ling mayidin bodaparast o'lmishmen,
Ul mayni ichib yo'lungda past o'lmishmen,
Hay-hay, ne dedim, magarki mast o'lmishmen?

73

Menmenmu visol umididin shod o'lg'on,
Bir-bir g'amu anduhdin ozod o'lg'on.
Oz-ozg'ina bergan soyi gul atri nasim,
Bulbuldek ishim nolavu faryod o'lg'on.

74

Zog'eki cho'qub oqizdi qon ko'nglumdin,
Tirmog' ila uzdi notavon ko'nglumdin,
A'zosida ko'r asar damim dudidiya,
Minqor ila changida nishon ko'nglumdin.

75

Ko'nglum gulu sarv mayli qilmas, netayin?
Sarvu gul ila dame ochilmas, netayin?
Dar sho'x ko'runsa, ko'zga ilmas, netayin?
Bir sho'xkim, ul tilar - topilmas, netayin?

76

Dayr ichra tilab jomi hilolliy partav,
Sajjoda garav bo'lsa, ne tong, ey rahrav.
Chun mug'bacha ollida qilur sajda birav,
Yo'q ayb musallosi oning mayg'a garav.

77

Gar qilsa kishi qilib gunohe tavba,
Ul jurmg'a bo'lsa uzrxohi tavba.
Qilmoq necha goh jurmu gohi tavba,
Bu jurm ila tavbadin, ilohi, tavba!

78

Yo koshifi asrori nihon bo'lsa kishi,
Halloli ramuzi osmon bo'lsa kishi,
Yo oshiqi zori notavoi bo'lsa kishi,
Devonavu rasvoyi jahon bo'lsa kishi.

79

Eykim, borasen, ko'ngulni qaytarg'il axi,
Bedilliq o'tidin meni qutqarg'il axi.
Yo tig' chekib to'sh-to'shidin yorg'il axi,
Bir porasini bizga berib, borg'il axi.

80

Sen borg'ali ortmish ko'ngul zorlig'i,
Oh o'qlaridin har nafas afgorlig'i.
Bilmon, unutulg'onmu ekandur manga hajr,
Yo ko'prak erur bu qatla dushvorlig'i?

81

Jonimg'a yetibturur xumor, ey soqiy,
May tutqilu berma intizor, ey soqiy,
Avval o'zung ayla ixtiyor, ey soqiy,
Tutqil manga so'ngra zinhor, ey soqiy.

82

Oxir dame umr etsa shitob, ey soqiy,
Tutqil manga oncha mayi nob, ey soqiy,
Kim hashrda mast o'lay xarob, ey soqiy,
To anglamay etsalar azob, ey soqiy.

83

Dedim zaqaning tutub saqog'ingni o'pay,
Ko'z qoshingga surtubon qabog'ingni o'pay,
Guldek yuzung islabon, dudog'ingni o'pay,
Yo'q, yo'q, yo'q, agar desang ayog'ingni o'pay.

84

Har zulf xamig'a qilma vobasta meni,
Har ko'z havasidin etmagil xasta meni,
Har qosh tama'ig'a solma payvasta meni,
Yo rab, borisidin ayla vorasta meni.

85

Til so'z bila to qizitti hangomamni,
Bir ham tiya olmadim bu xudkomamni.
Har necha itikrak ayladim xomamni,
Ul xoma qaroroq ayladi nomamni.

Lug'zlar

Qalam

Ne lo'lidurki, chun hangoma tutsa,
Qadam boshtin qilib tortar navozir.
Boshin keskandin ortib anga tahrir,
Tilin yorg'andin o'lub anga tahrir.
Qaro suvg'a boshin yuz g'o'ta bersa,
To'lar og'ziyu bo'lmas lek damgir.
Kiromul-kotibin ondin qilib sabt,
El etkondin yamon-yaxshini bir-bir.
Vale oshiq bila majnun ishiga
Qazo yetkurmay andin ranju tashvir.
Bihamdillahki, ollimda azaldin
Jununu ishq yozdi kilki taqdir.

Tanga

Ne sho'x erurki, ulus ko'ngli ichra savdosi
Oning yuzidagi xatlar kibi muharrardur.
Kumishdurur tayaiyu qiymati oning lekin
O'n ikki o'z tanidek vajh ila muqarrardur.
Ishi ul o'n ikkidin har birisidur diynor,
Ki adl sikkasidin yuzlarida zevardur.
Magarki angladi xumsul-muborak asrorin,

Ki soni bu adad o'lmish, agarchi yuz mardur.
Gadog'a xumsidin ar saltanatdurur, ne ajab,
Qachonki beklilik oning rub'idin muyassardur.

Igna

Qaysi ayyor erkin ulkim, naqb urar san'atda bor
Bir sinon yanglig' ayog'din, bosh qotiqliqdin tayen.
Nozaninlariing libosi "echakim sangin erur,
Toru pudi ko'zlaridin ichkari kirmak fani.
Pardayi ismatda har gulruxki ursun lofi zuhd,
Ko'nglakining darzi-darzi ichra ko'rmishlar ani,
Bu sifatkim topti ul ayyorliq sarrishtasin,
Tongemastur, gar otin qo'yg'aylar oning so'zani.

Miqroz

Ne qushlar erkin alarkim, birardurur qanoti,
Qanotining uchida har birisiga minqor.
Bior ayog'lari ham boru turfaroq bukim,
Ayog' uchida bior ko'z ham ettilar izhor.
Qachon ayog'larin olmashtururlar, ul soat
Qanot urarg'a bo'lurlar tuyurdek tayyor.
Qanot ko'p urmog' ila bir qori ucharlari yo'q,
Uchara garchi qoridur alarg'a istizhor.

O'q

Ne qushdururki, uchar uch qanot bila, lekin
Agar qo'nar ham, ochuqdur qanotlari bori.
Qanoti soridur og'zi, valek doim ochuq,
Bu turfaroqki, bo'lur quyrug'ida minqori.
Erur aning kibi tuz ko'ngli oshyonida o'q,
Sipehr ja'basidin istasang namudori.

Anor

Ne mijmardur, to'la axgar, vale ul mijmar andomi
Erur sun' ilgidin gohe musaddas, gah musamman ham.
Chiqar ravzandin axgari dudiyu bu turfakim, oning
O'tig'a dud yo'qtur, mijmarig'a balki ravzan ham.
O'tu mijmar dema, bor ul sadafkim, durlarin oning
Evurdi qong'a davroni musha'bid, charxi purfan ham.
Agar bu nav' emas, bas ne uchun, barmoq kuchi birla
Bo'shar jismi, oqar qoni, anga majruh o'lub tan ham.
Nechakim tab'i noridur, va lekin me'da norig'a
Berur taskin, munung naf'in topibmen voqian men ham.

Bel

Ne nav' paykar konidur ul uzun tillik,
Ki og'zig'a qoqilur bnr uzun yig'och mahkam.
Munungdek og'zini mahkam qilib emas mumkin,
Ki ul uzun tilidii hech nav' qilg'ay kam.
Teparlar, onchaki maqdur erur, va lekin ul
Bu tepmak ila qotiq yerni chok etar har dam.
Bu nav' yer yora olmas jahonda ul kishikim,
Yo'q ersa belida kuch, gar oni degil Rustam.

Yumurtqa

Ul huqqayi ohkim, qilurlar gulfom,
Kim javfi paniru maskadin to'ldi tamom.
Kim oning urushturmog'idin istar kom,
Nokom ushatqusidur oni, nokom.

Poki

Ne johildurki, aylar nochaxin tez,
O'zi birla durur lekin masofiy.
Magar Bahromi Cho'bin naslidindur,
Ki ahvolida zohirdur xilofiy.
Ravondur tig'i el boshida doim,
Vale o'z ko'ksidur oning g'ilofi.
Bu holatda tonug'dur el boshining
Safosi, dog'i o'z ko'ksi shikofi.
Chu men qildim ayon pokiy nishonin,
Kerakkim, topqay emdi tab'i sofiy.

Parvona

Ul qushki, taashshuqdurur andesha anga,
Bir naxlg'akim shomdadur besha anga.
Shoxi uchidin bo'lib ayon resha anga,
Gul ochmoq o'shul reshasidin pesha anga.

Muammolar

1
Odam

Qon to'kar yuzdin damodam ashku, vahkim, har zamon
Bog'lanib ohimdin aylar ko'kka mayl ul qatra qon.

2
Ahmad

Mayda ikki yuz agar ko'rguzmasa ul mahjabin,
Durd dardin istabon jon bermagay ahli yaqin.

3
Boqiy Va Boqir

Jannat gulu nasrinig'a bo'lsang mushtoq,
Gah yor yuzi.ga, gah kafi poyig'a boq.

4
Baho

Dayr aro kir, pandni go'sh aylagil,
Boda beshak sof erur, no'sh aylagil.

5
Taqiy

Mustaqim erdi ko'ngul ishqingda, ey oromijon,
O'rtanur ul mustaqimim emdi g'amdin har zamon.

6
Toj

Yuz ko'ngul saydin ajal domidin ozod ayladi,
To jamoling toblig' zulfini barbod ayladi.

10
Hasan

Qoshing go'shasi chekkali g'amza dosin
Yangi oying ustida ko'rguzdi yosin.

11
Hamza

Yoshun, ey gulki, ul gulrux jamoli
Erur ham sodavu ham toza holi.

12
Xolid

Nuqtayi mushkinki ul yuz uzra bo'lmish jilvagar
To hisobin anglasun el yuz yoshur, ey siymbar.

13
Xusrav

Ul niholekim qadingg'a yo'q shabih, andoq nihol
Boshida ko'rguzsa yuz xurshid o'lur sendin misol.

14
Dovud

O't tushti vahm dudi aro furqatidin,
To kuydiyu o'rta-ndi ko'ngul hirqatidin.

15
Darvesh

Har ne topsang davr aro, soqiy, ayoqqa sol oni,
Yuz ko'rardin o'tti ish, tut zmdi molomol oni.

16
Zunnun

Vasli sa'yidin emish ishq ahli ichra mojaro,
Zavqdin, ko'rkim, yuzum oltundek o'lmish ishq aro.

17
Rustam

Nechakim yor sitam etgan ila uzdi vafo,
Yodin etgancha oti virdi zabon bo'ldi mango.

18
Rajab

Oyu quyosh aylamish yuzung bila da'vo,
Bizga alardin ajab ko'rundi bu ma'no.

19
Zayni Va Zayd

Ko'z uchi qoshi yosidur sohir,
Oni yod ol olardin, ey somir.

20
Zohid

Oy yuzida holini ko'rgach, ul oy topti jamol,
Oxir ul yuzdinki yo'пти, vahki, pinhon bo'ldi xol.

21
Sa'd

Bu gulshan ichraki yo'qtur baqo guliga sabot,
Ajab saodat erur chiqsa yaxshiliq bila ot.

22
Salmon

Qilur esang manga somon, ayo rafiq, havas,
Oning ayogig'a yetkur mening boshimniyu bas.

23
Shoh

Jon qushi chu bo'ldi donayi xolig'a zor,
Shod o'ldiyu halqa ayladi zulfini yor.

24
Shukurulloh

Qaro erdi ko'zum hajringdin, ey moh,
Yana ko'rdum yuzungni shukrililloh.

25
Siddiq

Yuzung bila yuzuma kosh bo'lsa uyla visol,
Ki bo'lmasa oralarinda g'ayr ul xatu xol.

26
Safiy Va Safo

Qasdi jonimg'a chu mujgoning ikki saf tuzdi,
Biri qosh yosi, biri g'amzang o'qin ko'rguzdi.

27
Ziyo

Gul avroqin sabo qildi parishon,
Qabul etti nechakim topti imkon.

28
Tohir

Girihni turradin to ochti mohim,
Parishon qildi filhol oni ohim.

29
Tolib

Og'iz labig'a chu qo'ydum, yana talab qilayin,
Ki g'ayr naqshi gum o'lg'ay, yana tarab qilayin.

30
Zahir

Xalq ichra zuhuri husn ul siyminbar
Ko'rguzdi, vayo bo'ldi qiyomat yaksar?
Kim jilvagar erdi gar kichik, yoxud ulug',
Bir-bir harakatin ayladi zeru zabar.

31
Omir

Jumlayi ashyog'a bo'ldum oshiqu oshuftahol,
Olamu odam yuzin chin qildi mir'ot ul jamol.

32
Odil

Ham qoshi birla orazi xush erur,
Ham ko'zi birla qaddi dilkash erur.

33
G'arib

Chok bag'rim tarfin aylading ikki parkand,
Birini tashlabon oxir birin etting payvand.

34
G'aybiy

So'zga evurdi ikki labingni takallumung,
Yo bargi gulni iki oyirdi tabassumung.

35
Farhod

Har kecha ko'nglum g'aming tog'ida faryod aylagay,
Uylakim faryod, faryodini Farhod aylagay.

36
Farrux

Gar yuzungdin husn eli yuzinda bir xol etsa fosh,
Ul aroda besarupo zarradek kirgay quyosh.

37
Qubod

Soching g'ubori gahi yuz yopar, gahi yuz ochar,
Ne zulfdurki yopar oyni, chunki mushk sochar.

38
Qosim

Ruxsorasi uzra, ey ko'ngul, xol nedur?
Zulfi ayog'i ostida pomol nedur?
Qoni oni ko'rgan seni ko'rsa, meni ham,
Kim oyidin ayru elga ahvol nedur?

39

Kamol

Yuzinkim qatra xay serob qilmish,
Guldurkim, suv ichgandin ochilmish.

40
Koko

Jon qilg'ay ikki yuzung guli sori shitob,
Gar bo'lmasa ikki sunbulungdin qullob.

41
Lolo

Sabodin ko'rdi chun mashshota ikki zulfini darham,
Oningdek uchlarin kestiki, qat' o'ldi girihlar ham.

42
Latif

Saf chekti har taraf yuzidin kirpik, ey ko'ngul,
Ul shaklni ko'rub xiradu sabrdin to'ngul.

43
Muhsin

Majlisda shayx bu kecha ko'p shayn boshladi,
Sindurdi sham'u nuqlni havz ichra tashladi.

44
Murod

Lutfung yeli chun esti bu mardudg'a filhol,
Idbor nihoyatqa yetib keldi yuz iqbol.

45
Nekiy

O'qungg'a tan, va'dangg'a jon xush qilmish erdi xotirin,
Kesti chu paykoning birin, kuydurdi payg'oming birin.

46
Nosir

Ko'runsa ko'zga nogah-nogah ul oy,
Ko'zum hayron qolur yuziga, ey voy.

47
Vali

Chun ul oyg'a qul o'ldi bu g'amkash,
Qulidin yuz yoshurdi ul mahvash.

48
Varqa

Javr ila qahringki haddin oshti bag'oyat,
Vahki, ne bor ibtido anga, ne nihoyat,

49
Humom

Ul sho'x oncha javrda ko'rguzdi ihtimom,
Kim ot chiqardi, balki anga ushbu erdi kom.

50
Xilol

Ko'nglum halok bo'ldi, chu ishqingni boshladi,
Oxir boshinda har neki bor erdi, tashladi.

51
Yusuf

Sayr ichra qachonkim yuzungga yetti quyosh,
Ter oqib, aning chehrasidin bordi yosh.

52
Yunus

Zulf ochmaki, yuzungdur manga sham'i majlis,
Mahv qil tun raqamin kun yuzidin, ey munis.

Tuyuqlar
1

Yo rab, ul shahdu shakar yo labdurur,
Yo magar shahdu shakar yolabdurur.
Jonima payvasta novak otqali
G'amza o'qin qoshig'a yolabdurur.

2

Javr o'qin jonimg'a soqiy yozmadi,
Vasl jomidin xumorim yozmadi.
Kilki qudrat sabzxatlar ishqidin
O'zga ish olling'a go'yo yozmadi.

3

Yo qoshingdin necha bir o'q ko'z tutay,
Otki, o'trusig'a oning ko'z tutay.
Necha ko'rgach o'zga mahvashlar qoshin,
Yangi oy ko'rgan kishidek ko'z tutay.

4

La'lidin jonimg'a o'tlar yoqilur,
Qoshi qaddimni jafodin yo qilur.
Men vafosi va'dasidin shodmen,
Ul vafo, bilmonki, qilmas yo qilur?

5

Bovujud ul yuz erur gulgunasiz,
Kim ko'rinur ollida gul gunasiz.
Yuz qizilliq yo'qturur, ey ahli zuhd,
Toki munkirsiz mayi gulguna siz.

6

Charx tortib xanjari hijron bu tun,
Qo'ymadi bir zarra bag'rimni butun.
Tunga borib bizni behol aylading,
Ne baloliq yor emish, yo rab, bu Tun?!

7

O'tkali ul sarvi gulrux soridin,
Yo'q xabar ul sarvi gulruxsoridin.
Hajridin bog' ichra berur yodima
Qoshidin sarvu gul ruxsoridin.

8

Tiyg'i ishqing yorasidur butmagon,
Dardini har knmga oytib butmagon,
Hajr sahrosidur ohim o'tidin
Anda gul yoxud giyohe butmagon.

9

Vah, qachong'a tegru ishqing kojidin
Ko'zuma har lahza o't chaqilg'usi.
Basdurur ko'nglumda ishqing, yoqma o't,
Kim haroratul ham o'tcha qilg'usi.

10

Ul pari ishqida bu devonani,
Eyki istarsen, kelib gulxanda ko'r.
Bir qadah ul gulni xandon ayladi,
Ey ko'ngul, nazzora qil, gul xanda ko'r.

Fardlar

1

Ulki, haq borinda maqsud istagay har zotdin,
Mehr borinda yorug'luq ko'z tutar zarrotidin.

2

Tama' etma, ko'p o'lsa el moli,
Ko'rmayin haq xazinasin xoli.

3

Nabi shar'ig'a topmoq istiqomat
Erur solikka mushkilrak karomat.

4

Yetar chu rizqing, agar xoradur, vagar yoqut,
O'zungga yuklama anduh tog'in, istab qut.

5

Muruvvat barcha bermakdur, yemak yo'q,
Futuvvat barcha qilmoqdur, demak yo'q.

6

Takalluf erur tang'a farsudaliq,
Aning tarkidur jong'a osudaliq.

7

Muzavvir makri bo'ldi mu'jibi qayd,
Nechukkim tulki la'bi boisi sayd.

8

Qotiq el jismidin anburalar olmay naqd emas vosil
Ki tog'ni pora-pora qilmayin, la'l o'lmadi hosil.

9

Ko'k bahridin yana tama' kom tutmayin,
Kim qatra suv tomizmas, el og'zin qurutmayin.

10

Tindurur boyu chig'oyini hokimi ravshan zamir,
Yorutur obod ila vayronani mehri munir.

11

Ne safo lofin urar hinduyi otashdoni,
Uy yorutmas ko'sov, o'n qatla yorutsang oni.

12

Mast mug' dayri riyoyi xilvatimdin yaxshiroq,
Yoshurun isyoni zohir toatimdin yaxshiroq.

13

Ranjcash bo'lkim, chu tortar chug'z vayron ichra ranj,
Ajdahodin biymi yo'q, ammo erur ummidi ganj.

14

El ichra, ey hasud, seni qildi haq zalil,
Kim nohaq elga zidsenu haq molig'a baxil.

15

Xaliq o'lg'on saxiydin elga bo'ldi ikki baxshoyish,
Ham ehsonidin oroyish, ham axloqidin osoyish.

16

Yolg'on demakda tajriba avvalg'i subh bas,
Yolg'on nafas chu urdi, qarordi hamul nafas.

17

Avliyo poyasig'adur yetmak,
Topmasa shukru topsa bazl etmak.

18

Bazl hayvonvashlar ilgidin agar istar ko'ngul,
Uyladurkim orzu qilg'ay bug'u shoxida gul.

19

Elni xor aylagan tama', bilgil,
Doimo azza man qana' bilgil.

20

Ko'ngulga futur o'lmayin, roz ochilmas,
Sadaf gar butun bo'lsa, gavhar sochilmas.

21

G'ofil o'lma, nazardin itsa adu,
Sham' o'churganda yel ko'runurmu?

22

Yuqar yamonlig' angakim, kirar yamon el aro,
Ko'mur aro ilik urg'an qilur ilgini qaro.

23

Forig' el davronda bori qondadur,
Kim bu davrondadurur darmondadur.

24

Dunyovu uqbo ikkisi jam' o'lmas, ey rafiq,
Kimki ikki kema uchini tutar, bo'lur g'ariq.

25

Ablax oni bilki, olamdin baqo qilg'ay tama',
Axmaq ulkim, olam ahlidin vafo qilg'ay tama'.

26

Istasangkim, ko'rmagaysen bevafolig', ey rafiq,
Qilma olam ahli birla oshnolig', ey rafiq.

27

Jahon arusi uchun, eyki, asru tolpinding,
Qachon oning boshidin kechting, ul zamon tinding.

28

Ulki, sanga eldin erur aybgo',
Elga dog'i sendin erur aybjo'.

29

Kishi aybing desa, dam urmag'ilkim, ul erur ko'zgu,
Chu ko'zgu tiyra bo'ldi, o'zga aybing zohir aylarmu?

30

Kishi aybin yuziga qilma izhor,
Tahammul ayla o'z aybingg'a zinhor.

31

Qotiq ko'nglungdin oqti xalq yoshi,
Ki yomg'ur boisidur yoda toshi.

32

Bu kun iasimi firoqi mening-sari esti,
Ki jonni yelga berib, vasl rishtasin kesti.

33

Qizil to'nung bila yuz xasta jong'a ofatsen,
Hadisi muxtasar aylay, qizil qiyomatsen.

34

Noz ila avval meni firifta qilding,
Emdiki, toptim firib - shifra qilding.

35

Chu sen yoru jahon bir dushmanimdur,
Mening uchun jahon turg'uncha sen tur.

36

Manga emdi go'shaye mehrob ila toat yetar,
Ey ko'z, ul mehrobi qoshni ko'rmakim, ofat yetar,

37

Labingni so'zga to go'yo qilibsen,
Masiho mu'jizin ihyo qilibsen.

38

Andoq ko'rundi sabza arosinda lolalar,
Kim sabzaxatlar ilgida gulgun piyolalar.

39

Ne xam qoshlardururkim, hasrati qaddimni yo qilmish,
Ne kirpiklar o'qikim, ro'zgorimni qaro qilmish*.

40

Yor vaslin toptimu mehr oshkora qilmadi,
Uylakim hijroni o'rtar chog'da parvo qilmadi.

41

Ne ajab, gar qilmasam gulrang bo'yin orzu,
Kim erur ondin dimog'im ichra o't, ko'zumda su.

42

Furqatingdin suvdurur ko'nqlum, xayoling ul sudin
Uyla zohirdurki, zohirdur jamoling ko'zgodin.

43

Baloyidur buki, mendin hamisha yor judodur,
Dame bu dardu balodin xalos emon, ne balodur?

44

Chun ilik bermaski, o'psam ul sitamkor ilginn,
Ul kishi ilgin o'paykim, tutqay ul yor ilgini.

45

Elga bo'lmish ruhparvar bog'u ruhafzo bahor,
Yor hajridin manga, bilmon, xazondur yo bahor?

46

Deding, sog'indim, erur ashkdin yuzung gulgun,
Begim uzun yasha, sog'ing'aning sorig' oltun.

47

Netay elning bahorinkim, manga oshubi hijrondur,
Ko'zumga sarv o'qdur, ko'nqlum ichra g'uncha paykondur.

48

Istaram, sho'xe chiqib, jonimg'a bedod aylagay,

Sabru hushu aqlu imonimni barbod aylagay.

49

Necha bo'lg'ay, ey ko'ngul, oshiqliq aftodaliq,
Necha kun ham xushturur forig'liq ozodaliq,

50

Ikki ko'zungu labiig g'amidin
Men xasta o'lub-o'lub tirildim.

51

O'q edi, ey tongki, otting jonima vuslat tuni,
Bu jihatdin yoruma dermen seni har subhidam.

52

Belu og'zidin, dedilarkim, degil afsonaye,
Boshladim filholkim: "Bir bor edi, bir yo'q edi".

53

Sel yo'lida fano dashtida mujgonim emas,
Ko'z alochuqlarining dud yegon o'qlaridurur.

Ko'rsatkichlar

Tarixiy, Adabiy Va Mifik Shaxslar Ismi Kursatkichi

Abdurahmon Jomiy b"debocha 7.

Abobakr b" qit'a 38, 1.

Ayoz - g'azal 255, 6.

Aziz - g'azal 552, 4.

Ali - g'azal 301, 5.

Amir Xusrav Dehlaviy - debocha 7.

Afridun - g'azal 19, 7; 105, 9; 256, 7; 422, 6,

Ahmad - muammo 2.

Baho - muammo 4.

Bahrom (Go'r) - g'azal 162,6; tarji'band 2, 11.

Bahrom Cho'bin - Lug'z 9, 2.

Bilqis - g'azal 257, 9.

Boqibek - qit'a 48, 1, 2,

Boqiy - muammo 3.

Boqir - muammo 3.

Bu Ali (Abu Ali ibn Sino) - tarji'band 2, V,

Bul-Alo - g'azal 68, 8.

Bu Lahab b" g'azal 68, 8.

Vali - muammo 47.

Varqa - muammo 48.

Vomiq b" g'azal 2, 6; 29, 3; 137, 5; 451, 3; 481, 6; 564, 7; 710, 6.

Darvesh - muammo 16.

Dovud - g'azal 259, 6; 642, 4.

Dovud - muammo 15.

Doro b" g'azal 707, 7.

Jabrail (Jibril) - g'azal 10, 8; 272, 6; 295, 7; 431, 5; mustazod 1, 5.

Jamshid (Jam) - g'azal 1, 3; 26, 6; 55, 9; 99, 7; 105, 8; 117, 7; 169, 6; 188, 5; 256, 7; 297, 7; 337, 8; 369, 6; 401, 5; 422, 6; 488, 3;

506, 8; 670, 5; 692, 7; 769, 4.

Ja'far - muammo 10.

Junayd - muammo 9.

Zayd - muammo 19.

Zayni - muammo 19.

Zahir - muammo 30.

Ziyo - muammo 27.

Zol - g'azal 54, 3.

Zohid - muammo 20.

Zunnun - muammo 17.

Idris - mustazod 1, 6.

Iskandar (Sikandar) - debocha g'azal 19; 122, 8; 295, 7; tarji' band 2, II; 2, V.

144 Kitoblar Olami | Sever.UZ | Uzsmart.UZ

Iso (Masih, Ruhulloh) - g'azal 14, 3; 31, 2; 49, 6; 65, 5; 71, 5; 75, 1; 83, 4; 90, 2; 92, 1; 101, 3; 117, 5; 123, 2; 129, 4; 338, 5; 144, 5; 152, 4; 154, 3; 164, 3; 176, 1; 197, 5; 200, 4; 203, 6; 505, 4; 223, 2; 227, 6; 249, 5; 259, 2; 260, 3; 256, 5; 272, 7; 295, 3; 308, 2; 310, 2; 314, 5; 332, 4; 354, 2; 366, 4; 369, 4; 70; 416, 3; 419, 5; 439, 3; 406, 6; 424, 3; 448, 2; 457, 7; 469, 1; 535, 13; 536, 2; 538, 4; 544, 6; 548, 1; 558, 1; 563, 1; 565, 1; 577, 9; 591, 5; 607, 6; 611, 5; 622, 4; 675, 4; 681, 6; 686, 3; 689, 4; 722, 3; 729, 3; mustazod 1, 2, 6; muxammas 1, 3; 3, 7; fard 37.

Kayxusrav (Kay) вЂ” g'azal 619, 5; 692, 7; 711, 5; tarji'band 2, 11.

Kalimulloh (Musso) - g'azal 682, 4.

Kamol вЂ” muammo 39.

Koko - muammo 40.

Ko'ragon (Abusaid Mirzo) вЂ” debocha 4.

Layli (Laylo) вЂ” g'azal 2, 4; 18, 4; 68, 6; 76, 5; 177, 5; 230, 5; 232, 5; 250, 7; 262, 1; 358, 1; 363, 3; 384, 5; 385, 5; 410, 4; 444, 4; 513, 4; 566, 3; 599, 2; 672, 6; 677, 6; 696, 3; mustazod 1, 2.

Latif - muammo 42.

Lolo - muammo 41.

Lutfiy - debocha 8; g'azal 530, 6; muxammas 1, 5; 2, 5; 3, 7; musaddas 1, 7; 2, 7.

Majnun вЂ” g'azal 2, 4; 18, 4; 29, 3; 33, 9; 50, 5; 51, 8; 68, 6; 74, 3; 76, 5; 81, 7; 91, 2; 91, 5; 105, 6; 137, 5; 177, 5; 180, 5; 185, 5; 691, 4; 696, 3; 761, 4; 764, 1192, 3; 193, 6; 197, 4; 207, 7; 227, 5; 230, 5; 250, 7; 256, 1; 12, 3; 261, 6; 262, 1; 266, 5; 267, 7; 295, 5310, 4; 327, 5; 334, 5; 335, 7; 342, 2; 347, 5; 358, 1; 363, 3; 379, 2; 384, 5; 386, 5; 403, 7; 410, 4; 432, 7; 444, 4; 451, 3; 458, 7; 481, 6; 482, 3; 484, 7; 501, 4; 505, 5; 512, 2; 513, 4; 522, 6; 526, 4; 528, 7; 531, 7; 554, 2; 557, 6; 564, 7; 566, 3; 570, 6; 593, 6; 599, 2; 619, 3; 656, 7; 662, 5; 672, 6; 677, 6; 712, 2; 719, 6; 741, 7; 742, 2; 751, 7; 756, 2; 761, 4; 764, 1; mustazod 1, 2; muxammas 4, 5; musaddas 2, 3; tarji'band 1, VII.

Maryam - g'azal 406, 6.

Mahmud (G'aznaviy) - g'azal 255, 6.

Mahmud Habib вЂ” tarji'band 1, IX.

Mirzo Chuchuk - g'azal 677, 1.

Moniy - g'azal 732, 4.

Murod - muammo 44.

Muhammad (payg'ambar) вЂ” debocha; qit'a 2, 1

Muhammad Sulton вЂ” debocha 6.

Muhsin - muammo 43.

Namrud - g'azal 47, 6.

Nekiy - muammo 45.

Nizomul-mulk - qit'a 41, 3.

Nosir - muammo 46.

Nuh вЂ” g'azal 102, 5; 122, 7; 220, 7.

Nuyon barlos - qit'a 39, 1.

Odam вЂ” g'azal 6, 1; 33, 4; 167, 6; 649, 7; 677, 4; 733, 4; 770, 6.

Odam - muammo 1.

Odil - muammo 32.

Omir - muammo 31.

Rustam - tarji'band 1, IX; 2, V; lug'z 7, 4.

Rustam - muammo 18.

Sadr kotib - qit'a 46, 1.

Sakkokiy - debocha 8.

Salmon - muammo 22.

Samud - muammo 7.

Safiy - muammo 26.

Safo - muammo 26.

Sa'd - muammo 21.

Siddiq - muammo 25.

Sulaymon - g'azal 7, 7; 145, 8; 220, 7; 291, 7; 506, 3; 711, 5.

Suhayliy - debocha 8.

Taqiy - muammo 5.

Toj - muammo 6.

Tolib - muammo 29.

Tohir - muammo 28.

Uzro - g'azal 2, 6.

Farrux - muammo 36.

Farxod - g'azal 2, 7; 29, 3; 47, 5; 51, 8; 72, 4; 91, 2; 114, 5; 137, 5; 180, 5; 192, 4; 203, 5; 203, 8; 207, 7; 213, 7; 225, 6; 227, 5; 256, 1; 2-342, 2; 347, 5; 372, 3; 451, 3; 481, 6; 484, 7; 505, 5; 512, 2; 531, 7; 558, 2; 566, 4; 570, 6; 575, 1; 593, 6; 645, 4; 668, 3; 705, 3; 710, 6; 717, 2; 738, 1; 741, 7; 760, 4; 764, I; musaddas 2, 3.

Farhod - muammo 35.

Fag'fur вЂ” tarji'band 2, 11.

Fuzayl Ayozi - g'azal 301, 3.

Fuzayl Barmakiy - g'azal 301, 3.

Xalil - debocha 19; g'azal 1, 8; 450, 7; 545, 5; musaddas 1, I

Xizr - g'azal 23, 6; 25, 2; 26, 6; 71, 5; 74, 3; 84, 1; 101, 36, 154, 6; 164, 3; 200, 6; 259, 3; 285, 6; 303, 1; 346, 3; 386, 3; 391, 6; 398, 5; 412, 6; 439, 5; 446, 6; 449, 7; 459, 5; 468, 5; 469, 1; 509, 1; 565, 8; 613, 2; 756, 7; 767, 6, 8; muxammas 1, 3.

Xoja Hofiz Sheroziy - debocha 7.
Xolid b. B. muammo 13.
Xusrav (Parvez) - g'azal 144, 9; 203, 8; 372, 3; 645, 4.
Xusrav - muammo 14,
Shirin b. B. g'azal 2, 7; 72, 4; 225, 6; 240, 6; 558, 2; 566, 4; 645, 4.
Shoh - muammo 23.
Shukrulloh - muammo 24.
Yunus - muammo 52.
Yusuf b. B. g'azal 17, 5; 153, 5; 195, 2; 383, 1; 389, 5; 416, 3; 507, 3; 514, 8; 534, 9; 535, 3; 552, 4; 580, 3; 623, 1; 642, 4; 675, 4.
Yusuf - muammo 51.
Yusuf Xoja - kit'a 47, 2.
Ya'qub b. B. g'azal 535, 2; 642, 4.
Qaysar b. B. tarji'band 2, 11.
Qosim - muammo 38.
Qorun b. B. g'azal 47, 6; 73, 7; 99, 7; 549, 2; 572, 8; musaddas 2, 1 tarji'band 2, V; 2, IX; qit'a 8, 2.
Qubod - g'azal 117, 7; 369, 6.
Qubod - muammo 37.
G'aybiy - muammo 34.
G'arib - muammo 33.
Hamza - muammo 12.
Hasan - muammo 11.
Hasson - tarji'band 2, V.
Hilol - muammo 50.
Hotam - g'azal 99, 7.
Humom - muammo 49.
Husayn Boyqaro (Abulg'oziy, G'oziy) b. B. debocha 10; g'azal 9, 10; 77, 7; 126, 9; 603, 7; 698, 7; mustazod 1, 7; muxammas 4, R.

Geografik Nomlar Ko'rsatkichi

Adan - g'azal 548, 4.
Ajam - g'azal 233, 9; 329, 7; 340, 7.
Aras - g'azal 407, 7.
Afranj - g'azal 94, 9.
Badaxshon - g'azal 474, 5; ruboiy 35, 2.
Batho - g'azal 6, 7.
Besutun - g'azal 47, 5; 213, 7.
Bobil b. B. g'azal 17, 5.
Dajla - g'azal 431, 2.
Iram b. B. g'azal 617, 1; 662, 1.
Irok b. B. debocha 8; g'azal 233, 9; 329, 7; 340, 7; 416, 7.
Jayxun (Omu)- g'azal 18. 1, 2; 407, 7; 46, 3; 572, 3.
Kan'oya b. B. g'azal 134, 2; 212, 6; 535, 2.
Qa'ba - g'azal 6, 4; 76, 7; 113, 9; 307, 3; 316, 8; 399, 9; 412, 6; 416, 5; 440, 2; 455, 6; 459, 9; 497, 7; 501, 9; 513, 9; 578, 9; 579, 8; 708, 6; 716, 8.
Madina - g'azal 94, 9.
Mashhad - g'azal 602, 1.
Misr b. B. g'azal 212, 6.
Musallo - g'azal 598, 6.
Naxshab b. B. g'azal 644, 1.
Neruz - g'azal 329, 7.
Nil b. B. g'azal 431, 2.
Tun - tuyuq 6, 2.
Turkiston - debocha 8.
Ummon b. B. g'azal 461, 4; 474, 6; 629, 3.
Xaybar - g'azal 384, 1.
Xuroson - debocha 8; g'azal 108, 7; 416, 7; 588, 9.
Xo'tan - g'azal 758, 5.
Chakar - qit'a 47, 1.
Chin b. B. debocha 12; g'azal 25, 1; 42, 5; 129, 2; 155, 2; 198, 1; 198, 2265, 2; 599, 5; 739, 5; 776, 2; mustazod 2, 3; musaddas 2, 6.
Yaman - g'azal 21, 4.
Yasrib - g'azal 6, 8.
Qof b. B. g'azal 33, 3; 47, 5; 123, 6; 206, 6; 272, 6; 538, 5; tarji' band 2, VII.
Hijoz b. B. g'azal 233, 9; 255, 7; 324, 7; 340, 7; 416, 7.
Hinduston (Hind) b. B. g'azal 157, 5; 776, 2.

Etnik Nomlar Ko'rsatkichi

Arab - g'azal 68, 6; 90, 6; 568, 3; 578, 8.
Juhud - g'azal 111, 4.

This is not registered version of TotalDocConverter

Lo'lib g'azal 207, 4; 402, 3;

Turk v B" g'azal 255, 5; 555, 5; 717, 3.

Charkas v B" g'azal 712, 4.

AvvalgiII- qismB Keyingi